ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης
Ακαδημαϊκό Έτος
2019-2020

Φλώρινα
Νοέμβριος 2020

1 Η διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης

Η Ενότητα αυτή περιλαμβάνει μια σύντομη περιγραφή, ανάλυση και κριτική αξιολόγηση της διαδικασίας εσωτερικής αξιολόγησης που εφαρμόσθηκε στο Τμήμα, καθώς και ενδεχόμενες προτάσεις για τη βελτίωσή της.

1.1 Περιγραφή και ανάλυση της διαδικασίας εσωτερικής αξιολόγησης στο Τμήμα.

- Ποια ήταν η σύνθεση της ΟΜΕΑ;

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΘΕΣΗ	ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ
Κώστας Νικολαντωνάκης	Καθηγητής	Πρόεδρος
Αγγελική Σακελλαρίου	Αναπληρώτρια Καθηγήτρια	Μέλος
Στεργιανή Γκιαούρη	Επίκουρη Καθηγήτρια	Μέλος

- Με ποιους και πώς συνεργάσθηκε η ΟΜΕΑ για τη διαμόρφωση της έκθεσης (βάλτε Χ σε ότι ταιριάζει.;

ΜΟΔΙΠ	Χ	ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΜΗΜΑΤΟΣ	Χ	ΣΥΛΛΟΓΟ ΦΟΙΤΗΤΩΝ	Χ
ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΦΟΙΤΗΤΗ		ΜΥΦΕΟ	Χ	ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	
Άλλο		Περιγράψτε			

- Ποιες πηγές χρησιμοποιήθηκαν για την άντληση πληροφοριών;

1. Το πληροφοριακό σύστημα της ΜΟΔΙΠ	Χ
2. Η ηλεκτρονική γραμματεία των τμημάτων	Χ
3. Το σύστημα rescom διαχείρισης του ΕΛΚΕ,	
4. Το σύστημα της οικονομικής υπηρεσίας,	Χ
5. Το ΟΠΕΣΠ της ΑΔΙΠ	Χ
6. Άλλο	Γραμματείες ΠΜΣ

- Ημερομηνία συζήτησης των αποτελεσμάτων στη Συνέλευση του Τμήματος 27/11/2020

2. Παρουσίαση του Τμήματος

2.1. Γεωγραφική θέση του Τμήματος (π.χ. στην πρωτεύουσα, σε μεγάλη πόλη, σε μικρή πόλη, συγκεντρωμένο, κατανεμημένο σε μια πόλη κλπ).

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης ανήκει στη Σχολή Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας με έδρα τη Φλώρινα. Οι εγκαταστάσεις του Τμήματος βρίσκονται τρία χιλιόμετρα έξω από την πόλη της Φλώρινας, επί της εθνικής οδού Φλώρινας - Νίκης - Συνόρων. Η πόλη συνδέεται με τη Σχολή Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών με ποδηλατόδρομο περίπου 2km, καθώς και με αστική συγκοινωνία.

2.2. Ιστορικό της εξέλιξης του Τμήματος.

2.2.1. Στελέχωση του Τμήματος σε διδακτικό, διοικητικό και εργαστηριακό προσωπικό, κατά την τελευταία πενταετία (ποσοτικά στοιχεία).[1] Σχολιάστε.

Συνολικός αριθμός μελών ΔΕΠ	19	18	19	20	19	21
Λοιπό προσωπικό	10	8	5	5	5	6

2.2.2. Αριθμός και κατανομή των φοιτητών ανά επίπεδο σπουδών (προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί, διδακτορικοί) κατά την τελευταία πενταετία.[2] Σχολιάστε.

	2019-2020	2018-2019	2017-2018	2016-2017	2015-2016	2014-2015
Προπτυχιακοί	536	639	552	541	528	509
Μεταπτυχιακοί (ΜΔΕ)	82	89	91	84	79	86
Διδακτορικοί	52	47	57	54	48	53

2.3. Σκοπός και στόχοι του Τμήματος.

Ποιοι είναι οι στόχοι και οι σκοποί του Τμήματος σύμφωνα με το ΦΕΚ ίδρυσής του;

Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Π.Δ. 544/1989, το άρθρο 5 του Π.Δ. 99/1993 και στα πλαίσια της αποστολής του Πανεπιστημίου (άρθρο 1 του Ν. 1268/1982) το Τμήμα έχει ως αποστολή:

- ✔ να καλλιεργεί και να προάγει τις Επιστήμες της Αγωγής με την ακαδημαϊκή και την εφαρμοσμένη διδασκαλία και έρευνα,
- ✔ να παρέχει στους/στις πτυχιούχους του την απαραίτητη θεωρητική και πρακτική κατάρτιση για την επιστημονική και επαγγελματική τους σταδιοδρομία και εξέλιξη,
- ✔ να συμβάλλει στην εξύψωση του επιπέδου της εκπαίδευσης και στην κάλυψη των αναγκών σε ζητήματα Παιδαγωγικής,
- ✔ να συμβάλλει στην αντιμετώπιση και επίλυση παιδαγωγικών προβλημάτων,
- ✔ να συμβάλλει στην αντιμετώπιση της ανάγκης για συνεχιζόμενη εκπαίδευση και διαρκή επιμόρφωση του λαού,

[1] Συμπληρώστε, στην Ενότητα 11, τον πίνακα 1.
[2] Συμπληρώστε, στην Ενότητα 11, τους πίνακες 2 και 3.

- ✔ να χορηγεί πτυχίο, το οποίο παρέχει στους/στις κατόχους τη δυνατότητα να διορίζονται ως εκπαιδευτικοί λειτουργοί σε σχολεία Δημοτικής Εκπαίδευσης.

Με βάση τις αρχές του Προγράμματος Σπουδών, προκειμένου ο/η φοιτητής/τρια να γίνει δάσκαλος/α επιστήμονας-ερευνητής και επαγγελματίας θα πρέπει:

- ✔ να είναι ικανός/ή να αντιμετωπίζει κριτικά, με υπευθυνότητα και αποτελεσματικότητα, το παιδαγωγικό και διδακτικό έργο του/της και την εκπαίδευση γενικά, να παρακολουθεί τις εξελίξεις των Επιστημών της Αγωγής, αλλά και να προβαίνει ο/η ίδιος/α σε αυτοτελή έρευνα με σκοπό την παραγωγή νέας παιδαγωγικής και διδακτικής γνώσης (δάσκαλος επιστήμονας και ερευνητής),
- ✔ να έχει κατανοήσει βασικές έννοιες και θεωρίες των Επιστημών της Αγωγής και να έχει εξοικειωθεί με τη μεθοδολογία τους (παιδαγωγική κατάρτιση),
- ✔ να έχει αποκτήσει τις απαραίτητες θεωρητικές γνώσεις από τις επιστήμες από τις οποίες προέρχονται τα μορφωτικά αγαθά που περιλαμβάνονται στο Αναλυτικό Πρόγραμμα του Δημοτικού σχολείου, αλλά και να έχει εισαχθεί στη μεθοδολογία των επιστημών αυτών (κατάρτιση στις ειδικές επιστήμες),
- ✔ να έχει αποκτήσει γνώσεις Διδακτικής των μαθημάτων που διδάσκονται στο Δημοτικό σχολείο (διδακτική κατάρτιση),
- ✔ να έχει αναπτύξει παιδαγωγικές και διδακτικές ικανότητες και δεξιότητες κατά τη διάρκεια των σπουδών του (πρακτική κατάρτιση).

Επομένως, επιδίωξη του Τμήματος είναι η προετοιμασία των φοιτητών/τριών για το μελλοντικό τους επάγγελμα, που συμπεριλαμβάνει την κατάρτισή τους στις μεθόδους εκπαιδευτικής έρευνας, ποσοτικής και ποιοτικής, ώστε να είναι σε θέση όχι μόνο να παρακολουθούν τις εξελίξεις των Επιστημών της Αγωγής, αλλά και να προβαίνουν σε παραγωγή νέας παιδαγωγικής και διδακτικής γνώσης. Με άλλα λόγια, το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Φλώρινας προσφέρει στους/στις αποφοίτους/τές του τα απαραίτητα εφόδια ακαδημαϊκής γνώσης, παιδαγωγικής επάρκειας και διδακτικών δεξιοτήτων που χρειάζονται ώστε να ανταποκριθούν στον επαγγελματικό τους ρόλο όταν θα κληθούν να διδάξουν.

2.4. Διοίκηση του Τμήματος.
2.4.1. Ποιες επιτροπές είναι θεσμοθετημένες και λειτουργούν στο Τμήμα;
• Επιτροπή Αξιολόγησης (ΟΜΕΑ) • Επιτροπή Ακαδημαϊκών Θεμάτων & Αναμόρφωσης του Προγράμματος Σπουδών • Συντονιστικό Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών • Επιτροπή Φοιτητικών Θεμάτων • Επιτροπή ERASMUS
2.4.2. Ποιοι εσωτερικοί κανονισμοί (π.χ. εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών) υπάρχουν στο Τμήμα;
Κανονισμός Προπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών. Κανονισμός Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων Σπουδών. Κανονισμός Διδακτορικών Σπουδών.
2.4.3. Είναι διαρθρωμένο το Τμήμα σε Τομείς; Σε ποιους; Ανταποκρίνεται η διάρθρωση αυτή στη σημερινή αντίληψη του Τμήματος για την αποστολή του;
Το Τμήμα δεν είναι διαρθρωμένο σε τομείς.

3. Προγράμματα Σπουδών

3.1. Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών

3.1.1. Πώς κρίνετε το βαθμό ανταπόκρισης του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και στις απαιτήσεις της κοινωνίας;

Εισαγωγικά

Η αποστολή του Τμήματος να παρέχει στους πτυχιούχους του «την απαραίτητη θεωρητική και πρακτική κατάρτιση για την επιστημονική και επαγγελματική τους σταδιοδρομία και εξέλιξη» επιτυγχάνεται μέσα από τη θεωρητική και επιστημονική κατάρτιση των φοιτητών/τριών. Ειδικότερα, η διαμόρφωση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης, δηλαδή η επιλογή των γνωστικών αντικειμένων, ο καθορισμός της αναλογίας των διαφόρων κατηγοριών των μαθημάτων και του περιεχομένου τους, καθώς και η θέση της Πρακτικής Άσκησης στοχεύουν στο να ανταποκρίνεται το Πρόγραμμα στους στόχους του Τμήματος, που καθορίζονται με βάση τις ανάγκες της κοινωνίας, για **δασκάλους/ες επαγγελματίες** (ικανούς/ές να εκπληρώσουν με υπευθυνότητα και αποτελεσματικότητα το παιδαγωγικό και διδακτικό τους έργο), **δασκάλους/ες επιστήμονες** (ικανούς/ές να αντιμετωπίζουν κριτικά τον παιδαγωγικό και διδακτικό του ρόλο), και **δασκάλους/ές ερευνητές/τριες** (ικανούς/ές να παρακολουθούν τις εξελίξεις των σχετικών επιστημών και να σχεδιάζουν αυτοτελή έρευνα με σκοπό την παραγωγή νέας παιδαγωγικής και διδακτικής γνώσης). Με βάση τις αρχές αυτές διαμορφώθηκε το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος.

Με βάση αυτές τις αρχές, το Τμήμα οδηγήθηκε στο να διαρθρωθούν οι σπουδές με τρόπο που να παρέχουν μια σειρά από γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες, οι οποίες θα μπορούσαν να οργανωθούν σε τέσσερις άξονες:

(α) την **βασική παιδαγωγική κατάρτιση**, που έχει στόχο να βοηθήσει τους/τις φοιτητές/τριες να κατανοήσουν βασικές έννοιες και θεωρίες των Επιστημών της Αγωγής και της Ψυχολογίας και να εξοικειωθούν με τη μεθοδολογία τους (Γενική Παιδαγωγική Γνώση, Γνώση Αναλυτικού Προγράμματος, Γνώση του Εκπαιδευτικού Πλαισίου, Γνώση των Εκπαιδευτικών Στόχων και Γνώση των μαθητών και των χαρακτηριστικών τους),

(β) την **κατάρτιση στις ειδικές επιστήμες**, που έχει στόχο να βοηθήσει τους/τις φοιτητές/τριες να αποκτήσουν τις απαραίτητες θεωρητικές γνώσεις από τις επιστήμες από τις οποίες προέρχονται τα μορφωτικά αγαθά που περιλαμβάνονται στο Αναλυτικό Πρόγραμμα του Δημοτικού σχολείου, αλλά και να εισαχθούν στη μεθοδολογία των επιστημών αυτών (Γνώση Περιεχομένου),

(γ) τη **διδακτική κατάρτιση**, που έχει στόχο οι φοιτητές/τριες να αποκτήσουν γνώσεις Διδακτικής των μαθημάτων που διδάσκονται στο Δημοτικό σχολείο (Παιδαγωγική Γνώση του Περιεχομένου) και,

(δ) την **πρακτική άσκηση**, με στόχο να αναπτύξουν παιδαγωγικές και διδακτικές ικανότητες και δεξιότητες και να συνδέσουν τη θεωρία με την πράξη (Διεπιστημονική Προσέγγιση κατά την πράξη με έμφαση στη διαφοροποίηση της διδασκαλίας και τον συνυπολογισμό των ατομικών, οικογενειακών, πολιτισμικών και άλλων παραγόντων).

Το προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών διαρθρώνεται σε 8 εξάμηνα με φόρτο εργασίας τα 30 ECTS ανά εξάμηνο και 240 ECTS για τη λήψη πτυχίου. Κάθε εξάμηνο σπουδών περιλαμβάνει 7 μαθήματα με φόρτο εργασίας τα 4 – 6 ECTS.

Μέχρι το ακαδ. έτος 2014 μια σειρά 42 μαθημάτων κρίνονταν ως υποχρεωτικά για τους φοιτητές και αντιστοιχούσαν στο 75.8% του συνολικού φόρτου εργασίας (182/240 ECTS) των φοιτητών που απαιτείται για την λήψη του πτυχίου, ενώ 14 μαθήματα τα οποία αντιστοιχούν στο 24.2% (58/240 ECTS) του συνολικού φόρτου ως επιλέξιμα.

Το 35% (84/240 ECTS) του φόρτου εργασίας των φοιτητών αφορά στη βασική παιδαγωγική κατάρτιση των φοιτητών και περιλαμβάνει μαθήματα Γενικής Παιδαγωγικής Γνώσης, Γνώσης των Αναλυτικών Προγραμμάτων, Γνώση του Εκπαιδευτικού Πλαισίου, Γνώση των Εκπαιδευτικών Στόχων, και Γνώση των μαθητών και των χαρακτηριστικών τους.

Το 50.8% (122/240 ECTS) του φόρτου εργασίας των φοιτητών αφορά στη Γνώση Περιεχομένου και της Παιδαγωγική Γνώση Περιεχομένου των μαθημάτων που διδάσκονται στο δημοτικό σχολείο. Ειδικότερα, το 26.2% (63/240 ECTS) αφορά σε μαθήματα Ανθρωπιστικών Επιστημών και το 24.6% (59/240 ECTS) σε μαθήματα Θετικών επιστημών. Τέλος, μια σειρά μαθημάτων που αντιστοιχούν στο 14.2% (34/240 ECTS) του φόρτου εργασίας των φοιτητών αφορούν σε μαθήματα που μπορούν να επιλεγούν ανεξάρτητα από την επιστημονική ομάδα στην οποία ανήκουν.

Η Πρακτική Άσκηση των φοιτητών αντιστοιχεί στο 17% (41/240 ECTS) του συνολικού φόρτου και περιλαμβάνει Υποχρεωτικά μαθήματα (13%, 31/240 ECTS) και Πρακτική άσκηση δύο μαθημάτων (4.2%, 10/240 ECTS) τα οποία μπορούν να επιλεγούν από μια σειρά πέντε μαθημάτων. Με τον τρόπο αυτό επιδιώκεται η δυναμική σχέση μεταξύ θεωρίας και πράξης, πανεπιστημίου και σχολείου, σπουδών και επαγγέλματος.

Κατά το ακαδ. έτος 2014-15, και ύστερα από την εξωτερική αξιολόγηση του Τμήματος, η οποία πραγματοποιήθηκε τον Φεβρουάριο του 2014, η Γενική Συνέλευση του ΠΤΔΕ έλαβε υπόψη τις παρατηρήσεις της 5μελούς Επιτροπής Αξιολόγησης και πήρε αποφάσεις για την αναδόμηση του Προγράμματος Σπουδών. Οι αλλαγές που έγιναν αφορούν τα εξής:

α) Μείωση των υποχρεωτικών μαθημάτων και αύξηση των Μαθημάτων Επιλογής (Υποχρεωτικών Επιλογής και Ελεύθερης Επιλογής) (Βλ. Γραφήματα 1 και 2).

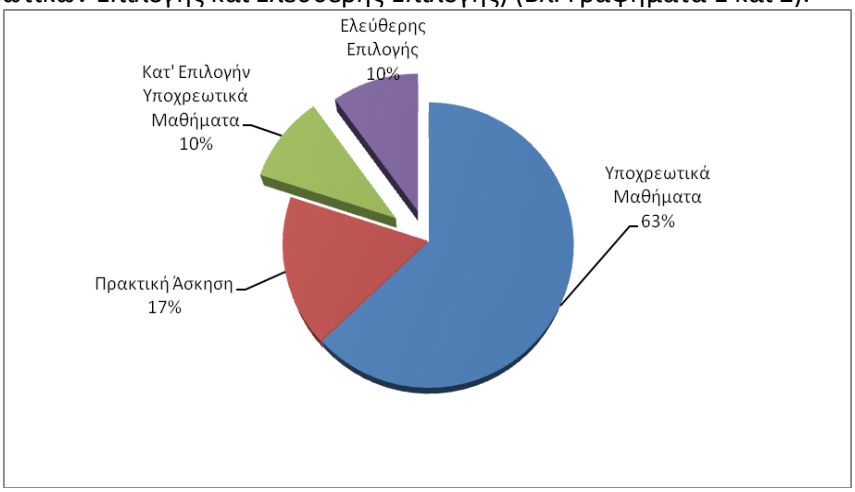

Γράφημα 1. Αναλογία των μαθημάτων (Υποχρ., Επιλογής κ.λπ) στον Οδηγό Σπουδών 2013-14 (***Πριν*** την αξιολόγηση)

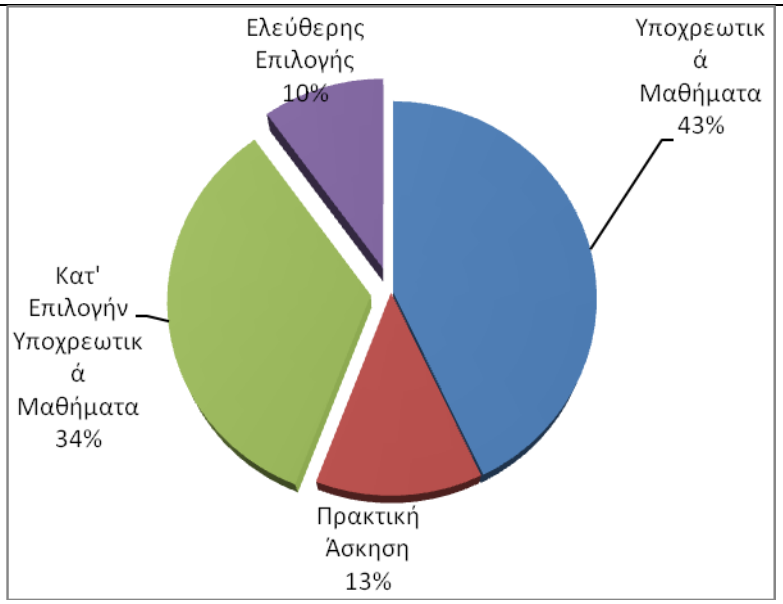

Γράφημα 2. Αναλογία των μαθημάτων (Υποχρ., Επιλογής κ.λπ) στον Οδηγό Σπουδών 2015-16 (***Μετά*** την αξιολόγηση)

β). Σχεδιάστηκε και τέθηκε σε εφαρμογή ένα νέο οργανωτικό πλαίσιο για την εκπόνηση πτυχιακών και μεταπτυχιακών εργασιών, καθώς και διδακτορικών διατριβών στο ΠΤΔΕ. Το πλαίσιο αυτό αφορά αλλαγές στη διαδικασία επιλογής και ανάληψης εργασιών και ορισμό θεμάτων, στις υποχρεώσεις των προπτυχιακών/μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών, στις προθεσμίες ολοκλήρωσης και βαθμολόγησης των εργασιών, καθώς και στο «σπάσιμο» της πτυχιακής εργασίας σε δύο εξάμηνα (1+2 μαθήματα).

γ) Δημιουργήθηκαν νέα Μαθήματα Επιλογής, στα οποία ενισχύεται ο τομέας της διερευνητικής και της μη τυπικής μάθησης, καθώς και ο γραμματισμός των φοιτητών/τριών του ΠΤΔΕ στην επιστημονική τεχνογραφία, αλλά και μαθήματα που αφορούν την πολύ-/διαπολιτισμική φυσιογνωμία της εκπαίδευσης.

δ) Αυξήθηκαν τα μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής (ΕΕ), κατά τρόπον ώστε οι φοιτητές/τριες να επιλέγουν μαθήματα με θεματική εγγύτερη προς τα προσωπικά τους ενδιαφέροντα και να προετοιμάζονται για ενδεχόμενη εξειδίκευση σε Μεταπτυχιακό επίπεδο.

ε) Υπογράφηκε σύμβαση ανάμεσα στο ΠΜΣ «Ιστορία, Τοπική Ιστορία, Έρευνα και Διδακτική» και στον Δήμο Φλώρινας για τον υπομνηματισμό των ζώντων μνημείων της Φλώρινας και για την κατασκευή ιστορικών κειμένων σχετικών με αυτά, που θα παραπέμπουν σε ηλεκτρονικό Οδηγό της Πόλης (city guide). Στόχος είναι η δυναμική προσέγγιση όψεων της τοπικής ιστορίας με αφορμή τα ιστορικά κατάλοιπα της πόλης.

στ) Διευρύνθηκε η ομάδα-στόχος της εκπαίδευσης που παρέχεται από το ΠΤΔΕ. Συγκεκριμένα, σε αρκετά μαθήματα του Οδηγού Σπουδών προστέθηκε η επισήμανση ότι *το γνωστικό αντικείμενο δεν αφορά μόνο το δημοτικό σχολείο, αλλά απευθύνεται και σε μεγαλύτερες ηλικίες*.

ζ) Έγινε επικαιροποίηση του αγγλικού Οδηγού Σπουδών και βελτίωση των κριτηρίων επιλογής και μοριοδότησης υποψηφίων για συμμετοχή στο Πρόγραμμα του ΠΤΔΕ. 24 μαθήματα στο χειμερινό και 22 στο εαρινό εξάμηνο μπορούν να προσφερθούν στην Αγγλική, Γερμανική ή Γαλλική γλώσσα.

Τέλος, η επιδίωξη του προγράμματος για προετοιμασία των φοιτητών/τριών για επιστημονική κατάρτιση ώστε οι ίδιοι να είναι σε θέση όχι μόνο να παρακολουθούν τις εξελίξεις των Επιστημών της Αγωγής αλλά και να είναι σε θέση να προβαίνουν σε παραγωγή νέας παιδαγωγικής και διδακτικής γνώσης υλοποιείται με την κατάρτιση και εξάσκηση των φοιτητών στις μεθόδους εκπαιδευτικής έρευνας, ποσοτικής και ποιοτικής (2 Υποχρεωτικά μαθήματα). Οι φοιτητές/τριες εκπονούν, κατά τη διάρκεια των μαθημάτων, μικρής κλίμακας ερευνητικές εργασίες. Επιπρόσθετα, έχει θεσπιστεί η προαιρετική εκπόνηση

ερευνητικής πτυχιακής κατά το 8ο εξάμηνο σπουδών, η οποία αντιστοιχεί σε τρία μαθήματα επιλογής. Για την διευκόλυνση των φοιτητών/τριών στη συγγραφή της πτυχιακής εργασίας έχει συνταχθεί «Οδηγός Επιστημονικής Τεχνογραφίας», ενώ προσφέρεται και το μάθημα «Επιστημονική Τεχνογραφία (ΥΕ 163).

Σύμφωνα με τα παραπάνω, το Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Φλώρινας προσφέρει στους εκάστοτε απόφοιτους τα απαραίτητα εφόδια ακαδημαϊκής γνώσης, παιδαγωγικής επάρκειας και διδακτικών δεξιοτήτων που χρειάζονται ώστε να ανταποκριθούν στον επαγγελματικό τους ρόλο όταν θα κληθούν να διδάξουν. Ωστόσο, η μη υλοποίηση του στρατηγικού σχεδιασμού για αύξηση των μελών ΔΕΠ σε 30 με την παράλληλη αύξηση των φοιτητών/τριών δημιουργούν ζητήματα στην επιθυμητή υλοποίηση του προγράμματος κυρίως όσον αφορά στην αναλογία φοιτητών/τριών ανά μέλος ΔΕΠ και στην πρακτική άσκηση.

3.1.2. Πώς κρίνετε τη δομή, τη συνεκτικότητα και τη λειτουργικότητα του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών;

Η διάρθρωση του προγράμματος Σπουδών ανταποκρίνεται στους στόχους του Τμήματος και στις ανάγκες της κοινωνίας για την κατάρτιση του εκπαιδευτικού. Η άποψη αυτή για το πρόγραμμα Σπουδών έχει διατυπωθεί επίσημα στην Έκθεση της Επιτροπής εξωτερικής αξιολόγησης του ΠΤΔΕ (2014) ως εξής: "*The Department is achieving its goals as it provides the optimal preparation of students who seek careers as primary-school teachers" (*μτφρ.: *«το Τμήμα παρέχει τη βέλτιστη προετοιμασία για τους/τις φοιτητές/τιρες που επιδιώκουν να σταδιοδρομήσουν ως εκπαιδευτικοί στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση" (ΑΔΙΠ, 2014).* Η παραπάνω φράση έχει συμπεριληφθεί ως προμετωπίδα στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

Ειδικότερα, τα μαθήματα είναι κατανεμημένα με ίσο φόρτο εργασίας (30 ECTS) ανά εξάμηνο. Καθένα από τα προσφερόμενα μαθήματα αντιστοιχούν σε 4 με 6 ECTS. Στα πρώτα τρία εξάμηνα προσφέρονται αποκλειστικά και μόνον υποχρεωτικά μαθήματα βασικής κατάρτισης, τα μαθήματα που είναι προαπαιτούμενα για τις διδακτικές και μαθήματα της εκπαιδευτικής έρευνας. Προοδευτικά τα μαθήματα γίνονται περισσότερο εμβάθυνσης και εξειδίκευσης, ενώ παράλληλα από το 4ο εξάμηνο δίνεται η δυνατότητα επιλογής ενός μαθήματος που προοδευτικά αυξάνεται στα τέσσερα (4/7) μαθήματα.

Στη διάρκεια της μετάβασης από το παλιό στο νέο, αναδομημένο Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών (βλ. χωρίο 2.1.1), εφαρμόστηκαν μεταβατικές ρυθμίσεις οι οποίες αφορούσαν τους φοιτητές που είχαν εισαχθεί στο ΠΤΔΕ τα παλαιότερα έτη. Αυτές προέκυψαν από τις διαφορές που υπήρχαν ανάμεσα στο νέο Πρόγραμμα Σπουδών και σε εκείνο του έτους κατά το οποίο οι εν λόγω φοιτητές είχαν εισαχθεί.

Στον Οδηγό Σπουδών που σχεδιάστηκε για το ακαδ. έτος 2016 – 2017 ένας αριθμός Υποχρεωτικών μαθημάτων (Υ) έχει μετατραπεί σε Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικά Μαθήματα, προκειμένου να περιοριστεί ο αριθμός των Υποχρεωτικών μαθημάτων και να αυξηθούν τα μαθήματα που ο/η φοιτητής/τρια μπορεί να επιλέξει. Οι φοιτητές παλαιότερων ετών που δεν είχαν παρακολουθήσει με επιτυχία τα μαθήματα αυτά ως Υποχρεωτικά, θα παρακολουθήσουν τα αντίστοιχα Κατ΄Επιλογήν Υποχρεωτικά και θα τους πιστωθούν ως Υποχρεωτικά σύμφωνα με το πρόγραμμα Σπουδών που ακολουθούν.

Επισημαίνεται ότι η ανάπτυξη των διδακτικών ικανοτήτων στην πράξη επιδιώκεται με μια σειρά μαθημάτων που στοχεύουν στη θεωρητική και Πρακτική Διδακτική κατάρτιση των φοιτητών που αρχίζει από πολύ νωρίς (3ο Εξάμηνο Σπουδών) με την παρακολούθηση διδασκαλιών στα Συνεργαζόμενα Σχολεία και καταλήγει στην ανάληψη 'ολοκληρωμένου' παιδαγωγικού - διδακτικού έργου με θεωρητική προετοιμασία, διδασκαλία και ανατροφοδότηση επί δύο εβδομάδες συνολικά στα σχολεία. Με τον τρόπο αυτόν οι φοιτητές/τριες καθίστανται ικανοί να αναλάβουν στη συνέχεια αυτόνομο διδακτικό έργο. Παράλληλα προωθείται η τεκμηρίωση, προαγωγή και διεύρυνση της θεωρητικής τους γνώσης, καθώς αυτή αποκτά νόημα και περιεχόμενο δοκιμαζόμενη στην πράξη.

Πέρα από την πρακτική άσκηση του Τμήματος, οι φοιτητές/τριες έχουν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν με αμοιβή (στο πλαίσιο χρηματοδότησης Προγράμματος ΕΣΠΑ) σε πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης διευρυμένου χαρακτήρα, το οποίο συμπληρώνει και διευρύνει το υπάρχον πρόγραμμα ΔιΜεΠΑ (Διδακτικής Μεθοδολογίας και Πρακτικής Άσκησης) που είναι υποχρεωτικό για όλους τους φοιτητές. Το πρόγραμμα της Διευρυμένης Πρακτικής Άσκησης στοχεύει στη σύνδεση της παιδαγωγικής θεωρίας με μορφές μη τυπικής εκπαίδευσης σε επιστημονικούς, κοινωνικούς ή επιχειρησιακούς φορείς που δραστηριοποιούνται σε σύγχρονες μορφές οργανωμένης ή άτυπης μάθησης, προκειμένου οι φοιτητές/τριες να διευρύνουν τις δυνατότητες αξιοποίησης του πτυχίου τους σε άλλους χώρους εργασίας, πέρα από το σχολείο.

Θα πρέπει επίσης να προστεθεί ότι στο πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος προβλέπεται η διδασκαλία μίας από τις Ξένες γλώσσες (Αγγλικά, Γαλλικά και Γερμανικά) για δύο εξάμηνα. Τα μαθήματα αυτά είναι υποχρεωτικά για όλους τους φοιτητές προκειμένου να λάβουν πτυχίο αλλά θεωρούνται φροντιστηριακά και όχι ακαδημαϊκά μαθήματα, τα οποία όμως συμπεριλαμβάνονται στον φόρτο εργασίας των φοιτητών. Παρέχονται στους φοιτητές/τριες στο πρώτο έτος συνήθως, ώστε να τους εξοικειώσουν με την εκπαιδευτική ορολογία σε μια ξένη γλώσσα και να τους καταστήσουν ικανούς να χρησιμοποιήσουν τη γνώση τους αυτή για τη βιβλιογραφική τεκμηρίωση, τον εμπλουτισμό και την υψηλή γενικότερα ποιότητα των εργασιών που εκπονούν στη διάρκεια των σπουδών τους. Στην ίδια λογική προσφέρονται εισαγωγικά μαθήματα στη χρήση ηλεκτρονικών υπολογιστών για όσους φοιτητές δεν έχουν αποκτήσει ήδη τέτοιου είδους δεξιότητες, καθώς και μαθήματα πρώτων βοηθειών σε συνεργασία με φορείς της πόλης. Ωστόσο η διδασκαλία των φροντιστηριακών μαθημάτων στηρίζεται κυρίως σε αποσπασμένους εκπαιδευτικούς, γεγονός που συχνά δημιουργεί προβλήματα μείωσης των προσφερόμενων μαθημάτων (π.χ. συνήθως προσφέρεται μόνο η αγγλική γλώσσα). Υπάρχει η ανάγκη για μόνιμο και εξειδικευμένο προσωπικό για τις ξένες γλώσσες.

Στο πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του ΠΤΔΕ προβλέπεται η ανάληψη έξι (6) μαθημάτων Ελεύθερης Επιλογής που συνολικά αντιστοιχούν σε είκοσι τέσσερις μονάδες ECTS (6Χ4=24 ECTS). Τα μαθήματα αυτά μπορούν να επιλεγούν είτε από τον κατάλογο των κατ' επιλογήν Υποχρεωτικών Μαθημάτων είτε από άλλα Τμήματα του πανεπιστημίου, ή άλλων πανεπιστημίων της ημεδαπής ή αλλοδαπής. Οι περισσότεροι φοιτητές/τριες επιλέγουν μαθήματα από τον κατάλογο των κατ' επιλογήν Υποχρεωτικών μαθημάτων του Τμήματος, ενώ οι λιγότεροι από τα προσφερόμενα μαθήματα του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών. Αυτό οφείλεται κυρίως στην απουσία άλλων τμημάτων στη Φλώρινα που να μπορούν να προσφέρουν σχετικά μαθήματα. Μαθήματα από άλλα Πανεπιστήμια επιλέγουν κυρίως οι φοιτητές/τριες που έχουν συμμετάσχει στο πρόγραμμα Erasmus. Παρά τον αυξανόμενο αριθμό φοιτητών που επιλέγουν να παρακολουθήσουν μαθήματα στην αλλοδαπή μέσω των προγραμμάτων ERASMUS, λίγοι είναι οι φοιτητές/τριες που συμπληρώνουν τον αριθμό των μονάδων τους για λήψη πτυχίου με μαθήματα από προγράμματα πανεπιστημίων του εξωτερικού. Στο σημείο αυτό υπάρχουν πολλά περιθώρια βελτίωσης.

Επισημαίνεται ότι οι φοιτητές/τριες έχουν τη δυνατότητα να αναλάβουν εκπόνηση Πτυχιακής Εργασίας η οποία αντιστοιχεί σε φόρτο εργασίας τριών (3) μαθημάτων Ελεύθερης Επιλογής. Ο αριθμός των φοιτητών που επιλέγουν (ερευνητική κυρίως) Πτυχιακή Εργασία ολοένα και αυξάνεται. Η Πτυχιακή εργασία εκπονείται υπό την επίβλεψη και καθοδήγηση μελών ΔΕΠ του Τμήματος. Το θέμα της πτυχιακής εργασίας ανακοινώνεται κατά το 6^{ο} εξάμηνο ή στις αρχές του 7^{ου} εξαμήνου από τον υπεύθυνο διδάσκοντα στη Γενική Συνέλευση του Τμήματος, η οποία αποφασίζει σχετικά και ορίζει δεύτερο βαθμολογητή.

Το πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών του ΠΤΔΕ δεν προβλέπει κατευθύνσεις ή ειδικεύσεις. Ωστόσο, προβλέπεται με τη λήψη του πτυχίου χορήγηση «Βεβαίωσης Εμβάθυνσης» στους φοιτητές/τριες. Συγκεκριμένα η Βεβαίωση Εμβάθυνσης χορηγείται στους φοιτητές/τριες οι οποίοι παρακολούθησαν επιτυχώς Κατ' επιλογήν μαθήματα που προσφέρει κάποιο μέλος ΔΕΠ (είτε ως Κατ' επιλογήν Υποχρεωτικά είτε ως Ελεύθερη

Επιλογή) και επιπρόσθετα εκπόνησαν επιτυχώς Πτυχιακή Εργασία στον ίδιο καθηγητή. Η Βεβαίωση αναγράφει ότι ο εν λόγω φοιτητής έχει εμβαθύνει στο γνωστικό αντικείμενο όπως αυτό αναγράφεται στο ΦΕΚ διορισμού του καθηγητή και υπογράφεται από τον πρόεδρο του Τμήματος.

Από το 2017 έως και σήμερα έχουν έρθει στο Τμήμα μας με μετάταξη από την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση τέσσερα (4) μέλη ΕΔΙΠ, βάση του Ν. 4386/2016 (ΦΕΚ 83/τ.Α'/11-05-2016). Τα μέλη ΕΔΙΠ συμμετέχουν στην Πρακτική Άσκηση του Τμήματος και ασκούν αυτόνομο διδακτικό έργο σε μαθήματα υποχρεωτικά επιλογής (ΥΕ) και ελεύθερης επιλογής (ΕΕ).
Σημαντικό μειονέκτημα στην εκτέλεση του προγράμματος σπουδών αποτελεί η απουσία μονίμου προσωπικού για να διδάξει Υποχρεωτικά Μαθήματα. Για παράδειγμα, για τα μαθήματα Συγκριτική Παιδαγωγική, Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης, είχε προγραμματιστεί η πρόσληψη μελών ΔΕΠ σε παλαιότερο προγραμματισμό. Ωστόσο, οι θέσεις δεν προκηρύχτηκαν ή δεν καλύφθηκαν ποτέ. Στα μαθήματα αυτά προστέθηκαν και τα μαθήματα Ειδική Αγωγή και Θεωρίες μάθησης και Μαθησιακές Δυσκολίες, τα οποία δίδασκε συνάδελφος ο οποίος για ένα διάστημα έλειψε με άδεια άνευ αποδοχών και στη συνέχεια έφυγε από το ΠΔΜ και εργάζεται σε ίδρυμα των ΗΠΑ. Τέλος, προστέθηκε και ακόμη ένα μάθημα, το μάθημα της Λαογραφίας, για το οποίο το μέλος ΔΕΠ το οποίο το δίδασκε έχει συνταξιοδοτηθεί. Έχει βγει ήδη σε συνταξιοδότηση και άλλο μέλους ΔΕΠ, το οποίο δίδασκε δύο Υποχρεωτικά μαθήματα σχετικά με την εικαστική παιδεία. Υπάρχει επίσης έλλειψη προσωπικού για να καλύπτει την μουσική και τη θεατρική αγωγή των φοιτητών. Επίσης, υπάρχει η ανάγκη για εξειδικευμένο προσωπικό για τις πρακτικές ασκήσεις και τα εργαστήρια των ηλεκτρονικών υπολογιστών και της Φυσικής. Για πολλά χρόνια αυτή η ανάγκη ικανοποιείτο από το Υπουργείο με αποσπάσεις εκπαιδευτικών από την πρωτοβάθμια ή δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Τα τελευταία χρόνια όμως οι αποσπάσεις που γίνονται είναι ελάχιστες για το Τμήμα. Η αύξηση του ωραρίου των μελών ΔΕΠ, από την άλλη μεριά, δεν μπορεί να καλύψει τα αντικείμενα, αφού απαιτούν εξειδίκευση που, λόγω της ευρύτητας των γνωστικών αντικειμένων που απαιτεί το πρόγραμμα του Τμήματος, δεν την έχουν τα υπόλοιπα μέλη ΔΕΠ.

Η λύση που ακολουθείται είναι η αναζήτηση Ειδικών Επιστημόνων οι οποίοι να μπορούν να διδάξουν τα μαθήματα με σύμβαση έργου. Αν και η προκήρυξη των θέσεων και η επιλογή των διδασκόντων γίνεται έγκαιρα, η όλη διαδικασία πραγματοποιείται υπό την αίρεση της εξεύρεσης χρηματοδότησης. Το Τμήμα ενημερώνεται για την εξεύρεση πίστωσης συνήθως με την έναρξη του εξαμήνου. Αποτέλεσμα είναι να μην γνωρίζει *εκ των προτέρων* το Τμήμα εάν θα διδαχθούν τα μαθήματα για τα οποία δεν υπάρχουν διδάσκοντες. Το πρόγραμμα των πρακτικών ασκήσεων έχει οργανωθεί με την εμπλοκή εκπαιδευτικών της πράξης, εφόσον αποσπώνται στο Τμήμα. Αυτοί λειτουργούν ως μέντορες και βοηθούν στα εργαστηριακά μαθήματα, τα μαθήματα ξένων γλωσσών και εν γένει στα εργαστήρια του Τμήματος. Τα τελευταία χρόνια, η απόσπαση εκπαιδευτικών αποτελεί θέμα διένεξης των πανεπιστημίων και του Υπουργείου, το οποίο δεν εγκρίνει αποσπάσεις εκπαιδευτικών ή εγκρίνει ελάχιστες. *Για την κάλυψη των αναγκών από την έλλειψη αποσπασμένων εκπαιδευτικών και με πρωτοβουλία της* Διοίκησης του ΠΔΜ εισήχθη από το έτος 2014-15 ο θεσμός των ανταποδοτικών υποτροφιών σε εφαρμογή του Ν. 4009/2011 (άρθρο 54 παρ. 2), για κάλυψη αναγκών σε εργαστήρια, βιβλιοθήκη κ.λπ.

Επίσης, σημαντικό ζήτημα στη λειτουργικότητα του προγράμματος αποτελεί ο αριθμός των εισακτέων κατ' έτος, ο οποίος έχει αυξηθεί ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια. Επισημαίνεται ότι ο αριθμός των εισακτέων καθορίζεται από το υπουργείο και υπερβαίνει κατά πολύ τον αριθμό που το ίδιο το Τμήμα προβλέπει. Στον αριθμό αυτόν προστίθενται και άλλες ειδικές κατηγορίες εισακτέων, με αποτέλεσμα ο τελικός αριθμός των φοιτητών που μπορούν να εξυπηρετηθούν να διπλασιάζεται. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να υπάρχουν μεγάλα ακροατήρια στα Υποχρεωτικά μαθήματα ιδιαίτερα των πρώτων εξαμήνων, που αγγίζουν τους 200 φοιτητές. Επίσης, ο αριθμός των 20 φοιτητών στα εργαστηριακά μαθήματα και στα μαθήματα εμβάθυνσης (Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικά μαθήματα) που είχε

οριστεί προκειμένου να μπορεί να διεξαχθεί σε βάθος συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων, δεν μπορεί πλέον να τηρηθεί. Ο αριθμός αυτός προκειμένου να ικανοποιηθεί ο αριθμός των φοιτητών οι οποίοι θα πρέπει να επιλέξουν κάποιο μάθημα τροποποιήθηκε στους 30 για τα μαθήματα ΥΕ και στους 15 για τα μαθήματα ΕΕ. Και πάλι σε κάποια μαθήματα οι διδάσκοντες έφτασαν σε ακροατήρια των 55 και πλέον φοιτητών. Για τη μείωση των φοιτητών που παρακολουθούν τα μαθήματα της πρακτικής άσκησης (Β΄ Φάση, μαθήματα που αφορούν τη διδακτική μαθημάτων διαφορετικών επιστημών), τα μαθήματα αυτά προσφέρονται σε δύο εξάμηνα μοιράζοντας τους φοιτητές. Ωστόσο, αυτό δεν μπορεί να συμβεί σε όλα τα Υποχρεωτικά μαθήματα γιατί θα αποδυνάμωνε τη δυνατότητα για προσφορά μαθημάτων Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικών και Ελεύθερης Επιλογής. Ωστόσο οι φοιτητές που εκπονούν πτυχιακή εργασία απαλλάσσονται από τρία μαθήματα επιλογής. Σε σχέση με αυτό όμως επισημαίνεται ότι ο χρόνος της επίβλεψης των πτυχιακών εργασιών δεν συνυπολογίζεται στον διδακτικό χρόνο των μελών ΔΕΠ.

Έτσι, αν και η δομή και η συνεκτικότητα κρίνονται ως ανταποκρινόμενες άριστα στην αποστολή του Τμήματος και βασίζονται σε διεθνείς κατευθυντήριες γραμμές για τις γνώσεις, ικανότητες και δεξιότητες των εκπαιδευτικών, η υλοποίηση του προγράμματος αντιμετωπίζει καθ' έτος ζητήματα ως προς τα εξής:

1. ποιος θα διδάξει μαθήματα τα οποία είναι υποχρεωτικά για το Πρόγραμμα Σπουδών και δεν υπάρχουν διορισμένα μέλη ΔΕΠ,
2. εάν και με ποιον τρόπο θα οργανωθούν τα φροντιστηριακά – εργαστηριακά μαθήματα και οι πρακτικές ασκήσεις των φοιτητών,
3. πόσοι φοιτητές/τριες θα εγγραφούν στα μαθήματα εμβάθυνσης
4. ποιος θα είναι ο απαιτούμενος φόρτος εργασίας για τους διδάσκοντες προκειμένου να υλοποιηθεί το πρόγραμμα. Πολλές φορές η αναπλήρωση των ελλειμμάτων επιβαρύνει τα μέλη ΔΕΠ, τα οποία επιφορτίζονται με την υλοποίηση του προγράμματος σπουδών προσπαθώντας να καλύψουν τα αναπάντεχα κενά κάθε χρόνο. Η πραγματικότητα αυτή επιφέρει σημαντικές αλλαγές στο προγραμματισμένο ερευνητικό και συγγραφικό τους έργο.

- **Ποιο είναι το ποσοστό των υποχρεωτικών μαθημάτων / μαθημάτων υποχρεωτικής επιλογής / μαθημάτων ελεύθερης επιλογής στο σύνολο των μαθημάτων;**

Μετά την αναμόρφωση του Προγράμματος Σπουδών, τα μαθήματα διακρίνονται με κριτήριο τη *δεσμευτικότητά* τους σε υποχρεωτικά (56% του συνολικού φόρτου) και επιλέξιμα (44% του συνολικού φόρτου).

Τα υποχρεωτικά περιλαμβάνουν:

(α) 43% Υποχρεωτικά μαθήματα (courses) και,

(β) 13% μαθήματα Πρακτικής Άσκησης (practicum).

Τα επιλέξιμα μαθήματα περιλαμβάνουν:

(α) Κατ' Επιλογήν Υποχρεωτικά (34%), που προέρχονται από τις τρεις ομάδες μαθημάτων (μαθήματα Βασικής Παιδαγωγικής κατάρτισης, μαθήματα Ανθρωπιστικών Επιστημών και της Διδακτικής τους και μαθήματα των Θετικών Επιστημών και της Διδακτικής τους),

(β) Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής (10%) από το Τμήμα ή άλλα προγράμματα σπουδών ημεδαπής ή αλλοδαπής.

- **Ποια είναι η ποσοστιαία σχέση μεταξύ μαθημάτων υποβάθρου, μαθημάτων επιστημονικής περιοχής, μαθημάτων γενικών γνώσεων και μαθημάτων ανάπτυξης δεξιοτήτων στο σύνολο των μαθημάτων;**

Τα μαθήματα Βασικής Παιδαγωγικής κατάρτισης (δηλ. υποβάθρου και γενικών γνώσεων) αποτελούν το 41% των μαθημάτων. Τα μαθήματα υποβάθρου αποτελούν κυρίως

τα υποχρεωτικά μαθήματα βασικής παιδαγωγικής κατάρτισης, μαθήματα που αναφέρονται σε συγκεκριμένα γνωστικά αντικείμενα, αλλά και μαθήματα εκπαιδευτικής έρευνας και στατιστικής.

Τα μαθήματα επιστημονικών περιοχών αποτελούν το 59% των μαθημάτων. Τα μαθήματα επιστημονικών περιοχών χωρίζονται σε δύο κατηγορίες με περίπου ισάριθμα μαθήματα: ανθρωπιστικών επιστημών (30%) και θετικών επιστημών (29%), που αναφέρονται στο περιεχόμενο των γνωστικών αντικειμένων. Σε αυτά μπορούν να θεωρηθούν ότι ανήκουν και τα μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής.

Τέλος, τα μαθήματα ανάπτυξης δεξιοτήτων (Πρακτική Άσκηση) αποτελούν το 17% του συνόλου των μαθημάτων. Αυτά αναφέρονται στα μαθήματα των επιστημονικών περιοχών (Υποχρεωτικά και Κατ΄ Επιλογήν Υποχρεωτικά μαθήματα Α, Β και Γ φάσης Δι.ΜΕ.ΠΑ), τα οποία έχουν ως προϋπόθεση τη σύνδεση της θεωρίας των συγκεκριμένων γνωστικών αντικειμένων με την εκπαιδευτική πράξη στο σχολείο.

Επίσης, στο σύνολο των μαθημάτων, τα Υποχρεωτικά μαθήματα (Υ) αποτελούν το 63%, τα κατ' επιλογή Υποχρεωτικά (ΥΕ) το 10%, όπως και τα ελεύθερης επιλογής (ΕΕ = 10%), και η Πρακτική Άσκηση το 17%.

- **Πώς κατανέμεται ο χρόνος μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων, άλλων δραστηριοτήτων;**

Όλα τα μαθήματα πέραν της θεωρητικής διδασκαλίας προβλέπουν και ένα μέρος του φόρτου τους να απαιτεί άσκηση, εργαστήρια ή ερευνητικές εργασίες. Ο φόρτος αυτός ποικίλλει ανάλογα με τη φύση του μαθήματος. Έτσι, για παράδειγμα, κάποια μαθήματα (τα πλέον θεωρητικά) προβλέπουν περίπου το 1/3 του συνολικού φόρτου σε άσκηση ή συγγραφή ερευνητικής εργασίας. Κάποια άλλα μαθήματα προβλέπουν εργαστήρια (πχ. εικαστικά, φυσικής, ηλεκτρονικών υπολογιστών) τα οποία αντιστοιχούν σε φόρτο εργασίας που φτάνει μέχρι και το 50% του συνολικού φόρτου των μαθημάτων. Τέλος, τα μαθήματα που σχετίζονται με την πρακτική άσκηση προβλέπουν τα 2/3 του συνολικού φόρτου να αντιστοιχεί σε άσκηση στα σχολεία. Συνολικά, ο φόρτος εργασίας που αντιστοιχεί σε ασκήσεις, εργαστήρια και δραστηριότητες πέραν της θεωρητικής διδασκαλίας είναι περίπου λιγότερος του 1/3 του συνολικού φόρτου των φοιτητών (70-80 / 240 ECTS).

- **Πώς οργανώνεται και συντονίζεται η ύλη μεταξύ των μαθημάτων; Παρατηρείται επικάλυψη ύλης μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχουν κενά ύλης;**

Λόγω έλλειψης Τομέων στο τμήμα, η ύλη των μαθημάτων συντονίζεται από τους διδάσκοντες οι οποίοι προσφέρουν μαθήματα τα οποία είναι συναφή και θα μπορούσαν να έχουν μεταξύ τους επικαλύψεις. Τα κενά ύλης που πιθανόν εμφανίζονται λόγω της προόδου της επιστήμης καταβάλλεται προσπάθεια ώστε να καλύπτονται στα αντίστοιχα μαθήματα όπου και όταν αυτό κρίνεται απαραίτητο από τους διδάσκοντες. Η επιτροπή του προγράμματος σπουδών έχει την ευθύνη για εντοπισμό τυχόν αλληλοεπικαλύψεων στην ύλη των μαθημάτων και ενημερώνει σχετικά τους διδάσκοντες πριν την συζήτηση του προγράμματος σπουδών την άνοιξη κάθε έτους. Την τελική ευθύνη για τον έλεγχο διευθέτησης των επικαλύψεων την έχει η Γενική Συνέλευση του Τμήματος.

- **Είναι ορθολογική η έκταση της ύλης των μαθημάτων; Υπάρχει διαδικασία επανεκτίμησης, αναπροσαρμογής και επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων;**

Η επικαιροποίηση της ύλης των μαθημάτων πραγματοποιείται κάθε χρόνο από τους διδάσκοντες, οι οποίοι λαμβάνουν υπόψη τις αξιολογήσεις των φοιτητών και τις τρέχουσες εξελίξεις στον χώρο της επιστήμης. Ανάλογα γίνεται και η αναπροσαρμογή σε επίπεδο στόχων, όταν αλλάζει το πρόγραμμα σπουδών έπειτα από την αξιολόγησή του και τον

επαναπροσδιορισμό της κατανομής των στόχων του προγράμματος στα επιμέρους μαθήματα.

- Εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων; Πόσο λειτουργικό είναι; Ποιο είναι το ποσοστό των μαθημάτων που εντάσσονται στο σύστημα;

Ένας ικανός αριθμός μαθημάτων έχει ορίσει προαπαιτούμενα μαθήματα. Το προαπαιτούμενο κάθε μαθήματος περιγράφεται στο Πρόγραμμα Σπουδών στην αναλυτική περιγραφή των στόχων και των περιεχομένων του κάθε μαθήματος. Προαπαιτούμενα μαθήματα ισχύουν κυρίως στα μαθήματα της διδακτικής της Β' και Γ' Φάσης και αφορούν σε μαθήματα περιεχομένου πριν την διδασκαλία. Επίσης, για την παρακολούθηση της κάθε φάσης της ΔΙΜΕΠΑ απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση της προηγούμενης Φάσης. Τέλος, κάποια μαθήματα εμβάθυνσης από τα Κατ' επιλογήν Υποχρεωτικά απαιτούν την επιτυχή παρακολούθηση Υποχρεωτικών μαθημάτων που σχετίζονται με αυτά.

Η ποσοστιαία αναλογία των μαθημάτων που προβλέπουν προαπαιτούμενο μάθημα δεν μπορεί να εκτιμηθεί λόγω του ότι πολλά από τα μαθήματα που προβλέπουν προαπαιτούμενο μάθημα είναι από την κατηγορία των Κατ' Επιλογήν υποχρεωτικών. Έτσι, είναι πιθανόν να μην επιλεγούν από τους φοιτητές και να επιλεγούν στη θέση τους κάποια άλλα, που δεν έχουν προαπαιτούμενο.

- Πόσα μαθήματα προσφέρονται από άλλα και πόσα σε άλλα προγράμματα σπουδών; Ποια είναι αυτά;

Τα έξι (6/56) μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής (10% του συνολικού φόρτου) είναι μαθήματα τα οποία οι φοιτητές/τριες μπορούν να επιλέξουν από προγράμματα άλλων τμημάτων του ΠΔΜ ή από άλλα ΑΕΙ της ημεδαπής ή αλλοδαπής. Ωστόσο, λίγοι είναι οι φοιτητές/τριες που επιλέγουν από άλλα ΑΕΙ λόγω της θέσης του Τμήματος στην Φλώρινα και του περιορισμένου αριθμού άλλων Τμημάτων. Κάποιοι φοιτητές/τριες επιλέγουν να παρακολουθήσουν μαθήματα μέσω του προγράμματος ERASMUS. Ο αριθμός των φοιτητών που συμμετέχει στα προγράμματα αυτά ολοένα αυξάνει και δημιουργεί νέες προοπτικές προς την κατεύθυνση αυτή.

Τέσσερα (4) Υποχρεωτικά μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών προσφέρονται από διδάσκοντες του Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης στο Τμήμα Νηπιαγωγών. Πρόκειται για τα μαθήματα: «Εικαστικά εργαστήρια», «Εκπαιδευτική αξιολόγηση», «Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης» και «Διδακτική των Εικαστικών». Αντίστοιχα, τα παρακάτω μαθήματα διδάσκονται από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Νηπιαγωγών στους φοιτητές/τριες του ΠΤΔΕ: Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης, Συγκριτική Παιδαγωγική, Ανάπτυξη της Έννοιας του Αριθμού, Προηγμένες τεχνικές διδασκαλίας μέσω τεχνολογίας και Ανάπτυξη ψηφιακού υλικού και διδακτικών σεναρίων με ΤΠΕ.

Επιπλέον, τα Κατ' επιλογήν Υποχρεωτικά Μαθήματα προσφέρονται εν δυνάμει σε φοιτητές άλλων προγραμμάτων σπουδών, είτε της Φλώρινας είτε και άλλων Τμημάτων. Φοιτητές του Τμήματος Εικαστικών ενίοτε εγγράφονται σε μαθήματα του προγράμματός μας.

Θα πρέπει εδώ να τονιστεί ότι μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών του ΠΤΔΕ έχουν προσφερθεί ως μαθήματα επιλογής για τους φοιτητές του Τμήματος Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών (ΤΕΕΤ), όπως *Ιστορία και Εικόνα* και *Μουσείο και Εκπαίδευση*. Επίσης, από μέλη ΔΕΠ του ΠΤΔΕ διδάσκονται μαθήματα στο ΤΕΕΤ –τα οποία και περιλαμβάνονται στο Πρόγραμμα Σπουδών του ΤΕΕΤ– όπως *Διδακτική της Ιστορίας και της Τέχνης*, *Μουσειολογία, Μουσειοπαιδαγωγική, Πολιτισμική διαχείριση*, καθώς και *Παιδαγωγικά Θέματα*. Κάποια μαθήματα από αυτά (π.χ. *Παιδαγωγική Ι*, που μετονομάστηκε

σε *Παιδαγωγικά Θέματα*, https://eclass.uowm.gr/courses/EETF109/) ανήκουν στον κορμό των θεωρητικών μαθημάτων του ΤΕΕΤ, διασφαλίζοντας έτσι στους φοιτητές του ΤΕΕΤ τις προϋποθέσεις που χρειάζονται για τη αναγνώριση παιδαγωγικής επάρκειας και τον διορισμό τους στη δημόσια εκπαίδευση.

- **Ποιές ξένες γλώσσες διδάσκονται στο Τμήμα; Είναι υποχρεωτικά τα σχετικά μαθήματα;**

Το πρόγραμμα προπτυχιακών σπουδών του ΠΤΔΕ προβλέπει τη διδασκαλία τριών ξένων γλωσσών (Αγγλικά, Γαλλικά και Γερμανικά) σε δύο (2) εξάμηνα την κάθε μία. Η φοίτησή τους είναι υποχρεωτική και οι φοιτητές/τριες θα πρέπει να εξεταστούν επιτυχώς τα δύο αυτά εξάμηνα σε μία γλώσσα. Τα μαθήματα αυτά δεν προσμετρώνται στον συνολικό φόρτο του προγράμματος σπουδών και ο βαθμός τους δεν συνυπολογίζεται στον τελικό μέσο όρο της βαθμολογίας. Ωστόσο, όπως έχει αναφερθεί και παραπάνω, λόγω έλλειψης προσωπικού, η μόνη ξένη γλώσσα που διδάσκεται στο Τμήμα είναι η Αγγλική. Τα δύο εξαμηνιαία μαθήματα αγγλικής γλώσσας προσφέρονται από αποσπασμένη εκπαιδευτικό ή από ειδική επιστήμονα στο Τμήμα. Η απόσπαση ανανεώνεται κάθε έτος με σχετικές καθυστερήσεις δημιουργώντας αβεβαιότητα κάθε χρόνο για το εάν θα υπάρχει τουλάχιστον ένας εκπαιδευτικός για μία γλώσσα. Συνεπώς, η κατάσταση με τη διδασκαλία των ξένων γλωσσών είναι δυσχερής, καθώς δεν υπάρχει μέλος ΕΕΔΙΠ που να καλύπτει το συγκεκριμένο αντικείμενο ούτε και υπάρχουν διδάσκοντες για τις ξένες γλώσσες στο μόνιμο προσωπικό του ιδρύματος που να καλύπτουν αυτήν την ανάγκη.

3.1.3. Πώς κρίνετε το εξεταστικό σύστημα;

- **Εφαρμόζονται, και σε ποια έκταση, πολλαπλοί (σε είδος και χρόνο) τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών; Ποιοι συγκεκριμένα;**

Αναγνωρίζοντας ότι ο τρόπος εξέτασης καθορίζει σε μεγάλο βαθμό και τον τρόπο μελέτης των φοιτητών, το εξεταστικό σύστημα περιλαμβάνει μια ποικιλία τρόπων αξιολόγησης των φοιτητών. Περιλαμβάνει όμως και ένα πλήθος άλλων μεθόδων αξιολόγησης, όπως διεξαγωγή ερευνών, σύνταξη εργασιών (ερευνητικών ή βιβλιογραφικής ανασκόπησης), εξετάσεις προόδου (έντυπες ή μέσω του διαδικτύου) κατά τη διάρκεια των εξαμήνων, παρουσίαση εργασιών από τους ίδιους τους συντάκτες των εργασιών στους συμφοιτητές τους κατά τη διάρκεια του εξαμήνου ή δημιουργία και παρουσίαση πρωτότυπων διδακτικών υλικών. Ειδικότερα σε ό,τι αφορά την αξιολόγηση των φοιτητών/τριών στις τρεις φάσεις της Δι.Με.Π.Α. (Διδακτικής Μεθοδολογίας και Πρακτικής Άσκησης), στις οποίες η συμμετοχή τους είναι υποχρεωτική, λαμβάνονται υπόψη ποικίλες παράμετροι, όπως: παρακολούθηση των διαλέξεων, συνεπής παρουσία στα σχολεία, συμπλήρωση φύλλων παρατήρησης, ενεργοποίηση στις ομάδες εργασίας, συνεργασία με τους μέντορες (αποσπασμένους εκπαιδευτικούς), παρουσίαση διδασκαλιών επί χάρτου και «διά ζώσης», σύνταξη υπομνήματος, αυτοαξιολόγηση (ως προς την επάρκεια γνώσης του αντικειμένου, τον βαθμό επίτευξης των διδακτικών στόχων, την αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας, την ποιότητα επικοινωνίας – αλληλεπίδρασης με τους μαθητές, την παιδαγωγική αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων συμπεριφοράς, τον έλεγχο του χρόνου κ.λπ.). Επίσης, σε κάποια μαθήματα οι φοιτητές/τριες κατασκευάζουν διδακτικό υλικό ή υπόκεινται σε διαδικασία διαρκούς αξιολόγησης, μέσω της παρουσίασης και ανατροφοδότησης της προόδου και βελτίωση της τελικής τους εργασίας. Σε κάποια μαθήματα η εκπόνηση εργασίας είναι προαιρετική, με στόχο την βελτίωση του βαθμού, εφόσον ο/η φοιτητής/τρια κριθεί επαρκής ως προς τις γνώσεις του κατά την εξέταση του μαθήματος.

Συνεπώς, υπάρχουν μια σειρά από διαφορετικούς τρόπους αξιολόγησης –από γραπτές ή προφορικές εξετάσεις στο τέλος του εξαμήνου μέχρι συνεχή εβδομαδιαία αξιολόγηση– οι οποίοι εναλλάσσονται ανάλογα με τη φύση του μαθήματος και τον αριθμό των φοιτητών. Ο μεγάλος αριθμός φοιτητών τόσο στα υποχρεωτικά όσο και στα μαθήματα εμβάθυνσης δημιουργεί δυσκολίες εφαρμογής περισσότερο σύνθετων τρόπων αξιολόγησης των φοιτητών, οι οποίοι θα απαιτούσαν συχνότερη παρακολούθηση και ανατροφοδότηση. Ωστόσο, οι διδάσκοντες αφιερώνουν σημαντικό χρόνο στην παρακολούθηση, αξιολόγηση και επανατροφοδότηση των φοιτητών καθ' όλη την διάρκεια του εξαμήνου. Στα υποχρεωτικά μαθήματα με τα μεγάλα ακροατήρια ανατίθενται ομαδικές εργασίες ή εξετάσεις με μορφή «προόδου», με όφελος τόσο στο επίπεδο δημιουργίας κουλτούρας συνεργασίας μεταξύ των φοιτητών όσο και στο επίπεδο της μείωσης του χρόνου για ανατροφοδότηση.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στην περίπτωση που ο/η φοιτητής/τρια αποτύχει τουλάχιστον τέσσερις φορές σε εξετάσεις οποιουδήποτε μαθήματος, η Κοσμητεία μπορεί, ύστερα από αίτηση του φοιτητή στη γραμματεία του Τμήματος, να ορίσει τριμελή επιτροπή επανεξέτασης, στην οποία δεν συμμετέχει ο εξεταστής.

Ειδικά για τους φοιτητές με ειδικές ανάγκες, προβλέπεται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης ειδική εξέταση, προφορική ή άλλου τύπου, ανάλογα με την ανάγκη του κάθε φοιτητή.

- Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών;

Κάθε μάθημα στην περιγραφή των στόχων και των περιεχομένων του αναφέρει ρητώς τον τρόπο αξιολόγησής του με βάση τα επιδιωκόμενα μαθησιακά αποτελέσματα. Οι διδάσκοντες στην αρχή κάθε εξαμήνου δίνουν επιπρόσθετες πληροφορίες για τον τρόπο αξιολόγησης του μαθήματος και το ποσοστό συνεκτίμησης των εργασιών, των εργαστηρίων, και των τελικών εξετάσεων. Επιπρόσθετα, οι φοιτητές/τριες εξετάζονται σε κοινά θέματα και οι διδάσκοντες όταν δίνουν τα θέματα των εξετάσεων δηλώνουν με πόσες μονάδες βαθμολογείται το κάθε ερώτημα, ώστε οι φοιτητές/τριες να μπορούν να εκτιμήσουν τον αναμενόμενο βαθμό τους και να τον συγκρίνουν με τον βαθμό του διδάσκοντα.

Επίσης, προβλέπεται η διαδικασία οι φοιτητές/τριες να ζητήσουν να δουν το γραπτό τους και τον τρόπο που βαθμολογήθηκαν.

- Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας και ποια είναι αυτή;

Οι φοιτητές/τριες αξιολογούν τη διαδικασία των εξετάσεων στο ερωτηματολόγιο της ΜΟΔΙΠ κατά την αξιολόγηση του κάθε μαθήματος. Επιπρόσθετα, οι διδάσκοντες τροποποιούν τη δυσκολία των εξετάσεων ανάλογα με τα προηγούμενα αποτελέσματα, ώστε να υπάρχει μια κανονική κατανομή στη βαθμολογία.

- Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της πτυχιακής/ διπλωματικής εργασίας;

Οι διδάσκοντες επιλέγουν τους φοιτητές στους οποίους θα αναθέσουν πτυχιακή εργασία έπειτα από εκδήλωση ενδιαφέροντος και ανακοίνωση των κριτηρίων με βάση την οποία θα γίνει η επιλογή. Οι ενδιαφερόμενοι ενημερώνονται σχετικά με την απόφαση και την αξιολόγησή τους.

Πιο συγκεκριμένα, η διαδικασία που ακολουθείται είναι η εξής:

1. Κατά τον μήνα Δεκέμβριο κάθε ακαδημαϊκού έτους οι διδάσκοντες προτείνουν τα θέματα ή τις θεματικές που προσφέρουν για την εκπόνηση πτυχιακών εργασιών από φοιτητές του ΠΤΔΕ κατά το επόμενο ακαδημαϊκό έτος. Από το ακαδημαϊκό έτος 2015-16 και μετά, ο κάθε διδάσκων δεν μπορεί να αναλάβει περισσότερες από πέντε πτυχιακές εργασίες κατ' έτος,

2. Κατά τον μήνα Ιανουάριο του ίδιου ακαδημαϊκού έτους η Γενική Συνέλευση εγκρίνει και ανακοινώνει τα θέματα ή τις θεματικές των πτυχιακών που θα προσφερθούν κατά την επόμενη ακαδημαϊκή χρονιά. Οι ενδιαφερόμενοι φοιτητές (που ήδη βρίσκονται στο 6ο εξάμηνο των σπουδών τους) ύστερα από συνεννόηση με τους διδάσκοντες επιλέγουν τα θέματα ή τις θεματικές για τις πτυχιακές τους εργασίες, όπως τα όρισαν εκείνοι, και κατά τον μήνα Μάιο υποβάλλουν σχετική αίτηση στη Γραμματεία του ΠΤΔΕ.

3. Κατά τον μήνα Ιούνιο του ίδιου ακαδημαϊκού έτους η Γενική Συνέλευση του Τμήματος εγκρίνει την τελική διατύπωση του θέματος και ορίζει δεύτερο βαθμολογητή. Πτυχιακή εργασία δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να ανατεθεί πέρα από το χρονικό όριο της Γενικής Συνέλευσης του Ιουνίου. Μετά την ολοκλήρωση της παραπάνω διαδικασίας, τον Οκτώβριο του επόμενου ακαδημαϊκού έτους οι φοιτητές/τριες (που βρίσκονται πλέον στο 7ο εξάμηνο) μπορούν να κάνουν τις δηλώσεις των μαθημάτων τους για το χειμερινό εξάμηνο αντιστοιχίζοντας την πτυχιακή τους εργασία με ένα μάθημα Ελεύθερης Επιλογής· συνακόλουθα, κατά το εαρινό (8ο) εξάμηνο αντιστοιχίζουν την πτυχιακή τους εργασία με δύο μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής. Η πτυχιακή εργασία βαθμολογείται ως προς την πρόοδό της κατά το 7ο εξάμηνο από τον επόπτη καθηγητή – σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα– και η βαθμολόγηση κατατίθεται στην Γραμματεία. Ο βαθμός αυτός είναι ανεξάρτητος από τον βαθμό που θα αξιολογηθεί η τελική εργασία με το τέλος του 8ου εξαμήνου. Στο τέλος του 8ου εξαμήνου η πτυχιακή εργασία βαθμολογείται από τον επόπτη και τον δεύτερο βαθμολογητή και στη συνέχεια υπολογίζεται ο μέσος όρος της βαθμολογίας, ο οποίος στρογγυλοποιείται στην πλησιέστερη ακέραιη μονάδα.

Για λεπτομέρειες σχετικά με τη δομή και τις απαιτήσεις της πτυχιακής εργασίας, ο/η φοιτητής/τρια θα πρέπει να συμβουλεύεται τον *Σύντομο Οδηγό Επιστημονικής Τεχνογραφίας*, που είναι αναρτημένος στην ιστοσελίδα του Τμήματος.

Η πτυχιακή εργασία πιστώνεται με εννέα πιστωτικές μονάδες (9 ΠΜ) ή δώδεκα (12) μονάδες ECTS, οι οποίες αντιστοιχούν σε 3 μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής (ένα από το 7ο και δύο από το 8ο εξάμηνο) και συνυπολογίζονται με αυτά για τη λήψη του πτυχίου. Η πτυχιακή εργασία μαζί με τα μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής δεν μπορούν να ξεπερνούν συνολικά τις είκοσι τέσσερις μονάδες ECTS (24 ECTS).

Η πτυχιακή εργασία παραδίδεται δακτυλογραφημένη σε τρία αντίτυπα, ένα από τα οποία κατατίθεται στη Βιβλιοθήκη της Σχολής μαζί με την ψηφιακή μορφή της εργασίας έως την 20η Μαΐου κάθε έτους, προκειμένου να βαθμολογηθεί κατά την εξεταστική του Ιουνίου. Σε περίπτωση παράδοσης μετά από αυτήν την ημερομηνία και μέχρι τη 15η Σεπτέμβρη, η βαθμολογία της εργασίας θα ανακοινώνεται με την εξεταστική του Σεπτέμβρη.

Η διασφάλιση της εξέτασης της εργασίας γίνεται με τη βαθμολόγησή της από δεύτερο βαθμολογητή, που ορίζεται από την Γενική Συνέλευση του Τμήματος και ο οποίος θα πρέπει να είναι ο περισσότερο σχετικός με το θέμα που ανατίθεται στον φοιτητή.

- **Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για την πτυχιακή/ διπλωματική εργασία; Ποιες;**

Το Τμήμα έχει ορίσει συγκεκριμένες προδιαγραφές όσον αφορά στον τρόπο συγγραφής της πτυχιακής εργασίας. Ειδικότερα, η πτυχιακή/διπλωματική εργασία εκπονείται υπό την επίβλεψη και καθοδήγηση μελών του διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού (μελών ΔΕΠ) του Τμήματος, αλλά και μελών ΕΔΙΠ. Το θέμα της πτυχιακής εργασίας ανακοινώνεται κατά το 6ο ή στις αρχές του 7ου εξαμήνου και όχι μετά την 30η Νοέμβρη από τον υπεύθυνο διδάσκοντα στη Γενική Συνέλευση του Τμήματος, η οποία αποφασίζει σχετικά και ορίζει δεύτερο βαθμολογητή. Πτυχιακή εργασία δεν μπορεί σε

καμία περίπτωση να ανατεθεί πέρα από αυτά τα χρονικά όρια. Κάθε διδάσκων δεν μπορεί να αναλάβει περισσότερες από πέντε πτυχιακές εργασίες κατ' έτος. Η πτυχιακή εργασία παραδίδεται δακτυλογραφημένη σε τρία αντίτυπα, ένα από τα οποία κατατίθεται στη Βιβλιοθήκη της Σχολής μαζί με την ψηφιακή μορφή της εργασίας έως την 20η Μαΐου κάθε έτους, προκειμένου να βαθμολογηθεί κατά την εξεταστική του Ιουνίου. Σε περίπτωση παράδοσης μετά από αυτήν την ημερομηνία και μέχρι την 15η Σεπτέμβρη, η βαθμολογία της ανακοινώνεται με την εξεταστική του Σεπτέμβρη. Η πτυχιακή εργασία βαθμολογείται από τον επόπτη και τον δεύτερο βαθμολογητή και στη συνέχεια υπολογίζεται ο μέσος όρος της βαθμολογίας, ο οποίος στρογγυλοποιείται στην πλησιέστερη ακέραιη μονάδα. Σχετικά με τη δομή και τις απαιτήσεις της πτυχιακής εργασίας, ο/η φοιτητής/τρια θα πρέπει να συμβουλεύεται τον Σύντομο Οδηγό Επιστημονικής Τεχνογραφίας, ο οποίος είναι αναρτημένος στην ιστοσελίδα του Τμήματος (https://eled.uowm.gr/wp-content/uploads/2013/12/syntomos_odigos_episthmonikhs_texnografias_2013.pdf). Ο οδηγός αναφέρεται στην ακαδημαϊκή δεοντολογία που ισχύει για τη συγγραφή μιας επιστημονικής εργασίας (πτυχιακής ή μεταπτυχιακής) και αφορά τη δομή της, το περιεχόμενο, τη γλώσσα, τις βιβλιογραφικές αναφορές κλπ. Η πτυχιακή εργασία πιστώνεται με εννέα πιστωτικές μονάδες (9 ΠΜ) ή δώδεκα (12) μονάδες ECTS, οι οποίες συνυπολογίζονται στα μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής. Τα μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής και η Πτυχιακή εργασία δεν μπορούν να ξεπερνούν συνολικά τις δεκαοχτώ πιστωτικές μονάδες (18 ΠΜ) ή τις είκοσι τέσσερις μονάδες ECTS (24 ECTS).

Επιπρόσθετα, οι φοιτητές/τριες διδάσκονται το μάθημα Μεθοδολογίας της Εκπαιδευτικής Έρευνας, το οποίο θέτει τις προδιαγραφές προκειμένου να σχεδιάσουν και να διεξαγάγουν εκπαιδευτική έρευνα στο πλαίσιο των σπουδών τους. Κατά την περίοδο συγγραφής της πτυχιακής εργασίας απαιτείται συνεργασία σε τακτά χρονικά διαστήματα με την επόπτρια/τον επόπτη, ανάλογα με την φάση στην οποία βρίσκεται η εργασία.

Με βάση τα παραπάνω, η διαφάνεια ως προς την ανάθεση της πτυχιακής εργασίας επιδιώκεται μέσα από τα κριτήρια επιλογής φοιτητών με βάση την εκδήλωση ενδιαφέροντος σε κάθε μέλος ΔΕΠ, τις διαδικασίες της Γενικής Συνέλευσης, ενώ ως προς την εξέταση και την αξιολόγησή της επιδιώκεται μέσω της συνύπαρξης δύο βαθμολογητών και της δημοσιοποίησης της πτυχιακής εργασίας. Επιπρόσθετα, η συνεχής επικοινωνία και επαφή του φοιτητή με τον επόπτη καθηγητή διασφαλίζει τον συνεχή έλεγχο της προόδου. Για τον έλεγχο πιθανού πλαγιαρισμού κατά την συγγραφή της εργασίας το Πανεπιστήμιο διαθέτει το λογισμικό Turnitin. Εξάλλου, γίνεται προσπάθεια αποφυγής του πλαγιαρισμού με την χορήγηση πρωτότυπων θεμάτων που απαιτούν ειδική και πρωτότυπη μελέτη – έρευνα και θεωρητική τεκμηρίωση και με τον συνεχή έλεγχο προόδου της εργασίας.

3.1.4. Πώς κρίνετε τη διεθνή διάσταση του Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών;

- Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό; Σε ποιο ποσοστό;

Στο πρόγραμμα προπτυχιακών σπουδών δεν έχουν προς το παρόν συμμετάσχει διδάσκοντες από το εξωτερικό οι οποίοι να αναλαμβάνουν να διδάξουν κάποιο μάθημα ολόκληρο το εξάμηνο ή το έτος. Ωστόσο, διδάσκοντες άλλων πανεπιστημίων που επισκέπτονται το Τμήμα στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS αναλαμβάνουν μέρος των μαθημάτων κατά την εβδομαδιαία παραμονή τους στο Τμήμα.

- Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών (απόλυτος αριθμός και ποσοστό);

Δεν υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών στο πρόγραμμα προπτυχιακών σπουδών. Ένας αριθμός, ωστόσο, φοιτητών προέρχεται από την ομογένεια και εισάγονται

μέσα από τις σχετικές εξετάσεις του Υπουργείου. Επισημαίνεται ότι στη βάση συμφωνίας μεταξύ Ελλάδας και Κύπρου φοιτητές που προέρχονται από την Κύπρο φοιτούν στο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος κάθε χρόνο σε αριθμούς που προσδιορίζονται από το Υπουργείο, χωρίς την συμμετοχή του Τμήματος στην επιλογή τους. Επισημαίνεται ότι για τους φοιτητές που προέρχονται από την ομογένεια παρέχονται φροντιστηριακά μαθήματα Ελληνικής Γλώσσας από αποσπασμένο καθηγητή, εφόσον υπάρχει στο Τμήμα.

- Πόσα και ποια μαθήματα διδάσκονται (και) σε ξένη γλώσσα;

Το Τμήμα προσφέρει μια σειρά 23 μαθημάτων στο χειμερινό και 25 μαθημάτων στο εαρινό εξάμηνο στην Αγγλική γλώσσα (ορισμένα από αυτά και στην Γαλλική ή την Γερμανική) για τους φοιτητές που τυχόν το επισκεφθούν στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS. Τα μαθήματα αυτά και ο αντίστοιχος οδηγός σπουδών για τους εισερχόμενους φοιτητές/τριες βρίσκονται διαθέσιμοι στην παρακάτω διεύθυνση:

http://www.eled.uowm.gr/en/erasmus

- Σε πόσα (και ποια) προγράμματα διεθνούς εκπαιδευτικής συνεργασίας (π.χ. ERASMUS, LEONARDO, TEMPUS, ALPHA) σε επίπεδο προπτυχιακών σπουδών συμμετέχει το Τμήμα;

Στο επίπεδο των προπτυχιακών σπουδών, το Τμήμα συμμετέχει στο πρόγραμμα ERASMUS. Στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος ERASMUS για την ανταλλαγή φοιτητών/ριών και διδακτικού προσωπικού, το Τμήμα μας συνεργάζεται με 22 Α.Ε.Ι. του εξωτερικού. Αυτά βρίσκονται διαθέσιμα στην παρακάτω σύνδεσμο:

https://uowm.gr/administration/services/intrelations/erasmus/dimereis-simfonies/

Για την αντιμετώπιση των αναγκών που προκύπτουν από αυτές τις συνεργασίες, το Πρόγραμμα Σπουδών σε όλες τις ανά έτος αναθεωρημένες εκδόσεις του μεταφράζεται και στην Αγγλική.

Επισημαίνεται ότι οι συμφωνίες με κάποια από τα πανεπιστήμια του εξωτερικού δεν περιορίζονται στην διδασκαλία αλλά επεκτείνονται και σε συμμετοχές σε κοινά ερευνητικά προγράμματα (π.χ. The Linnaeus Project, στο οποίο συμμετείχαν τα πανεπιστήμια Linnaeus University & University of Salzburg).

- Υπάρχουν συμφωνίες διμερούς συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού; Ποιες;

Μια διεθνής διάσταση του Προγράμματος είναι η διοργάνωση διεθνών συμποσίων και συνεδρίων από το ΠΤΔΕ, καθώς και η συμμετοχή του Τμήματος σε Ευρωπαϊκά Εκπαιδευτικά Προγράμματα, με στόχο τη διεύρυνση του ακαδημαϊκού διαλόγου και το άνοιγμα της επιστημονικής έρευνας πέρα από το επίπεδο της τοπικής ακαδημαϊκής κοινότητας. Ιστορικές και γεωγραφικές συγκυρίες, άλλωστε, επιβάλλουν ώστε το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας να γίνει ευρέως γνωστό στην ακαδημαϊκή κοινότητα της Ευρώπης και των Βαλκανίων και να συνεργαστεί με άλλα Τμήματα για την προώθηση της γνώσης σε κάθε επίπεδο (επιστημονικό-θεωρητικό, παιδαγωγικό, ερευνητικό).

Στο πλαίσιο της εξωστρέφειας του Πανεπιστημίου ευρύτερα και του Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης ειδικότερα, και της ισχυροποίησης των δεσμών με τα γειτονικά Πανεπιστήμια, από το 2012 οι τρεις γειτονικές παιδαγωγικές σχολές, του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, του Πανεπιστημίου Fan S. Noli της Κορυτσάς και του Πανεπιστημίου St. Kliment Ohridski, Bitola κάθε δύο χρόνια συνδιοργανώνουν το διεθνές συνέδριο "Education across Borders" που την τελευταία φορά έγινε στη Φλώρινα στις 19-20 Οκτωβρίου 2018.

- Εφαρμόζεται το σύστημα μεταφοράς διδακτικών μονάδων (ECTS);

Το πρόγραμμα σπουδών είναι από τα πρώτα που εναρμονίστηκαν απόλυτα με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Μονάδων Κατοχύρωσης Μαθημάτων (Ε.C.T.S.) από το 2004. Το πρόγραμμα συνίσταται σε 8 εξάμηνα των 30 ECTS (240 ECTS συνολικά).

- Υπάρχουν και διανέμονται ενημερωτικά έντυπα εφαρμογής του συστήματος ECTS;

Ενημερωτικό υλικό για τα ECTS υπάρχει στον Οδηγό Σπουδών που αναρτάται κάθε χρόνο επικαιροποιημένος στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Επίσης, κατά την ενημέρωση των πρωτοετών (τον Οκτώβριο κάθε έτους) γίνεται εκτενής ενημέρωση για το σύστημα του φόρτου εργασίας και των ECTS.

3.1.5. Πώς κρίνετε την πρακτική άσκηση των φοιτητών;

- Υπάρχει ο θεσμός της πρακτικής άσκησης των φοιτητών; Είναι υποχρεωτική η πρακτική άσκηση για όλους τους φοιτητές;

Το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης Φλώρινας σύμφωνα με το άρθρο 2 του Προεδρικού Διατάγματος ίδρυσής του (Π.Δ. 544/10.10.1989) και στα πλαίσια του άρθρου 1 «για τη δομή και τη λειτουργία των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων» (Ν. 1268/82, άρθρο 1, παράγραφος 2) έχει ως αποστολή ανάμεσα στα άλλα: «να παρέχει στους πτυχιούχους του την απαραίτητη θεωρητική και πρακτική κατάρτιση για την επιστημονική και επαγγελματική τους σταδιοδρομία και εξέλιξη».

Ο/η φοιτητής/τρια του Π.Τ.Δ.Ε. Φλώρινας, όπως και κάθε άλλου Π.Τ.Δ.Ε. (Π.Δ. 320/83), θα πρέπει κατά τη διάρκεια των σπουδών του εκτός από τη θεωρητική κατάρτιση να αποκτήσει και εκείνες τις πρακτικές γνώσεις και να αναπτύξει εκείνες τις πρακτικές ικανότητες και δεξιότητες, οι οποίες θα τον καθιστούν ικανό να ανταποκρίνεται με επιτυχία στις απαιτήσεις του παιδαγωγικού και διδακτικού έργου ως εκπαιδευτικός/δάσκαλος.

Η πρακτική κατάρτιση παρέχεται στο φοιτητή κυρίως με την πρακτική άσκηση στο σχολείο είτε με τη μορφή παρατήρησης, ως παρατήρηση διδασκαλίας είτε ως προσωπική διδασκαλία. Η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική για όλους ανεξαιρέτως τους φοιτητές.

- Πώς καλλιεργείται το ενδιαφέρον των φοιτητών σε περίπτωση που η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική;

Για την ανάπτυξη παιδαγωγικών και διδακτικών δεξιοτήτων δεν επαρκεί η θεωρητική παιδαγωγική γνώση και κατάρτιση. Αναγκαία είναι και η προσωπική άσκηση στην πράξη και η προσωπική εμπειρία από αυτήν. Το ζητούμενο κατά την πρακτική άσκηση του φοιτητή στη διάρκεια των σπουδών, όπως και αργότερα κατά την άσκηση του επαγγέλματος, είναι πώς θα εξασφαλιστεί μία όσο το δυνατόν πιο γόνιμη σύνδεση της θεωρητικής γνώσης με την πράξη, πώς θα γίνει δηλαδή δυνατή η αξιοποίηση των γνώσεων

τις οποίες αποκτά ο/η φοιτητής/τρια από τα θεωρητικά μαθήματα για την ανάπτυξη και καλλιέργεια πρακτικών ικανοτήτων και δεξιοτήτων.

Το ενδιαφέρον των φοιτητών για την πρακτική άσκηση είναι ιδιαίτερα αυξημένο. Οι φοιτητές/τριες ήδη από το 3ο εξάμηνο έρχονται σε επαφή ως παρατηρητές της σχολικής πραγματικότητας και «στέκονται κριτικά» σε διδακτικές πρακτικές που ακολουθούν οι έμπειροι εκπαιδευτικοί των συνεργαζόμενων σχολείων. Προσπαθούν να κατανοήσουν τη θεωρητική τεκμηρίωση των παιδαγωγικών και διδακτικών επιλογών των εκπαιδευτικών και δημιουργείται έτσι το ενδιαφέρον να αναζητήσουν και να συνδέσουν τις διδακτικές πρακτικές με τη θεωρητική τεκμηρίωση. Για τον σκοπό αυτό οι φοιτητές συμπληρώνουν φύλλο παρατήρησης του μαθήματος που παρακολούθησαν. Η καλλιέργεια του ενδιαφέροντος έτσι όπως αυτό δημιουργείται στην Α Φάση της πρακτικής άσκησης μετατρέπεται προοδευτικά σε προσωπικό ενδιαφέρον στις επόμενες φάσεις της πρακτικής άσκησης, καθώς οι φοιτητές/τριες προσπαθούν να συνδέσουν τα νεότερα θεωρητικά δεδομένα με νέες πρακτικές στην σχολική τάξη. Η διδασκαλία κατά την πρακτική άσκηση καθίσταται μία πρόκληση για τους φοιτητές. Έτσι, η «Διδακτική Μεθοδολογία και Πρακτική Άσκηση» είναι το μάθημα το οποίο εξασφαλίζει τη συνεχή επικοινωνία του Πανεπιστημίου με το σχολείο, τον τόπο της παραγωγής της επιστημονικής γνώσης (της παιδαγωγικής και των άλλων επιστημών) με τον τόπο της αγωγής και της διδασκαλίας, τις σπουδές με το επάγγελμα. Μέσω αυτής της συνεχούς επικοινωνίας γίνεται πιο κατανοητή η θεωρία, αφού μπορεί να συσχετιστεί με την πραγματικότητα, αλλά και καλύτερη η κατανόηση της πράξης με τη βοήθεια της θεωρίας. Επίσης μέσω αυτής της επικοινωνίας καθίσταται δυνατός ένας αμοιβαίος κριτικός έλεγχος και κριτική ανάλυση, αφενός μεν της θεωρίας από την πράξη ως προς την εγκυρότητά της και αφετέρου της πράξης από τη θεωρία για την ορθότητά της. Ο αμοιβαίος αυτός έλεγχος ανοίγει προοπτικές βελτίωσης και για τη θεωρία και για την πράξη.

- **Πώς έχει οργανωθεί η πρακτική άσκηση των φοιτητών του Τμήματος; Ποια είναι η διάρκειά της; Υπάρχει σχετικός εσωτερικός κανονισμός;**

Το πρόγραμμα της Διδακτικής Μεθοδολογίας και Πρακτικής Άσκησης πραγματοποιείται σε τρεις ξεχωριστές φάσεις με εξειδικευμένους στόχους, περιεχόμενα και τρόπο οργάνωσης. Ο τρόπος διεξαγωγής της πρακτικής άσκησης, η διάρκειά της, καθώς και κάθε λεπτομέρεια της λειτουργίας της καθορίζεται ρητώς στον Οδηγό Σπουδών του προγράμματος.

Α΄ ΦΑΣΗ: Εισαγωγή στη θεωρία και πράξη του σχολείου και της διδασκαλίας

Στόχοι της Α΄ φάσης

Η Α΄ Φάση της Διδακτικής Μεθοδολογίας και Πρακτικής Άσκησης πραγματοποιείται στο 3ο εξάμηνο και καλύπτει 3 πιστωτικές μονάδες ή 5 μονάδες ECTS.

Οργάνωση της Α΄ φάσης

Οι φοιτητές/τριες παρακολουθούν εναλλάξ ***θεωρητικό μάθημα στη Σχολή*** (εισήγηση και συζήτηση ενός θέματος) και ***διδασκαλία στις τάξεις*** του Πρότυπου Πειραματικού κυρίως, αλλά και άλλων συνεργαζόμενων σχολείων. Η παρατήρηση της διδασκαλίας γίνεται με συγκεκριμένους κάθε φορά στόχους, που σχετίζονται με το εκάστοτε θέμα του θεωρητικού μαθήματος (βλ. Περιεχόμενο). Οι φοιτητές/τριες συμπληρώνουν αντίστοιχα *φύλλα παρατήρησης* της διδασκαλίας, με άξονες τα θέματα αυτά. Ακολουθεί *συζήτηση και ανάλυση* της διδασκαλίας με βάση τις παρατηρήσεις των φοιτητών. Η συζήτηση γίνεται με την καθοδήγηση μεντόρων σε μικρές *ομάδες* (έως 15 φοιτητές), έτσι ώστε να εξασφαλίζεται η δυνατότητα έκφρασης και η ενεργός συμμετοχή όλων των φοιτητών - μελών της ομάδας. Σε ορισμένες περιπτώσεις, όταν π.χ. είναι αδύνατη για διάφορους λόγους η διά ζώσης παρακολούθηση στο σχολείο, γίνεται *παρατήρηση*

και ανάλυση μαγνητοσκοπημένων διδασκαλιών. Η συζήτηση και ανάλυση της διδασκαλίας στις ομάδες και η ανάπτυξη του νέου θέματος στην ολομέλεια του εξαμήνου διαρκούν συνολικά τρεις ώρες. Η παρακολούθηση διδασκαλίας στα σχολεία διαρκεί τουλάχιστον δύο διδακτικές ώρες.

Για την αποτελεσματική διεξαγωγή της Πρακτικής Άσκησης σημαντική θέση έχουν οι «μέντορες» των φοιτητών, οι οποίοι υποστηρίζουν τους φοιτητές κατά την προετοιμασία τους για το εκπαιδευτικό έργο. Από την παρουσία των μεντόρων σε όλες της φάσεις της ΔΙ.ΜΕ.Π.Α. και από τους απαιτητικούς ρόλους που αναλαμβάνουν – *οργάνωση των επισκέψεων* των φοιτητών στα σχολεία, *επιστημονική και παιδαγωγική καθοδήγηση* των φοιτητών, *αξιολόγηση* των διδακτικών ασκήσεων, *«εταιρική» υποστήριξη* των δασκάλων που ανοίγουν τις τάξεις τους στους φοιτητές/τριες και εν γένει *στήριξη όλων των δράσεων* που αναπτύσσονται για τη σύζευξη θεωρίας και πράξης – εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό η διαμόρφωση δύο απαραίτητων για την άσκηση των φοιτητών συνθηκών:

- η *αρμονική συνεργασία* ανάμεσα στα σχολεία και στο Τμήμα ως ίδρυμα εκπαίδευσης εκπαιδευτικών και
- η *ανάπτυξη θεωρητικής υποδομής* για τη θεμελίωση και την επιτυχή οργάνωση της Πρακτικής Άσκησης.

Υποχρεώσεις των φοιτητών/τριών

Ο/η φοιτητής/τρια συμμετέχει σε όλες τις δραστηριότητες του προγράμματος. Η παρουσία του είναι υποχρεωτική. Κάθε εβδομάδα παραδίδει συμπληρωμένο το σχετικό φύλλο παρατήρησης στον αποσπασμένο δάσκαλο, που είναι υπεύθυνος για την ομάδα του. Στο τέλος του εξαμήνου παραδίδει γραπτή εργασία με αντικείμενο σχετικό με ένα από τα θέματα που αναπτύχθηκαν και συζητήθηκαν κατά τη διάρκεια του εξαμήνου. Για τη συγγραφή της εργασίας αξιοποιεί και τις σχετικές εμπειρίες από τις επισκέψεις στο σχολείο. Για την αξιολόγησή του συνεκτιμώνται η γραπτή εργασία, τα φύλλα παρατήρησης, το ενδιαφέρον και η ενεργός συμμετοχή του.

Στην Α΄ φάση ο/η φοιτητής/τρια διαμορφώνει την προσωπική του/της θεωρία μέσα από την εξής διαδικασία: ακούει - παρατηρεί - περιγράφει - αναλύει - ερμηνεύει - συζητά. Θα πρέπει να τονιστεί ότι η παρακολούθηση διδασκαλίας δεν έχει τον χαρακτήρα μαθητείας, ούτε αποσκοπεί στην κριτική του παρατηρούμενου δασκάλου. Μέσω της παρατήρησης επιδιώκεται η ευαισθητοποίηση του φοιτητή σε θέματα και προβλήματα αγωγής και διδασκαλίας, ανεξάρτητα από το πρόσωπο του δασκάλου του οποίου το μάθημα έχει παρακολουθήσει.

Αξιολόγηση των φοιτητών/τριών

Για την αξιολόγηση του φοιτητή συνεκτιμώνται η γραπτή εργασία, τα συμπληρωμένα φύλλα παρατήρησης, η συνέπεια και το ενδιαφέρον, καθώς και η ενεργός συμμετοχή του στο μάθημα. Την ευθύνη του προγράμματος της Α΄ φάσης έχει παιδαγωγός, μέλος Δ.Ε.Π., σε συνεργασία με μέντορες.

Β΄ ΦΑΣΗ: Διδακτική μαθημάτων του δημοτικού σχολείου

Η Β΄φάση της Διδακτικής Μεθοδολογίας και Πρακτικής Άσκησης ολοκληρώνεται σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών - σε τέσσερα εξάμηνα: αρχίζει στο 4ο και τελειώνει στο 7ο εξάμηνο. Περιλαμβάνει τη διδακτική εννέα (9) συνολικά μαθημάτων του Δημοτικού Σχολείου. Από τα εννέα μαθήματα, τα *τέσσερα* – Διδακτική της Νεοελληνικής Γλώσσας, Διδακτική της Ιστορίας, Διδακτική των Μαθηματικών και Διδακτική των Φυσικών Επιστημών – *είναι υποχρεωτικά* και προσφέρονται από το τέταρτο (4ο) ως το έβδομο (7ο) εξάμηνο. Από τα υπόλοιπα πέντε – δηλαδή Διδακτική των Θρησκευτικών, Διδακτική της Μελέτης του Περιβάλλοντος, Διδακτική των Εικαστικών,

Διδακτική της Μουσικής και Διδακτική της Φυσικής Αγωγής – ο/η φοιτητής/τρια υποχρεούται *να επιλέξει τα δύο*, ενώ τα υπόλοιπα μπορεί, αν θέλει, να τα παρακολουθήσει ως μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής, όπως ορίζεται από το Πρόγραμμα Σπουδών.

Ο αριθμός των φοιτητών στα μαθήματα ελεύθερης επιλογής είναι περιορισμένος και ορίζεται κάθε φορά από τη Γενική Συνέλευση του Τμήματος.

Σε κάθε Διδακτική μαθήματος αντιστοιχούν τρεις πιστωτικές μονάδες (3ΠΜ) ή 5 ECTS. Έτσι, το σύνολο των πιστωτικών μονάδων της δεύτερης φάσης είναι 6 x 3 ΠΜ = 18 ΠΜ ή 6 X 5 = 30 ECTS.

Προϋπόθεση για τη συμμετοχή του φοιτητή στη Διδακτική ενός μαθήματος είναι η ν α έχει περάσει τα προαπαιτούμενα μαθήματα. Γενικότερη προϋπόθεση για τη συμμετοχή του φοιτητή στη Β΄ Φάση είναι η ολοκλήρωση της Α΄ Φάσης της Διδακτικής Μεθοδολογίας και Πρακτικής Άσκησης.

Στόχοι της Β' φάσης

Η Β΄ φάση της Δι.Με.Π.Α. αποβλέπει:

- στη βασική θεωρητική κατάρτιση του φοιτητή στη Διδακτική κάθε μαθήματος και
- στην ανάπτυξη της ικανότητας του φοιτητή να σχεδιάζει, να διεξάγει και να αξιολογεί μια οργανωμένη διδασκαλία.

Οργάνωση και περιεχόμενα

Για τη διεξαγωγή της Β΄ Φάσης της Διδακτικής Μεθοδολογίας και Πρακτικής Άσκησης έχουν οριστεί δύο ημέρες της εβδομάδας. Κάθε Διδακτική περιλαμβάνει δύο μέρη: ένα ***θεωρητικό***, που πραγματοποιείται στη Σχολή και διαρκεί τέσσερις εβδομάδες (4 εβδομάδες x 1 τρίωρο την εβδομάδα) και ένα ***κυρίως πρακτικό*** μέρος, με διδασκαλίες την καθορισμένη μέρα σε Δημοτικά Σχολεία της πόλης, καθώς και ανάλυση και αξιολόγηση των διδασκαλιών την επομένη.

α. Θεωρητικό μέρος

- Το θεωρητικό μέρος κάθε Διδακτικής περιλαμβάνει:
- Βιβλιογραφική ενημέρωση για τη Διδακτική του μαθήματος.
- Αναγκαιότητα και σκοποί του μαθήματος.
- Ιστορική εξέλιξη του μαθήματος.
- Ψυχολογικές προϋποθέσεις του μαθητή.
- Αναλυτικό Πρόγραμμα του μαθήματος, στόχοι και περιεχόμενα, σχολικά εγχειρίδια κατά τάξη.
- Μέθοδο διδασκαλίας του μαθήματος (διάρθρωση της διδασκαλίας, μορφές εργασίας και επικοινωνίας).
- Μέσα διδασκαλίας του μαθήματος και χρήση τους.
- Τρόποι αξιολόγησης της επίδοσης των μαθητών και έλεγχος αποτελεσμάτων της διδασκαλίας.
- Παρατήρηση και ανάλυση μαγνητοσκοπημένων διδασκαλιών.

β. Πρακτικό μέρος

Το πρακτικό μέρος κάθε Διδακτικής περιλαμβάνει:

- Δειγματική διδασκαλία του αποσπασμένου δασκάλου ή μαγνητοσκοπημένη διδασκαλία:

Οι φοιτητές σε συνεργασία με τον μέντορα και τον υπεύθυνο καθηγητή προετοιμάζουν το σχέδιο του μαθήματος που θα διδάξουν, αφού προηγουμένως έχουν

γνωρίσει την τάξη, στην οποία θα διδάξουν. Στη συνέχεια διδάσκουν την ενότητα στο σχολείο, ενώ τη διδασκαλία τους παρακολουθεί ομάδα άλλων φοιτητών και ο μέντορας. Η ανάλυση και αξιολόγηση της διδασκαλίας γίνεται στη Σχολή από τον μέντορα, τους φοιτητές και τον υπεύθυνο καθηγητή.

Διδασκαλίες *των φοιτητών/τριών*:

Ο/η φοιτητής/τρια σχεδιάζει μια διδακτική ενότητα. Για το σκοπό αυτό φροντίζει να επισκεφτεί προηγουμένως την τάξη στην οποία θα διδάξει. Έρχεται σε επαφή με τους μαθητές, γνωρίζει τον δάσκαλο και παρακολουθεί τη διδασκαλία του συγκεκριμένου μαθήματος από τον δάσκαλο. Κατ' αυτόν τον τρόπο συγκεντρώνει στοιχεία και πληροφορίες που θα χρειαστεί για το σχεδιασμό της διδασκαλίας του (γνωστικό επίπεδο των μαθητών και περιπτώσεις παιδιών που έχουν ιδιαίτερες δυσκολίες στο μάθημα αυτό, στιλ μάθησης και διδασκαλίας, μέσα διδασκαλίας της τάξης ή του σχολείου για την συγκεκριμένη ενότητα κ.ά.). Αφού καθοριστεί, σε συνεργασία με το δάσκαλο της τάξης, η ενότητα που θα διδάξει, ο/η φοιτητής/τρια προετοιμάζεται ως προς το περιεχόμενο της ενότητας, κάνει τις μεθοδολογικές επιλογές του και σχεδιάζει τη διδασκαλία του. Για το σχεδιασμό της διδασκαλίας του ο φοιτητής χρησιμοποιεί τις οδηγίες και το υπόδειγμα σχεδιασμού διδασκαλίας που δίνεται από τους υπεύθυνους της Διδακτικής του συγκεκριμένου μαθήματος. Το υπόδειγμα του σχεδιασμού αποτελεί ένα γενικό βοηθητικό διάγραμμα, που έχει σκοπό όχι να περιορίσει, αλλά να βοηθήσει το φοιτητή παρέχοντάς του κάποιες βασικές κατευθυντήριες γραμμές για την οργάνωση της διδασκαλίας του. Ο/η φοιτητής/τρια παρουσιάζει τον σχεδιασμό στον μέντορα που συζητά μαζί του, συνεργάζεται και τον συμπληρώνει, με σκοπό την καλύτερη προετοιμασία του για τη διδασκαλία.

Ο/η φοιτητής/τρια διδάσκει την ενότητά του στο σχολείο. Τον παρακολουθούν οι συμφοιτητές της ομάδας του και ο μέντορας. Η ανάλυση και αξιολόγηση της διδασκαλίας του φοιτητή πραγματοποιείται στη Σχολή από τον ίδιο, τους συμφοιτητές που τον παρακολούθησαν, τον μέντορα και τον υπεύθυνο καθηγητή. Η ανάλυση γίνεται διαφοροποιημένα ως προς τους στόχους, το περιεχόμενο, τη μέθοδο, τα μέσα κ.λπ. Με αφορμή προβλήματα και δυσκολίες που συναντούν οι φοιτητές/τριες κατά το σχεδιασμό και τη διεξαγωγή της διδασκαλίας τους, αναπτύσσονται από τον καθηγητή και τους μέντορες ενδεικτικά θέματα, τα οποία αναφέρονται τόσο στο περιεχόμενο όσο και στη μεθοδολογία του συγκεκριμένου μαθήματος. Έτσι, καλύπτονται κάποια κενά και συμπληρώνεται η θεωρητική κατάρτιση των φοιτητών στη Διδακτική του μαθήματος.

Αξιολόγηση του μαθήματος:

Στο τέλος του εξαμήνου γίνεται η αποτίμηση των εργασιών του εξαμήνου και στην αξιολόγηση του προγράμματος του μαθήματος (της συγκεκριμένης Διδακτικής) από όλους τους συμμετέχοντες και ιδιαίτερα από τους φοιτητές. Εκφράζονται οι κριτικές παρατηρήσεις για τους στόχους, τα περιεχόμενα και τον τρόπο οργάνωσης του μαθήματος, συνάγονται συμπεράσματα και γίνονται προτάσεις για τη βελτίωσή του.

Υποχρεώσεις *των φοιτητών/τριών*

Ο/η φοιτητής/τρια συμμετέχει σε όλες τις δραστηριότητες. Η παρουσία του είναι υποχρεωτική. Εάν απουσιάσει πάνω από δύο φορές στα θεωρητικά μαθήματα ή από τη δειγματική διδασκαλία του δασκάλου (παρουσίαση σχεδιασμού, διεξαγωγή, αξιολόγηση), επαναλαμβάνει το μάθημα. Ο φοιτητής σχεδιάζει και διεξάγει μία τουλάχιστον διδασκαλία σε κάθε Διδακτική μαθήματος. Όταν είναι εφικτό, από οργανωτικής πλευράς, μπορεί να σχεδιάσει και να πραγματοποιήσει σε συνεργασία με το δάσκαλο της τάξης και μια δεύτερη ή και περισσότερες διδασκαλίες, χωρίς να απαιτείται η παρακολούθηση από τον αρμόδιο καθηγητή, τον αποσπασμένο δάσκαλο ή και τους συμφοιτητές του. Μια δεύτερη διδασκαλία πραγματοποιεί οπωσδήποτε, όταν δεν είναι είτε ο ίδιος ικανοποιημένος είτε οι υπεύθυνοι του μαθήματος από την πρώτη διδασκαλία του.

Εάν ο/η φοιτητής/τρια δεν παρουσιάσει και δε συζητήσει το σχεδιασμό του μαθήματος που πρόκειται να διδάξει με τον μέντορα, το αργότερο μία ημέρα πριν από τη διδασκαλία του, δεν του επιτρέπεται να διδάξει. Εάν για οποιοδήποτε λόγο αδυνατεί να διδάξει, ενημερώνει εγκαίρως το δάσκαλο της τάξης και τον υπεύθυνο μέντορα. Δεν επιτρέπεται να κάνει περισσότερες από μία διδασκαλίες την ίδια μέρα στα διαφορετικά μαθήματα του κύκλου που παρακολουθεί. Μετά την πραγματοποίηση της διδασκαλίας του παραδίδει γραπτή εργασία, στην οποία περιλαμβάνονται ο σχεδιασμός και η αξιολόγησή της.

Αξιολόγηση *των φοιτητών/τριών*

Για την αξιολόγηση του φοιτητή συνεκτιμώνται:

- ο σχεδιασμός της διδασκαλίας (κατοχή αντικειμένου, διατύπωση στόχων, μεθοδολογικές επιλογές κ.λπ.),
- η διεξαγωγή και η αποτελεσματικότητα της διδασκαλίας σε σχέση με τα κριτήρια αξιολόγησης του μαθήματος, όπως αποτυπώνονται στο σχετικό φύλλο αξιολόγησης – ειδικό για κάθε μάθημα,
- η γραπτή εργασία του,
- η γραπτή ή προφορική εξέταση στο θεωρητικό μέρος της Διδακτικής του μαθήματος και
- η υπευθυνότητα, το ενδιαφέρον και η ενεργός συμμετοχή του στο μάθημα.

Η διεξαγωγή της διδασκαλίας καθαυτής δεν αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για τη βαθμολόγηση του φοιτητή, γιατί η επιτυχής διεξαγωγή της πέρα από το σχεδιασμό εξαρτάται και από πολλούς άλλους παράγοντες, για τους οποίους πιθανώς δεν ευθύνεται ο φοιτητής. Η διδασκαλία δεν γίνεται για να βαθμολογηθεί ο/η φοιτητής/τρια, αλλά για να δοκιμάσει τις δυνάμεις του, να συγκρίνει τις πιθανές διαφορές μεταξύ του σχεδιασμού και της διεξαγωγής διδασκαλίας, να προβληματιστεί και να συζητήσει με τους συμφοιτητές του και τους υπευθύνους του μαθήματος επιμέρους θέματα της διδακτικής διαδικασίας, να διαμορφώσει κριτική συνείδηση και στάση.

Την ευθύνη της Διδακτικής κάθε μαθήματος έχει ο αρμόδιος καθηγητής Διδακτικής σε συνεργασία με αποσπασμένους εκπαιδευτικούς. Όσα περιγράφονται στο παραπάνω σχήμα (Θεωρητικό Μέρος, Πρακτικό Μέρος και Αξιολόγηση) είναι ενδεικτικά, καθώς κάθε διδακτικολόγος μπορεί να τα προσαρμόζει στις ανάγκες του γνωστικού αντικειμένου που διδάσκει προκρίνοντας και άλλες μεθοδολογικές επιλογές, σύμφωνα με τις βασικές αρχές οργάνωσης του Προγράμματος.

Γ΄ ΦΑΣΗ: Ανάληψη παιδαγωγικού-διδακτικού έργου σε σχολική τάξη επί δύο εβδομάδες με θεωρητική προετοιμασία και ανατροφοδότηση

Η Γ΄ Φάση της Διδακτικής Μεθοδολογίας και Πρακτικής Άσκησης πραγματοποιείται στο 8ο εξάμηνο.
Η φάση αυτή περιλαμβάνει:

- θεωρητική ενημέρωση και προετοιμασία των φοιτητών στη Σχολή,
- πρακτική άσκηση σε πολυθέσια δημοτικά σχολεία της πόλης και των κοινοτήτων της περιοχής επί δυο εβδομάδες (γνωριμία με την τάξη, βαθμιαία ένταξη στο ημερήσιο πρόγραμμα εργασίας, ανάληψη της ευθύνης της τάξης και διδασκαλία όλων των μαθημάτων του ημερησίου προγράμματος),
- συναντήσεις στη Σχολή για ανατροφοδότηση: συζήτηση των εμπειριών από την πρακτική άσκηση και ανάλυση παιδαγωγικών και διδακτικών προβλημάτων που αντιμετώπισαν οι φοιτητές/τριες κατά τη διδασκαλία τους.

Προϋπόθεση για τη συμμετοχή των φοιτητών/τριων στην τρίτη φάση είναι η ολοκλήρωση

της Β΄ Φάσης.

Στην τρίτη φάση της Διδακτικής Μεθοδολογίας και Πρακτικής Άσκησης αντιστοιχούν έξι πιστωτικές μονάδες (6 ECTS).

Στόχοι της Γ' φάσης

Στόχοι της τρίτης φάσης είναι οι φοιτητές/τριες και οι φοιτήτριες:

- να αποκτήσουν άμεση εμπειρία της καθημερινής εργασίας και ζωής στο σχολείο,
- να αναπτύξουν την ικανότητα σχεδιασμού της διδασκαλίας κάτω από πραγματικές συνθήκες εργασίας, αξιοποιώντας γνώσεις από τις προηγούμενες φάσεις της Διδακτικής Μεθοδολογίας και Πρακτικής Άσκησης, από τα υπόλοιπα μαθήματα του προγράμματος σπουδών αλλά και την προσωπική εμπειρία και κατάρτισή τους,
- να αναπτύξουν την ικανότητα υλοποίησης του σχεδιασμού της διδασκαλίας με μεθοδικότητα, αποτελεσματικότητα, αλλά και ευελιξία,
- να αναπτύξουν την ικανότητα παιδαγωγικής αντιμετώπισης των προβλημάτων που προκύπτουν κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας,
- να αναπτύξουν την ικανότητα της εξατομικευμένης αντιμετώπισης παιδιών που παρουσιάζουν ιδιαίτερα προβλήματα μάθησης ή συμπεριφοράς,
- να αναπτύξουν την ικανότητα αυτοαξιολόγησης του έργου του,
- να συνειδητοποιήσουν τη μεγάλη παιδαγωγική ευθύνη του δασκάλου/της δασκάλας απέναντι στο παιδί, τις δυσκολίες αλλά και τις ευχάριστες πλευρές του έργου του,
- να διευρύνουν τον προσωπικό τους ορίζοντα κατανόησης της παιδαγωγικής και διδακτικής διαδικασίας.

Οργάνωση της Γ΄ φάσης

Οι φοιτητές/τριες που συμμετέχουν στην τρίτη φάση της Διδακτικής Μεθοδολογίας και Πρακτικής Άσκησης κατανέμονται σε ομάδες των 20 - 25 ατόμων. Το πρόγραμμα κάθε ομάδας πραγματοποιείται μέσα σε διαφορετικά χρονικά διαστήματα (για λόγους πρακτικούς και διδακτικούς) και περιλαμβάνει τα εξής:

α. Συνάντηση στη Σχολή

Αρχικά πραγματοποιείται μία τρίωρη συνάντηση στη Σχολή. Οι υπεύθυνοι καθηγητές και οι μέντορες παρουσιάζουν το πρόγραμμα της τρίτης φάσης. Ενημερώνουν τους φοιτητές/τριες σχετικά με θέματα διοίκησης και λειτουργίας του δημοτικού σχολείου (διεύθυνση, σύλλογος διδασκόντων, υπηρεσιακά καθήκοντα, σχέση με το σχολικό σύμβουλο, σχέση με τη Διεύθυνση της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, σχέση με την τοπική αυτοδιοίκηση, σχέση με τους γονείς, το ωρολόγιο πρόγραμμα κ.ά.). Υπενθυμίζουν τους τρόπους συλλογής στοιχείων και πληροφοριών για την τάξη ως ομάδα, αλλά και για κάθε παιδί ατομικά (παρατήρηση, συνομιλία με το δάσκαλο/τη δασκάλα της τάξης και με το παιδί, «έλεγχος προόδου» κάθε παιδιού, παίζοντας με τα παιδιά στο διάλειμμα κ.ά.). Ενημερώνουν τους/τις φοιτητές/τριες σχετικά με τον προγραμματισμό της διδασκαλίας σε μακροεπίπεδο (ετήσιος προγραμματισμός, τριμηνιαίος προγραμματισμός). Στο πλαίσιο της πρακτικής άσκησης οι φοιτητές/τριες μπορούν να ασκηθούν στην κατάρτιση μόνον εβδομαδιαίου προγράμματος. Ο προγραμματισμός αυτός μπορεί να συμπεριλαμβάνει εκτός των άλλων και τη διοργάνωση σχολικών εκδηλώσεων, όπως λ.χ. την επίσκεψη σε ένα μουσείο, σε μια έκθεση, στο εργαστήριο ενός καλλιτέχνη, σε μια βιοτεχνία ή σε ένα εργοστάσιο, συναντήσεις με τους γονείς κ.λπ. Κατά την πρώτη συνάντηση γίνεται επίσης και η κλήρωση των τάξεων στις

οποίες θα διδάξει κάθε φοιτητής και οριστικοποιείται το πρόγραμμα. Αμοιβαίες αλλαγές επιτρέπονται, μόνον εφόσον δεν δημιουργούν οργανωτικά προβλήματα.

β. Γνωριμία με την τάξη του πολυθέσιου σχολείου στην οποία θα διδάξει ο/η φοιτητής/τρια και βαθμιαία ένταξή του στο σχολικό ημερήσιο πρόγραμμα εργασίας:

Ο/η φοιτητής/τρια επισκέπτεται την τάξη του πολυθέσιου σχολείου στην οποία θα διδάξει και επιδιώκει την βαθμιαία ένταξή του στο σχολικό ημερήσιο πρόγραμμα εργασίας. Την πρώτη και τη δεύτερη μέρα παρακολουθεί τη διδασκαλία των μαθημάτων από τον δάσκαλο της τάξης και συγκεντρώνει στοιχεία και πληροφορίες που θα του χρειαστούν για το σχεδιασμό της διδασκαλίας του.

Την τρίτη μέρα διδάσκει, ύστερα από συνεννόηση με τον δάσκαλο της τάξης, δύο μαθήματα της επιλογής του, παρακολουθεί τα υπόλοιπα μαθήματα και σε ορισμένες φάσεις της διδακτικής διαδικασίας μπορεί – αφού έχει συνεννοηθεί με το δάσκαλο της τάξης – να συμμετέχει σε αυτήν. Όταν τα παιδιά εργάζονται ατομικά, μπορεί να καθίσει δίπλα σε έναν αδύνατο μαθητή και να τον βοηθά, π.χ. κατά τη διάρκεια του «σκέφτομαι και γράφω» ή στην επίλυση ενός προβλήματος στα Μαθηματικά. Όταν τα παιδιά εργάζονται σε ομάδες, μπορεί να συμμετέχει διακριτικά στις εργασίες της ομάδας ως μέλος της.

γ. Ανάληψη διδακτικού έργου για μιάμιση εβδομάδα σε πολυθέσιο σχολείο(από Πέμπτη έως Παρασκευή της επόμενης εβδομάδας)

Από την τέταρτη μέρα και μετά ο/η φοιτητής/τρια καταρτίζει το εβδομαδιαίο πρόγραμμα (ενότητες που θα διδάξει σε κάθε μάθημα και λοιπές σχολικές εκδηλώσεις). Με βάση αυτό σχεδιάζει, πραγματοποιεί και αξιολογεί τη διδασκαλία των μαθημάτων κάθε ημέρας.

δ. Συναντήσεις στο πανεπιστήμιο:

Ακολουθούν δύο τρίωρες συναντήσεις στη Σχολή. Φοιτητές, αποσπασμένοι δάσκαλοι και παιδαγωγοί καθηγητές συζητούν τις εμπειρίες των φοιτητών από την πρακτική άσκηση στο πολυθέσιο σχολείο, ανακοινώνουν τις παρατηρήσεις τους και αναλύουν τα παιδαγωγικά-διδακτικά προβλήματα που προέκυψαν κατά τη διδασκαλία. Στην τελευταία συνάντηση καλούνται για συμμετοχή στη συζήτηση και οι δάσκαλοι των συνεργαζόμενων σχολείων.

Το πρόγραμμα της Γ΄ φάσης διαρκεί για κάθε ομάδα φοιτητών δύο εβδομάδες. Κατά τη διάρκεια των δύο εβδομάδων διδασκαλίας οι φοιτητές/τριες απαλλάσσονται από την παρακολούθηση των μαθημάτων στη Σχολή.

Οι υπεύθυνοι καθηγητές και οι αποσπασμένοι δάσκαλοι κατά τη διάρκεια των δυο εβδομάδων διδασκαλίας επισκέπτονται τις τάξεις, στις οποίες ασκούνται οι φοιτητές/τριες, παρακολουθούν τη διδασκαλία τους, συζητούν στα διαλείμματα τα διάφορα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι φοιτητές, τους συμβουλεύουν και τους συμπαρίστανται. Επίσης διαπιστώνουν τυχόν ελλείψεις στην κατάρτιση των φοιτητών με σκοπό την ανατροφοδότηση της Διδακτικής Μεθοδολογίας και Πρακτικής Άσκησης, αλλά και άλλων μαθημάτων του προγράμματος σπουδών. Κάθε φοιτητής παρακολουθείται μια μέρα τουλάχιστον στο πολυθέσιο σχολείο από κάποιον μέντορα και από ένα διδάσκοντα του Τμήματος, παιδαγωγό ή διδακτικολόγο. Ανάλογα με τις εκάστοτε δυνατότητες ο μέντορας μπορεί να παραμείνει από μία ώρα έως όλη την ημέρα στην τάξη του/της ασκούμενου/ης φοιτητή/τριας και να προσφέρει τη βοήθειά του σε όλη τη διάρκεια του ημερήσιου προγράμματος.

Υποχρεώσεις των φοιτητών/τριών

Οι φοιτητές/τριες συμμετέχουν σε όλες τις δραστηριότητες του προγράμματος. Τηρούν ημερολόγιο Διδακτικής Μεθοδολογίας και Πρακτικής Άσκησης, στο οποίο καταγράφουν σημειώσεις από τις συναντήσεις στη Σχολή, παρατηρήσεις και πληροφορίες από τις ημέρες παρακολούθησης και γνωριμίας με την τάξη, το σχεδιασμό και την αξιολόγηση του έργου του (σχεδιασμός διδασκαλίας των μαθημάτων μιας ημέρας, εβδομαδιαίος προγραμματισμός) και οτιδήποτε έχει σχέση άμεση ή έμμεση με την τρίτη φάση της Διδακτικής Μεθοδολογίας και Πρακτικής Άσκησης. Παραδίδουν ως γραπτή εργασία το ημερολόγιο, το οποίο περιλαμβάνει: 1. τον εβδομαδιαίο προγραμματισμό, 2. το σχεδιασμό και την αξιολόγηση όλων των διδασκαλιών, 3. τις εμπειρίες από την πρακτική άσκηση, 4. την καταγραφή και ανάλυση ενός κρίσιμου περιστατικού και 5. κριτικές παρατηρήσεις και προτάσεις για τη Γ΄ Φάση της Διδακτικής Μεθοδολογίας και Πρακτικής Άσκησης.

Αξιολόγηση των φοιτητών/τριών

Η αξιολόγηση του/της φοιτητή/τριας γίνεται με βάση τη διδασκαλία στη σχολική τάξη (σχεδιασμός και διεξαγωγή), τη γραπτή εργασία, καθώς και το ενδιαφέρον και τη συμμετοχή του στις συναντήσεις στη Σχολή. Την ευθύνη της τρίτης φάσης έχουν παιδαγωγοί καθηγητές σε συνεργασία με αποσπασμένους δασκάλους.

Διεξαγωγή της Γ Φάσης κατά το εαρινό εξάμηνο του 2020

Η διεξαγωγή της Γ Φάσης λόγω των υγειονομικών πρωτοκόλλων που επέβαλε η πανδημία του κορωνοιού έγινε μόνο διαδικτυακά και βασίστηκε θεωρητικά στο μοντέλο της μικροδιδασκαλίας. Πιο συγκεκριμένα αρχικά οι φοιτητές/τριες κλήθηκαν να παρακολουθήσουν την ενημερωτική συνάντηση για να ενημερωθούν γύρω από τον τρόπο διεξαγωγής της Γ Φάσης. Ακολούθως χωρίστηκαν σε μικρά Τμήματα των 5 ατόμων, τα οποία αποτελούσαν την τάξη της μικροδιδασκαλίας και κάθε φοιτητής /τρια αναλάμβανε για μια ημέρα να διδάξει όλα τα μαθήματα μιας τάξης, ενώ οι ρόλοι δασκάλου/ας και μαθητή /τριας εναλλάσσονταν κυκλικά σε κάθε ομάδα για κάθε εβδομάδα. Κάθε φοιτητής /τρια είχε την υποχρέωση να προετοιμάζεται ως προς το σχεδιασμό της διδασκαλίας του, να τη διεξάγει και να την αξιολογεί και όλα αυτά να τα καταγράφει στο ημερολόγιο του, το οποίο παρέδωσε μετά το πέρας της Πρακτικής Άσκησης. Η αξιολόγηση των φοιτητών /τριών βασίστηκε στην διδασκαλία τους και κυρίως στο ημερολόγιο τους, στο οποίο αποτυπώνεται ο βαθμός αφομοίωσης και κριτικής επεξεργασίας των θεωρητικών τους γνώσεων.

3.2. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
Στο Τμήμα λειτουργούν τα ακόλουθα επτά (7) Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών: 1. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών ***«Επιστήμες της Αγωγής με Νέες Τεχνολογίες»*** *(3.2.1)* 2. Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών ***«Κριτική Σκέψη και ήπιες Δεξιότητες (soft skills) στις Βιοϊατρικές Επιστήμες»*** *(3.2.2)* 3. Διαπανεπιστημιακό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών ***«Μουσειολογία - Διαχείριση Πολιτισμού»*** *(3.2.3)* 4. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών ***«Ιστορία, Τοπική Ιστορία: Έρευνα και Διδακτική»*** (3.2.4) 5. Διαπανεπιστημιακό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών ***«Διδακτική των Μαθηματικών»*** *(3.2.5)* 6. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών ***«Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης – Εκπαιδευτική Ηγεσία»*** *(3.2.6)* 7. Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών ***«Εκπαίδευση στις φυσικές επιστήμες, το περιβάλλον και την τεχνολογία»*** *(3.2.7)* Από αυτά, το πρώτο είναι δωρεάν και τα υπόλοιπα έξι (6) με δίδακτρα. Επίσης, δύο (2) από αυτά τα ΠΜΣ είναι Διαπανεπιστημιακά (3.2.2, 3.2.3 & 3.2.5) και ένα (1) είναι Διατμηματικό (3.2.7). Σε τρία (3) ΠΜΣ το ΠΤΔΕ-ΠΔΜ είναι το επισπεύδον Τμήμα (3.2.1, 3.2.4 & 3.2.6) και στα υπόλοιπα τέσσερα (4) συμμετέχει ως ισότιμο μέλος. Στη συνέχεια ακολουθεί αναλυτική περιγραφή του καθενός από τα παραπάνω ΠΜΣ.
3.2.1 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών **«ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΜΕ ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ»**
Έναρξη λειτουργίας: Ακαδ. έτος 1995-96 1η Κατεύθυνση: Παιδαγωγική και Νέες Τεχνολογίες 2η Κατεύθυνση: Ανθρωπιστικές σπουδές και Νέες Τεχνολογίες 3η Κατεύθυνση: Θετικές επιστήμες και Νέες Τεχνολογίες
3.2.1.i Τμήματα και Ιδρύματα που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
3.2.1.ii Πώς κρίνετε τον βαθμό ανταπόκρισης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας;
● **Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικές είναι;** Το ΠΜΣ του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας αξιολογείται στο πλαίσιο της ετήσιας αξιολόγησης με βάση τις εξαμηνιαίες αξιολογήσεις των φοιτητών στο πλαίσιο της αξιολόγησης για την ΜΟΔΙΠ, τις ανάγκες για μεταπτυχιακές σπουδές στις επιστήμες της αγωγής και ειδικότερα την συμβολή των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση. Ωστόσο, η συμμετοχή των φοιτητών στην αξιολόγηση του προγράμματος σπουδών δεν είναι καθολική. Αυτό αντανακλά την έλλειψη κουλτούρας αξιολόγησης στα ελληνικά εκπαιδευτικά ιδρύματα. Καταβάλλεται συστηματική προσπάθεια για την αλλαγή στάσης των μεταπτυχιακών φοιτητών. Επιπρόσθετα, το πρόγραμμα αξιολογήθηκε από την επιτροπή εξωτερικής αξιολόγησης. Οι παρατηρήσεις αυτές λαμβάνονται υπόψη για βελτιώσεις της παρεχόμενης εκπαίδευσης στους φοιτητές/τριες του προγράμματος. Η συντονιστική επιτροπή αναλαμβάνει πρωτοβουλίες για την επικαιροποίηση των

μαθημάτων με στόχο να συναντώ τις ανάγκες των φοιτητών και της έρευνας στις επιστήμες της αγωγής. Η τελευταία αναθεώρηση του προγράμματος έγινε το 2019 (ΦΕΚ 1131/05-04-2019).

- **Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Σπουδών;**

Α) Από την ιστοσελίδα του Προγράμματος
Β) Από την ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας
Γ) Από ιστοσελίδες εκπαιδευτικού περιεχομένου πανελλαδικής εμβέλειας
Δ) Με επιστολές προς τις Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Ε) Με προβολή του έργου μέσω κοινωνικών δικτύων
ΣΤ) Με συμμετοχή σε συνέδρια στην Ελλάδα και Εξωτερικό όπου προβάλλεται η έρευνα που διεξάγεται στο πλαίσιο του προγράμματος.
Ζ) Με δημοσιεύσεις στις οποίες συμμετέχουν μεταπτυχιακοί φοιτητές.

- **Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας όσων απέκτησαν τίτλο Μεταπτυχιακών Σπουδών από το Τμήμα;**

Στο πρόγραμμα εγγράφονται δύο κατηγορίες φοιτητών με ποσόστωση. Η πρώτη κατηγορία αφορά υποψηφίους οι οποίοι έχουν λάβει πρόσφατα πτυχίο (μέχρι πριν από μία πενταετία). Οι υποψήφιοι αυτοί συνήθως δεν έχουν μόνιμη εργασία στην εκπαίδευση. Η λήψη του μεταπτυχιακού διπλώματος τους επιτρέπει να προταχθούν στον κατάλογο των πτυχιούχων για διορισμό τους στην εκπαίδευση ως αναπληρωτές εκπαιδευτικοί. Η δεύτερη κατηγορία αφορά υποψηφίους για τους οποίους έχει παρέλθει μία πενταετία από την λήψη του πτυχίου τους. Η πλειονότητα αυτών είναι ήδη εργαζόμενοι στην εκπαίδευση και πέρα από την επαγγελματική τους ανάπτυξη, αξιοποιούν το δίπλωμά τους και για την επαγγελματική τους ανέλιξη λαμβάνοντας θέσεις ευθύνης στο εκπαιδευτικό σύστημα. Ανεξάρτητα από την ομάδα, οι απόφοιτοι προσανατολίζονται στην συνέχιση των σπουδών τους για την λήψη διδακτορικού διπλώματος. Τέλος, ως επιπλέον κίνητρο φοίτησης στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Επιστήμες της Αγωγής θεωρείται το ότι ο μεταπτυχιακός τίτλος σπουδών εξασφαλίζει την παιδαγωγική επάρκεια σε ειδικότητες οι οποίες σχετίζονται με την εκπαίδευση και το βασικό τους πτυχίο δεν τους παρέχει παιδαγωγική επάρκεια.

3.2.1.iii Πώς κρίνετε τη δομή, τη συνεκτικότητα και τη λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

- **Ποιο είναι το ποσοστό των μαθημάτων κορμού / ειδίκευσης / κατευθύνσεων στο σύνολο των μαθημάτων;**

Το ΠΜΣ Επιστήμες της Αγωγής απονέμει Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης το οποίο αντιστοιχεί σε 120 ECTS και διαρθρώνεται σε 3 κατευθύνσεις: την κατεύθυνση της Σχολικής Παιδαγωγικής και Νέες Τεχνολογίες, την κατεύθυνση των Ανθρωπιστικών σπουδών και Νέες Τεχνολογίες και την κατεύθυνση των Θετικών επιστημών και Νέες Τεχνολογίες. Στο Α΄ εξάμηνο προσφέρονται 4 κοινά υποχρεωτικά μαθήματα για τις τρεις κατευθύνσεις (Μαθήματα Κορμού). Στο Β’ και Γ’ εξάμηνο διδάσκονται ένα κοινό μάθημα (Μάθημα Κορμού) και δύο μαθήματα κατεύθυνσης ανά εξάμηνο. Συνολικά προσφέρονται έξι Μαθήματα Κορμού και 12 μαθήματα (4 μαθήματα ανά κατεύθυνση) κατεύθυνσης. Το συνολικό ποσοστό Υποχρεωτικών Μαθημάτων Κορμού που υποχρεούται να παρακολουθήσει επιτυχώς ο/η φοιτητής/τρια για να λάβει πτυχίο αντιστοιχεί στο 60% του συνόλου των μαθημάτων, ενώ των κατευθύνσεων είναι 40%.

- **Πώς κατανέμεται ο χρόνος μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων, άλλων δραστηριοτήτων;**

Τα μαθήματα έχουν διαρθρωθεί με βάση τον φόρτο εργασίας που απαιτούν για την επιτυχή ολοκλήρωση τους. Τα μαθήματα είναι είτε 7.5 ECTS είτε 10 ECTS. Όλα τα μαθήματα έχουν

ως προϋπόθεση 13 εβδομάδες δίωρης διδασκαλίας η οποία αντιστοιχεί σε 1 ECTS. Τα υπόλοιπα ECTS (6.5 ή 9 ECTS αντίστοιχα) αντιστοιχούν σε μελέτη, έρευνα, εργαστήρια και συγγραφή εργασιών.

- **Πώς οργανώνεται και συντονίζεται η ύλη μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχει επικάλυψη ύλης μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχουν κενά ύλης; Είναι ορθολογική η έκταση της ύλης των μαθημάτων; Υπάρχει διαδικασία επανεκτίμησης, αναπροσαρμογής και επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων;**

Η ύλη των μαθημάτων οργανώνεται και επικαιροποιείται με ευθύνη των διδασκόντων υπό το συντονισμό της Συντονιστικής Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών του προγράμματος και την τελική έγκριση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος κάθε χρόνο. Όταν απαιτείται, προτείνεται αλλαγή Τίτλων Μαθημάτων και Δομής του προγράμματος. Οι αλλαγές αυτές εγκρίνονται από τα αρμόδια όργανα του ιδρύματος και δημοσιεύονται στην εφημερίδα της κυβέρνησης (Τελευταία επικαιροποίηση ΦΕΚ 1131/05-04-2019). Η συνάφεια, η έκταση και τυχόν αλληλεπικαλύψεις των μαθημάτων επίσης αξιολογούνται και από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές μέσω του ανώνυμου ερωτηματολογίου της ΜΟΔΙΠ και λαμβάνονται υπόψη για την αναμόρφωση του προγράμματος. Τέλος, στην Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης συμμετέχει και εκπρόσωπος των φοιτητών που εκφράζει την άποψή τους για τα μαθήματα και το παρεχόμενο πρόγραμμα σπουδών, ενώ προτείνει αλλαγές. Γενικά, δεν έχουν αναφερθεί παράπονα για επικαλύψεις στην ύλη των μαθημάτων.

- **Εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων; Πόσο λειτουργικό είναι;**

Δεν υπάρχει σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων για τη φοίτηση στα τρία πρώτα εξάμηνα σπουδών. Ωστόσο, η ανάληψη της ευθύνης για την εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας γίνεται μόνο εφόσον οι φοιτητές/τριες έχουν εξεταστεί επιτυχώς σε όλα τα μαθήματα των τριών πρώτων εξαμήνων.

3.2.1.iv Πώς κρίνετε το εξεταστικό σύστημα;

- **Εφαρμόζονται και σε ποια έκταση, πολλαπλοί (σε είδος και χρόνο) τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών; Ποιοι συγκεκριμένα;**

Η αξιολόγηση των φοιτητών πραγματοποιείται με τουλάχιστον τρεις από τους παρακάτω τρόπους: α) τη συμμετοχή στο μάθημα, β) την προφορική παρουσίαση άρθρων ή σύγχρονων θεμάτων, γ) τη γραπτή και προφορική παρουσίαση εργασιών, δ) τη συμμετοχή σε μικρής έκτασης έρευνα ε) την τελική γραπτή εργασία και στ) τις τελικές εξετάσεις. Κατά τη διάρκεια των παρουσιάσεων δίνεται η δυνατότητα ανατροφοδότησης από τους διδάσκοντες και από όλους τους φοιτητές. Η διαδικασία αξιολόγησης του κάθε μαθήματος, καθώς και ο φόρτος εργασίας που αντιστοιχεί σε κάθε φάση της αξιολόγησης είναι γνωστή στους φοιτητές/τριες και αποτυπώνεται στο περίγραμμα του κάθε μαθήματος στον Οδηγό Σπουδών. Το χρονοδιάγραμμα αναπροσαρμόζεται κάθε χρόνο λαμβάνοντας υπόψη το ακαδημαϊκό ημερολόγιο του ΠΔΜ.

- **Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών;**

Η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης διασφαλίζεται με την περιγραφή στον Οδηγό Σπουδών της διαδικασίας και των κριτηρίων αξιολόγησης καθώς και του συντελεστή που αντιστοιχεί σε κάθε φάση της αξιολόγησης. Το κάθε μάθημα αξιολογείται με τουλάχιστον τρεις τρόπους. Το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης και παράδοσης των εργασιών είναι γνωστό στους φοιτητές/τριες από το πρώτο μάθημα και αναρτάται στο e-class του κάθε μαθήματος. Οι φοιτητές/τριες έχουν το δικαίωμα να συζητήσουν τα σημεία που θα ήθελαν βελτίωση σε σχέση με τις απαιτήσεις της εργασίας. Για τον τελικό β α θ μ ό του εξαμηνιαίου μαθήματος ο διδάσκων συνυπολογίζει την επίδοση του μεταπτυχιακού φοιτητή στις επιμέρους υποχρεώσεις του φοιτητή. Οι επιμέρους υποχρεώσεις έχουν διαφορετικό συντελεστή βαρύτητας ανάλογα με τον φόρτο εργασίας που αντιστοιχεί σε κάθε μία από αυτές. Το ίδιο ισχύει και για τον τελικό βαθμό αξιολόγησης της Διπλωματικής εργασίας. Ειδικότερα, οι Διπλωματικές εργασίες αξιολογούνται από τον επιβλέποντα καθηγητή και άλλους δύο

διδάσκοντες στο ΜΠΣ με συναφές προς το θέμα γνωστικό αντικείμενο και υπολογίζεται ο μέσος όρος των τριών βαθμολογητών.
Ο τελικός βαθμός επίδοσης του φοιτητή προκύπτει από πηλίκο του αθροίσματος των γινομένων του βαθμού σε κάθε ένα από τα δέκα μαθήματα, επί τον αριθμό ECTS του κάθε μαθήματος, προσαυξανόμενου από το γινόμενο του βαθμού της διπλωματικής εργασίας επί του αριθμού των ECTS που αντιστοιχούν σε αυτή (30 ECTS) δια του συνόλου των ECTS του προγράμματος (120 ECTS).

- **Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας και ποια είναι αυτή;**

Η ετήσια αξιολόγηση του μεταπτυχιακού διενεργείται από την Συντονιστική Επιτροπή του Μεταπτυχιακού σε συνεργασία με την ΟΜΕΑ του ΠΤΔΕ και την ΜΟΔΙΠ του ΠΔΜ. Οι συμμετέχοντες φοιτητές αξιολογούν την εξεταστική διαδικασία μετά τη λήξη του μαθήματος και υπάρχει από την πλευρά τους ανατροφοδότηση, η οποία λαμβάνεται υπόψη από τους διδάσκοντες.

- **Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της μεταπτυχιακής εργασίας;**

Η ανάθεση της μεταπτυχιακής εργασίας βασίζεται στην ελεύθερη επιλογή της θεματικής και του καθηγητή που την υποστηρίζει από τον φοιτητή και την επικύρωσή του από την Γενική Συνέλευση Ειδικής σύνθεσης για την ακριβή διατύπωση του θέματος.
Σύμφωνα με τον Κανονισμό σπουδών του ΠΜΣ Επιστήμες της Αγωγής, στο τέλος του Γ' εξαμήνου ο μεταπτυχιακός φοιτητής διαμορφώνει την επιστημονική υπόθεση και την στοχοθεσία της εργασίας του, αφού προηγουμένως έχει γίνει αποδεκτός για συνεργασία από κάποιον επιβλέποντα Καθηγητή που ανήκει στους διδάσκοντες στο ΠΜΣ. Προηγουμένως, κάθε διδάσκων Καθηγητής αναρτά στην ιστοσελίδα του προγράμματος τα θέματα των διπλωματικών εργασιών που προσφέρει και τον αριθμό των μεταπτυχιακών φοιτητών που προτίθεται να αναλάβει. Ο επιβλέπων επιλέγεται από τον μεταπτυχιακό φοιτητή με κριτήριο τη συνάφεια του θέματος της διπλωματικής του με το γνωστικό αντικείμενο του επιβλέποντος Καθηγητή. Η αποδοχή της πρότασης επικυρώνεται από τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης του Τμήματος, η οποία ταυτόχρονα ορίζει και τα άλλα δύο μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής. Επίσης η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης έχει το δικαίωμα να ζητήσει από τον μεταπτυχιακό φοιτητή περισσότερες σχετικές πληροφορίες (προφορικές ή γραπτές) ή να αντιπροτείνει την μερική τροποποίηση του θέματος ή και την αλλαγή του εφόσον απαιτείται.
Η διαδικασία εξέτασης της Διπλωματικής εργασίας περιγράφεται επίσης αναλυτικά στον Οδηγό Σπουδών του ΠΜΣ. Ειδικότερα, με την ολοκλήρωση της συγγραφής της διπλωματικής εργασίας αυτή υποβάλλεται σε τέσσερα (4) αντίτυπα στην γραμματεία δέκα ημέρες πριν την έναρξη της περιόδου παρουσίασης των Διπλωματικών εργασιών και παρουσιάζεται σε Colloquium ενώπιον της Επιτροπής και των λοιπών μεταπτυχιακών φοιτητών σύμφωνα με πρόγραμμα που κοινοποιείται από την γραμματεία του ΠΜΣ. Οι εξετάσεις των Διπλωματικών εργασιών γίνονται σε τρεις περιόδους διάρκειας 10 ημερών (Νοέμβριος, Φεβρουάριος και Μάιος). Με ευθύνη της γραμματείας και έπειτα από συνεννόηση των ενδιαφερομένων καταρτίζεται πρόγραμμα παρουσίασης των Διπλωματικών εργασιών. Οι παρουσιάσεις γίνονται ενώπιον της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής (επόπτης και δύο βαθμολογητές), τους μεταπτυχιακούς φοιτητές και όποιον ενδιαφέρεται. Επίσης, με την ανακοίνωση του προγράμματος δημοσιεύεται URL για την διαδικτυακή παρακολούθηση της παρουσίασης και της εξέτασης από όποιον ενδιαφέρεται μέσω ειδικής πλατφόρμας.
Η Επιτροπή αξιολογεί την εργασία με βάση τα κριτήρια και τους συντελεστές που είναι γνωστοί εκ των προτέρων και περιγράφονται στον Οδηγό Σπουδών (βλ. παρακάτω Πίνακα). Το κάθε κριτήριο βαθμολογείται με βαθμό από 1 έως 10. Προκειμένου να εγκριθεί η Διπλωματική εργασία θα πρέπει σε όλα τα κριτήρια ο μέσος όρος των τριών βαθμολογητών να είναι πάνω από πέντε (5). Ο Γενικός βαθμός της Διπλωματικής εργασίας προκύπτει μετά τον συνυπολογισμό της βαρύτητας κάθε κριτηρίου.

Πίνακας κριτηρίων βαθμολόγησης διπλωματικής εργασίας

α/α	Κριτήρια βαθμολόγησης μεταπτυχιακής εργασίας	Συντελεστής Βαρύτητας
1	Θεωρητικό μέρος	20%
2	Ερευνητικό ερώτημα – υποθέσεις (συνέπεια με θεωρητικό μέρος)	10%
3	Αποτελέσματα (ακολουθήθηκαν οι κατάλληλες στατιστικές μέθοδοι;)	20%
4	Συζήτηση (συζήτηση με βάση τα αποτελέσματα και τη διεθνή βιβλιογραφία – συμβολή της Διπλωματικής εργασίας)	20%
5	Βιβλιογραφία (επικαιροποιημένη βιβλιογραφία – τρόπος παράθεσης)	10%
6	Παρουσίαση	20%

● **Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για τη μεταπτυχιακή εργασία;**

Η Διπλωματική εργασία βαθμολογείται με βάση συγκεκριμένα κριτήρια που περιγράφηκαν παραπάνω. Ειδικότερα, κρίνεται η διαπραγμάτευση του θέματος και η ανάδειξη της αναγκαιότητας της έρευνας με βάση την συστηματική επισκόπηση της ελληνικής και διεθνούς βιβλιογραφίας, την σαφήνεια του ερευνητικού ερωτήματος και των υποθέσεων της έρευνας και κυρίως εάν προκύπτει αβίαστα και τεκμηριωμένα από την επισκόπηση της βιβλιογραφίας, την καταλληλότητα της επιλογής των μεθόδων συλλογής και ανάλυσης των δεδομένων, την διεξοδική και εις βάθος συζήτηση των αποτελεσμάτων με βάση τη διεθνή βιβλιογραφία, αλλά και την ανάδειξη της συμβολής της Διπλωματικής εργασίας στον σχετικό χώρο. Επίσης, αξιολογείται η συνεπής και με βάση τα διεθνή πρότυπα παράθεση της βιβλιογραφίας. Τέλος, αξιολογείται και η παρουσίαση της εργασία. Οι Διπλωματικές μεταπτυχιακές εργασίες αρχειοθετούνται και είναι προσιτές στους διδάσκοντες του Π.Μ.Σ., στους μεταπτυχιακούς φοιτητές και στο κοινό. Η βαθμολόγηση των εργασιών αποδίδεται στην κλίμακα από το μηδέν έως τις 10 μονάδες. Για την διευκόλυνση των φοιτητών έχει συνταχθεί σχετικός Οδηγός ο οποίος έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του ΠΜΣ.

3.2.1.ν Πώς κρίνετε τη χρηματοδότηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

● **Ποιες είναι οι πηγές χρηματοδότησης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;**

Το ΠΜΣ Επιστήμες της Αγωγής δεν απαιτεί δίδακτρα φοίτησης από τους φοιτητές και παρέχεται δωρεάν. Για τις πάγιες δαπάνες του το ΠΜΣ χρηματοδοτείται από το τακτικό προϋπολογισμό του ΠΔΜ. Το ΠΜΣ επίσης αποδέχεται τυχόν υπάρχουσες χορηγίες από τον ιδιωτικό ή/και από τον δημόσιο τομέα.

● **Πώς εξασφαλίζεται η βιωσιμότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;**

Το μικρό χρηματικό ποσό από τον Τακτικό προϋπολογισμό του ΠΔΜ διασφαλίζονται τα λειτουργικά έξοδα. Για τις κτιριακές υποδομές και το διδακτικό προσωπικό δεν απαιτούνται ειδικές δαπάνες. Οι κτιριακές υποδομές υποστηρίζονται δωρεάν από το ΠΔΜ, ενώ το διδακτικό προσωπικό που διδάσκει, ερευνά και εποπτεύει τις εργασίες προέρχεται από το ΠΤΔΕ και δεν αμείβεται για αυτή του την προσφορά. Συνεπώς, το ελάχιστο της λειτουργίας είναι διασφαλισμένο και εγγυάται την βιωσιμότητα του ΠΜΣ. Ωστόσο, είναι εμφανής η ανάγκη επιπρόσθετης χρηματοδότησης για έρευνα και υλικοτεχνική υποδομή για περαιτέρω αναβάθμιση της ποιότητας του ΠΜΣ.

● **Πώς χρησιμοποιούνται οι πόροι που διατίθενται στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών;**

Οι δαπάνες του ΠΜΣ καλύπτονται από το προϋπολογισμένο που συντάσσει η οικονομική υπηρεσία και εγκρίνεται από τη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου για το ΠΜΣ του Τμήματος.

Ως δαπάνες λογίζονται:

- Η οικονομική κάλυψη εκδοτικών δραστηριοτήτων (Πρακτικά Συνεδρίων, έντυπα προβολής και διαφήμισης του ΠΜΣ, τιμητικές πλακέτες ή τιμητικοί τόμοι,

επιστημονικά/διδακτικά εγχειρίδια συναφή προς το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ. κ.ά.).

- Η οικονομική κάλυψη της διοργάνωσης Ημερίδων, Σεμιναρίων, Συμποσίων, Συνεδρίων, διεθνών συνεδρίων με τη συμμετοχή επιστημόνων από την Ελλάδα και το Εξωτερικό.
- Η κάλυψη εξόδων εξωτερικών συνεργατών του ΠΜΣ για την υποστήριξη τόσο της λειτουργίας του ΠΜΣ (τηλεκπαίδευση-οικονομικά προγράμματος), όσο και της εκπαιδευτικής διαδικασίας.
- Η αγορά βιβλίων, CD, CD-ROM, DVD και γενικότερα κατάλληλου έντυπου και ψηφιακού υλικού για τη σύσταση μικρής ειδικής βιβλιοθήκης που θα καλύπτει τις ιδιαίτερες ανάγκες του οικείου Π.Μ.Σ.
- Η αγορά εκπαιδευτικού υλικού για την υποστήριξη των μαθημάτων του Π.Μ.Σ.
- Η αγορά αναλώσιμων για τις ανάγκες της γραμματειακής υποστήριξης και της εκπαιδευτικής διαδικασίας.
- Η αγορά υλικών και εξοπλισμού Η/Υ για την ομαλή διεξαγωγή των μαθημάτων.
- Οι δαπάνες Γραμματειακής Υποστήριξης, επιμέλειας και υποστήριξης των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων του ΠΜΣ.
- Οι συνδρομές σε επιστημονικά περιοδικά συναφή με το ΠΜΣ
- Η αποζημίωση διδασκόντων στο ΠΜΣ για συμμετοχή σε συνέδρια σχετικά με τα γνωστικά αντικείμενα που θεραπεύει το ΠΜΣ.
- Η αποζημίωση οδοιπορικών και η φιλοξενία διδασκόντων και προσκεκλημένων εισηγητών και ομιλητών.

Το ύψος όλων των ανωτέρω αμοιβών καθορίζονται από τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης μετά από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής λαμβανομένων υπόψη των οικονομικών δυνατοτήτων του Π.Μ.Σ.

3.2.1.vi Πώς κρίνετε τη διαδικασία επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών;

Ποια είναι η συγκεκριμένη διαδικασία επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών;

Η επιλογή των φοιτητών που θα εισαχθούν γίνεται με μοριοδότηση του φακέλου που καταθέτει ο υποψήφιος.

Το χρονικό διάστημα Μαΐου - Ιουνίου αναρτάται στην ιστοσελίδα του ΠΤΔΕ του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, ανακοίνωση/πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος στην οποία προσδιορίζονται τα κριτήρια εισαγωγής των υποψηφίων. Οι αιτήσεις των υποψηφίων υποβάλλονται ηλεκτρονικά σε διεύθυνση που αναφέρεται στην προκήρυξη.

Ο έλεγχος των δικαιολογητικών γίνεται από Επιτροπή Αξιολόγησης (Ε.Α) που έχει οριστεί από τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης του Τμήματος. Μέλη της Ε.Α. είναι Καθηγητές που παίρνουν μέρος στο συγκεκριμένο πρόγραμμα. Η Ε.Α. εισηγείται προς τη Συντονιστική Επιτροπή του ΠΜΣ. Μετά την ανάρτηση της σειράς κατάταξης των υποψηφίων δίνεται εύλογος χρόνος για την υποβολή ενστάσεων. Οι ενστάσεις εξετάζονται από ειδική επιτροπή και ανακοινώνονται οι τελικοί πίνακες. Ακολουθεί πρόσκληση για συνέντευξη. Στην συνέντευξη οι υποψήφιοι αξιολογούνται από τρεις ανεξάρτητους Καθηγητές οι οποίοι υποβάλουν στην ΕΑ τις κρίσεις τους. Η ΕΑ συντάσσει την τελική κατάσταση κατάταξης με βάση την βαθμολογία του φακέλου και του μέσου όρου της συνέντευξης. Η Συντονιστική Επιτροπή παραλαμβάνει τη λίστα κατάταξης των υποψηφίων από την Ε.Α., διενεργεί τους τελικούς ελέγχους και αποφαίνεται για την εισαγωγή των υποψηφίων. Οι αποφάσεις της Συντονιστικής Επιτροπής εγκρίνονται από την Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης.

Με ποια συγκεκριμένα κριτήρια επιλέγονται οι μεταπτυχιακοί φοιτητές;

Στο Π.Μ.Σ. «Επιστήμες της Αγωγής με Νέες Τεχνολογίες» γίνονται δεκτοί κάτοχοι πτυχίου του πρώτου κύκλου σπουδών ΑΕΙ της ημεδαπής ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής. Επίσης, μπορούν να γίνουν δεκτοί και πτυχιούχοι Τμημάτων πρώην Τ.Ε.Ι. γνωστικού αντικειμένου συναφούς με τις Επιστήμες της Αγωγής.

Α/Α	Δικαιολογητικά	Μόρια αξιολόγησης
	Βαθμός πτυχίου. Σε περίπτωση κατάθεσης περισσοτέρων του ενός πτυχίου λαμβάνεται υπόψη το πτυχίο με την μεγαλύτερη συνάφεια με το αντικείμενο των μαθημάτων του Μεταπτυχιακού.	15
	Δεύτερο πτυχίο ΑΕΙ	5
	Μεταπτυχιακός τίτλος σπουδών	5
	Πτυχιακή εργασία συναφής με το αντικείμενο του Μεταπτυχιακού (Επιστήμες της Αγωγής).	5
	Εκπαιδευτική εμπειρία (1-4 έτη 2 μόρια, 4,1-8 έτη 4 μόρια, από 8 έτη και άνω 5 μόρια).	5
	Αποδεδειγμένη συμμετοχή σε επιμορφωτικά προγράμματα αναγνωρισμένου φορέα σε αντικείμενα σχετιζόμενα με τον τίτλο του ΠΜΣ (ελάχιστος χρόνος 1 εξάμηνο, μέγιστος χρόνος 4 εξάμηνα).	10
	Δημοσιευμένες επιστημονικές εργασίες σε έγκυρα επιστημονικά περιοδικά. Μέγιστος αριθμός εργασιών 2.	10 συνολικά (5 μόρια ανά εργασία)
	Δημοσιευμένες επιστημονικές εργασίες σε έγκυρα επιστημονικά περιοδικά. Μέγιστος αριθμός εργασιών 2.	5
	Αποδεδειγμένη γνώση μιας δεύτερης ξένης γλώσσας σε επίπεδο Β2: Αγγλικά, Γαλλικά ή Γερμανικά	5
	Συνέντευξη.	25

Το «άριστα» προσδιορίζεται στις 90 μονάδες. Επισημαίνεται ότι η γνώση μιας πρώτης ξένης γλώσσας είναι προαπαιτούμενη.

Ποιο είναι το ποσοστό αποδοχής υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών;
Το ΠΜΣ Επιστήμες της Αγωγής δέχεται κάθε χρόνο 30 υποψηφίους (10/κατεύθυνση).
Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2019-2020,ο αριθμός των υποψηφίων άγγιξε τους 260. Λαμβάνοντας υπόψη την μεγάλη προσφορά μεταπτυχιακών προγραμμάτων με δίδακτρα, ο αριθμός αυτός κρίνεται μεγάλος και αντανακλά την ανάγκη για συνέχιση των σπουδών πέρα από το βασικό πτυχίο.

Πώς δημοσιοποιείται η διαδικασία, τα κριτήρια και τα αποτελέσματα της επιλογής φοιτητών;
Μέσα από την ιστοσελίδα του Προγράμματος, και κατά την πρόσκληση ενδιαφέροντος.

Πώς διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής φοιτητών;

Η επιλογή των υποψηφίων γίνεται μέσα από διαφανή διαδικασία και κριτήρια που ορίζονται εκ των προτέρων, με τριμελείς ανεξάρτητες επιτροπές που βαθμολογούν τους υποψηφίου χωρίς να γνωρίζουν την βαθμολογία των άλλων κριτών. Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι γνωστά εκ των προτέρων και βασίζονται σε μετρήσιμα κριτήρια. Ειδικότερα, η αξιολόγηση πραγματοποιείται με βάση την μοριοδότηση του φακέλου που στηρίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια και από την βαθμολογία της συνέντευξης.

Η διαφάνεια στη διαδικασία της συνέντευξης διασφαλίζεται:

1) Από το ότι η υποψήφιοι αξιολογούνται από επιτροπές (μία για κάθε κατεύθυνση) καθηγητών, τα μέλη των οποίων ορίζονται από τη Γενική Συνέλευση και
2) Από το ότι η βαθμολόγηση των υποψηφίων στο στάδιο της συνέντευξης γίνεται μυστικά μέσω ειδικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας.
3) Οι Καθηγητές που συμμετέχουν στην συνέντευξη δεν γνωρίζουν την βαθμολογία που έχει προκύψει από τον φάκελο των υποψηφίων, προκειμένου να κρίνουν αποκλειστικά την εικόνα του υποψηφίου χωρίς προκατάληψη από την βαθμολογία του φακέλου τους.

Από τον συμψηφισμό της βαθμολογίας των μελών της επιτροπής εξάγεται αυτόματα ο τελικός βαθμός της συνέντευξης.

Τέλος, με την ανακοίνωση της βαθμολογίας του φακέλου δίνεται δυνατότητα ένστασης και επανεξέτασης του φακέλου από την επιτροπή ενστάσεων.

3.2.1.vii Πώς κρίνετε τη διεθνή διάσταση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

- **Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό;**

Οι περιορισμένοι πόροι του προγράμματος αποτελούν εμπόδιο στην κλήση διδασκόντων από το εξωτερικό. Έτσι, η συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό περιορίζεται σε διαλέξεις από καθηγητές που έρχονται από το εξωτερικό μέσω των προγραμμάτων ανταλλαγής διδακτικού προσωπικού (π.χ. Erasmus). Επιπρόσθετα, οι φοιτητές/τριες έχουν το δικαίωμα να φοιτήσουν στο εξωτερικό για μέρος των σπουδών τους στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus. Αυτό συνήθως πραγματοποιείται κατά το Δ εξάμηνο Σπουδών και στο πλαίσιο της Διπλωματικής τους εργασίας. Στην περίπτωση αυτή, παρακολουθούνται από καθηγητές του ιδρύματος υποδοχής οι οποίοι και συμμετέχουν στην τριμελή επιτροπή αξιολόγησης. Δεδομένου ότι οι φοιτητές/τριες μπορούν να υποβάλουν την Διπλωματική Μεταπτυχιακή τους εργασία και στα αγγλικά, στην περίπτωση αυτή η συγγραφή, η παρουσίαση και η εξέταση γίνεται στα αγγλικά με την συμμετοχή και των Καθηγητών από το εξωτερικό μέσω τηλεδιάσκεψης.

- **Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών;**

Το πρόγραμμα επιτρέπει την εγγραφή αλλοδαπών φοιτητών με την προϋπόθεση να γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα. Συνεπώς, φοιτητές που δε γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα δεν μπορούν να παρακολουθήσουν το πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών. Αυτήν τη δυνατότητα έχουν οι φοιτητές/τριες που προέρχονται από την Κύπρο. Μέχρι τώρα υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπού φοιτητή από την FYROM που γνώριζε πιστοποιημένα την ελληνική γλώσσα.

- **Υπάρχουν συμφωνίες συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού;**

Οι συμφωνίες συνεργασίας αφορούν μόνο σε ατομικό επίπεδο ανταλλαγής διδασκόντων μέσω προγραμμάτων Erasmus. Οι συμφωνίες ανανεώνονται κάθε χρόνο και αφορούν μετακίνηση διδακτικού προσωπικού και φοιτητών.

3.2.2 Διαπανεπιστημιακό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΠΜΣ) "ΚΡΙΤΙΚΗ ΣΚΕΨΗ ΚΑΙ ΗΠΙΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ (SOFT SKILLS) ΣΤΙΣ ΒΙΟΪΑΤΡΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ"

Έναρξη λειτουργίας: Ακαδ. έτος 2017-2018 (ΦΕΚ ίδρυσης με αρ. 3395/28-09-2017, ΦΕΚ επανίδρυσης με αρ. 4210/25-09-2018).

Το ΠΤΔΕ συνεργάζεται στη διοργάνωση και τη λειτουργία Διιδρυματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΠΜΣ) με το Τμήμα Ιατρικής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, το οποίο είναι και το επισπεύδον Τμήμα. Το εν λόγω ΔΠΜΣ έχει τίτλο «Κριτική σκέψη και ήπιες δεξιότητες (soft skills) στις Βιοϊατρικές Επιστήμες» και στόχος του είναι η ενδυνάμωση και επαγγελματική ανάπτυξη των επιστημόνων των Βιοϊατρικών Επιστημών σε τομείς προσωπικότητας και επικοινωνίας στον χώρο εργασίας τους, όπως καλλιέργεια υψηλών νοητικών λειτουργιών, ανάπτυξη δεξιοτήτων με αξιακές, συναισθηματικές και διαπροσωπικές διαστάσεις, εφαρμογή γνώσεων σε εξειδικευμένα πεδία κ.λπ. Αναμενόμενα αποτελέσματα για τους αποφοίτους του ΔΠΜΣ είναι η ικανότητά τους να ανταποκρίνονται με μεγαλύτερη επάρκεια τόσο στις υψηλές απαιτήσεις του επαγγέλματος που ασκούν, όσο και στις εξελίξεις της εποχής.

Γραμματεία ΔΠΜΣ «Κριτική Σκέψη και Ήπιες Δεξιότητες (soft skills) στις Βιοϊατρικές Επιστήμες» | Τμήμα Ιατρικής (auth.gr)

https://www.med.auth.gr/content/dpms-kritiki-skepsi-kai-ipies-dexiotites-soft-skills-stis-vioiatrikes-epistimes

3.2.2.i Τμήματα και Ιδρύματα που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

- Τμήμα Ιατρικής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (επισπεύδον)
- Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

3.2.2.ii Πώς κρίνετε τον βαθμό ανταπόκρισης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και στις απαιτήσεις της κοινωνίας;

Το Διιδρυματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΔΠΜΣ) με τίτλο «Κριτική σκέψη και ήπιες δεξιότητες (soft skills) στις Βιοϊατρικές Επιστήμες» στοχεύει στην ενδυνάμωση και επαγγελματική ανάπτυξη των επιστημόνων των Βιοϊατρικών Επιστημών σε τομείς προσωπικότητας και επικοινωνίας στον χώρο εργασίας τους, όπως καλλιέργεια υψηλών νοητικών λειτουργιών, ανάπτυξη δεξιοτήτων με αξιακές, συναισθηματικές και διαπροσωπικές διαστάσεις, εφαρμογή γνώσεων σε εξειδικευμένα πεδία κ.λπ. Η στόχευση αυτή συνάδει με τους στόχους του Τμήματος, καθώς αποβλέπει στην επαγγελματική επάρκεια των επιστημόνων υγείας προκειμένου να ανταποκριθούν με μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στην ανάγκη για ψυχική και σωματική ευημερία των μελών της κοινωνίας. Με ανάλογο τρόπο, το ΠΤΔΕ αποβλέπει στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, με απώτερο στόχο την εκπαίδευση, τη μάθηση και την κοινωνικοποίηση όσων φοιτούν στα δημοτικά σχολεία και γενικότερα σε δομές εκπαίδευσης. Πρόκειται λοιπόν για στοχεύσεις που αναφέρονται σε μία σχέση «όλου και μέρους», με ποιοτικές βέβαια διαφορές οι οποίες συνδέονται με την ειδικότητα και την τεχνική γνώση (hard skills) των εκπαιδευτικών από τη μία μεριά και των επιστημόνων υγείας από την άλλη.

Αναμενόμενα αποτελέσματα για τους αποφοίτους του ΔΠΜΣ είναι η ικανότητά τους να ανταποκρίνονται με μεγαλύτερη επάρκεια τόσο στις υψηλές απαιτήσεις του επαγγέλματος

που ασκούν, όσο και στις εξελίξεις της εποχής, όπως προκύπτουν στο σύγχρονο επιστημονικό, ακαδημαϊκό και κοινωνικό πλαίσιο (ρευστότητα, αλλαγή, αβεβαιότητα, εργασιακή ανασφάλεια κ.λπ.). Η ιδιαιτερότητα που χαρακτηρίζει το ΔΠΜΣ «Κριτική σκέψη και ήπιες δεξιότητες (soft skills) στις Βιοϊατρικές Επιστήμες» είναι ότι εστιάζει στην προσωπικότητα των εκπαιδευομένων (προσωποκεντρική θεωρία)· επιδιώκει δηλαδή την καλλιέργεια προσωπικών χαρακτηριστικών τα οποία θα διευκολύνουν τους επιμορφούμενους στην προσωπική και επαγγελματική τους ανάπτυξη μέσα από διαδικασίες αναστοχασμού, αυτοαντίληψης, αυτοαξιολόγησης και αυτορρύθμισης. Τα χαρακτηριστικά αυτά αποτελούν ζητούμενο όχι μόνο για τον εργαζόμενο στο πεδίο των Βιοϊατρικών Επιστημών, αλλά και για κάθε στοχαζόμενο επιστήμονα που ενδιαφέρεται για την επαγγελματική του επάρκεια.

Το Πρόγραμμα αποβλέπει στην επαγγελματική ενδυνάμωση των αποφοίτων των Βιοϊατρικών Επιστημών, όχι μόνο με την παροχή θεωρητικής γνώσης για την κριτική σκέψη και τις ήπιες δεξιότητες, αλλά και με την εμπλοκή τους σε διαδικασίες γνωστικής, ηθικής και συναισθηματικής ανάπτυξης, αναστοχασμού και προσωπικής-επαγγελματικής χειραφέτησης. Σύμφωνα με ερευνητικά δεδομένα της σύγχρονης διεθνούς βιβλιογραφίας, οι δεξιότητες αυτές στην αυγή της τρίτης χιλιετίας προσφέρουν στους επιστήμονες τη δυνατότητα να γίνουν πιο επιτυχημένοι επαγγελματίες και περισσότερο συμμετοχικοί πολίτες. Έτσι, το Πρόγραμμα αναμένεται να διασφαλίσει για τους επιμορφούμενους προσόντα που ανταποκρίνονται στις ανάγκες της αγοράς εργασίας και διευκολύνουν την επαγγελματική απορρόφησή τους από ανάλογους φορείς.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, η λειτουργία του Διιδρυματικού ΠΜΣ έχει εμπλουτίσει τα μεταπτυχιακά προγράμματα του Τμήματος σε πρωτοποριακή κατεύθυνση, δεδομένου ότι δεν υπάρχει άλλο αντίστοιχο ΠΜΣ στην Ελλάδα. Εξάλλου, δεν έχει υπάρξει ποτέ μέχρι σήμερα συνέργεια του Τμήματος Ιατρικής με Τμήμα Παιδαγωγικής Σχολής, παρόλο που τα προγράμματα εκπαίδευσης των φοιτητών και στα δύο επιστημονικά πεδία ασχολούνται με την υγεία του ανθρώπου: σωματική, νοητική και ψυχική.

Επιπρόσθετα, το Διιδρυματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Κριτική σκέψη και ήπιες δεξιότητες (soft skills) στις Βιοϊατρικές Επιστήμες» είναι καινοτόμο επειδή:

- ανταποκρίνεται στις αρχές της ιατρικής δεοντολογίας, η γνώση και εφαρμογή των οποίων είναι απαραίτητες στην καθημερινή κλινική πράξη: επιστημονική επάρκεια και ηθική συμπεριφορά των λειτουργών της ιατρικής, αντιμετώπιση ηθικών προβλημάτων που αναφύονται στην καθημερινή πράξη κ.λπ.
- αναπτύσσει και καλλιεργεί την κριτική σκέψη των επιστημόνων των Βιοϊατρικών Επιστημών, η οποία θεωρείται απαραίτητος αρωγός για την επίλυση σύνθετων και πολύπλοκων προβλημάτων υγείας, που συχνά απαιτούν τη λήψη γρήγορων αποφάσεων προκειμένου να σωθεί μια ανθρώπινη ζωή˙
- αναπτύσσει και καλλιεργεί χαρακτηριστικά της συναισθηματικής νοημοσύνης, όπως είναι η αυτοεπίγνωση, η αυτορρύθμιση, τα κίνητρα συμπεριφοράς, η ενσυναίσθηση και η ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων, τα οποία είναι απαραίτητα για την καλή επικοινωνία με τους ασθενείς και το συγγενικό τους περιβάλλον, δεδομένου ότι πολλές φορές η καλή σχέση έχει και μεγάλη συμμετοχή στο θεραπευτικό αποτέλεσμα˙
- εισάγει με συστηματικό τρόπο, από τις Επιστήμες Αγωγής και Εκπαίδευσης, τη θεματική των ήπιων δεξιοτήτων και των δεξιοτήτων κριτικής σκέψης στο γνωστικό περιεχόμενο των Βιοϊατρικών Επιστημών. Η θεματική αυτή στο Πρόγραμμα Σπουδών του ΔΠΜΣ τυγχάνει επιστημονικής πραγμάτευσης μέσα από τρεις άξονες: (α) ως *γνωστικό αντικείμενο* (φύση και συστατικά της κριτικής σκέψης, ταξινομίες κ.λπ. – δηλωτική γνώση), (β) ως *μέσο* για την άσκηση επαγγέλματος στις Βιοϊατρικές Επιστήμες (π.χ. τεχνικές εμβάθυνσης στην κριτική σκέψη, μετα-εννοιολογική επίγνωση κ.λπ. – διαδικαστική γνώση) και (γ) ως *σκοπός*, δηλαδή ως επιδίωξη μιας

σειράς ήπιων δεξιοτήτων που θα πρέπει να διαθέτουν οι εργαζόμενοι στον τομέα της Υγείας για την επαγγελματική τους ενδυνάμωση και χειραφέτηση (π.χ. προσαρμοστικότητα, διαχείριση του απρόβλεπτου, ενσυναίσθηση, ενθάρρυνση, αναστοχασμός κ.λπ.)˙

- διδάσκει με συστηματικό τρόπο, από τις Επιστήμες Αγωγής και Εκπαίδευσης, μεθόδους με τις οποίες οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα αναπτύξουν δεξιότητες κριτικής σκέψης, όπως ανάλυση, αιτιολόγηση, σύγκριση, εξεύρεση λύσεων, λήψη αποφάσεων, αλλά και ενσυναίσθηση, αντιμετώπιση ηθικών διλημμάτων, κριτικό στοχασμό, μεταγνώση κ.λπ. Έτσι, θα επιτευχθεί επαγγελματική ενδυνάμωση των μεταπτυχιακών φοιτητών σε δύο επίπεδα: (α) πραγματογνωσίας (διδασκαλία θεωρητικής γνώσης για την κριτική σκέψη και τις ήπιες δεξιότητες) και (β) προσωπικής ενδυνάμωσης (εργαστηριακές ασκήσεις και συμμετοχικές διαδικασίες –active participation– για την ανάπτυξη της κριτικής τους σκέψης, την καλλιέργεια ήπιων δεξιοτήτων και τη διαμόρφωση στάσεων).

Η ανάγκη για την εισαγωγή της καινοτομίας που περιγράφεται παραπάνω οφείλεται στις συνεχείς εξελίξεις της έρευνας στις βιοϊατρικές επιστήμες αλλά και στην αναπόφευκτη ταυτόχρονη εμφάνιση πολλών δυσεπίλυτων ηθικών ζητημάτων στο πεδίο, όπως η κλωνοποίηση του ανθρώπου, η ανάλυση του ανθρώπινου γονιδιώματος, η ευγονική, οι νέες τεχνολογίες της αναπαραγωγής, ο προγεννητικός έλεγχος, η μεταμόσχευση οργάνων, ο εγκεφαλικός θάνατος, θέματα σχετικά με την αρχή και το τέλος της ζωής και ο καθορισμός προτεραιοτήτων. Προκύπτει έτσι η ανάγκη για ενδυνάμωση της κριτικής σκέψης και των ήπιων δεξιοτήτων των λειτουργών των Βιοϊατρικών Επιστημών.

- **Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικές είναι;**

Το ΠΜΣ θα αξιολογηθεί σύμφωνα με τα ισχύοντα κριτήρια του Ν. 4009/2011 (διαθέσιμα στην ιστοσελίδα της ΜΟΔΙΠ https://qa.auth.gr/el/node/6267).

1. Η αξιολόγηση των μαθημάτων διενεργείται από το Τμήμα Ιατρικής του ΑΠΘ, σε συνεργασία με το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του ΠΔΜ, σύμφωνα με τα ισχύοντα πρότυπα και κανόνες, καθώς και από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές του ΔΠΜΣ. Μετά την ολοκλήρωση ενός μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές αξιολογούν αυτό το μάθημα ηλεκτρονικά, μέσω του πληροφοριακού Συστήματος της ΜΟΔΙΠ του ΑΠΘ.

2. Αξιολόγηση διδασκόντων

α) Η αξιολόγηση του διδάσκοντα από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές γίνεται με κριτήρια τη γνωστική επάρκειά του στο αντικείμενο που διδάσκει, την ικανότητα αναπλαισίωσης/μετασχηματισμού του γνωστικού αντικειμένου για τους φοιτητές, το επίπεδο της προετοιμασίας του, τη χρησιμοποίηση της πλέον σύγχρονης και διεθνώς καθιερωμένης -για υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακές σπουδές- βιβλιογραφίας, την προθυμία του να απαντά σε ερωτήσεις, την έγκαιρη βαθμολόγηση και επιστροφή εργασιών και γραπτών εξετάσεων, την τήρηση των ωρών διδασκαλίας του μαθήματος και των ωρών γραφείου κ.λπ.
β) Η αξιολόγηση των διδασκόντων από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές γίνεται μέσω του πληροφοριακού Συστήματος της ΜΟΔΙΠ του ΑΠΘ, μετά την ολοκλήρωση του μαθήματος.
γ) Για περιπτώσεις με σοβαρά παράπονα φοιτητών, η ΕΔΕ έχει την υποχρέωση να λάβει τα ενδεδειγμένα μέτρα (σύσταση, παρακράτηση της διδακτικής αποζημίωσης, αντικατάσταση διδάσκοντα) για τη θεραπεία των προβλημάτων που έχουν διαπιστωθεί.

- **Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Σπουδών;**

Το Πρόγραμμα Σπουδών δημοσιοποιείται στην ιστοσελίδα της υπηρεσίας ΜΟΔΙΠ του ΑΠΘ και στην Ιστοσελίδα του επισπεύδοντος Τμήματος.

- **Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας όσων απέκτησαν τίτλο Μεταπτυχιακών Σπουδών από το Τμήμα;**

Η Γραμματεία του ΔΠΜΣ αποστέλλει προσωπικά e-mails στους απόφοιτους 3 έτη μετά την αποφοίτηση για διεύρυνση της επαγγελματικής και ακαδημαϊκής τους κατάστασης.

3.2.2.iv Πώς κρίνετε το εξεταστικό σύστημα;

- **Εφαρμόζονται, και σε ποια έκταση, πολλαπλοί (σε είδος και χρόνο) τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών; Ποιοι συγκεκριμένα;**

Η αξιολόγηση των φοιτητών βασίζεται σε εξετάσεις «προόδου» κατά τη διάρκεια του εξαμήνου, γραπτές ή προφορικές εξετάσεις, καθώς και επιστημονική εργασία, βιβλιογραφική ή ερευνητική.

- **Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών;**

Στις γραπτές εξετάσεις συμμετέχουν όλοι οι φοιτητές μαζί στον ίδιο χώρο. Οι φοιτητές ενημερώνονται για τη διαδικασία αξιολόγησής τους από τους διδάσκοντες των μαθημάτων και εκφράζουν την γνώμη τους επί αυτής. Το ΔΠΜΣ δεν προχωρά σε εξετάσεις όταν υπάρχουν αντιρρήσεις από εργαζόμενους φοιτητές σε ημέρες και ώρες που εργάζονται.

Οι φάκελοι με τα γραπτά και την αξιολόγηση των φοιτητών παραμένουν στο αρχείο των καθηγητών και είναι προσβάσιμοι σε τυχόν αμφιβολία φοιτητού. Η τελική αξιολόγηση επικαιροποιείται από την ΕΔΕ.

- **Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας και Ποια είναι αυτή;**

Οι φοιτητές συμμετέχουν σε κάθε εξάμηνο σε ανώνυμη, ηλεκτρονική αξιολόγηση του προγράμματος σπουδών συμπεριλαμβανομένης της εξεταστικής τους. Η όλη διαδικασία της αξιολόγησης είναι υπό την ευθύνη της υπηρεσίας ΜΟΔΙΠ του ΑΠΘ.

- **Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της μεταπτυχιακής εργασίας;**

Ο μεταπτυχιακός φοιτητής έχει την υποχρέωση να ετοιμάσει προκαταρκτικό περίγραμμα έρευνας για την εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας και να επιλέξει επιβλέποντα καθηγητή, με τη σύμφωνη γνώμη του τελευταίου. Ο επιβλέπων μπορεί να είναι Καθηγητής ή Λέκτορας των συμμετεχόντων στο ΔΠΜΣ. Στο περίγραμμα έρευνας του μεταπτυχιακού φοιτητή πρέπει να προσδιορίζεται το θέμα που θα αναλυθεί, η μεθοδολογία της επιστημονικής του προσέγγισης, καθώς και η βιβλιογραφία που θα χρησιμοποιηθεί. Η αποδοχή της ερευνητικής πρότασης του μεταπτυχιακού φοιτητή από τον επιβλέποντα γίνεται με κριτήρια τη συνάφεια του θέματος με το αντικείμενο του ΔΠΜΣ, την προσδοκώμενη επιστημονική συμβολή στο ανάλογο ερευνητικό πεδίο και τα διαφαινόμενα

στοιχεία πρωτοτυπίας ως προς την προσέγγιση του υπό διερεύνηση ειδικότερου αντικειμένου. Η αποδοχή κάθε ερευνητικής πρότασης επικυρώνεται με απόφαση της ΕΔΕ του ΔΠΜΣ. Το θέμα της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας εγγράφεται σε ειδικό κατάλογο μεταπτυχιακών μελετών που τηρείται στη Γραμματεία. Στον κατάλογο αυτόν περιλαμβάνονται απαραιτήτως τα ονοματεπώνυμα του υποψηφίου και του επιβλέποντος, η ημερομηνία έγκρισης του θέματος από την ΕΔΕ και η ημερομηνία περάτωσης της διαδικασίας, είτε με αποδοχή είτε με απόρριψη.

Το θέμα της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας εγγράφεται σε ειδικό κατάλογο μεταπτυχιακών μελετών που τηρείται στη Γραμματεία. Στον κατάλογο αυτόν περιλαμβάνονται απαραιτήτως τα ονοματεπώνυμα του υποψηφίου και του επιβλέποντος, η ημερομηνία έγκρισης του θέματος από την ΕΔΕ και η ημερομηνία περάτωσης της διαδικασίας, είτε με αποδοχή είτε με απόρριψη.

Για την εξέταση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας ορίζεται από την ΕΔΕ Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή, στην οποία συμμετέχουν ο επιβλέπων καθηγητής και δύο (2) ακόμη μέλη, τα οποία πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με το γνωστικό αντικείμενο της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Η Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή υποβάλλει την αξιολόγηση και τη βαθμολογία της διπλωματικής εργασίας στη Γραμματεία, για έγκριση από την ΕΔΕ του ΔΠΜΣ.

Μετά την ολοκλήρωση της συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας και τον ορισμό της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής, ο μεταπτυχιακός φοιτητής παρουσιάζει τα κύρια σημεία της μεταπτυχιακής διπλωματικής του εργασίας με τα συμπεράσματά της. Οι παρουσιάσεις των μεταπτυχιακών διπλωματικών εργασιών γίνονται υποχρεωτικά στο τέλος του Β΄ εξαμήνου για το σύνολο των μεταπτυχιακών φοιτητών. Η πρόσκληση και ανακοίνωση για τη δημόσια παρουσίαση των μεταπτυχιακών διπλωματικών εργασιών διαμορφώνεται από τον Διευθυντή του ΔΠΜΣ, ύστερα από συνεννόηση με τον επιβλέποντα καθηγητή, ο οποίος συντονίζει και προεδρεύει στη διαδικασία αυτή. Η έκταση και η μορφή της παρουσίασης της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας καθορίζονται από την ΕΔΕ.

- **Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για τη μεταπτυχιακή εργασία;**

α)Το θέμα και το περιεχόμενο της εργασίας να είναι συναφές με το αντικείμενο του ΔΠΜΣ.

β) Η πραγμάτευση του θέματος, χωρίς κατ’ ανάγκη να έχει παντελώς νέα στοιχεία, να γίνεται με τέτοιο τρόπο προσέγγισης των πηγών και της βιβλιογραφίας, ώστε να παρουσιάζεται η προσωπική ερευνητική προσπάθεια και επίδοση του υποψηφίου.

Καταθέτοντας την διπλωματική εργασία, ο μεταπτυχιακός φοιτητής υποχρεούται να αναφέρει αν χρησιμοποίησε το έργο και τις απόψεις άλλων. Η λογοκλοπή αποτελεί σοβαρό ακαδημαϊκό παράπτωμα. Λογοκλοπή θεωρείται η εν μέρει ή εν όλω αντιγραφή ή χρησιμοποίηση στοιχείων εργασίας άλλου, δημοσιευμένης ή μη, χωρίς τη δέουσα ακριβή και σαφή αναφορά στη συγκεκριμένη πηγή, καθώς και η παράθεση οποιουδήποτε υλικού τεκμηρίωσης, ακόμη και από μελέτες του ιδίου του υποψηφίου, χωρίς σχετική ακριβή και σαφή αναφορά. Στις παραπάνω περιπτώσεις, μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του επιβλέποντος καθηγητή, η ΕΔΕ μπορεί να αποφασίσει την οριστική διαγραφή του υποψηφίου από το Πρόγραμμα.

Αξιώσεις εγκυρότητας για τις προδιαγραφές ποιότητας της μεταπτυχιακής εργασίας παρέχουν τα εξής:
1. Η διδασκαλία σχετικού μαθήματος στο 2ο εξάμηνο του ΔΠΜΣ, με τίτλο *Μεθοδολογία έρευνας και επιστημονικής τεχνογραφίας (7,5ECTS)*
2. Η διαθεσιμότητα προς χρήση των μεταπτυχιακών φοιτητών του *Οδηγού Επιστημονικής Τεχνογραφίας* που βρίσκεται αναρτημένος στην ιστοσελίδα του συνεργαζόμενου Τμήματος (Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης) του ΠΔΜ.

3.2.2.ν Πώς κρίνετε τη χρηματοδότηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

● **Ποιες είναι οι πηγές χρηματοδότησης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;**

Βασική πηγή χρηματοδότησης του Προγράμματος είναι τα τέλη φοίτησης.

Εκτός των τελών φοίτησης, εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης είναι χορηγίες επιχειρήσεων και οργανισμών, αμοιβές από άλλες παράλληλες δραστηριότητες, μελέτες ή έρευνες που εκπονεί το προσωπικό στα πλαίσια του ΔΠΜ, δωρεές φυσικών προσώπων, κονδύλια από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλες διαφανείς χρηματικές εισροές.

● **Πώς εξασφαλίζεται η βιωσιμότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;**

Η βιωσιμότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών εξασφαλίζεται με την επάρκεια στελέχωσης και ύπαρξης βασικής υποδομής και αναγκαίου εξοπλισμού για την απρόσκοπτη λειτουργία του προγράμματος. Επίσης, εξασφαλίζεται με την επάρκεια σε διοικητικό και λοιπό απαραίτητο εκπαιδευτικό και τεχνικό προσωπικό.

Το Διιδρυματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «Κριτική σκέψη και ήπιες δεξιότητες (soft skills) στις Βιοϊατρικές Επιστήμες» είναι βιώσιμο επειδή:

1. Προβλέπει εμπλοκή στη διδασκαλία και την εποπτεία ενός μεγάλου αριθμού μελών ΔΕΠ των συνεργαζόμενων Τμημάτων και άλλων Τμημάτων ΑΕΙ, αλλά και επιστημόνων και επαγγελματιών από την Ελλάδα και το εξωτερικό, με τους οποίους υπάρχει ήδη αγαστή συνεργασία. Όλοι οι Συντονιστές και διδάσκοντες των μαθημάτων έχουν καταθέσει εγγράφως την πρόθεσή τους να συμμετάσχουν στο ΠΜΣ με δεδομένο ότι η διαθεσιμότητά τους δεν πρόκειται να διαταράξει τις υπάρχουσες κατά νόμο υποχρεώσεις τους.

2. Σε περίπτωση συνταξιοδότησης ορισμένων διδασκόντων, γίνεται αντικατάσταση με επιστήμονες εγνωσμένου κύρους, μέλη ΔΕΠ και άλλους, που έχουν ενασχόληση στο αντικείμενο του ΔΠΜΣ. Επίσης, προβλέπεται επαρκής και εξειδικευμένη διοικητική υποστήριξη από τα μέλη της ΕΔΕ και τον Διευθυντή του ΔΠΜΣ, καθώς και γραμματειακή κάλυψη από άτομα Πανεπιστημιακής κατάρτισης, με προϋπηρεσία σε Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών.

3.Ύπαρξη και επάρκεια υφιστάμενων, αναγκαίων υποδομών για την απρόσκοπτη λειτουργία του ΠΜΣ

Περιγραφή και καθορισμός χώρων διεξαγωγής διδασκαλίας

Για την υλοποίηση του ΔΠΜΣ χρησιμοποιούνται η υλικοτεχνική υποδομή και οι ειδικές εγκαταστάσεις των συνεργαζόμενων Πανεπιστημίων. Αξιοποιούνται τα μέγιστα η υπάρχουσα υλικοτεχνική και άλλη υποδομή των συνεργαζόμενων Τμημάτων, καθώς και η

εμπειρία που έχει διαμορφωθεί κατά τα τελευταία είκοσι σχεδόν χρόνια από την υλοποίηση ΠΜΣ και τη διεθνή εμπειρία των μελών ΔΕΠ των δύο ιδρυμάτων. Τα μαθήματα διεξάγονται στο Τμήμα Ιατρικής ΑΠΘ.

4. Εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης

Εκτός των τελών φοίτησης, εναλλακτικές πηγές χρηματοδότησης είναι χορηγίες επιχειρήσεων και οργανισμών, αμοιβές από άλλες παράλληλες δραστηριότητες, μελέτες ή έρευνες που εκπονεί το προσωπικό στα πλαίσια του ΔΠΜ, δωρεές φυσικών προσώπων, κονδύλια από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλες διαφανείς χρηματικές εισροές.

- **Πώς χρησιμοποιούνται οι πόροι που διατίθενται στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών;**

Κάθε ακαδημαϊκό έτος, μέρος των εσόδων από το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών χρησιμοποιείται για τη βελτίωση των υποδομών του Τμήματος Ιατρικής της Σχολής Επιστημών Υγείας του ΑΠΘ.

Για τη διεξαγωγή των μαθημάτων εκτός των βασικών υποδομών του Τμήματος που χρειάζονται για να λειτουργήσει σωστά ένα μεταπτυχιακό Πρόγραμμα, είναι απαραίτητος υλικοτεχνικός εξοπλισμός και οπτικοακουστικό υλικό (οθόνες προβολής, προβολείς, ηχητική και μικροφωνική εγκατάσταση κλπ.) ο οποίος καλύπτεται από τα έσοδα του ΠΜΣ.

Επιπλέον τα έσοδα των τελών φοίτησης καλύπτουν και όλα τα επιπλέον λειτουργικά έξοδα όπως: Αμοιβές διδασκαλίας τακτικού και έκτακτου διδακτικού προσωπικού που συμμετέχει στις εκπαιδευτικές και οργανωτικές διαδικασίες του ΠΜΣ, αμοιβές διδασκαλίας ερευνητικού προσωπικού της παρ.5 του άρθρου 36 του 4485/2017, αμοιβές διοικητικής/γραμματειακής και τεχνικής υποστήριξης (τρίτοι), δαπάνες αναλωσίμων, μετακινήσεων διδασκόντων, αναλωσίμων και λοιπών εξόδων.

Στο ΔΠΜΣ γίνονται επιπλέον 30% κρατήσεις επί των εσόδων υπέρ των Λειτουργικών εξόδων του Ιδρύματος (ΑΠΘ)

3.2.2.vi Πώς κρίνετε τη διαδικασία επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών;

- **Ποια είναι η συγκεκριμένη διαδικασία επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών;**

Η ΕΔΕ συγκροτεί επιτροπή μελών ΔΕΠ των συνεργαζομένων Τμημάτων, στην οποία συμμετέχουν μέλη της ΕΔΕ του ΔΠΜΣ, και η οποία είναι αρμόδια για την αξιολόγηση των υποψηφίων που προσκόμισαν εμπρόθεσμα όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά. Η αξιολόγηση των υποψηφίων γίνεται σε τρεις φάσεις:

Στην πρώτη φάση γίνεται προκριματικός έλεγχος των τυπικών προσόντων των υποψηφίων. Στη δεύτερη φάση γίνεται μοριοδότηση των δικαιολογητικών βάσει κριτηρίων, ώστε να προκύψει η σειρά αξιολογικής κατάταξης των υποψηφίων. Βάσει αυτής της κατάταξης, η ΕΔΕ ορίζει τον αριθμό των υποψηφίων που θα κληθούν για προφορική συνέντευξη. Η συνέντευξη (σε ζητήματα γνώσεων επί των αντικειμένων του προγράμματος και σε ζητήματα προσωπικότητας) διενεργείται στην τρίτη φάση από την προαναφερθείσα ειδική επιτροπή, η οποία έχει συγκροτηθεί με απόφαση της ΕΔΕ

Μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των αιτήσεων και βάσει των προϋποθέσεων της προκήρυξης και των κριτηρίων μοριοδότησης (πρώτη και δεύτερη φάση), η επιτροπή μελών ΔΕΠ για την επιλογή των υποψηφίων καταρτίζει και ανακοινώνει τον κατάλογο με την αξιολογική κατάταξή τους. Βάσει αυτής της κατάταξης ανακοινώνεται πρόσκληση για συνέντευξη των υποψηφίων, η οποία αναρτάται στην ιστοσελίδα του Μεταπτυχιακού. Μετά τη διενέργεια των συνεντεύξεων (τρίτη φάση), καταρτίζεται κατάλογος αξιολογικής κατάταξης των επιτυχόντων, ο οποίος αναρτάται στη «Διαύγεια», καθώς και στην ιστοσελίδα του Μεταπτυχιακού.

Ο κατάλογος των επιτυχόντων υπόκειται στην τελική έγκριση της ΕΔΕ. Οι επιτυχόντες ενημερώνονται από τη Γραμματεία του ΔΠΜΣ και καλούνται να απαντήσουν εγγράφως εντός πέντε (5) ημερών αν αποδέχονται την ένταξή τους στο Διιδρυματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών και τους όρους λειτουργίας του. Η μη απάντηση από επιλεγέντα υποψήφιο μέσα στην παραπάνω προθεσμία ισοδυναμεί με άρνηση αποδοχής. Εφόσον υπάρξουν αρνήσεις, η Γραμματεία του ΔΠΜΣ ενημερώνει τους αμέσως επομένους στη σειρά αξιολόγησης από τον σχετικό κατάλογο επιτυχίας.

● **Με ποια συγκεκριμένα κριτήρια επιλέγονται οι μεταπτυχιακοί φοιτητές;**

Κριτήρια αξιολόγησης	**Βαθμολογία**	**Συντελεστής**	**Ανώτατο όριο μορίων**
α) Γενικός βαθμός πτυχίου	5-10	2,5	25
β) Σχετικότητα πτυχίου i) Πτυχίο Τμήματος Ιατρικής, Οδοντιατρικής, Κτηνιατρικής, Φαρμακευτικής, Βιολογίας, Νοσηλευτικής και άλλων Τμημάτων Επιστημών Υγείας ή συναφών Τμημάτων Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. Ελληνικού Ιδρύματος ή ομοταγούς του εξωτερικού (με αντιστοιχία ΔΟΑΤΑΠ) ii) Πτυχίο άλλου Τμήματος ΑΕΙ, Τ.Ε.Ι ή άλλων Ανωτάτων Σχολών			10 0
γ) Προηγούμενη συναφής ερευνητική δραστηριότητα (1 μόριο/6μηνο πλήρους απασχόλησης για κάθε ερευνητικό πρόγραμμα – έως 5 εξάμηνα)	0-5	1	5
δ) Ενδεχόμενη συναφής επαγγελματική εμπειρία (1 μόριο/έτος εργασίας– έως 5 έτη)	0-5	1	5
ε) Λοιποί συναφείς τίτλοι σπουδών (2ο πτυχίο 3 μόρια, μεταπτυχιακό 6 μόρια, διδακτορικό 10 μόρια)	0-10	1	10
στ) Τίτλοι ξένων γλωσσών	0-5	1	5
Βαθμός προφορικής συνέντευξης	0-10	2	20
Ανώτατο σύνολο μορίων		**80**	

● **Ποιο είναι το ποσοστό αποδοχής υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών;**

Συνήθως το ΔΠΜΣ δέχεται το 70% των υποψήφιων μεταπτυχιακών φοιτητών.

- **Πώς δημοσιοποιείται η διαδικασία, τα κριτήρια και τα αποτελέσματα της επιλογής φοιτητών;**

Κάθε έτος δημοσιοποιείται η προκήρυξη (η οποία περιλαμβάνει πληροφορίες για τη διαδικασία και τα κριτήρια επιλογής των φοιτητών) στο Πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, στις ιστοσελίδες του Τμήματος Ιατρικής του ΑΠΘ και του Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης ΔΠΘ καθώς και στη ΜΟΔΙΠ του ΑΠΘ. Επιπρόσθετα, η προκήρυξη αναρτάται στην ιστοσελίδα https://www.eduguide.gr/ και σε Πανεπιστημιακά Ιδρύματα με συναφές Γνωστικό Αντικείμενο Σπουδών.

Τα αποτελέσματα της επιλογής των φοιτητών ανακοινώνονται σε όλους τους συμμετέχοντες με προσωπικά e-mails και γίνεται ανάρτηση πινάκων με αριθμούς πρωτοκόλλων στην ιστοσελίδα του Τμήματος Ιατρικής.

- **Πώς διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής φοιτητών;**

Όλοι οι υποψήφιοι μεταπτυχιακοί φοιτητές κρίνονται με βάση σύστημα μοριοδότησης που αναφέρεται στην προκήρυξη εισαγωγής στο ΔΠΜΣ. Τα αποτελέσματα εισαγωγής των φοιτητών δημοσιοποιούνται στο Πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης με αριθμούς πρωτοκόλλων όπως επίσης και στην ιστοσελίδα του Τμήματος Ιατρικής, ΑΠΘ.

3.2.2.vii Πώς κρίνετε τη διεθνή διάσταση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

- **Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό;**

Όχι

- **Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών ;**

Όχι

- **Υπάρχουν συμφωνίες συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού;**

Το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του ΠΔΜ συμμετέχει ως partner στο Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα ERASMUS+ με τίτλο “Critical Thinking Across the European Higher Education Curricula” - CRITHINKEDU (2016-2019), μαζί με 8 ακόμη χώρες, στις οποίες αντιστοιχούν συνολικά 11 ΑΕΙ. Κατ’ αναλογία με το Πρόγραμμα της παρούσας πρότασης, το CRITHINKEDU επιδιώκει τον εμπλουτισμό των πανεπιστημιακών προγραμμάτων σπουδών με διαδικασίες που προωθούν την κριτική σκέψη των φοιτητών σε ποικίλους τομείς της αγοράς εργασίας (εκπαίδευση, υγεία κ.λπ.).

Η ιδέα και ο οργανωτικός σχεδιασμός ίδρυσης του ΔΠΜΣ βασίστηκε στη λογική που διέπει την ανάπτυξη του παραπάνω Ευρωπαϊκού Προγράμματος (CRITHINKEDU, http://crithinkedu.utad.pt/en/crithinkedu/ και http://crithinkedu.utad.pt/el/%CF%84%CE%B9-%CE%B5%CE%AF%CE%BD%CE%B1%CE%B9-%CF%84%CE%BF-crithinkedu/), στο οποίο

συμμετέχει το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του ΠΔΜ (η συντονίστρια του προγράμματος για το ΠΔΜ διδάσκει στο Διιδρυματικό ΠΜΣ). Στόχος του CRITHINKEDU είναι να βελτιωθεί η ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης στα ΑΕΙ, σε συνάρτηση με την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης των εκπαιδευομένων, ενώ ένα από τα επιστημονικά πεδία της διενεργούμενης έρευνας αφορά τις βιοϊατρικές επιστήμες. Η διερεύνηση αναγκών για κριτική σκέψη στο συγκεκριμένο επαγγελματικό πεδίο (με την μέθοδο των focus groups) σε 11 ΑΕΙ 9 ευρωπαϊκών χωρών (βλ. Output 1, Sectors by professional fields) ανέδειξε – μεταξύ άλλων– την ανάγκη για καλλιέργεια κριτικής σκέψης και ήπιων δεξιοτήτων στους επαγγελματίες των Βιοϊατρικών Επιστημών.

Σημειώνεται ότι στην Ιατρική Σχολή λειτουργούν δώδεκα (12) ΜΠΣ. Επίσης, λειτουργεί από το 1992 πρόγραμμα Εκπαίδευσης Εκπαιδευτών, το οποίο έχει παρακολουθήσει η πλειονότητα των νεότερων μελών ΔΕΠ, καθώς και μέλη ΔΕΠ από τις ανώτερες βαθμίδες

(<https://qa.auth.gr/documents/modip/Exoteriki_Axiologisi.pdf>, σελ. 52)

3.2.2 Διαπανεπιστημιακό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών **“ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΊΑ - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ“**
Έναρξη λειτουργίας: Ακαδ. έτος 2002-03. Το Πρόγραμμα σπουδών του ΔΠΜΣ Μουσειολογίας – Διαχείρισης Πολιτισμού είναι ενιαίο, χωρίς κατευθύνσεις, και παρέχει πτυχίο ειδικότητας μουσειολόγου.
3.2.3.i Τμήματα και Ιδρύματα που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.[3]
● Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, Α.Π.Θ. ● Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών, Α.Π.Θ. ● Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, Α.Π.Θ. ● Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
3.2.3.ii Πώς κρίνετε τον βαθμό ανταπόκρισης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας;
● **Υπάρχουν διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής; Πόσο αποτελεσματικές είναι;** Ο βαθμός ανταπόκρισης του ΔΠΜΣ Μουσειολογίας τόσο με κριτήριο τους στόχους της ίδιας της ίδρυσής του όσο και αναφορικά με τις ανάγκες της ελληνικής πραγματικότητας στον τομέα των μουσειακών σπουδών κρίνεται ως πολύ μεγάλος. Προσφέρει εξειδικευμένες σπουδές για την εκπαίδευση επαγγελματιών, οι οποίοι έχουν πολλαπλές αρχικές ειδικότητες, ώστε να ανταποκριθούν στις επαγγελματικές ανάγκες ενός κατεξοχήν διεπιστημονικού θεσμού, όπως είναι τα μουσεία. Είναι το μοναδικό στο είδος μεταπτυχιακό που οργανώνεται όχι μόνο από διαφορετικά Τμήματα αλλά και από διαφορετικά Πανεπιστημιακά Ιδρύματα. Η ανταπόκριση στο πρόγραμμα ελέγχεται: α. από την αναλογία υποψηφίων με τον τελικό αριθμό που τελικά φοιτούν β. από τις πολύ διευρυμένες και διαφοροποιημένες ειδικότητες των 243 μουσειολόγων που αποφοίτησαν από τους 10 έως τώρα κύκλους σπουδών. Είναι ενδεικτικό ότι οι 130 από αυτούς έχουν περίπου 20 διαφορετικές ειδικότητες (ιστορικοί, αρχειονόμοι – βιβλιοθηκονόμοι, επικοινωνιολόγοι, εικαστικοί, πλαστικών τεχνών, φιλόλογοι, δάσκαλοι, νηπιαγωγοί, παιδαγωγοί, μηχανολόγοι – μηχανικοί, ηλεκτρολόγοι – μηχανικοί, συντηρητές, ιστορικοί της τέχνης, εθνολόγοι, θεατρολόγοι, σκηνογράφοι, ευρωπαϊκού πολιτισμού, διαχειριστές πολιτισμικής κληρονομιάς, ανθρωπολόγοι, οργάνωση και διοίκηση επιχειρήσεων, συντηρητές, νομικής, γαλλικής φιλολογίας, Βαλκανικών Σπουδών) εκτός από τις κυρίαρχες ειδικότητες των αρχαιολόγων και των αρχιτεκτόνων, γεγονός που καταδεικνύει την μεγάλη ανταπόκριση στις διεπιστημονικές παραμέτρους του Προγράμματος Σπουδών. Εξίσου διαφοροποιημένες ειδικότητες έχουν και οι φοιτητές και φοιτήτριες του 11ου κύκλου σπουδών (2020-2021) ο οποίος είναι σε εξέλιξη. ● **Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικές είναι;** Το ΔΠΜΣ Μουσειολογίας – Διαχείρισης πολιτισμού αξιολογείται από: α. τον αριθμό των αιτούντων να εγγραφούν σε σχέση με όσους τελικά εγγράφονται,

[3] Συμπληρώνεται μόνο στην περίπτωση λειτουργίας Διατμηματικού ή Διιδρυματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

β. από την Ε.Δ.Ε. (Ειδική Διατμηματική Επιτροπή) του Μεταπτυχιακού,

γ. από τους συντονιστές των 6 Διδακτικών Περιοχών οι οποίοι ανανεώνουν τις θεματικές, τις εισηγήσεις και τους προσκεκλημένους εισηγητές,

δ. από τους ίδιους τους φοιτητές και τις φοιτήτριες.

- **Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Σπουδών;**

Α. Το ΔΠΜΣ Μουσειολογίας – Διαχείρισης πολιτισμού διαθέτει τη δική του ιστοσελίδα: http://ma-museology.web.auth.gr/

Β. Από την ιστοσελίδα του Τμήματος Αρχιτεκτόνων του Α.Π.Θ.

- **Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας όσων απέκτησαν τίτλο Μεταπτυχιακών Σπουδών από το Τμήμα;**

Η εκπαίδευση στο Διαπανεπιστημιακό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών "Μουσειολογία" αποσκοπεί στην παραγωγή μουσειολόγων που είναι έτοιμοι να εργαστούν σε μουσεία, εφορείες αρχαιοτήτων και άλλες υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και του Υπουργείου Παιδείας, αμέσως μετά την ολοκλήρωση των σπουδών τους. Αυτός είναι και ο λόγος που οι απόφοιτοι αποκαθίστανται επαγγελματικά πολύ γρήγορα. Η επαγγελματική πορεία των αποφοίτων του ΔΠΜΣ παρακολουθείται κυρίως με άμεση επικοινωνία μαζί τους και σε τακτά χρονικά διαστήματα κοινοποιείται στην σελίδα του ΔΠΜΣ Μουσειολογίας, όπου υπάρχουν και τα πλήρη στοιχεία τους. Ακόμα παρακολουθείται μέσα από τα τακτικά συνέδρια της Μουσειολογίας που οργανώνει το ΔΠΜΣ και στα οποία, ανάμεσα σε άλλα, παρουσιάζεται η επαγγελματική δράση όσων από τους αποφοίτους εργάζονται σε μουσεία ή συνεργάζονται στη δημιουργία περιοδικών ή μόνιμων εκθέσεων. Πολλοί από τους πτυχιούχους ήδη κατά την περίοδο των σπουδών τους εργάζονταν σε μουσεία και άλλους φορείς του ΥΠ.ΠΟ. αλλά και σε ιδιωτικά μουσεία και πολιτιστικούς φορείς και έτσι μετέφεραν άμεσα την εξειδικευμένη επιστημονική τους εκπαίδευση.

3.2.3.iii Πώς κρίνετε τη δομή, τη συνεκτικότητα και τη λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

- **Ποιο είναι το ποσοστό των μαθημάτων κορμού / ειδίκευσης / κατευθύνσεων στο σύνολο των μαθημάτων;**

Το Πρόγραμμα Σπουδών χαρακτηρίζεται από την έμφαση στη θεωρία, στην πράξη, στην διεπιστημονικότητα και την αλληλοτροφοδοτούμενη ολιστική προσέγγιση. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει: συστηματικά μαθήματα κορμού, διαλέξεις, εργαστήρια, σεμινάρια, ημερίδες, εκπαιδευτικές επισκέψεις σε μουσεία στην Ελλάδα και το εξωτερικό, αναλυτικές αναφορές των επισκέψεων, πρακτική άσκηση σε μουσείο, γραπτές εργασίες και εξετάσεις για κάθε μία από τις έξι Διδακτικές Περιοχές, γραπτή Διπλωματική Εργασία. Στόχος της διάρθρωσης των Διδακτικών Περιοχών στο Α' και Β' Εξάμηνο είναι η κατανόηση βασικών θεωρητικών εννοιών και η απόκτηση πρακτικών δεξιοτήτων στην άσκηση του επαγγέλματος. Ο παραπάνω στόχος προκύπτει από το διεπιστημονικό αντικείμενο της μουσειολογίας, και την ανάγκη ολιστικής προσέγγισής της με επανατροφοδοτούμενες διεργασίες από την τεκμηρίωση και την ερμηνεία ως την αρχιτεκτονική παρουσίαση και την αξιολόγηση. Οι φοιτητές προετοιμάζονται για την απαιτούμενη διεπιστημονική συνεργασία στην πράξη, έχοντας κατανοήσει το θεωρητικό πλαίσιο που την ερμηνεύει και τη δικαιολογεί.

- **Πώς κατανέμεται ο χρόνος μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων, άλλων δραστηριοτήτων;**

Η θεωρητική διδασκαλία καταλαμβάνει τα δύο πρώτα εξάμηνα του Προγράμματος Σπουδών και αναπτύσσεται μέσα από έξι Διδακτικές Περιοχές. Η Πρακτική Άσκηση υλοποιείται σε επιλεγμένα μουσεία της Ελλάδας και της αλλοδαπής και διαρκεί ένα εξάμηνο (Γ΄εξάμηνο). Τα εργαστηριακά μαθήματα είναι ενταγμένα στις έξι Διδακτικές Περιοχές που παρακολουθούν οι φοιτητές τα δύο πρώτα εξάμηνα, ενώ οι άλλες δραστηριότητες, όπως για παράδειγμα οι δύο εκπαιδευτικές εκδρομές στην Αθήνα και σε πόλη του εξωτερικού και τα ειδικά σεμινάρια, πραγματοποιούνται εμβόλιμα κατά τη διάρκεια των σπουδών.

- **Πώς οργανώνεται και συντονίζεται η ύλη μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχει επικάλυψη ύλης μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχουν κενά ύλης; Είναι ορθολογική η έκταση της ύλης των μαθημάτων; Υπάρχει διαδικασία επανεκτίμησης, αναπροσαρμογής και επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων;**

Ως το 2010 το Πρόγραμμα Σπουδών είχε διάρκεια 4 εξάμηνα, ενώ από τον 5^{ο} κύκλο σπουδών (2010 και εξής) διαρκεί τρία εξάμηνα, με διδακτικές μονάδες αντίστοιχες με τα μεταπτυχιακά προγράμματα του εξωτερικού. Η θεωρητική διδασκαλία καταλαμβάνει τα δύο πρώτα εξάμηνα του Προγράμματος Σπουδών και αναπτύσσεται μέσα από τις παρακάτω έξι Διδακτικές Περιοχές:

Διδακτική Περιοχή Ι: Ζητήματα Πολιτισμού
Διδακτική Περιοχή ΙΙ: Ζητήματα Θεωρητικής Μουσειολογίας
Διδακτική Περιοχή ΙΙΙ: Ζητήματα Οργάνωσης και Διοίκησης
Διδακτική Περιοχή ΙV: Εφαρμοσμένη Μουσειολογία
Διδακτική Περιοχή V: Αρχιτεκτονικός Προγραμματισμός και Σχεδιασμός Εκθέσεων, Μουσείων, και Ανάδειξη Αρχαιολογικών Χώρων, Μνημείων και Συνόλων
Διδακτική Περιοχή VI: Μουσειοπαιδαγωγική

Ορισμένες από τις Διδακτικές Περιοχές έχουν συνάφεια αλλά καθώς είναι διαβαθμισμένες από το γενικότερο στο ειδικότερο οι αλληλεπικαλύψεις είναι ελάχιστες. Αντίθετα ευνοείται η εμβάθυνση στα επιμέρους ζητήματα της μουσειολογίας. Η Σ.Ε. μελετά συστηματικά τη λειτουργία του προγράμματος και θέτει προς συζήτηση στην Ε.Δ.Ε. ζητήματα που αφορούν σε επανεκτίμηση ή αναπροσαρμογή των μαθημάτων.

- **Εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων; Πόσο λειτουργικό είναι;**

Δεν εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων αλλά ένα αυστηρό χρονοδιάγραμμα. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες υποχρεούνται να ολοκληρώνουν όλες τους τις υποχρεώσεις (βλέπε περιγραφή προηγουμένως) ανά ακαδημαϊκό εξάμηνο και Διδακτική Περιοχή στο χρονοδιάγραμμα του εξαμήνου, χωρίς καμία χρονική αναβολή, ενώ και η διπλωματική θα πρέπει να ολοκληρώνεται στο διάστημα των τριών (ή πριν το 2010 τεσσάρων) εξαμήνων. Διαφορετικά διακόπτεται οριστικά η φοίτησή τους. Το συγκεκριμένο σύστημα, αν και αυστηρό, είναι πολύ λειτουργικό και αποτελεσματικό ως προς τις επιδόσεις των φοιτητών.

3.2.3.iv Πώς κρίνετε το εξεταστικό σύστημα;

- **Εφαρμόζονται, και σε ποια έκταση, πολλαπλοί (σε είδος και χρόνο) τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών; Ποιοι συγκεκριμένα;**

Ανά εξάμηνο σπουδών και ανά Διδακτική Περιοχή αξιολογείται:

α. η παρουσία στα μαθήματα με αυστηρή τήρηση απουσιών, β. η παρουσίαση ελληνικής και ξενόγλωσσης βιβλιογραφίας σε ομάδες, 4-5 φορές σε κάθε Διδακτική Περιοχή, γ. οι ατομικές εργασίες ανά Διδακτική Περιοχή, δ. οι δομημένες αναφορές (reports) για τα περίπου 25 μουσεία που επισκέπτονται συνολικά στις δύο εκπαιδευτικές εκδρομές (στην

Αθήνα και σε επιλεγμένη πόλη του εξωτερικού), ε. οι γραπτές εξετάσεις για κάθε Διδακτική Περιοχή και στ. η τελική διπλωματική γραπτή εργασία.

Στις περισσότερες από τις παραπάνω περιπτώσεις δίνεται η δυνατότητα για ανατροφοδότηση από τους διδάσκοντες και τις διδάσκουσες αλλά και από όλους τους μεταπτυχιακούς ώστε να εξασφαλίζει μία αξιόπιστη και έγκυρη διαδικασία. Ιδιαίτερα για την τελική διπλωματική εργασία οργανώνεται ειδικές συναντήσεις κατά τη διάρκεια της εκπόνησης και ειδική παρουσίαση (colloquium) στο τέλος.

- **Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών;**

Η διαφάνεια στην αξιολόγηση των φοιτητών εξασφαλίζεται: α. μέσα από τις πολλαπλές και πολυεπίπεδες παραμέτρους αξιολόγησης της επίδοσής τους (εξετάσεις, εργασίες, reports, παρουσιάσεις βιβλιογραφίας, παρουσίες, βλέπε παραπάνω) και β. από τη βαθμολόγηση σε όλες τις περιπτώσεις από δύο συντονιστές ή και διδάσκοντές των Διδακτικών Περιοχών.

- **Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας και Ποια είναι αυτή;**

Η ανά διετία αξιολόγηση του μεταπτυχιακού διενεργείται από ειδική Επιτροπή. Επίσης, οι συμμετέχοντες φοιτητές αξιολογούν την εξεταστική διαδικασία μετά τη λήξη του μαθήματος και υπάρχει από την πλευρά τους ανατροφοδότηση, η οποία και λαμβάνεται υπόψη από τους διδάσκοντες και από τους συντονιστές των διαφορετικών Διδακτικών Περιοχών.

- **Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της μεταπτυχιακής εργασίας;**

Οι διπλωματικές εργασίες, έκτασης περίπου 15.000-30.000 λέξεων, εκπονούνται είτε ατομικά, είτε ομαδικά, με διακεκριμένη ωστόσο τη συμβολή του καθενός. Οι εργασίες μπορεί να έχουν θεωρητικό περιεχόμενο ή και σχεδιαστικό, τόσο σε υποθετική όσο και σε πραγματική συνθήκη. Όταν ο μεταπτυχιακός φοιτητής καταλήξει στο θέμα της διπλωματικής εργασίας του μετά από τη σχετική ωρίμανση (συζητήσεις με τους διδάσκοντες) και σε συνάρτηση με την ειδικότητα του, το υποβάλλει (γραπτώς και με τις αναγκαίες επεξηγήσεις) στην Σ.Ε. (Συντονιστική Επιτροπή) προς τελική έγκριση, η οποία και το υποβάλλει στην Ε.Δ.Ε. (Ειδική Διατμηματική Επιτροπή) για την τελική έγκριση και για τη συμπλήρωση των λοιπών βαθμολογητών. Η τελευταία έχει το δικαίωμα να ζητήσει από τον μεταπτυχιακό φοιτητή περισσότερες σχετικές πληροφορίες (προφορικές ή γραπτές) ή να αντιπροτείνει την μερική τροποποίηση του θέματος ή και την αλλαγή του. Μετά από την ολοκλήρωση των διαδικασιών (εκπόνηση, παρουσίαση και βαθμολόγηση) ο υποψήφιος καταθέτει στη γραμματεία του Δ.Π.Μ.Σ. δύο αντίτυπα της εργασίας και ένα ακόμη σε ηλεκτρονική μορφή. Τα δικαιώματα χρήσης του συνόλου των γραπτών εργασιών που γίνονται στα πλαίσια του Δ.Π.Μ.Σ. Μουσειολογίας ανήκει στο Δ.Π.Μ.Σ. Με την εκπόνηση της γραπτής μεταπτυχιακής εργασίας (διπλωματικής) και την παρουσίασή της σε colloquium στο τέλος του Γ΄ Εξαμήνου. Η εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας παρακολουθείται από τριμελή επιτροπή διδασκόντων ύστερα από σχετική ανάθεση της Ε.Δ.Ε. Ο τελικός βαθμός της διπλωματικής εργασίας προκύπτει από το μέσο όρο της βαθμολογίας των τριών βαθμολογητών.

- **Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για τη μεταπτυχιακή εργασία;**

Α) η πρωτοτυπία του θέματος, β) η χρήση ελληνικής και ξένης βιβλιογραφίας που σχετίζεται με το θέμα, γ) η σαφήνεια της μεθοδολογίας, δ) η πληρότητα της διαχείρισης του θέματος. Οι γραπτές εργασίες (οι εξαμηνιαίες και οι διπλωματικές) των μεταπτυχιακών φοιτητών αρχειοθετούνται και είναι προσιτές στην Σ.Ε., στους διδάσκοντες του Δ.Π.Μ.Σ. και στους μεταπτυχιακούς φοιτητές. Η βαθμολόγηση των εργασιών αποδίδεται στην κλίμακα από το μηδέν έως τις 10 μονάδες.

3.2.3.v Πώς κρίνετε τη χρηματοδότηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

● **Ποιές είναι οι πηγές χρηματοδότησης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;**

Το ΔΠΜΣ "Μουσειολογία" χρηματοδοτήθηκε ως το 2008 από το ΥΠΕΠΘ [Γ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΠΕΑΕΚ ΙΙ)], έχοντας επιτύχει την ανώτατη βαθμολογία μεταξύ όλων των Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων που υποβλήθηκαν το 2001. Από το 2008 και εξής χρηματοδοτείται από τον τακτικό προϋπολογισμό της Πολυτεχνικής Σχολής, από το Ε.Τ.Α.Α. / ΤΣΜΕΔΕ και από ιδιώτες. Τέλος, απευθύνεται σε χορηγούς.

Η αρχική χρηματοδότηση κάλυπτε ως ένα βαθμό τις απαιτήσεις του προγράμματος. Μετά τις τελευταίες περικοπές η χρηματοδότηση κρίνεται ανεπαρκής για την κάλυψη των αναγκών των κατευθύνσεων του προγράμματος.

● **Πώς εξασφαλίζεται η βιωσιμότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;**

Με τους υπάρχοντες πόρους. Επίσης, αξίζει να αναφερθεί ότι η συμμετοχή των διδασκόντων στο πρόγραμμα τόσο σε επίπεδο διδασκαλίας όσο και επίπεδο έρευνας και εποπτείας εργασιών δεν αμείβεται.

● **Πώς χρησιμοποιούνται οι πόροι που διατίθενται στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών;**

Α) μετάκληση πολλών ειδικών επιστημόνων, μελών ΔΕΠ και επαγγελματιών των μουσείων και των πολιτισμικών φορέων

Β) αγορά βιβλίων και υλικών

Γ) έρευνα με μετακινήσεις σε ειδικούς χώρους

Δ)οργάνωση ετήσιου συνεδρίου

Ε) δύο μεγάλες εκδρομές ανά κύκλο σπουδών: α. επισκέψεις σε επιλεγμένα και παραδειγματικά μουσεία του εξωτερικού β. επισκέψεις σε μουσεία της πόλης των Αθηνών. Στις δύο εκδρομές συμμετέχουν, εκτός από τους φοιτητές, οι συντονιστές των θεματικών ενοτήτων και μεγάλος αριθμός διδασκόντων αλλά και επαγγελματιών του μουσειακού χώρου.

3.2.3.vi Πώς κρίνετε τη διαδικασία επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών;

● **Ποια είναι η συγκεκριμένη διαδικασία επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών;**

Στο ΔΠΜΣ Μουσειολογίας η διαδικασία επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών γίνεται με κατάθεση Φακέλου και συνέντευξη. Οι ενδιαφερόμενοι υποβάλλουν με βάση την εκάστοτε προκήρυξη τα δικαιολογητικά όπως ορίζονται από το νόμο και την Ε.Δ.Ε. (Ειδική Διατμηματική Επιτροπή): αίτηση υποψηφιότητας, αντίγραφο διπλώματος ή πτυχίου ή βεβαίωση ισοτιμίας πτυχίου για όσους προέρχονται από πανεπιστημιακές σχολές της αλλοδαπής, πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας, αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα (σπουδές, ερευνητική, επαγγελματική δραστηριότητα, επιστημονικές εργασίες και δημοσιεύσεις με ανάλυσή τους, διακρίσεις του υποψηφίου, διπλωματική εργασία, αποδεικτικά γνώσης ξένων γλωσσών**,** δύο κλειστές συστατικές επιστολές, αποδεικτικά επαγγελματικής εμπειρίας, άλλα στοιχεία). Στη συνέχεια ακολουθείται η παρακάτω διαδικασία: Όσοι από τους υποψηφίους προκύπτει από την αναλυτική βαθμολογία ότι δεν έχουν διδαχθεί το μάθημα της Ιστορίας της Τέχνης και του Πολιτισμού επαρκώς προσέρχονται σε εξετάσεις που αφορούν στοιχεία ιστορίας τέχνης και πολιτισμού. Οι 60 (εξήντα) υποψήφιοι που θα συγκεντρώσουν την υψηλότερη συνολική βαθμολογία, η οποία θα προκύψει από την αξιολόγηση/μοριοδότηση των απαιτούμενων από το νόμο και την Ε.Δ.Ε. προσόντων/δικαιολογητικών, καλούνται σε προσωπική συνέντευξη με την οποία

ολοκληρώνεται η τελική επιλογή. Η πιστοποιημένη γνώση μιας τουλάχιστον ξένης γλώσσας είναι προϋπόθεση.

- **Με ποια συγκεκριμένα κριτήρια επιλέγονται οι μεταπτυχιακοί φοιτητές;**

Η διαδικασία επιλογή διενεργείται με ευθύνη της Σ.Ε. (Συντονιστικής Επιτροπής) μετά από σχετική εξουσιοδότηση της Ε.Δ.Ε. (Ειδικής Διατμηματικής Επιτροπής). Τους βασικούς όρους της επιλογής τους προσδιορίζει η Σ.Ε. και τους περιλαμβάνει στην ανά διετία προκήρυξη (βλέπε περιγραφή παραπάνω). Μετά από την περάτωση της διαδικασίας αξιολόγησης οι πίνακες των επιτυχόντων προωθούνται από τη Συντονιστική Επιτροπή του Δ.Π.Μ.Σ. Μουσειολογίας για επικύρωση από την Ε.Δ.Ε. ώστε να ανακοινωθούν.

- **Ποιο είναι το ποσοστό αποδοχής υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών;**

Το ποσοστό αποδοχής των υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών του ΔΠΜΣ Μουσειολογίας δεν είναι ιδιαίτερα μεγάλο στο βαθμό που τα τελευταία δέκα χρόνια καθώς αυξάνεται διαρκώς ο αριθμός των αιτούντων φοιτητών. Κατά την εισαγωγή για την περίοδο 2017-2019 από τους 130 υποψήφιους φοιτητές επιλέχτηκαν συνολικά 35, ποσοστό 26%.

- **Πώς δημοσιοποιείται η διαδικασία, τα κριτήρια και τα αποτελέσματα της επιλογής φοιτητών;**

Μέσα από την ιστοσελίδα του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών.

- **Πώς διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής φοιτητών;**

Η αποτελεσματικότητα της διαδικασίας επιλογής είναι και σε συνάρτηση με τη χρήση περισσότερων του ενός κριτηρίων επιλογής (π.χ. φάκελος, εξετάσεις, συνέντευξη κτλ.), ώστε να συνδυαστούν κατά την επιλογή τα πλεονεκτήματα πολλών και διαφορετικών μεθόδων επιλογής. Όλοι οι όροι, οι διαδικασίες και οι μέθοδοι είναι σε γνώση των υποψηφίων εφόσον έχουν δημοσιοποιηθεί μέσω της ιστοσελίδας του Μεταπτυχιακού και της σχετικής προκήρυξης. Κατά την έναρξη της διαδικασίας ορίζονται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης η επιτροπή διενέργειας της επιλογής των φοιτητών και οι επιτροπές της συνέντευξης.

3.2.2.vii Πώς κρίνετε τη διεθνή διάσταση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

- **Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό;**

Η συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό αποτελεί στόχο του προγράμματος. Διδάσκουν άνθρωποι με σημαντικές εμπειρίες και εξειδικευμένες γνώσεις από Πανεπιστήμια και μουσεία του εξωτερικού, είτε με εισηγήσεις στις υπάρχουσες Διδακτικές Περιοχές του Προγράμματος Σπουδών, είτε με εμβόλιμα σεμιναριακά μαθήματα. Η συμμετοχή ξένων διδασκόντων τα τελευταία χρόνια είναι σχετικά μικρότερη, λόγω των περιορισμένων πόρων του προγράμματος που αποτελούν εμπόδιο στην κλήση διδασκόντων από το εξωτερικό.

- **Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών ;**

Στο πρόγραμμα συμμετέχουν και φοιτητές από το εξωτερικό γιατί παρέχεται αυτή η δυνατότητα, εφόσον οι υποψήφιοι γνωρίζουν σε ικανοποιητικό βαθμό την ελληνική γλώσσα. Στον 4^{ο} κύκλο σπουδών (2008-2010) πρώτευσε αλλοδαπός φοιτητής από την Ισπανία.

● **Υπάρχουν συμφωνίες συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού;**

Πολλοί από τους φοιτητές και τις φοιτήτριες κάνουν την πρακτική τους άσκηση σε αναγνωρισμένα μουσεία και άλλους σχετικούς φορείς του εξωτερικού. Ενδεικτικά: Μουσείο του Λούβρου, Γαλλία, Museum of the Second World War, Gdansk, Πολωνία, Ellis Island National Museum of Immigration, New York, Η.Π.Α., Paul Gustavus Haus, Alteberg, Γερμανία, Deutsches Panzermusum, Munster, Γερμανία, Daugavpils Mark Rothko Art Centre, Λετονία, Imperial War Museum, London, Μεγ. Βρετανία, Municipal Museum of Contemporary Art (S.M.A.K.), Gant, Βέλγιο, House of European History, Directorate-General for Communication, European Parliament, Brussels, Βέλγιο, Osterreichisches Theatermuseum, Wien, Αυστρία, Museo de la Cultura del Vino Dinastía Vivanco, Briones, La Rioja, Ισπανία, Museo La Triennale di Milano, Milan, Ιταλία.

3.2.3 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «**Επιστήμες της Αγωγής: Δημόσιες χρήσεις της Ιστορίας και της Τοπικής Ιστορίας»**
Έναρξη λειτουργίας: Ακαδ. έτος 2018-19
3.2.4.i Τμήματα και Ιδρύματα που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.[4]
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
3.2.4.ii Πώς κρίνετε τον βαθμό ανταπόκρισης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας;

- **Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικές είναι;**

Το ΠΜΣ «Επιστήμες της Αγωγής: Δημόσιες χρήσεις της Ιστορίας και της Τοπικής Ιστορίας» του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας αξιολογείται από τους φοιτητές του μέσω του ηλεκτρονικού εργαλείου (ερωτηματολογίου) της ΜΟΔΙΠ. Μετά την ολοκλήρωση ενός μαθήματος οι μεταπτυχιακοί φοιτητές καλούνται να αξιολογήσουν το μάθημα σε ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο (διατίθεται στον ιστότοπο της ΜΟΔΙΠ του Π.Δ.Μ: https://modip.uowm.gr/fe/).

Τα συμπεράσματα από τη διαδικασία αξιολόγησης οδήγησαν σε συστάσεις προς διδάσκοντες αλλά και την αναμόρφωση του προγράμματος σπουδών του μεταπτυχιακού, ώστε αυτό αφενός να ανταποκριθεί επαρκέστερα στις ανάγκες των εκπαιδευομένων και αφετέρου να υπάρξει μεγαλύτερη ευελιξία στο τελευταίο εξάμηνο σπουδών.

Η συντονιστική επιτροπή και οι διδάσκοντες του μεταπτυχιακού εργάζονται προς την κατεύθυνση ενίσχυσης της διαδικασίας αξιολόγησης με τη μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή των φοιτητών και φοιτητριών και τη θεσμοθέτηση κύκλων κριτικών τοποθετήσεων μεταξύ των διδασκόντων και των εκπαιδευομένων.

- **Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Σπουδών;**

Α) από την ιστοσελίδα του Τμήματος

Β) Από την ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας

Γ) Από ιστοσελίδες εκπαιδευτικού περιεχομένου πανελλαδικής εμβέλειας

- **Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας όσων απέκτησαν τίτλο Μεταπτυχιακών Σπουδών από το Τμήμα;**

Από προσωπική πληροφόρηση των μελών που συμμετέχουν στο ΠΜΣ διαφαίνεται η βελτίωση της πιθανότητας ένταξης των αποφοίτων του μεταπτυχιακού στην αγορά εργασίας. Η επαγγελματική πορεία των αποφοίτων του ΠΜΣ παρακολουθείται στο πλαίσιο λειτουργίας της δομής του Γραφείου Διασύνδεσης του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας. Παράλληλα, ουσιαστική πληροφόρηση προκύπτει από το άτυπο ενεργό δίκτυο των εικονικών κοινοτήτων που έχουν συστήσει οι μεταπτυχιακοί φοιτητές, το

[4] Συμπληρώνεται μόνο στην περίπτωση λειτουργίας Διατμηματικού ή Διιδρυματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

οποίο επιπρόσθετα αποτελεί και πηγή ενημέρωσης των επαγγελματικών διεξόδων και ευκαιριών που δύνανται να αξιοποιήσουν οι απόφοιτοι του ΠΜΣ.

3.2.4.iii Πώς κρίνετε τη δομή, τη συνεκτικότητα και τη λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών; **Ποιο είναι το ποσοστό των μαθημάτων κορμού / ειδίκευσης / κατευθύνσεων στο σύνολο των μαθημάτων;**

- **Πώς κατανέμεται ο χρόνος μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων, άλλων δραστηριοτήτων;**

  Τα μαθήματα του ΠΜΣ συνδυάζουν διάφορες μορφές δραστηριοτήτων όπως τη θεωρητική διδασκαλία, τη διεξαγωγή ασκήσεων και εργαστηρίων, τις επισκέψεις σε σχολεία, μουσεία, ιστορικά αρχεία, ιστορικούς τόπους κ.α. Η σύνδεση του ΠΜΣ με την τοπική ιστορία επιβάλλει σε πολλές περιπτώσεις επισκέψεις σε πόλεις ή περιοχές της Δυτικής Μακεδονίας. Την ίδια λειτουργία εξυπηρετούν οι εκπαιδευτικές εκδρομές που έχουν πραγματοποιηθεί. Τις ανάγκες των εργαστηριακών μαθημάτων του μεταπτυχιακού καλύπτουν δύο εργαστήρια: τοπικής ιστορίας και υπολογιστών. Καθαρά ερευνητική είναι η μεταπτυχιακή εργασία που εκπονούν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και φοιτήτριες.

- **Πώς οργανώνεται και συντονίζεται η ύλη μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχει επικάλυψη ύλης μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχουν κενά ύλης; Είναι ορθολογική η έκταση της ύλης των μαθημάτων; Υπάρχει διαδικασία επανεκτίμησης, αναπροσαρμογής και επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων;**

  Κατά το Α’ εξάμηνο Σπουδών διατίθενται 3 υποχρεωτικά μαθήματα και 3 επιλεγόμενα, εκ των οποίων οι φοιτητές επιλέγουν το 1. Στο β’ εξάμηνο οι φοιτητές/τριες επιλέγουν να παρακολουθήσουν 4 μαθήματα από το σύνολο των 10 προσφερόμενων μαθημάτων, ενώ στο Γ’ εξάμηνο σπουδών εκπονείται η διπλωματική εργασία. Η ύλη των μαθημάτων οργανώνεται με ευθύνη των διδασκόντων στη βάση των περιγραμμάτων των μαθημάτων, όπως αυτά είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα του ΜΠΣ.

  Υπεύθυνο όργανο για την επεξεργασία της επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων είναι η συντονιστική επιτροπή του μεταπτυχιακού, η οποία σε τακτά χρονικά διαστήματα μελετά συστηματικά τη λειτουργία του προγράμματος, συλλέγει πληροφορίες από τους διδάσκοντες και τους εκπαιδευόμενους (κυρίως μέσω των αξιολογήσεων) και θέτει προς συζήτηση στη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης ζητήματα που αφορούν σε επανεκτίμηση ή αναπροσαρμογή των μαθημάτων. Ήδη υπήρξε αναπροσαρμογή του Προγράμματος Σπουδών, η οποία δημοσιεύτηκε στο Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης και τέθηκε σε ισχύ από το ακαδημαϊκό έτος 2018-19

- **Εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων; Πόσο λειτουργικό είναι;**

  Δεν υπάρχει σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων για τη φοίτηση στα τρία πρώτα εξάμηνα σπουδών. Ωστόσο, η ανάληψη της ευθύνης για την εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας γίνεται μόνο εφόσον οι φοιτητές έχουν εξεταστεί επιτυχώς σε όλα τα μαθήματα των τριών πρώτων εξαμήνων.

  Το σύστημα κρίνεται λειτουργικό, δεδομένου ότι δεν έχουν προκύψει προβλήματα.

3.2.4.iv Πώς κρίνετε το εξεταστικό σύστημα;

- **Εφαρμόζονται, και σε ποια έκταση, πολλαπλοί (σε είδος και χρόνο) τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών; Ποιοι συγκεκριμένα;**

Στο σύνολο των μαθημάτων εφαρμόζονται πολλαπλοί τρόποι εξέτασης των φοιτητών: παρουσίαση ατομικών ή ομαδικών εργασιών, εξέταση στο εργαστήριο, συμμετοχή στη διαδικασία και τη συζήτηση του μαθήματος, προφορική εξέταση, γραπτή εξέταση. Σε κάθε τρόπο εξέτασης έμφαση δίνεται στην ανατροφοδότηση των φοιτητών, διαδικασία στην οποία συμμετέχει τόσο ο διδάσκων όσο και οι υπόλοιποι φοιτητές. Η αξιολόγηση της μεταπτυχιακής εργασίας ανατίθεται σε τριμελή επιτροπή μελών ΔΕΠ που συμβουλεύει, παρακολουθεί και εξετάζει τη μεταπτυχιακή εργασία.

- **Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών;**

Οι φοιτητές /-τριες γνωρίζουν εξαρχής τα κριτήρια με τα οποία αξιολογούνται σε κάθε μάθημα, κριτήρια τα οποία έχουν ανακοινωθεί στα περιγράμματα των μαθημάτων, που είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα του ΜΠΣ. Η δομή, οι βασικές προδιαγραφές και τα κριτήρια αξιολόγησης της μεταπτυχιακής εργασίας είναι στη διάθεση των μεταπτυχιακών φοιτητών στην ίδια ιστοσελίδα

Ο γενικός βαθμός του Μ.Δ.Ε. στη δεκάβαθμη κλίμακα προκύπτει ως ο σταθμισμένος μέσος όρος των βαθμών των επιμέρους μαθημάτων και της μεταπτυχιακής εργασίας (υπολογίζονται οι συντελεστές βαρύτητας).

Ο τελικός βαθμός επίδοσης του φοιτητή προκύπτει από το πηλίκο του αθροίσματος των γινομένων του βαθμού σε κάθε ένα από τα δέκα μαθήματα, επί τον αριθμό ECTS του κάθε μαθήματος, προσαυξανόμενου από το γινόμενο του βαθμού της διπλωματικής εργασίας επί του αριθμού των ECTS που αντιστοιχούν σε αυτή (30 ECTS) δια του συνόλου των ECTS του προγράμματος (120 ECTS).

- **Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας και Ποια είναι αυτή;**

Οι συμμετέχοντες φοιτητές αξιολογούν την εξεταστική διαδικασία μετά τη λήξη του μαθήματος και υπάρχει από την πλευρά τους ανατροφοδότηση, η οποία και λαμβάνεται υπόψη από τους διδάσκοντες. Η εξεταστική διαδικασία αξιολογείται από τους φοιτητές στο σχετικό ερωτηματολόγιο που συμπληρώνουν ηλεκτρονικά.

- **Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της μεταπτυχιακής εργασίας;**

Κάθε διδάσκων Καθηγητής αναρτά στην ιστοσελίδα του προγράμματος τα θέματα των διπλωματικών εργασιών που προσφέρει και τον αριθμό των μεταπτυχιακών φοιτητών που προτίθεται να αναλάβει. Στις αρχές του Γ΄ εξαμήνου και αφού έχει εξεταστεί επιτυχώς σε όλα τα μαθήματα, ο μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια διαμορφώνει την επιστημονική υπόθεση και την στοχοθεσία της εργασίας του, αφού προηγουμένως έχει γίνει αποδεκτός για συνεργασία από κάποιον επιβλέποντα Καθηγητή που ανήκει στους διδάσκοντες στο ΠΜΣ και υποβάλλει αίτηση στη Συνέλευση του Τμήματος για την έγκριση θέματος εκπόνησης διπλωματικής εργασίας προτείνοντας, κατόπιν συνεννοήσεως, επιβλέπων/ουσα καθηγητή/τρια. Η αίτηση συνοδεύεται από περίληψη της προτεινόμενης εργασίας. Ως επιβλέπων/ουσα ορίζεται το διδακτικό προσωπικό που έχει μερική ή εξ ολοκλήρου ανάθεση διδασκαλίας μαθήματος στο Π.Μ.Σ. Ο επιβλέπων/ουσα έχει την ευθύνη της παρακολούθησης και του ελέγχου της πορείας της εργασίας, αν τηρούνται οι στόχοι και οι προδιαγραφές της έρευνας.

Η διπλωματική εργασία μπορεί να υποβάλλεται και σε ξένη γλώσσα, σε συμφωνία με τον επιβλέποντα Καθηγητή. Η αποδοχή της πρότασης επικυρώνεται από τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης του Τμήματος, η οποία ταυτόχρονα ορίζει και τα άλλα δύο μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής. Τα μέλη της Τριμελούς Εξεταστικής Επιτροπής πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ. Η συγγραφή της διπλωματικής εργασίας δύναται να υποβάλλεται σε ξένη

γλώσσα, κατόπιν συμφωνίας με τον Επιβλέποντα Καθηγητή και έγκριση από τη Συνέλευση του Τμήματος.

Με την ολοκλήρωση της συγγραφής της διπλωματικής εργασίας και κατόπιν έγκρισης του επιβλέποντος καθηγητή, πραγματοποιείται εξέταση-παρουσίαση των διπλωματικών εργασιών, ενώπιον της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής και των λοιπών μεταπτυχιακών φοιτητών (colloquium), στο τέλος των τριών εξεταστικών περιόδων (Ιανουαρίου, Ιουνίου και Σεπτεμβρίου εκάστου έτους). Η Επιτροπή αξιολογεί την εργασία. Σε περίπτωση αρνητικής κρίσης, ο φοιτητής έχει τη δυνατότητα επανυποβολής της μετά από μέγιστο χρονικό διάστημα 6 μηνών και αφού βελτιώσει την εργασία σύμφωνα με τις παρατηρήσεις της επιτροπής κρίσης. Σε περίπτωση δεύτερης αρνητικής κρίσης ο φοιτητής επαναλαμβάνει τη διαδικασία το αμέσως επόμενο ακαδημαϊκό έτος με το ίδιο ή με νέο θέμα και καταβάλλει εκ νέου το ποσό της διπλωματικής εργασίας (200 ευρώ).

Κατόπιν της έγκρισής της από την Τριμελή Εξεταστική Επιτροπή, αναρτάται υποχρεωτικά στο διαδικτυακό τόπο της οικείας Σχολής και στο ΙΚΕΕ (Ιδρυματικό Καταθετήριο Επιστημονικών Εργασιών) του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας (https://dspace.uowm.gr/xmlui/).

Σε κάθε περίπτωση ο μέγιστος χρόνος για την υποβολή της Μ.Δ.Ε. είναι δώδεκα (12) μήνες από την ημερομηνία έγκρισής της από τη Συνέλευση του Τμήματος. Σε ειδικές περιπτώσεις μετά από αίτηση του ενδιαφερόμενου/ης και έγκριση από τη Συνέλευση, ο χρόνος δύναται να παραταθεί έως ένα (1) έτος και σε κάθε περίπτωση δεν θα υπερβαίνει τον ανώτατο επιτρεπόμενο χρόνο περάτωσης των σπουδών. Μετά από την παρέλευση του 12μήνου ο φοιτητής διαγράφεται χωρίς αιτιολόγηση από τον Γραμματέα του ΠΜΣ μετά από εντολή του Συντονιστικού το οποίο και ενημερώνει απλά την Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης του Τμήματος.

Η τελετή ορκωμοσίας γίνεται παρουσία του Προέδρου της Διοικούσας Επιτροπής ή του αναπληρωτή και του Διευθυντή του ΠΜΣ.

- **Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για τη μεταπτυχιακή εργασία;**

Οι προδιαγραφές ποιότητας έχουν συγκεκριμενοποιηθεί και οριστικοποιηθεί με τη σύνταξη του Οδηγού Συγγραφής Επιστημονικής Τεχνογραφίας ο οποίος έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Τόσο οι εν ενεργεία φοιτητές όσο και οι εισακτέοι του έτους 2017-2018 και 2018-2019 έχουν ενημερωθεί ηλεκτρονικά για τις απαιτήσεις που προβλέπει ο Οδηγός.

3.2.4.v Πώς κρίνετε τη χρηματοδότηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

- **Ποιές είναι οι πηγές χρηματοδότησης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;**

Βασική πηγή χρηματοδότησης του ΠΜΣ είναι τα δίδακτρα των μεταπτυχιακών φοιτητών τα οποία για κάθε μεταπτυχιακό φοιτητή ανέρχονται στο ποσό των 2200 €. Τα τέλη φοίτησης αξιοποιούνται για τις ανάγκες που ανακύπτουν καθ' όλη τη διάρκεια λειτουργίας του προγράμματος.

Μετά από σχετική αιτιολογημένη εισήγηση και αντίστοιχη έγκριση της Γ.Σ.Ε.Σ. τα δίδακτρα μπορούν να αναπροσαρμόζονται κατ' έτος, λαμβανομένων υπόψη της οικονομικής συγκυρίας και των λειτουργικών αναγκών του Π.Μ.Σ.

Επίσης το ΠΜΣ αποδέχεται τυχόν υπάρχουσες χορηγίες από τον ιδιωτικό ή/και από τον δημόσιο τομέα.

- **Πώς εξασφαλίζεται η βιωσιμότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;**

Από τα έσοδα που προκύπτουν από τα δίδακτρα των φοιτητών.

- **Πώς χρησιμοποιούνται οι πόροι που διατίθενται στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών;**

Από τους πόρους του ΠΜΣ καλύπτονται:

- Οι αμοιβές των διδασκόντων.
- Η οικονομική κάλυψη εκδοτικών δραστηριοτήτων (Πρακτικά Συνεδρίων, έντυπα προβολής και διαφήμισης του ΠΜΣ, τιμητικές πλακέτες ή τιμητικοί τόμοι, επιστημονικά/διδακτικά εγχειρίδια συναφή προς το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ. κ.ά.).
- Η οικονομική κάλυψη της διοργάνωσης Ημερίδων, Σεμιναρίων, Συμποσίων, Συνεδρίων, διεθνών συνεδρίων με τη συμμετοχή επιστημόνων από την Ελλάδα και το Εξωτερικό.
- Οι αμοιβές εξωτερικών συνεργατών του ΠΜΣ για την υποστήριξη τόσο της λειτουργίας του ΠΜΣ (τηλεκπαίδευση-οικονομικά προγράμματος), όσο και της εκπαιδευτικής διαδικασίας.
- Η αμοιβή για τη Γραμματειακή Υποστήριξη του ΠΜΣ.
- Η αγορά βιβλίων, CD, CD-ROM, DVD και γενικότερα κατάλληλου έντυπου και ψηφιακού υλικού για τη σύσταση μικρής ειδικής βιβλιοθήκης που θα καλύπτει τις ιδιαίτερες ανάγκες του οικείου Π.Μ.Σ.
- Η αγορά εκπαιδευτικού υλικού για την υποστήριξη των μαθημάτων του Π.Μ.Σ.
- Η αγορά αναλώσιμων για τις ανάγκες της γραμματειακής υποστήριξης και της εκπαιδευτικής διαδικασίας.
- Η αγορά υλικών και εξοπλισμού Η/Υ για την ομαλή διεξαγωγή των μαθημάτων.
- Οι δαπάνες Γραμματειακής Υποστήριξης, επιμέλειας και υποστήριξης των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων του ΠΜΣ.
- Οι συνδρομές σε επιστημονικά περιοδικά συναφή με το ΠΜΣ
- Η αποζημίωση διδασκόντων στο ΠΜΣ για συμμετοχή σε συνέδρια σχετικά με τα γνωστικά αντικείμενα που θεραπεύει το ΠΜΣ.
- Η αποζημίωση οδοιπορικών και η φιλοξενία διδασκόντων και προσκεκλημένων εισηγητών και ομιλητών.

Το ύψος όλων των ανωτέρω αμοιβών καθορίζονται από τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης μετά από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής λαμβανομένων υπόψη των οικονομικών δυνατοτήτων του Π.Μ.Σ.

3.2.4.vi Πώς κρίνετε τη διαδικασία επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών;

- **Ποια είναι η συγκεκριμένη διαδικασία επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών;**

Το χρονικό διάστημα Μαΐου-Σεπτεμβρίου δημοσιεύεται στον τύπο και στην ιστοσελίδα του ΠΤΔΕ του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, ανακοίνωση/πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος στην οποία προσδιορίζονται τα κριτήρια εισαγωγής των υποψηφίων. Οι αιτήσεις των υποψηφίων υποβάλλονται ηλεκτρονικά σε διεύθυνση που αναφέρεται στην προκήρυξη. Οι ενδιαφερόμενοι προκειμένου να συμμετάσχουν στη διαδικασία επιλογής θα πρέπει να υποβάλουν φάκελο υποψηφιότητας που περιλαμβάνει τα παρακάτω απαιτούμενα δικαιολογητικά:

1. Εκτυπωμένη αίτηση
2. Βιογραφικό σημείωμα
3. Αντίγραφο Πτυχίου/Διπλώματος (οι τίτλοι σπουδών της αλλοδαπής πιστοποιούνται με βεβαίωση ισοτιμίας και αντιστοιχίας από το ΔΟΑΤΑΠ).
4. Πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας (όπου θα αναγράφεται ο ακριβής μέσος όρος βαθμολογίας / οι τίτλοι σπουδών της αλλοδαπής πιστοποιούνται με βεβαίωση ισοτιμίας και αντιστοιχίας από το ΔΟΑΤΑΠ).

5. Αποδεικτικό γνώσης, επιπέδου Β2 ή ανώτερο, μιας ξένης γλώσσας - πιστοποιημένη από αναγνωρισμένο φορέα.

6. Απλή φωτοτυπία του δελτίου αστυνομικής ταυτότητας.

Η αξιολόγηση των υποψηφίων υλοποιείται σε τρεις φάσεις:

α) Στην πρώτη φάση διενεργείται έλεγχος των τυπικών/απαραίτητων προσόντων των υποψηφίων.

β) Στη δεύτερη φάση γίνεται μοριοδότηση των δικαιολογητικών βάσει κριτηρίων, ώστε να προκύψει η σειρά αξιολογικής κατάταξης των υποψηφίων.

γ) Στην τρίτη φάση διενεργείται συνέντευξη που επικεντρώνεται σε ζητήματα γνώσεων επί των αντικειμένων του προγράμματος και σε ζητήματα προσωπικότητας.

Η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων περιλαμβάνει έλεγχο δικαιολογητικών και αξιολόγησή τους από Επιτροπή επιλογής/εξέτασης (Ε.Ε.) που ορίζεται από τη Συνέλευση του Τμήματος. Η Ε.Ε., η οποία απαρτίζεται από μέλη ΔΕΠ που παίρνουν μέρος στο συγκεκριμένο πρόγραμμα, εισηγείται προς τη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ., η οποία παραλαμβάνει την αξιολογική κατάταξη των υποψηφίων από την Ε.Ε., διενεργεί τους τελικούς ελέγχους και αποφαίνεται για την εισαγωγή των υποψηφίων. Ακολούθως μετά από εισήγηση της Σ.Ε. καταρτίζεται πίνακας αξιολογικής κατάταξης επιτυχόντων, εγκρίνεται από τη Συνέλευση και αναρτάται στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ.

- **Με Ποια συγκεκριμένα κριτήρια επιλέγονται οι μεταπτυχιακοί φοιτητές;**

Η επιλογή των υποψηφίων προκύπτει από την μοριοδότηση του φακέλου που καταθέτουν, σύμφωνα με τα ακόλουθα κριτήρια:

Α/Α	Κριτήρια αξιολόγησης	
1	Βαθμός πτυχίου x1 (σε περίπτωση κατάθεσης περισσοτέρων του ενός πτυχίου λαμβάνεται υπόψη το πτυχίο με την μεγαλύτερη συνάφεια)	
2	Βαθμολογία σε μαθήματα σχετικά με το γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ (μέγιστος αριθμός 2 μαθημάτων, βαθμός μαθήματος *0,5)	
3	Επάρκεια γνώσης 2ης ξένης γλώσσας επιπέδου Β2 και άνω	
4	Πτυχιακή εργασία	Θέμα συναφές με το Π.Μ.Σ.
		Θέμα συναφές με τις Επιστήμες της Αγωγής
		Θέμα μη συναφές με το Π.Μ.Σ.
5	Αποδεδειγμένη συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα αναγνωρισμένου φορέα σε αντικείμενα σχετιζόμενα με τον τίτλο του ΠΜΣ (ελάχιστος χρόνος 1 εξάμηνο, μέγιστος χρόνος 5 εξάμηνα)	
6	Σχετική επαγγελματική δραστηριότητα σε αντικείμενα σχετιζόμενα με τον τίτλο του ΠΜΣ (ελάχιστος χρόνος 1 εξάμηνο, μέγιστος χρόνος 6 εξάμηνα)	
7	Αποδεδειγμένη συμμετοχή σε επιμορφωτικά προγράμματα αναγνωρισμένου φορέα σε αντικείμενα σχετιζόμενα με τον τίτλο του ΠΜΣ (ελάχιστος χρόνος 1 εξάμηνο, μέγιστος χρόνος 4 εξάμηνα)	
8	Μεταπτυχιακός τίτλος σπουδών (εάν υπάρχουν περισσότεροι του ενός Μεταπτυχιακοί τίτλοι επιλέγεται ο έχων συνάφεια με τον τίτλο του ΠΜΣ)	

9	Δίπλωμα Διδακτορικών Σπουδών
10	Δημοσιευμένες επιστημονικές εργασίες σε έγκυρα επιστημονικά περιοδικά (μέγιστος αριθμός εργασιών 5)
11	Συνέντευξη

Η βαθμολογική κλίμακα που απονέμεται είναι: «Άριστα» (8,5-10), «Λίαν Καλώς» (6,5-8,49) και «Καλώς» (5-6,49).

- **Ποιο είναι το ποσοστό αποδοχής υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών;**

Το ποσοστό αποδοχής υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών είναι περίπου 75%

- **Πώς δημοσιοποιείται η διαδικασία, τα κριτήρια και τα αποτελέσματα της επιλογής φοιτητών;**

Μέσα από την ιστοσελίδα του Τμήματος.

- **Πώς διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής φοιτητών;**

Η επιλογή των υποψηφίων προκύπτει:

α) Από την μοριοδότηση του φακέλου που στηρίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια και

β) Από την βαθμολογία της συνέντευξης.

Η διαφάνεια στη διαδικασία της συνέντευξης διασφαλίζεται:

α) Από το ότι οι υποψήφιοι αξιολογούνται από επιτροπή καθηγητών, τα μέλη της οποίας ορίζονται από τη Γενική Συνέλευση και

β) Από το ότι τα αποτελέσματα δημοσιοποιούνται στον Πίνακα Αποτελεσμάτων της διαδικασίας επιλογής και ενημερώνονται σχετικά οι υποψήφιοι και επικυρώνονται από τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης του Τμήματος.

3.2.4.vii Πώς κρίνετε τη διεθνή διάσταση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

- **Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό;**

Η συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό υφίσταται αλλά είναι περιορισμένη. Από την έναρξη του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών συμμετέχει ως διδάσκων καθηγητής του Πανεπιστημίου της Κύπρου. Οι περιορισμένοι πόροι του προγράμματος αποτελούν εμπόδιο στην κλήση διδασκόντων από το εξωτερικό.

- **Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών ;**

Η δυνατότητα συμμετοχής υφίσταται, όμως έως τώρα δεν έχει εκδηλωθεί ενδιαφέρον από κάποιον αλλοδαπό υποψήφιο.

- **Υπάρχουν συμφωνίες συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού;**

Όχι, δεν υπάρχουν σχετικές συμφωνίες. Διδάσκουν όμως στο ΠΜΣ συνάδελφοι από την Κύπρο και προσκαλούνται και συμμετέχουν στις δοκιμασίες των διδακτορικών διατριβών μέλη ΔΕΠ ξένων πανεπιστημίων (Ιταλία) όταν υπάρχει συνάφεια.

3.2.4	Διαπανεπιστημιακό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «**ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ**»

Έναρξη λειτουργίας: Ακαδ. έτος 2015-16 (Το ΦΕΚ εκδόθηκε το έτος 2014, με αρ. πρωτ. 3520/τ. Β'/29-12-2014).

Το Π.Μ.Σ. απονέμει Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης στη «Διδακτική των Μαθηματικών» στις εξής κατευθύνσεις:

- Μαθηματική εκπαίδευση Α΄ Ηλικιακού Κύκλου (5−12 χρόνων).
- Μαθηματική εκπαίδευση Β΄ Ηλικιακού Κύκλου (13−18 χρόνων).

3.2.5.i Τμήματα και Ιδρύματα που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.[5]

Στο εν λόγω Διαπανεπιστημιακό ΠΜΣ συμμετέχουν τα εξής Πανεπιστήμια:

- Το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης της Παιδαγωγικής Σχολής του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας,
- Το τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής της Σχολής Κοινωνικών, Ανθρωπιστικών Επιστημών και Τεχνών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας,
- Το τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης της Παιδαγωγικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
- Το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης της Σχολής Επιστημών Αγωγής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης

3.2.5.ii Πώς κρίνετε τον βαθμό ανταπόκρισης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας;

- **Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικές είναι;**

Το ΔΠΜΣ Διδακτικής των Μαθηματικών αξιολογείται από:

α. τον αριθμό των αιτούντων να εγγραφούν σε σχέση με όσους τελικά εγγράφονται,

β. από την Ε.Δ.Ε. (Ειδική Διατμηματική Επιτροπή) του Μεταπτυχιακού,

γ. από τους συντονιστές των 9 Διδακτικών Περιοχών οι οποίοι ανανεώνουν τις θεματικές, τις εισηγήσεις και τους προσκεκλημένους εισηγητές,

δ. από τους ίδιους τους φοιτητές και τις φοιτήτριες με ανώνυμα ερωτηματολόγια και με τα ερωτηματολόγια της ΜΟΔΙΠ του Πανεπιστημίου.

- **Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Σπουδών;**

Α. Το ΔΠΜΣ Διδακτικής των Μαθηματικών διαθέτει τη δική του ιστοσελίδα: http://mathmast.uowm.gr/

Β. Από την ιστοσελίδα του Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης Φλώρινας.

Γ) Από ιστοσελίδες εκπαιδευτικού περιεχομένου πανελλαδικής εμβέλειας

- **Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας όσων απέκτησαν τίτλο Μεταπτυχιακών Σπουδών από το Τμήμα;**

[5] Συμπληρώνεται μόνο στην περίπτωση λειτουργίας Διατμηματικού ή Διιδρυματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Το μεταπτυχιακό αυτό πρόγραμμα λειτουργεί για δεύτερο χρόνο και δεν έχει ακόμη αποφοίτους. Ετοιμάζεται διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας των αποφοίτων.

3.2.5.iii Πώς κρίνετε τη δομή, τη συνεκτικότητα και τη λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

- **Ποιο είναι το ποσοστό των μαθημάτων κορμού / ειδίκευσης / κατευθύνσεων στο σύνολο των μαθημάτων;**

  Τα μαθήματα είναι κορμού.

- **Πώς κατανέμεται ο χρόνος μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων, άλλων δραστηριοτήτων;**

Η κατανομή του χρόνου μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων και άλλων δραστηριοτήτων είναι σε συνάρτηση με το μάθημα. Ωστόσο, όλα τα μαθήματα είναι οργανωμένα με τέτοιον τρόπο ώστε να συνδυάζονται η θεωρητική διδασκαλία, οι ασκήσεις, τα εργαστήρια και η ατομική και ομαδική εργασία.

- **Πώς οργανώνεται και συντονίζεται η ύλη μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχει επικάλυψη ύλης μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχουν κενά ύλης; Είναι ορθολογική η έκταση της ύλης των μαθημάτων; Υπάρχει διαδικασία επανεκτίμησης, αναπροσαρμογής και επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων;**

Για κάθε μάθημα υπάρχει ο υπεύθυνος του μαθήματος που το οργανώνει και το συντονίζει. Ο διευθυντής και η Συντονιστική Επιτροπή (ΣΕ) μελετούν συστηματικά τη λειτουργία του προγράμματος, επικοινωνούν με τους υπεύθυνους των μαθημάτων και θέτουν προς συζήτηση στην Ε.Δ.Ε. ζητήματα που αφορούν την επανεκτίμηση ή την αναπροσαρμογή των μαθημάτων.

- **Εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων; Πόσο λειτουργικό είναι;**

  Δεν υπάρχουν προαπαιτούμενα μαθήματα στο πρόγραμμα των δύο εξαμήνων. Ωστόσο, η ανάληψη της ευθύνης για την εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας γίνεται μόνο εφόσον οι φοιτητές έχουν εξεταστεί επιτυχώς σε όλα τα μαθήματα των δύο πρώτων εξαμήνων.

3.2.5iv Πώς κρίνετε το εξεταστικό σύστημα;

- **Εφαρμόζονται, και σε ποια έκταση, πολλαπλοί (σε είδος και χρόνο) τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών; Ποιοι συγκεκριμένα;**

Ανά εξάμηνο σπουδών και ανά μάθημα αξιολογείται:

α. η παρουσία στα μαθήματα με αυστηρή τήρηση απουσιών,

β. οι ατομικές ή ομαδικές εργασίες ανά μάθημα,

γ. οι εργαστηριακές εργασίες στα εργαστήρια της τεχνολογίας

δ. οι γραπτές εξετάσεις στα μαθήματα και

ε. η τελική διπλωματική γραπτή εργασία.

Στις περισσότερες από τις παραπάνω περιπτώσεις δίνεται η δυνατότητα για ανατροφοδότηση από τους διδάσκοντες και τις διδάσκουσες αλλά και από όλους τους μεταπτυχιακούς ώστε να εξασφαλίζει μία αξιόπιστη και έγκυρη διαδικασία. Ιδιαίτερα για την τελική διπλωματική εργασία οργανώνεται ειδικές συναντήσεις κατά τη διάρκεια της εκπόνησης και ειδική παρουσίαση (colloquium) στο τέλος.

- **Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών;**

Η διαφάνεια στην αξιολόγηση των φοιτητών εξασφαλίζεται: α. μέσα από τις πολλαπλές και πολυεπίπεδες παραμέτρους αξιολόγησης της επίδοσής τους (εξετάσεις, εργασίες, παρουσιάσεις βιβλιογραφίας, παρουσίες, βλέπε παραπάνω) και β. από τη βαθμολόγηση σε όλες τις περιπτώσεις από δύο συντονιστές ή και διδάσκοντες του κάθε μαθήματος.

- **Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας και ποια είναι αυτή;**

Ο διευθυντής και η ΣΕ ελέγχουν και συντονίζουν την εξεταστική διαδικασία του κάθε μαθήματος. Επίσης, οι συμμετέχοντες φοιτητές αξιολογούν την εξεταστική διαδικασία μετά τη λήξη του μαθήματος και υπάρχει από την πλευρά τους ανατροφοδότηση, η οποία λαμβάνεται υπόψη από τους διδάσκοντες και από τους συντονιστές των μαθημάτων.

- **Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της μεταπτυχιακής εργασίας;**

Οι προδιαγραφές για τη σύνταξη διπλωματικής εργασίας καθορίζονται από ειδικό Οδηγό που είναι αναρτημένος στην ιστοσελίδα του μεταπτυχιακού. Όταν ο μεταπτυχιακός φοιτητής καταλήξει στο θέμα της διπλωματικής εργασίας του μετά από τη σχετική ωρίμανση (συζητήσεις με τους διδάσκοντες) και σε συνάρτηση με την ειδικότητά του το υποβάλλει (γραπτώς και με τις αναγκαίες επεξηγήσεις) στην Σ.Ε.) προς τελική έγκριση, η οποία και το υποβάλλει στην Ε.Δ.Ε. για την τελική έγκριση και για τη συμπλήρωση των λοιπών βαθμολογητών. Η τελευταία έχει το δικαίωμα να ζητήσει από τον μεταπτυχιακό φοιτητή περισσότερες σχετικές πληροφορίες (προφορικές ή γραπτές) ή να αντιπροτείνει την μερική τροποποίηση του θέματος ή και την αλλαγή του. Μετά από την ολοκλήρωση των διαδικασιών (εκπόνηση, παρουσίαση και βαθμολόγηση) ο υποψήφιος καταθέτει στη γραμματεία του Δ.Π.Μ.Σ. δύο αντίτυπα της εργασίας και ένα ακόμη σε ηλεκτρονική μορφή. Τα δικαιώματα χρήσης του συνόλου των γραπτών εργασιών που γίνονται στα πλαίσια του Δ.Π.Μ.Σ. Διδακτική των Μαθηματικών ανήκει στο Δ.Π.Μ.Σ. Με την εκπόνηση της γραπτής μεταπτυχιακής εργασίας (διπλωματικής) και την παρουσίασή της σε colloquium στο τέλος του Γ΄ Εξαμήνου. Η εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας παρακολουθείται από τριμελή επιτροπή διδασκόντων ύστερα από σχετική ανάθεση της Ε.Δ.Ε. Ο τελικός βαθμός της διπλωματικής εργασίας προκύπτει από το μέσο όρο της βαθμολογίας των τριών βαθμολογητών.

- **Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για τη μεταπτυχιακή εργασία;**

Οι προδιαγραφές ποιότητας για τη μεταπτυχιακή εργασία καθορίζονται από: Α) την πρωτοτυπία του θέματος, β) την χρήση ελληνικής και ξένης βιβλιογραφίας που σχετίζεται με το θέμα, γ) τη σαφήνεια της μεθοδολογίας, δ) την πληρότητα της διαχείρισης του θέματος. Οι γραπτές εργασίες (οι εξαμηνιαίες και οι διπλωματικές) των μεταπτυχιακών φοιτητών αρχειοθετούνται και είναι προσιτές στην Σ.Ε., στους διδάσκοντες του Δ.Π.Μ.Σ. και στους μεταπτυχιακούς φοιτητές. Η βαθμολόγηση των εργασιών αποδίδεται στην κλίμακα από το μηδέν έως το 10.

3.2.5.ν Πώς κρίνετε τη χρηματοδότηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

- **Ποιες είναι οι πηγές χρηματοδότησης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;**

Το κόστος λειτουργίας του ΠΜΣ καλύπτεται από τα δίδακτρα των μεταπτυχιακών φοιτητών. Συνολικό κόστος 2.100 € ανά φοιτητή. Προβλέπεται επίσης ή χρηματοδότηση και από άλλες πηγές, όπως χορηγίες, παροχές, δωρεές κ.λπ. οι οποίες μέχρι στιγμής δεν έχουν λειτουργήσει στην πράξη.

- **Πώς εξασφαλίζεται η βιωσιμότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;**

Από την καταβολή διδάκτρων των φοιτητών.

- **Πώς χρησιμοποιούνται οι πόροι που διατίθενται στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών;**

Α) πρόσκληση και αμοιβή πολλών ειδικών επιστημόνων, μελών ΔΕΠ και ερευνητών από την Ελλάδα και το εξωτερικό

Β) αγορά βιβλίων και υλικών

Γ) έρευνα με μετακινήσεις σε ειδικούς χώρους

Δ) Οργάνωση ετήσιου χειμερινού σχολείου

3.2.5.vi Πώς κρίνετε τη διαδικασία επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών;

- **Ποια είναι η συγκεκριμένη διαδικασία επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών;**

Στο Δ.Π.Μ.Σ. «Διδακτική των Μαθηματικών», εισέρχονται, μετά από αξιολόγηση, πτυχιούχοι πανεπιστημιακών τμημάτων με προσανατολισμό στις επιστήμες προσχολικής και πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, εκπαιδευτικής πολιτικής, μαθηματικών σπουδών της ημεδαπής και ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής, καθώς και πτυχιούχοι τμημάτων ΤΕΙ συναφούς γνωστικού αντικειμένου. Επίσης μπορούν να γίνουν δεκτοί και πτυχιούχοι τμημάτων ΤΕΙ συναφούς γνωστικού αντικειμένου.

Οι Έλληνες υποψήφιοι πρέπει να γνωρίζουν αποδεδειγμένα μία ξένη γλώσσα, ενώ οι αλλοδαποί πρέπει να γνωρίζουν εκτός των παραπάνω, επαρκώς την ελληνική γλώσσα (άρθρο 12, Ν 2083/92).

Διαδικασία υποβολής αίτησης υποψηφιότητας.

Το χρονικό διάστημα Μαΐου-Σεπτεμβρίου δημοσιεύεται στις ιστοσελίδες των Τμημάτων που μετέχουν στο Δ.Π.Μ.Σ., ανακοίνωση/πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος στην οποία προσδιορίζονται τουλάχιστον τα παρακάτω:

- Οι κατηγορίες πτυχιούχων/υποψηφίων που μπορούν να υποβάλουν αίτηση.
- Τα αναγκαία τυπικά και ουσιαστικά προσόντα που πρέπει να διαθέτουν.
- Η διαδικασία αξιολόγησης (τρόπος –κριτήρια).
- Οι ημερομηνίες υποβολής των δικαιολογητικών.

Οι αιτήσεις των υποψηφίων υποβάλλονται ηλεκτρονικά και στη συνέχεια συλλέγονται, καταγράφονται από τη Γραμματεία του ΠΜΣ και προωθούνται στη Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.) του ΠΜΣ.

Τα δικαιολογητικά που απαιτούνται είναι:

1) Αίτηση/Βιογραφικό. 2) Τίτλοι προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών και αναλυτικές βαθμολογίες. 3) Αποδεδειγμένη γνώση, επιπέδου Β2, μιας ξένης γλώσσας (αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά) πιστοποιημένη από αναγνωρισμένο φορέα. 4) Απλή φωτοτυπία του δελτίου αστυνομικής ταυτότητας. Συνεκτιμώνται τα εξής: 1. Τυχόν δημοσιεύσεις / ανακοινώσεις σε συνέδρια. 2. Επιμορφωτικά προγράμματα 3. Επαγγελματική εμπειρία 4. Πτυχιακή εργασία 5. Πτυχίο δεύτερης ξένης γλώσσας 6. Δεύτερο πτυχίο. Τα δικαιολογητικά κατατίθενται σε απλή φωτοτυπία ηλεκτρονικά, αυτοπροσώπως ή ταχυδρομικώς και δεν επιστρέφονται.

- **Με ποια συγκεκριμένα κριτήρια επιλέγονται οι μεταπτυχιακοί φοιτητές;**

Διαδικασία αξιολόγησης των αιτήσεων

Ο έλεγχος των δικαιολογητικών γίνεται από Επιτροπή Αξιολόγησης (Ε.Α) που έχει οριστεί από την Ε.Δ.Ε. Μέλη της Ε.Α. είναι μέλη ΔΕΠ που παίρνουν μέρος στο συγκεκριμένο πρόγραμμα. Η Ε.Α. εισηγείται προς τη Συντονιστική Επιτροπή του ΠΜΣ. Η Συντονιστική Επιτροπή παραλαμβάνει τη λίστα κατάταξης των υποψηφίων από την Ε.Α., διενεργεί τους τελικούς ελέγχους και αποφαίνεται για την εισαγωγή των υποψηφίων. Οι αποφάσεις της Συντονιστικής Επιτροπής εγκρίνονται από την Ε.Δ.Ε. Στην αξιολόγηση για την τελική επιλογή των υποψηφίων συνεκτιμώνται οι ακόλουθοι παράγοντες:

Α/Α	**Δικαιολογητικά**	**Μόρια αξιολόγησης**
1	Βαθμός πτυχίου.	20
2	Μεταπτυχιακός τίτλος σπουδών (εάν υπάρχουν περισσότεροι του ενός Μεταπτυχιακοί τίτλοι επιλέγεται ο έχων συνάφεια με τον τίτλο του ΠΜΣ) ή Διδακτορικό δίπλωμα.	10
3	Δεύτερο πτυχίο	5
4	Πτυχιακή εργασία	10
5	Δεύτερη ξένη γλώσσα (επίπέδου Β2)	5
6	Αποδεδειγμένη επαγγελματική διδακτική εμπειρία σε θεσμούς εκπαίδευσης σε αντικείμενα σχετιζόμενα με ΠΜΣ (ελάχιστος χρόνος 1 εξάμηνο, μέγιστος χρόνος 4 εξάμηνα).	10
7	Δημοσιευμένες επιστημονικές εργασίες σε έγκυρα επιστημονικά περιοδικά.	10 μόρια, (2,5 μόρια ανά εργασία. Μέγιστος αριθμός εργασιών 4)
8	Συνέντευξη.	30

Αλλοδαποί υποψήφιοι. Πιστοποίηση γνώσης της ελληνικής γλώσσας

Η επάρκεια ελληνικής γλώσσας για αλλοδαπούς υποψήφιους αποδεικνύεται στις πιο κάτω περιπτώσεις:

Α) Όταν ο υποψήφιος έχει ολοκληρώσει σπουδές Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα ή σε ελληνόφωνο σχολείο του εξωτερικού.

Β) Όταν ο υποψήφιος έχει πτυχίο ελληνικής φιλολογίας/γραμμάτων από ισότιμο ΑΕΙ της αλλοδαπής.

Γ) Όταν ο υποψήφιος έχει πραγματοποιήσει πλήρη κύκλο προπτυχιακών σπουδών σε Ελληνικό Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι., ή όταν έχει πιστοποιητικό επιτυχούς παρακολούθησης δύο (2) τουλάχιστον ετών σε ελληνικό τριτοβάθμιο ίδρυμα (Α.Ε.Ι. ή Τ.Ε.Ι.).

Δ) Όταν ο υποψήφιος κατέχει πιστοποιητικό επάρκειας ελληνικής γλώσσας από κρατικά αναγνωρισμένο ίδρυμα παροχής τέτοιων πιστοποιητικών σε αλλοδαπούς.

Μετά την υποβολή από το Συντονιστικό και την έγκριση και επικύρωση της κατάταξης των υποψηφίων από την Ε.Δ.Ε. ενημερώνονται οι επιτυχόντες από τη Γραμματεία του ΠΜΣ και καλούνται να επικυρώσουν την συμμετοχή τους στο συγκεκριμένο πρόγραμμα εντός πέντε

(5) ημερών. Η επικύρωση σημαίνει ότι οι υποψήφιοι αποδέχονται τον Κανονισμό και τις προϋποθέσεις λειτουργίας του ΠΜΣ καθώς και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτά.

- **Ποιο είναι το ποσοστό αποδοχής υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών;**

Κατά τη διάρκεια των δύο πρώτων χρόνων που λειτουργεί το μεταπτυχιακό υπήρχαν περίπου 200 υποψήφιοι για τις 40 θέσεις που προσφέρονται. Ποσοστό αποδοχής 20%.

- **Πώς δημοσιοποιείται η διαδικασία, τα κριτήρια και τα αποτελέσματα της επιλογής φοιτητών;**

Από την ιστοσελίδα του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών.

- **Πώς διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής φοιτητών;**

Η αποτελεσματικότητα και διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής φοιτητών διασφαλίζεται από τον προσδιορισμό και τη δημοσιοποίηση των κριτηρίων επιλογής και της αντίστοιχης μοριοδότησής τους. Με αυτόν τον τρόπο ο υποψήφιος μπορεί να υπολογίζει τα μόρια για την επιλογή του.

3.2.5.vii Πώς κρίνετε τη διεθνή διάσταση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

- **Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό;**

Υπάρχει συμμετοχή καλεσμένων καθηγητών από το εξωτερικό στα μαθήματα αλλά και στο χειμερινό σχολείο του ΠΜΣ.

- **Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών ;**

Τα δύο αυτά πρώτα έτη λειτουργίας δεν υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών.

- **Υπάρχουν συμφωνίες συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού;**

Υπάρχουν συμφωνίες συνεργασίας μεταξύ ιδρυμάτων για ανταλλαγή διδασκόντων. Αλλά ανταλλαγή διδασκόντων γίνεται και μέσω ερευνητικών προγραμμάτων.

1.2.6. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών ***«ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ»***
Έναρξη λειτουργίας: Ακαδ. έτος 2014-15
3.2.6.i Τμήματα και Ιδρύματα που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.
Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
3.2.6.ii Πώς κρίνετε τον βαθμό ανταπόκρισης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας;
● **Υπάρχουν διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής; Πόσο αποτελεσματικές είναι;** Ο βαθμός ανταπόκρισης στους στόχους του τμήματος είναι ικανοποιητικός. Το αντικείμενο του ΠΜΣ αποτελεί αντικείμενο ενδιαφέροντος των : α) εν ενεργεία εκπαιδευτικών οι οποίοι θέλουν να βελτιώσουν τις επιδόσεις τους στο σχολείο ή να μετεξελιχτούν σε στελέχη της εκπαίδευσης, β) εν ενεργεία στελεχών της εκπαίδευσης (π.χ. διευθυντές σχολείων, υποδιευθυντές σχολείων, διευθυντές εργαστηριακών κέντρων, διευθυντές εκπαίδευσης κτλ) οι οποίοι επιδιώκουν την εξειδίκευση σε ζητήματα διοίκησης της εκπαίδευσης και εκπαιδευτικής ηγεσίας, γ) πτυχιούχων Παιδαγωγικών Τμημάτων ή καθηγητικών Σχολών οι οποίοι θέλουν να βελτιώσουν τις πιθανότητες πρόσληψής τους σε δομές της εκπαίδευσης και να εμπλουτίσουν το βιογραφικό τους. Το πρόγραμμα εγκρίθηκε μέσω της έκδοσης σχετικού ΦΕΚ 2087/31-07-2014 και ξεκίνησε τη λειτουργία του κατά το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016. Επανιδρύθηκε εκ νέου με σχετικό ΦΕΚ 2865 / 18-7-2018 προσαρμοζόμενο στην κείμενη νομοθεσία. Ο αριθμός των αιτήσεων κατά τα έξι έτη λειτουργίας του (2015 έως και 2020) ανέρχεται σε 730 αιτήσεις, είναι σταθερός και την τελευταία διετία σημαντικά αυξημένος. Το φαινόμενο αυτό συσχετίζεται τόσο με την επιθυμία εν ενεργεία εκπαιδευτικών να βελτιώσουν τον προσωπικό τους φάκελο (λόγω της αστάθειας που υπάρχει στην ελληνική πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση σε επίπεδο εργασιακών σχέσεων και εργοδότησης), όσο και με την επιθυμία απόκτησης επιπλέον τίτλων σπουδών από δασκάλους και καθηγητές που δεν εργάζονται και έχουν την ευκαιρία και το χρόνο να φοιτήσουν σε μεταπτυχιακό πρόγραμμα. Οφείλουμε να λάβουμε υπόψη ότι για τη φοίτηση στο εν λόγω ΠΜΣ απαιτείται η καταβολή διδάκτρων. Σε ότι αφορά στην κάλυψη των απαιτήσεων της τοπικής και της ευρύτερης κοινωνίας το πρόγραμμα φαίνεται ότι καλύπτει τις απαιτήσεις εκπαιδευτικών (πτυχιούχων και εργαζομένων) κατά βάση της Δυτικής Μακεδονίας και της Κεντρικής Μακεδονίας (αυτές οι γεωγραφικές περιφέρειες αποτελούν τις βασικές δεξαμενές του). Ωστόσο, οι εισακτέοι προέρχονται και από τις περιφέρειες Ιονίων Νήσων, Θεσσαλίας, Αττικής κ.α. ● **Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικές είναι;** Το ΠΜΣ του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας αξιολογείται στο πλαίσιο της ετήσιας αξιολόγησης με κριτήρια: α) τον αριθμό των αιτούντων να εγγραφούν σε σχέση με όσους τελικά εγγράφονται

β) τον αριθμό των αποφοίτων του σε σχέση με τον αριθμό των εγγραφέντων

Επίσης, εφαρμόζεται η ηλεκτρονική αξιολόγηση του ΠΜΣ στο πλαίσιο της αξιοποίησης του ηλεκτρονικού εργαλείου (ερωτηματολογίου) που είχαν στη διάθεσή τους οι φοιτητές.
Επίσης, εφαρμόζεται η ηλεκτρονική αξιολόγηση του ΠΜΣ στο πλαίσιο της αξιοποίησης του ηλεκτρονικού εργαλείου (ερωτηματολογίου) που είχαν στη διάθεσή τους οι φοιτητές.
Στη διάθεση του Προγράμματος βρίσκονται οι αξιολογήσεις των πέντε ετών λειτουργίας του ΠΜΣ. Τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων μελετώνται ενδελεχώς. Ιδιαίτερα θετική είναι η αξιολόγηση που αφορά στην ανταπόκριση των μαθημάτων σε σχέση με την επίτευξη των μαθησιακών στόχων που τίθενται.

Ως διακύβευμα θα μπορούσαμε να θεωρήσουμε την καθιέρωση της κουλτούρας αξιολόγησης του προγράμματος και της ανατροφοδότησης που πρέπει να προκύπτει από τη διαδικασία. Σε γενικές γραμμές η τάση μεταξύ των πέντε ετών συμμετοχής στη διαδικασία αξιολόγησης είναι αυξητική.

- **Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Σπουδών;**

  Α) από την ιστοσελίδα του Τμήματος

  Β) Από την ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας

  Γ) Από ιστοσελίδες εκπαιδευτικού περιεχομένου πανελλαδικής εμβέλειας

  Δ) Μέσω αποστολής ηλεκτρονικών μηνυμάτων σε όλες τις σχολικές μονάδες της περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας

  Ε) Μέσω αποστολής ηλεκτρονικών μηνυμάτων σε όλες τις Διευθύνσεις Εκπαίδευσης (Α' βάθμιας και Β' βάθμιας) της Δυτικής Μακεδονίας και των περιφερειακών ενοτήτων που συνορεύουν με τη Δυτική Μακεδονία.

- **Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας όσων απέκτησαν τίτλο Μεταπτυχιακών Σπουδών από το Τμήμα;**

Η επαγγελματική πορεία των αποφοίτων του ΠΜΣ αξιολογείται μέσα από τις ετήσιες εκθέσεις των Επιτροπών αξιολόγησης. Επίσης, παρακολουθείται μέσω της τηλεφωνικής επαφής με τους αποφοίτους. Ωστόσο, οι περισσότεροι απόφοιτοι του προγράμματος είναι, ήδη, εργαζόμενοι όταν φοιτούν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος. Η δομή του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος και οι προσλήψεις των εκπαιδευτικών σχετίζονται σε μικρό βαθμό με την κατοχή μεταπτυχιακών τίτλων σπουδών. Από δηλώσεις των διπλωματούχων του προγράμματος οι οποίο εργάζονται ως εκπαιδευτικοί προκύπτει, ότι ο τίτλος που απέκτησαν τους ήταν χρήσιμος για να κατακτήσουν υψηλότερη ιεραρχικά θέση (Διευθυντές Σχολικών Μονάδων, Σύμβουλοι κ.λπ.) και άλλοι να διατηρήσουν τις υψηλόβαθμες θέσεις που κατείχαν. Επίσης όσοι υπέβαλαν αιτήσεις διορισμού, στην εκπαίδευση ή σε θέσεις γραμματειακής υποστήριξης, προτιμήθηκαν από άλλους συνυποψηφίους τους.

3.2.6.iii Πώς κρίνετε τη δομή, τη συνεκτικότητα και τη λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

- **Ποιο είναι το ποσοστό των μαθημάτων κορμού / ειδίκευσης / κατευθύνσεων στο σύνολο των μαθημάτων;**

Δεν υπάρχει αυτή η κατηγοριοποίηση στα μαθήματα. Η φοίτηση είναι υποχρεωτική σε 8 μαθήματα.

- **Πώς κατανέμεται ο χρόνος μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων, άλλων δραστηριοτήτων;**

Η κατανομή του χρόνου μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων και άλλων δραστηριοτήτων είναι σε συνάρτηση με το μάθημα. Ωστόσο, σε όλα τα μαθήματα αναπτύσσονται περιβάλλοντα μάθησης στα οποία συνδυάζονται η θεωρητική διδασκαλία, οι ασκήσεις, τα εργαστήρια και η ομαδική εργασία.

- **Πώς οργανώνεται και συντονίζεται η ύλη μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχει επικάλυψη ύλης μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχουν κενά ύλης; Είναι ορθολογική η έκταση της ύλης των μαθημάτων; Υπάρχει διαδικασία επανεκτίμησης, αναπροσαρμογής και επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων;**

Για την ολοκλήρωση της φοίτησης απαιτείται η επιτυχής παρακολούθηση 8 μαθημάτων με ίσο αριθμό πιστωτικών μονάδων για όλα. Από αυτά τα 7 μαθήματα είναι υποχρεωτικά και το 1 είναι μάθημα που επιλέγεται μεταξύ δύο επιλογών. Δεν υπάρχει σοβαρή επικάλυψη της ύλης μεταξύ των μαθημάτων. Τα περιγράμματα των μαθημάτων είναι ευκρινή και αναρτώνται στην ιστοσελίδα του ΠΜΣ. Η έκταση της ύλης κρίνεται ορθολογική και σχετικά ισορροπημένη μεταξύ των μαθημάτων. Οι απαραίτητες επικαιροποιήσεις γίνονται κάθε χρόνο στη διάρκεια του καλοκαιριού. Από τις αξιολογήσεις προκύπτει ότι τα μαθήματα έχουν συνοχή και συσχετίζονται χωρίς να επικαλύπτονται.

Η Συντονιστική Επιτροπή Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΠΜΣ κάθε χρόνο μελετά συστηματικά τη λειτουργία του προγράμματος και θέτει προς συζήτηση στη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης ζητήματα που αφορούν σε επανεκτίμηση ή αναπροσαρμογή των μαθημάτων. Σαφώς, λαμβάνονται υπόψη οι αξιολογήσεις του ΠΜΣ από τους φοιτητές.

- **Εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων; Πόσο λειτουργικό είναι;**

Δεν υπάρχει σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων για τη φοίτηση. Ωστόσο, η ανάληψη της εκπόνησης διπλωματικής εργασίας γίνεται μόνο εφόσον οι φοιτητές έχουν εξεταστεί επιτυχώς σε όλα τα μαθήματα των δύο πρώτων εξαμήνων.

3.2.6.iv Πώς κρίνετε το εξεταστικό σύστημα;

- **Εφαρμόζονται, και σε ποια έκταση, πολλαπλοί (σε είδος και χρόνο) τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών; Ποιοι συγκεκριμένα;**

Αξιολογούνται: α) η συμμετοχή, β) η προφορική παρουσίαση άρθρων ή σύγχρονων θεμάτων, γ) η γραπτή και προφορική παρουσίαση εργασιών, δ) μικρή έρευνα ε) η τελική γραπτή εργασία. Κατά τη διάρκεια των παρουσιάσεων δίνεται η δυνατότητα ανατροφοδότησης από τους διδάσκοντες και τις διδάσκουσες αλλά και από όλους τους μεταπτυχιακούς ώστε να εξασφαλίζει μία αξιόπιστη και έγκυρη διαδικασία. Οι αξιολογήσεις που είναι στη διάθεση του προγράμματος για τα συγκεκριμένα θέματα είναι πολύ υψηλές, ενώ δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στο πλαίσιο λειτουργίας του ΠΜΣ στην ευκρίνεια, την ακρίβεια και την αντικειμενικότητα σε σχέση με τις εξεταστικές διαδικασίες.

- **Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών;**

Τα χρονοδιαγράμματα είναι στη διάθεση των φοιτητών/τριών πριν από την έναρξη κάθε εξαμήνου, ενώ στις δύο πρώτες συναντήσεις σε κάθε εξάμηνο οι συντονιστές των 4 μαθημάτων ενημερώνουν τους φοιτητές δια ζώσης για τις απαιτήσεις του μαθήματος που συντονίζουν. Από την αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του ΠΜΣ όλες οι απαραίτητες πληροφορίες.

- **Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας και ποια είναι αυτή;**

Η ετήσια αξιολόγηση του μεταπτυχιακού διενεργείται από ειδική Επιτροπή. Επίσης, οι συμμετέχοντες φοιτητές αξιολογούν την εξεταστική διαδικασία μετά τη λήξη του

μαθήματος και υπάρχει από την πλευρά τους ανατροφοδότηση, η οποία και λαμβάνεται υπόψη από τους διδάσκοντες.

- **Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της μεταπτυχιακής εργασίας;**

Όταν ο μεταπτυχιακός φοιτητής καταλήξει στο θέμα της διπλωματικής εργασίας του μετά από τη σχετική ωρίμανση (συζητήσεις με τους διδάσκοντες), υποβάλλει (γραπτώς και με τις αναγκαίες επεξηγήσεις) προς τη Σ.Ε. Φόρμα Υποβολής Πρότασης προς τελική έγκριση. Εάν απαιτούνται τροποποιήσεις ενημερώνεται ο φοιτητής, ώστε να τις λάβει υπόψη και να ξανακαταθέσει την πρότασή του στη Συντονιστική Επιτροπή του ΠΜΣ για την τελική έγκριση και για τη συμπλήρωση των λοιπών βαθμολογητών. Η τελευταία έχει το δικαίωμα να ζητήσει από τον μεταπτυχιακό φοιτητή περισσότερες σχετικές πληροφορίες (προφορικές ή γραπτές) ή να αντιπροτείνει την μερική τροποποίηση του θέματος ή και την αλλαγή του.
Με την εκπόνηση της γραπτής μεταπτυχιακής εργασίας (διπλωματικής) και την παρουσίασή της σε colloquium ολοκληρώνεται ο α΄ κύκλος των μεταπτυχιακών σπουδών. Η εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας γίνεται με την επίβλεψη ενός μέλους ΔΕΠ που διδάσκει στο Π.Μ.Σ. ύστερα από σχετική ανάθεση της Γ.Σ.Ε.Σ. Το μέλος αυτό και δύο ακόμη μέλη ΔΕΠ, τα οποία επίσης ορίζονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ., βαθμολογούν τη διπλωματική εργασία. Ο τελικός βαθμός της διπλωματικής εργασίας προκύπτει από το μέσο όρο της βαθμολογίας των τριών βαθμολογητών.

- **Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για τη μεταπτυχιακή εργασία;**

Α) η πρωτοτυπία του θέματος, β) η χρήση ελληνικής και ξένης βιβλιογραφίας που σχετίζεται με το θέμα, γ) η σαφήνεια της μεθοδολογίας, δ) η πληρότητα της διαχείρισης του θέματος.
Οι γραπτές εργασίες (οι εξαμηνιαίες και οι διπλωματικές) των μεταπτυχιακών φοιτητών αρχειοθετούνται και είναι προσιτές στην Σ.Ε., στους διδάσκοντες του Π.Μ.Σ. και στους μεταπτυχιακούς φοιτητές. Η βαθμολόγηση των εργασιών αποδίδεται στην κλίμακα από το μηδέν έως τις 10 μονάδες.
Οι συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας έχουν συγκεκριμενοποιηθεί και οριστικοποιηθεί με τη σύνταξη του Οδηγού Συγγραφής Επιστημονικής Τεχνογραφίας ο οποίος έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Τμήματος. Όλοι οι φοιτητές έχουν ενημερωθεί ηλεκτρονικά για τις απαιτήσεις που προβλέπει ο Οδηγός.

3.2.6.ν Πώς κρίνετε τη χρηματοδότηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

- **Ποιές είναι οι πηγές χρηματοδότησης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;**

Το πρόγραμμα είναι αυτοχρηματοδοτούμενο. Προβλέπεται η καταβολή διδάκτρων ύψους 2.000 ευρώ ανά φοιτητή.

- **Πώς εξασφαλίζεται η βιωσιμότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;**

Κατά τα έξι έτη λειτουργίας του ΠΜΣ, οι αιτήσεις για την εισαγωγή σ' αυτό από ενδιαφερομένους αυξάνονται κάθε έτος, επομένως βάσει αυτού του δεδομένου, δεν φαίνεται το πρόγραμμα ότι θα αντιμετωπίσει πρόβλημα βιωσιμότητας.

- **Πώς χρησιμοποιούνται οι πόροι που διατίθενται στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών;**

Α) Αμοιβές – αποζημιώσεις διδακτικού, διοικητικού και τεχνικού προσωπικού
Β) Προμήθεια εκπαιδευτικού υλικού, ερευνητικών εργαλείων, εξοπλισμού και λογισμικών
Γ) Έξοδα δημοσιότητας
Δ) Δαπάνες μετακινήσεων
Ε) Λοιπά έξοδα, αναλώσιμα

3.2.6.vi Πώς κρίνετε τη διαδικασία επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών;

● **Ποια είναι η συγκεκριμένη διαδικασία επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών;**

Η επιλογή γίνεται με σύνθετη διαδικασία, ώστε να υπάρχει η δυνατότητα επιτυχίας σε ανθρώπινο δυναμικό με διαφορετικό προφίλ και απαιτήσεις. Συγκεκριμένα η προκήρυξη προβλέπει:

1. Υποβολή ηλεκτρονικής αίτησης
2. Κατάθεση φακέλου υποψηφιότητας

Με την ανακοίνωση (στον ημερήσιο τύπο καθώς και στην ιστοσελίδα του Π.Τ.Δ.Ε.) το ΠΜΣ γνωστοποιεί τον αριθμό των θέσεων που προκηρύσσονται. Οι ενδιαφερόμενοι υποβάλλουν αίτηση και τα υποχρεωτικά προσόντα (πτυχίο ΑΕΙ, δίπλωμα γνώσης αγγλικής γλώσσας σε επίπεδο Β2) καθώς και τα λοιπά μοριοδοτούμενα προσόντα, όπως αυτά ορίζονται στην προκήρυξη. Οι υποβληθέντες φάκελοι των υποψηφίων εξετάζονται από την ορισμένη από τη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος Επιτροπή Εξέτασης. Τα αποτελέσματα επιτυχόντων επικυρώνονται από τη Συνέλευση του Τμήματος.

● **Με ποια συγκεκριμένα κριτήρια επιλέγονται οι μεταπτυχιακοί φοιτητές;**

1.Για την επιλογή των φοιτητών που θα εισαχθούν στο Π.Μ.Σ. **απαιτούνται**:

- Πτυχίο Παιδαγωγικών Τμημάτων και άλλων Τμημάτων Πανεπιστημίων της ημεδαπής και ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής ή πτυχίο τμημάτων ΤΕΙ συναφούς γνωστικού αντικειμένου,
- Επαρκής γνώση (επίπεδο Β2) της αγγλικής γλώσσας,

2. Για την επιλογή των φοιτητών που θα εισαχθούν στο Π.Μ.Σ. **συνεκτιμώνται** τα ειδικά προσόντα των υποψηφίων, όπως αυτά προκύπτουν από τα δικαιολογητικά που έχουν κατατεθεί στη Γραμματεία του ΠΜΣ. Τέτοια προσόντα είναι: η κατοχή διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου, η προϋπηρεσία στην εκπαίδευση, η κατοχή θέσης στελέχους της εκπαίδευσης (διευθυντή εκπαίδευσης, σχολικού συμβούλου, διευθυντή σχολείου), το επιστημονικό και ερευνητικό έργο των υποψηφίων που είναι δημοσιευμένο σε έγκυρα επιστημονικά περιοδικά ή πρακτικά συνεδρίων και είναι σχετικό με εκπαιδευτικά θέματα, άλλο συγγραφικό έργο, η συμμετοχή σε συνέδρια με ανακοίνωση, η κατοχή άλλων πανεπιστημιακών πτυχίων πέραν του πρώτου, η κατοχή πτυχίου δεύτερης ξένης γλώσσας πέραν της αγγλικής, η πτυχιακή εργασία, η πιστοποιημένη γνώση χρήσης υπολογιστών. Αναλυτικά ισχύει ο πίνακας:

Κριτήρια - Προσόντα		Αξιολογικές μονάδες (μέγιστος βαθμός)
Πρόσθετα πτυχία Α.Ε.Ι.	Διδακτορικό δίπλωμα	6
	Μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης	4
	Άλλο πτυχίο Α.Ε.Ι.	2
Πτυχιακή εργασία	Θέμα συναφές με το Π.Μ.Σ.	3
	Θέμα συναφές με τις Επιστήμες της Αγωγής	2
	Θέμα μη συναφές με το Π.Μ.Σ.	1
Συναφή προπτυχιακά μαθήματα (1 μόριο ανά μάθημα και μέχρι 3)		3
	Γνώση αγγλικής γλώσσας (Γ2)	3

Επάρκεια γνώσης ξένης γλώσσας (πέρα από την υποχρεωτική γνώση της αγγλικής σε επίπεδο Β2)	Γνώση αγγλικής γλώσσας (Γ1)	2
	Γνώση άλλης ξένης γλώσσας (επίπεδο Β2 έως Γ2)(γαλλικά ή γερμανικά)	1
Προϋπηρεσία στην εκπαίδευση (δημόσια ή ιδιωτική)	0.5 – 2 έτη	4
	2.1 – 4 έτη	6
	4.1 – 8 έτη	8
	> 8 έτη	10
Προϋπηρεσία σε διοικητική θέση στην εκπαίδευση (πχ. Διευθυντή σχολείου, σχολικού συμβούλου, Διευθυντή Εκπαίδευσης, Συντονιστή Εκπαιδευτικού Έργου, κλπ)	0.5 – 2 έτη	5
	2.1 – 4 έτη	7
	4.1 – 8 έτη	9
	> 8 έτη	11
Βιβλία – μονογραφίες (2.5 μόρια ανά τίτλο και μέχρι 5)		5
Δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά ή πρακτικά συνεδρίων (με κριτές) (1 μόριο ανά δημοσίευση και μέχρι 5) *		5
Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια με κριτές (να προκύπτει από το πρόγραμμα και το βιβλίο περιλήψεων) (1 μόριο ανά ανακοίνωση και μέχρι 5)*		5
Πιστοποιημένες γνώσεις χρήσης ΤΠΕ (π.χ. πτυχίο ECDL, πιστοποίηση Α' επιπέδου κτλ).		2
Σύνολο		60

● **Ποιο είναι το ποσοστό αποδοχής υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών;**

Κατά τα έξι έτη λειτουργία του ΠΜΣ ο αριθμός των αιτήσεων είναι σταθερά υψηλός. Το φαινόμενο αυτό συσχετίζεται τόσο με την επιθυμία εν ενεργεία εκπαιδευτικών να βελτιώσουν τον προσωπικό τους φάκελο (λόγω της αστάθειας που υπάρχει στην ελληνική πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση σε επίπεδο εργασιακών σχέσεων και εργοδότησης), όσο και με την επιθυμία απόκτησης επιπλέον τίτλων σπουδών από δασκάλους και καθηγητές που δεν εργάζονται και έχουν την ευκαιρία και το χρόνο να φοιτήσουν σε μεταπτυχιακό πρόγραμμα. Σημαντικό ρόλο παίζει και το γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ (τίτλος, περιεχόμενο, διδάσκοντες), γιατί έχει παρατηρηθεί ότι την τελευταία δεκαπενταετία προσελκύει πολλούς φοιτητές σε Ελλάδα και Κύπρο.

Σε ότι αφορά στην κάλυψη των απαιτήσεων της τοπικής και της ευρύτερης κοινωνίας το πρόγραμμα φαίνεται ότι καλύπτει τις απαιτήσεις εκπαιδευτικών (πτυχιούχων και εργαζομένων) κατά βάση της Δυτικής Μακεδονίας και της Κεντρικής Μακεδονίας (αυτές οι γεωγραφικές περιφέρειες αποτελούν τις δεξαμενές του). Οι περισσότεροι απόφοιτοι του ΠΜΣ κατέχουν, ήδη, θέσεις στην εκπαίδευση (εκπαιδευτικών ή στελεχών). Βέβαια, αρκετοί από όσους είχαν εισαχθεί στο ΠΜΣ εργάζονταν, ήδη, στην εκπαίδευση. Ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια παρατηρείται αυξητική τάση συμμετεχόντων στο ΠΜΣ από την πόλη της Φλώρινας στην οποία το ΠΜΣ εδρεύει (ποσοστό 37% κατά το έτος 2020-2021).

- **Πώς δημοσιοποιείται η διαδικασία, τα κριτήρια και τα αποτελέσματα της επιλογής φοιτητών;**

Μέσα από την ιστοσελίδα του Τμήματος.

- **Πώς διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής φοιτητών;**

Κατά την έναρξη της διαδικασίας ορίζεται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος Επιτροπή Εξέτασης, η οποία εξετάζει τους υποβληθέντες φακέλους των υποψηφίων και ανακοινώνει πίνακα επιτυχόντων και επιλαχόντων. Οι υποψήφιοι μπορούν να υποβάλουν ενστάσεις επί των αποτελεσμάτων, οι οποίες εξετάζονται από ορισμένη από τη Συνέλευση του Τμήματος Επιτροπή Ενστάσεων. Όλοι οι όροι, οι διαδικασίες και οι μέθοδοι είναι σε γνώση των υποψηφίων εφόσον έχουν δημοσιοποιηθεί μέσω της ιστοσελίδας του Τμήματος και της σχετικής προκήρυξης. Επίσης, είναι χαρακτηριστικό στοιχείο της διαδικασίας, ότι δεν υπάρχει η συνέντευξη ως κριτήριο εισδοχής στο ΠΜΣ γιατί η συνέντευξη αποδεδειγμένα έχει λειτουργήσει σε άλλες διαδικασίες (π.χ. επιλογή στελεχών στην εκπαίδευση) αλλά και σε άλλα ΠΜΣ παρελκυστικά αλλά και αποθαρρυντικά για την υποβολή αίτησης.

3.2.6.vii Πώς κρίνετε τη διεθνή διάσταση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

- **Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό;**

Η συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό υφίσταται αλλά είναι περιορισμένη. Οι διδάσκοντες συμμετέχουν στο πρόγραμμα στη βάση προγραμμάτων ανταλλαγής διδακτικού προσωπικού (π.χ. Erasmus). Ορισμένοι από τους πόρους του ΠΜΣ διατίθενται για την πρόσκληση διδασκόντων από το εξωτερικό.

- **Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών ;**

Κατά την πενταετή λειτουργία του ΠΜΣ έχει εκδηλωθεί ενδιαφέρον από Έλληνες που εργάζονται στην εκπαίδευση σε όμορες χώρες (π.χ. Αλβανία) και από κατοίκους του Μοναστηρίου της ΠΓΔΜ. Ωστόσο, δεν έχουν ολοκληρώσει τη διαδικασία υποβολής υποψηφιότητας.

- **Υπάρχουν συμφωνίες συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού;**

Οι συμφωνίες συνεργασίας αφορούν μόνο σε ατομικό επίπεδο ανταλλαγής διδασκόντων μέσω προγραμμάτων.

3.2.7 Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών «***ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΙΣ ΦΥΣΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ, ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ»***
Έναρξη λειτουργίας: Ακαδ. έτος 2015-16.
3.2.7.i Τμήματα και Ιδρύματα που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.[6]
Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
3.2.7.ii Πώς κρίνετε τον βαθμό ανταπόκρισης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας;
● **Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικές είναι;** Το Πρόγραμμα διανύει το δεύτερο έτος μετά την επανίδρυσή του (ΦΕΚ επανίδρυσης 3050/27-7-2018/τεύχος Β, το ακαδημαϊκό έτος 2018-19 δεν λειτούργησε). Ως εκ τούτου οι διαδικασίες αξιολόγησης ακολουθούν το προγραμματισμένο από το ίδρυμα σύστημα. ● **Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Σπουδών;** Στη διεύθυνση: http://www.fepms.edu.uowm.gr/ Στο facebook: https://www.facebook.com/fepms?fref=ts Σε επιμορφωτικά προγράμματα εκπαιδευτικών που πραγματοποιούνται σε όλη την επικράτεια με ειδικά έντυπα και δια ζώσης συζητήσεις. ● **Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας όσων απέκτησαν τίτλο Μεταπτυχιακών Σπουδών από το Τμήμα;** Ένα μεγάλο ποσοστό των αποφοίτων του ΔΠΜΣ είναι διορισμένοι ή αδιόριστοι εκπαιδευτικοί. Το Πρόγραμμα εξασφαλίζει την παιδαγωγική επάρκεια σε αποφοίτους που δεν προέρχονται από Παιδαγωγικά Τμήματα. Χωρίς να υπάρχει θεσμοθετημένη διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας των αποφοίτων του μεταπτυχιακού, έχουμε ενημέρωση λόγω των δεσμών που οικοδομούνται με τους αποφοίτους ότι σ΄ ένα σημαντικό ποσοστό (περίπου το 50%), όσων δεν ήταν εν ενεργεία εκπαιδευτικοί, αξιοποίησαν τις μεταπτυχιακές σπουδές τους τόσο στο δημόσιο τομέα (αναπληρωτές) όσο και στο ιδιωτικό.
3.2.7.iii Πώς κρίνετε τη δομή, τη συνεκτικότητα και τη λειτουργικότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;
● **Ποιο είναι το ποσοστό των μαθημάτων κορμού / ειδίκευσης / κατευθύνσεων στο σύνολο των μαθημάτων;** Το σύνολο των μαθημάτων (100%) είναι μαθήματα κορμού. ● **Πώς κατανέμεται ο χρόνος μεταξύ θεωρητικής διδασκαλίας, ασκήσεων, εργαστηρίων, άλλων δραστηριοτήτων;**

[6] Συμπληρώνεται μόνο στην περίπτωση λειτουργίας Διατμηματικού ή Διιδρυματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Σύμφωνα με τον Οδηγό Προγράμματος το ΠΜΣ αρθρώνεται σε τρία εξάμηνα. Στα 2 πρώτα εξάμηνα του προγράμματος προσφέρονται έξι (6) υποχρεωτικά μαθήματα, και το Γ ’ εξάμηνο αφιερώνεται στην εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας. Τρία μαθήματα είναι θεωρητικά, (Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας, Ανάπτυξη και οικοδόμηση της γνώσης στις φυσικές επιστήμες, Επιστημολογία). Τρία μαθήματα συνδυάζουν θεωρητικές εισηγήσεις, workshops (15%ΕΦΠΤ6), εργαστήρια (50%ΕΦΠΤ3), ασκήσεις εφαρμογής (25%ΕΦΠΤ4) και επισκέψεις πεδίου (30%ΕΦΠΤ6) («ΕΦΠΤ3-Αξιολόγηση και ένταξη διδακτικού υλικού κλασικών και τεχνολογιών της πληροφορίας και των επικοινωνιών στην εκπαίδευση ΦΕ/Π», «ΕΦΠΤ4-Μαθησιακά−Διδακτικά περιβάλλοντα στη Φυσική−Χημεία−Βιολογία: Σχεδιασμός, ανάπτυξη−βελτίωση, «ΕΦΠΤ6-Οργάνωση εξωσχολικών επισκέψεων/ δράσεων»).

Επιπλέον το πρόγραμμα είναι συνεκτικό γιατί τα μαθήματα του Α’ εξαμήνου λειτουργούν ως γενικά-υποδομής (Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας, Ανάπτυξη και οικοδόμηση της γνώσης στις Φυσικές Επιστήμες, Αξιολόγηση και ένταξη διδακτικού υλικού κλασικών και τεχνολογιών της πληροφορίας και των επικοινωνιών στην εκπαίδευση ΔΕ/Π). Στο δεύτερο εξάμηνο λειτουργούν ως ειδίκευσης στο αντικείμενο του προγράμματος (Μαθησιακά−Διδακτικά περιβάλλοντα στη Φυσική−Χημεία−Βιολογία: Σχεδιασμός, ανάπτυξη−βελτίωση, Οργάνωση εξωσχολικών επισκέψεων/ δράσεων, Επιστημολογία).

- **Πώς οργανώνεται και συντονίζεται η ύλη μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχει επικάλυψη ύλης μεταξύ των μαθημάτων; Υπάρχουν κενά ύλης; Είναι ορθολογική η έκταση της ύλης των μαθημάτων; Υπάρχει διαδικασία επανεκτίμησης, αναπροσαρμογής και επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων;**

Η ύλη οργανώνεται με ευθύνη των διδασκόντων υπό το συντονισμό της Ειδικής Διατμηματικής Επιτροπής (Ε.Δ.Ε.).

Δεν εμφανίζονται επικαλύψεις στην ύλη των μαθημάτων.

Η Συντονιστική επιτροπή συγκεντρώνει γραπτές παρατηρήσεις των καθηγητών του Προγράμματος για την αναπροσαρμογή και επικαιροποίηση της ύλης των μαθημάτων.

- **Εφαρμόζεται σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων; Πόσο λειτουργικό είναι;**

Δεν υπάρχει σύστημα προαπαιτούμενων μαθημάτων για τη φοίτηση στα δύο εξάμηνα σπουδών. Ωστόσο, η ανάληψη της ευθύνης για την εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας γίνεται μόνο εφόσον οι φοιτητές έχουν εξεταστεί επιτυχώς σε όλα τα μαθήματα των δύο πρώτων εξαμήνων.

3.2.7.iv Πώς κρίνετε το εξεταστικό σύστημα;

- **Εφαρμόζονται, και σε ποια έκταση, πολλαπλοί (σε είδος και χρόνο) τρόποι αξιολόγησης των φοιτητών; Ποιοι συγκεκριμένα;**

Αξιολογούνται: α) η συμμετοχή, β) η προφορική παρουσίαση άρθρων ή σύγχρονων θεμάτων, γ) η γραπτή και προφορική παρουσίαση εργασιών, δ) μικρή έρευνα ε) η τελική γραπτή εργασία. Κατά τη διάρκεια των παρουσιάσεων δίνεται η δυνατότητα ανατροφοδότησης από τους διδάσκοντες αλλά και από όλους τους μεταπτυχιακούς ώστε να εξασφαλίζει μία αξιόπιστη και έγκυρη διαδικασία.

- **Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των φοιτητών;**

Για τον τελικό β α θ μ ό του κάθε μαθήματος συνυπολογίζονται οι βαθμοί των διδασκόντων του μαθήματος (σε όλα τα μαθήματα διδάσκουν περισσότεροι από ένας καθηγητής). Ο

βαθμός του κάθε διδάσκοντα πολλαπλασιάζεται με τον αναλογικό συντελεστή του αριθμού των μαθημάτων του. Ο τελικός βαθμός επίδοσης του φοιτητή προκύπτει από το άθροισμα των επιμέρους βαθμών των καθηγητών διαιρούμενο δια του 13.

Ο τελικός βαθμός επίδοσης του φοιτητή προκύπτει από το άθροισμα των βαθμών των επιμέρους μαθημάτων, πολλαπλασιαζόμενων επί τον αριθμό ECTS του κάθε μαθήματος. Στο άθροισμα προστίθεται ο βαθμός της διπλωματικής εργασίας επί 30 (ECTS που αντιστοιχούν στη διπλωματική). Το τελικό αποτέλεσμα προκύπτει διαιρούμενο δια του 90, δηλαδή του συνόλου των ECTS (σύμφωνα με το ΦΕΚ του Προγράμματος).

Κάθε φοιτητής μπορεί να δει την εργασία του διορθωμένη και να συζητήσει με τον καθηγητή για την επίδοσής του.

- **Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης της εξεταστικής διαδικασίας και Ποια είναι αυτή;**

Οι συμμετέχοντες φοιτητές αξιολογούν την εξεταστική διαδικασία μετά τη λήξη του μαθήματος και υπάρχει από την πλευρά τους ανατροφοδότηση, η οποία λαμβάνεται υπόψη από τους διδάσκοντες.

Η ανά διετία αξιολόγηση του μεταπτυχιακού πρόκειται να διενεργηθεί από ειδική Επιτροπή.

- **Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της μεταπτυχιακής εργασίας;**

Οι διπλωματικές εργασίες, έκτασης περίπου 15.000-30.000 λέξεων, εκπονούνται ατομικά.

Η **ανάληψη θέματος** μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας υλοποιείται στις ακόλουθες φάσεις:

1η φάση: Σε εύθετο χρονικό διάστημα ανακοινώνονται θεματικές περιοχές ή συγκεκριμένα θέματα που ενδιαφέρεται να εποπτεύσει κάθε διδάσκοντας και από τα οποία οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα πρέπει να επιλέξουν αφού συνεννοηθούν για πιθανές λεπτομέρειες με κάθε διδάσκοντα.

2η φάση: Το θέμα της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας καθώς και το όνομα του επιβλέποντος καθηγητή δηλώνεται με αίτηση του μεταπτυχιακού φοιτητή στη Γραμματεία του Δ.Π.Μ.Σ. κατά τη διάρκεια της περιόδου εγγραφών στο Γ΄ Εξάμηνο .

Επιβλέπων μιας μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας μπορεί να είναι Καθηγητής οποιασδήποτε βαθμίδας στο Π.Δ.Μ. ή σε άλλο Πανεπιστημιακό Ίδρυμα.

Στο τέλος της περιόδου ανάθεσης μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας η Συντονιστική Επιτροπή επικυρώνει την κατανομή θεμάτων ανά επιβλέποντα. Ο κατάλογος με τα θέματα και τους επιβλέποντες αναρτάται στον Πίνακα Ανακοινώσεων του Δ.Π.Μ.Σ και στις ιστοσελίδες του Τμήματος και του Ιδρύματος.

3η φάση: Ο επιβλέπων καθηγητής προτείνει τα υπόλοιπα δυο μέλη της εξεταστικής επιτροπής. Η σύνθεση της εξεταστικής επιτροπής οριστικοποιείται από την Ε.Δ.Ε. κατόπιν σχετικής εισήγησης του Διευθυντή/επιβλέποντα τουλάχιστον τρεις μήνες πριν την παρουσίαση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

- **Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για τη μεταπτυχιακή εργασία;**

(α) η πρωτοτυπία του θέματος, (β) η χρήση ξένης και ελληνικής βιβλιογραφίας που σχετίζεται με το θέμα,(γ) η επιλογή κατάλληλης μεθοδολογίας, (δ) η σαφήνεια των αποτελεσμάτων και των συμπερασμάτων, (ε) η σύνδεση των συμπερασμάτων της εργασίας με τη σχετική βιβλιογραφία.

3.2.7.v Πώς κρίνετε τη χρηματοδότηση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

- **Ποιες είναι οι πηγές χρηματοδότησης του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;**

Πηγή χρηματοδότησης του ΔΠΜΣ είναι τα δίδακτρα των φοιτητών. Επίσης η λειτουργία του δύναται να ενισχυθεί από ερευνητικά προγράμματα ή και από χορηγίες φορέων.
Η υπάρχουσα υλικοτεχνική υποδομή της Παιδαγωγικής Σχολής και του Π.Δ.Μ. καλύπτει τις ανάγκες λειτουργίας του Προγράμματος (αίθουσες διδασκαλίας, εργαστήρια, βιβλιοθήκες, οπτικοακουστικά μέσα, Η/Υ).

- **Πώς εξασφαλίζεται η βιωσιμότητα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;**

Με τους προαναφερθέντες πόρους.

- **Πώς χρησιμοποιούνται οι πόροι που διατίθενται στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών;**

Σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 3685/2008 (ΦΕΚ 148Α΄) το 65% του ετήσιου συνολικού κόστους λειτουργίας του Δ.Π.Μ.Σ. αφορά στις λειτουργικές δαπάνες, ανέρχεται στο ποσό των 24.570,00 € όπως αναγράφεται και αναλύεται στο ΦΕΚ 1948 (18-7-2014). Ειδικότερα με βάση το ΦΕΚ το ποσό αυτό καλύπτει:

(Α) Αμοιβές διδακτικού, διοικητικού και τεχνικού προσωπικού

(Β) Υποτροφίες

(Γ) Προμήθεια εκπαιδευτικού υλικού, ερευνητικών εργαλείων, εξοπλισμού και λογισμικών

(Δ) Έξοδα δημοσιότητας

(Ε) Δαπάνες μετακινήσεων

(ΣΤ) Λοιπά έξοδα, αναλώσιμα.

3.2.7.vi Πώς κρίνετε τη διαδικασία επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών;

- **Ποια είναι η συγκεκριμένη διαδικασία επιλογής μεταπτυχιακών φοιτητών;**

Αρχικά πιστοποιείται η επάρκεια στην Αγγλική γλώσσα και πραγματοποιούνται εξετάσεις αν αυτό είναι απαραίτητο. Στη συνέχεια πραγματοποιείται η γραπτή εξέταση στο σύνθετο γνωστικό αντικείμενο και τέλος αξιολογούνται τα δικαιολογητικά που θα υποβάλλουν οι υποψήφιοι, ενώ στη συνέχεια καλούνται σε συνέντευξη εφ' όσον έχουν περάσει τα Αγγλικά και έχουν συγκεντρώσει το 50% της επίδοσης στο σύνθετο μάθημα. Η συνέντευξη γίνεται από τα μέλη της Σ.Ε. του Δ.Π.Μ.Σ.
Με την λήξη της διαδικασίας αξιολόγησης, η Επιτροπή Εξετάσεων συλλέγει όλα τα στοιχεία, τα οποία έχουν υποβάλει οι υποψήφιοι και έχουν προκύψει για τους υποψήφιους (επίδοση σε γραπτές εξετάσεις κ.λπ.), τα "πινακοποιεί" και τα αξιολογεί στα επιμέρους σημεία τους και στο σύνολό τους.
Η επιτροπή εξετάσεων αξιολογεί και προκρίνει με βάση τη γραπτή εξέταση κατά φθίνουσα σειρά μορίων τους επιτυχόντες σε αυτήν, οι οποίοι καλούνται να μετέχουν στη διαδικασία της συνέντευξης σε συγκεκριμένη ημερομηνία. Κριτήρια βαθμολόγησης της συνέντευξης: τα στοιχεία του φακέλου που κατέθεσε ο/η υποψήφιος/α, τα ενδιαφέροντά του/της σε σχέση με την θεματική του Δ.Π.Μ.Σ., καθώς και η όλη συγκρότησή του/της. Τα στοιχεία που προκύπτουν από την συνολική αξιολόγηση των υποψήφιων μεταπτυχιακών φοιτητών (γραπτές εξετάσεις, συνέντευξη και φάκελος) τίθενται υπόψη της Συντονιστικής Επιτροπής, η οποία συντάσσει πρακτικό επιλογής, το οποίο περιλαμβάνει τους επιτυχόντες καθώς επίσης και τους επιλαχόντες. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές που έχουν γίνει δεκτοί στο

Δ.Π.Μ.Σ. μπορούν να εγγραφούν μετά από την έγκριση του σχετικού πρακτικού της Σ.Ε. του Δ.Π.Μ.Σ.

- **Με ποια συγκεκριμένα κριτήρια επιλέγονται οι μεταπτυχιακοί φοιτητές;**

Συνεκτιμώνται οι παρακάτω παράμετροι:

α) Η επαρκής γνώση της Αγγλικής γλώσσας, η οποία πιστοποιείται με τον σχετικό τίτλο Γ2/C2 ή με άλλους τίτλους που αναφέρονται αναλυτικά στην παράγραφο 3 ή ελέγχεται με γραπτή εξέταση.

β) Η επαρκής ενημέρωση σε θέματα Επιστημών της Αγωγής μέσω γραπτών εξετάσεων σε ένα σύνθετο γνωστικό αντικείμενο σχετικό με αυτό του προγράμματος (Διδακτική Φυσικών Επιστημών Περιβάλλοντος Τεχνολογίας και βασική επιστημονική κατάρτιση).

γ) Η προφορική συνέντευξη: συμμετέχουν όσοι έχουν σημειώσει επιτυχία (pass) στην εξέταση της Αγγλικής γλώσσας (εάν δεν έχουν απαλλαγεί από την εξέτασή αυτή) καθώς και στην εξέταση του γνωστικού αντικειμένου (50% της βαθμολογίας). Η συνέντευξη αφορά στα διάφορα προσόντα που περιλαμβάνονται στο φάκελο του υποψηφίου και ελέγχει τη γενικότερη συγκρότηση του υποψηφίου, την επίδοσή του σε διπλωματική εργασία, όπου αυτή προβλέπεται στο προπτυχιακό επίπεδο, την τυχόν ερευνητική δραστηριότητα του υποψηφίου, άλλα πρόσθετα στοιχεία και προσόντα, καθώς και τα κίνητρά του για την επιλογή του συγκεκριμένου Δ.Π.Μ.Σ.

Συγκεκριμένα, η ποσόστωση της βαθμολογίας γίνεται ως εξής:

- Βαθμολογία φακέλου 20%,
- Γραπτές εξετάσεις 60%,
- Προφορική συνέντευξη 20%.
- Κατώτερος βαθμός επιτυχίας για την εισαγωγή στον Α΄ κύκλο σπουδών του Δ.Π.Μ.Σ. είναι το 60% των προβλεπόμενων μορίων.

- **Ποιο είναι το ποσοστό αποδοχής υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών;**

Το μέσο ποσοστό αποδοχής των υποψηφίων μεταπτυχιακών φοιτητών του ΔΠΜΣ για τα 4 πρώτα χρόνια λειτουργίας του είναι περίπου 65% αν υπολογιστεί ως προς τον αρχικό αριθμό αιτήσεων που κατατέθηκαν σε κάθε ακαδημαϊκό έτος. κάθε χρονιά.

- **Πώς δημοσιοποιείται η διαδικασία, τα κριτήρια και τα αποτελέσματα της επιλογής φοιτητών;**

Μέσα από την ιστοσελίδα του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών.

- **Πώς διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και διαφάνεια της διαδικασίας επιλογής φοιτητών;**

Η αρμόδια επιτροπή για τις εξετάσεις παρουσία της Συντονιστικής Επιτροπής, προτείνει θέματα. Το ονοματεπώνυμο των υποψηφίων στα γραπτά καλύπτεται με αδιαφανές κάλυμμα και η βαθμολόγηση γίνεται από δυο διαφορετικούς βαθμολογητές. Τα γραπτά βαθμολογούνται με άριστα το 100. Σε περίπτωση που η βαθμολογία των δυο βαθμολογητών διαφέρει κατά τουλάχιστον δεκαπέντε (15) μονάδες, το γραπτό εξετάζεται από τρίτο βαθμολογητή. Η αποτελεσματικότητα της διαδικασίας επιλογής είναι και σε

συνάρτηση με τη χρήση περισσοτέρων του ενός κριτηρίων επιλογής (π.χ. εξετάσεις, συνέντευξη κτλ.), ώστε να συνδυαστούν κατά την επιλογή τα πλεονεκτήματα πολλών και διαφορετικών μεθόδων επιλογής. Επιπλέον ανακοινώνεται η μοριοδότηση σε κάθε στάδιο επιλογής των μεταπτυχιακών φοιτητών.

3.2.7.vii Πώς κρίνετε τη διεθνή διάσταση του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών;

● **Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό;**

Η συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό αποτελεί στόχο του προγράμματος που δεν έχει ακόμη υλοποιηθεί λόγω του μικρού χρονικού διαστήματος έναρξής του. Λαμβάνοντας υπόψη τους περιορισμένους πόρους του προγράμματος έχουν διδάξει ήδη επιστήμονες με σημαντικές εμπειρίες και εξειδικευμένες γνώσεις από Πανεπιστήμια του εσωτερικού με διεθνή εμπειρία. Επιπλέον έχουν πραγματοποιήσει σεμινάρια 2 επιστήμονες διεθνούς κύρους (από Φινλανδία και Ισραήλ).

● **Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών φοιτητών ;**

Στο πρόγραμμα υπάρχει δυνατότητα συμμετοχής αλλοδαπών φοιτητών εφόσον γνωρίζουν αποδεδειγμένα την Αγγλική γλώσσα καθώς τα μαθήματα είναι δυνατόν να πραγματοποιούνται και στα Αγγλικά. Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2019-20 συμμετείχε 1 φοιτήτρια από Κύπρο στο εαρινό εξάμηνο.

● **Υπάρχουν συμφωνίες συνεργασίας με ιδρύματα και φορείς του εξωτερικού;**

Ισχύουν τα προγράμματα αμοιβαίας συνεργασίας των δύο Τμημάτων τις ΣΚΑΕΠ που συμμετέχουν στο ΔΠΜΣ.

3.3. Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών

3.3.1. Πώς κρίνετε τον βαθμό ανταπόκρισης του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών στους στόχους του Τμήματος και τις απαιτήσεις της κοινωνίας;

Ο βαθμός ανταπόκρισης ενός Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών στις απαιτήσεις τόσο του Τμήματος όσο και της κοινωνίας είναι συνάρτηση της φυσιογνωμίας του Τμήματος, του προφίλ των υποψηφίων διδακτόρων και των στόχων που τίθενται εξαρχής. Η φυσιογνωμία του Τμήματος αλλά και το προφίλ των υποψηφίων διδακτόρων είναι διαμορφωμένα και δεν παραλλάσσουν σημαντικά με το πέρασμα του χρόνου. Το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις τόσο του Τμήματος όσο και της κοινωνίας, γενικότερα, όπως αυτές συνδιαμορφώνονται στη βάση των εξελίξεων στο χώρο της εκπαίδευσης και της αγωγής μέσω της βελτίωσης του Προγράμματος Σπουδών, της ερευνητικής δραστηριότητας των μελών ΔΕΠ καθώς και των εξελίξεων στη Διεθνή κοινότητα.

- **Υπάρχουν διαδικασίες ελέγχου της ανταπόκρισης αυτής; Πόσο αποτελεσματικές είναι;**

Θεωρείται σημαντική διαδικασία ο έλεγχος της ανταπόκρισης ενός Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών στις απαιτήσεις του Τμήματος και της κοινωνίας. Ο έλεγχος αυτός συνίσταται στη συστηματική παρακολούθηση από τα μέλη ΔΕΠ των εξελίξεων στο χώρο της εκπαίδευσης και της αγωγής και των κατάλληλων προσαρμογών που επέρχονται στο πρόγραμμα σε επίπεδο λειτουργίας και επιλογών. Βέβαια, είναι γεγονός ότι η ανταπόκριση του προγράμματος στις απαιτήσεις του Τμήματος και της κοινωνίας σχετίζεται με το προφίλ των μελών ΔΕΠ, των ερευνητικών τους ενδιαφερόντων και των πεδίων που θεραπεύουν.

Σημειώνεται ότι ο έλεγχος της ανταπόκρισης αυτής συναρτάται και με την επιτυχή ολοκλήρωση των διατριβών που εκπονούνται.

- **Υπάρχουν διαδικασίες αξιολόγησης και αναθεώρησης αυτού του Προγράμματος Σπουδών; Πόσο αποτελεσματικές είναι;**

Η αξιολόγηση και η ενδεχόμενη αναθεώρηση του Προγράμματος Σπουδών γίνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα τόσο μέσω των συζητήσεων στις Γενικές Συνελεύσεις Ειδικής Σύνθεσης του Τμήματος όσο και μέσω της λειτουργίας της επιτροπής μεταπτυχιακών σπουδών. Λόγω του ότι στα Παιδαγωγικά Τμήμα της χώρας θεραπεύονται αρκετά γνωστικά αντικείμενα, τα πεδία εντός των οποίων εντάσσονται οι διδακτορικές διατριβές είναι αρκετά.

Συγκεκριμένα, με βάση το ΦΕΚ τεύχος Β’ 5834/27.12.2018, όπου δημοσιεύτηκε ο Κανονισμός Διδακτορικών Σπουδών του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης της Παιδαγωγικής Σχολής του ΠΔΜ: «Η Συνέλευση έχει το δικαίωμα τροποποίησης της λειτουργίας του Κανονισμού Διδακτορικών Σπουδών σε κάθε περίπτωση που κρίνεται απαραίτητη για την διασφάλιση της ποιότητας του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών».

- **Πώς δημοσιοποιείται το Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών;**

Η δημοσιοποίηση του Προγράμματος γίνεται μέσω της ιστοσελίδας του Τμήματος και της γνωστοποίησης και κοινοποίησης του Κανονισμού Λειτουργίας του.

- **Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης της επαγγελματικής πορείας όσων απέκτησαν Διδακτορικό δίπλωμα από το Τμήμα;**

Θεσμοθετημένη διαδικασία δεν υφίσταται. Η πλειοψηφία των υποψηφίων διδακτόρων είναι εργαζόμενοι εκπαιδευτικοί. Ο διδακτορικός τίτλος σπουδών μπορεί να αξιοποιηθεί ως προσόν ανέλιξής τους στην εκπαίδευση μέσω της συμμετοχής τους σε διαδικασίες επιλογής στελεχών εκπαίδευσης.

Ενδεικτικά μπορούμε να αναφέρουμε ότι στα άτομα που κατέχουν διδακτορικό τίτλο σπουδών του Τμήματος περιλαμβάνονται σήμερα:

Καθηγητές του ΠΤΔΕ Φλώρινας

Καθηγητές του ΠΤΔΕ του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης

Μέλη ΕΕΔΙΠ του ΠΤΔΕ Φλώρινας

Περιφερειακοί Διευθυντές Εκπαίδευσης Δυτικής Μακεδονίας

Σχολικοί Σύμβουλοι

Διευθυντές Γυμνασίων-Λυκείων και δημοτικών σχολείων της Φλώρινας και άλλων Περιοχών.

3.3.2. Πώς κρίνετε το εξεταστικό σύστημα;

- **Υπάρχει συμμετοχή συναφών θεματικά ειδικών επιστημόνων από άλλα ΑΕΙ ή ερευνητικά Ιδρύματα στη σύνθεση των 7μελών και 3μελών επιτροπών;**

Η συμμετοχή ειδικών επιστημόνων συναφούς αντικειμένου από άλλα ΑΕΙ ή ερευνητικά Ιδρύματα στη σύνθεση των 7μελών και 3μελών επιτροπών ακολουθείται. Άλλωστε, στα περισσότερα περιφερειακά Παιδαγωγικά Τμήματα είναι επιβεβλημένη λόγω του περιορισμένου αριθμού μελών ΔΕΠ με το ίδιο ή παρεμφερές γνωστικό αντικείμενο. Καθηγητές από Πανεπιστημιακά Ιδρύματα του εξωτερικού συμμετέχουν σε 3μελείς και 7μελείς επιτροπές (πχ. από το Πανεπιστήμιο Denis Diderot-Paris 7, από το Pontificia Universidad de Valparaiso στη Χιλή, από το Florida State University κ.ά).

- **Πώς παρακολουθείται διαχρονικά η επίδοση και η πρόοδος των υποψηφίων διδακτόρων; Πώς διασφαλίζεται η διαφάνεια της διαδικασίας αξιολόγησης των υποψηφίων διδακτόρων;**

Οι υποψήφιοι διδάκτορες κατά τη διάρκεια κάθε εαρινού εξαμήνου υποβάλλουν αναλυτικό υπόμνημα για την πορεία της διατριβής τους στη Γ.Σ.Ε.Σ. Το υπόμνημα αυτό, σε συνδυασμό με την έκθεση προόδου που καταθέτει ο επιβλέπων, αξιολογείται στη συνέχεια από τη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ., η οποία εκφράζει την άποψή της στη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος. Η Γ.Σ.Ε.Σ. κρίνει την πρόοδο της διδακτορικής διατριβής και αποφασίζει σχετικά.

- **Εφαρμόζονται κοινές (μεταξύ των διδασκόντων) διαδικασίες αξιολόγησης των υποψηφίων διδακτόρων;**

Οι διαδικασίες αξιολόγησης των υποψηφίων διδακτόρων προβλέπονται από τη σχετική εκπαιδευτική νομοθεσία σε ότι αφορά κριτήρια επιλογής (π.χ. κατοχή μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών) και ακολουθείται. Σε ότι αφορά στην αξιολόγηση της πορείας τους έχει θεσπιστεί από το Τμήμα διαδικασία παρακολούθησης της πορείας μέσω της σύνταξης σχετικού υπομνήματος στο τέλος κάθε ακαδημαϊκού έτους από τον υποψήφιο που υπογράφεται και από τον επόπτη.

Επιπροσθέτως, παρατίθενται οι υποχρεώσεις των υποψηφίων προκειμένου να μπορέσουν να ολοκληρώσουν τη διδακτορική τους διατριβή:

«Ο/Η υποψήφιος/α διδάκτορας/ρισσα κάθε ακαδημαϊκό έτος παρουσιάζει προφορικά και υποχρεούται να υποβάλει εγγράφως αναλυτικό υπόμνημα ενώπιον της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής σχετικά με την πρόοδο της διδακτορικής διατριβής. Η έκθεση προόδου της έρευνάς του συνιστά ανανέωση της εγγραφής του. Αντίγραφο του υπομνήματος, καθώς και σχόλια επ' αυτού από τον Επιβλέποντα Καθηγητή ή την τριμελή Συμβουλευτική Επιτροπή και εκθέσεις προόδου καταχωρίζονται στον ατομικό φάκελο του/της υποψηφίου/ας. Υποχρεούνται επίσης να:

Συμμετέχουν στο σχολείο των υποψηφίων διδακτόρων το οποίο λειτουργεί μία φορά το χρόνο (7,5 ECTS).

Παρακολουθούν το μάθημα «Επιστημονική Τεχνογραφία» (7,5 ECTS).

Παρακολουθούν το εργαστήριο «Ερευνητικής μεθοδολογίας» (7,5 ECTS).

Συμμετέχουν επικουρικά στην εκπαιδευτική διαδικασία του Τμήματος σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος (7,5 ECTS).

Συνολικά τα ECTS που υποχρεούνται να συγκεντρώσουν είναι 30 ECTS. Η βαθμολογική κλίμακα των παραπάνω υποχρεώσεων είναι αντίστοιχη με τη βαθμολογική κλίμακα της Διδακτορικής Διατριβής: Άριστα, Λίαν Καλώς, Καλώς» (ΦΕΚ τεύχος Β' 5834/27,12.2018).

- **Πόσο διαφανής είναι η διαδικασία ανάθεσης και εξέτασης της διδακτορικής διατριβής;**

Στο σχετικό ΦΕΚ (ΦΕΚ τεύχος Β' 5834/27,12.2018) αναφέρονται τα εξής:

«Διαδικασία επιλογής υποψηφίων

Προκήρυξη για την επιλογή υποψηφίων διδακτόρων γίνεται μία φορά κάθε ακαδημαϊκό έτος, κατά τους μήνες Σεπτέμβριο - Νοέμβριο ή όποτε άλλοτε κρίνει σκόπιμο η Συνέλευση του Τμήματος. Στην προκήρυξη ορίζονται: α) Η χρονική διάρκεια υποβολής των αιτήσεων. β) Τα γνωστικά πεδία στα οποία δύνανται οι υποψήφιοι να εκπονήσουν διατριβή καθώς και ο αριθμός εισακτέων ανά γνωστικό πεδίο.γ) Τα δικαιολογητικά που θα συνοδεύουν την αίτηση. Στην αίτηση υποψηφιότητας θα πρέπει να αναγράφεται: (1) Ο προτεινόμενος τίτλος της διατριβής.(2) Η προτεινόμενη γλώσσα εκπόνησης της διατριβής.(3) Ο/Η προτεινόμενος/η επιβλέπων/πουσα της διατριβής.(4) Αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα του/της υποψη-φίου/ας.(5) Προσχέδιο - υπόμνημα της προς εκπόνηση διδακτορικής διατριβής.

Η Συνέλευση του Τμήματος αφού λάβει υπόψη τις αιτήσεις που έχουν υποβληθεί, τις κατηγοριοποιεί με βάση την συνάφεια του ερευνητικού αντικειμένου και ορίζει μία τριμελή επιτροπή ανά κατηγορία αιτήσεων, αποτελούμενες από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος.

Οι επιτροπές εξετάζουν όλα τα συνυποβαλλόμενα με την αίτηση έγγραφα και καλούν σε συνέντευξη τον/την υποψήφιο/α. Ακο-λούθως οι επιτροπές συντάσσουν αναλυτικό υπόμνημα, στο οποίο αναγράφονται οι λόγοι για τους οποίους κάθε υποψήφιος/α πληροί ή δεν πληροί τις προϋποθέσεις προκειμένου να γίνει αποδεκτός/ή και το υποβάλλουν στη Συνέλευση. Εάν ο/η υποψήφιος/α στην αίτησή του/της δεν προτείνει επιβλέποντα/πουσα καθηγητή/τρια αυτός/τή προτείνεται από την επιτροπή και τίθεται προς έγκριση από τη Συνέλευση. Η Συνέλευση του Τμήματος συνεκτιμά το υπόμνημα της επιτροπής με την γνώμη του προτεινόμενου επιβλέποντα και εγκρίνει ή απορρίπτει αιτιολογημένα την αίτηση του/της υποψηφίου/ας. Στην εγκριτική απόφαση ορίζεται επίσης η γλώσσα συγγραφής της διδακτορικής διατριβής. Οι προκηρύξεις θέσεων υποψηφίων διδακτόρων αναρτώνται στον ιστότοπο του Τμήματος.

Άρθρο 6

Διαδικασία εκπόνησης: Ο/Η υποψήφιος/α διδάκτορας/ρισσα κάθε έτος (Ιούνιο ή Οκτώβριο) παρουσιάζει προφορικά ενώπιον της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής και υποβάλλει εγγράφως αναλυτικό υπόμνημα σχετικά με την πρόοδο της διδακτορικής του διατριβής. Αντίγραφο του υπομνήματος καθώς και σχόλια επ' αυτού από τον/την επιβλέπο-ντα/πουσα ή την τριμελή επιτροπή και εκθέσεις προόδου καταχωρίζονται στον ατομικό φάκελο του υποψηφίου. Η μη υποβολή έκθεσης προόδου ισοδυναμεί με αρνητική εισήγηση.

Άρθρο 9

Προϋποθέσεις για τη δημόσια υποστήριξη της Διδακτορικής Διατριβής

Αναγκαία προϋπόθεση για την ολοκλήρωση εκπόνησης Διδακτορικής διατριβής είναι η τεκμηρίωσή της με ένα τουλάχιστον άρθρο σε έγκυρο διεθνές επιστημονικό περιοδικό και δύο συμμετοχές με ανακοίνωση διεθνή συνέδρια με σύστημα κριτών του αντίστοιχου επιστημονικού χώρου. Σε χρονικό διάστημα, τουλάχιστον δύο μηνών, πριν τη τελική δημόσια υποστήριξη ενώπιον της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής, ο/η υποψήφιος/α διδάκτορας/ρισσα οφείλει να παρουσιάσει τη διδακτορική διατριβή σε colloquium ενώπιον της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής.

Άρθρο 10

Αξιολόγηση Διδακτορικής Διατριβής

Μετά την ολοκλήρωση της συγγραφής της Διδακτορικής Διατριβής, η τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή δέχεται ή απορρίπτει αίτηση του υποψηφίου για τη δημόσια υποστήριξη και την αξιολόγησή της. Αν η τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή αποδεχθεί την αίτηση του υποψηφίου, συντάσσει αναλυτική εισηγητική έκθεση και την υποβάλλει στην Συνέλευση του Τμήματος ζητώντας τον ορισμό Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής για την κρίση της Διδακτορικής Διατριβής. Στην Επταμελή Εξεταστική Επιτροπή μετέχουν τα μέλη της τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής, εκτός από τα αφυπηρετήσαντα μέλη αυτής, τα οποία με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος αντικαθίστανται από ισάριθμα μέλη καθώς και τέσσερα επιπλέον μέλη που πληρούν τα κριτήρια του εδαφίου 2, της παρ. 2, του άρθρου 39, του ν. 4485/2017. Η Διδακτορική Διατριβή υποστηρίζεται δημόσια από τον/την υποψήφιο διδάκτορα/ρισσα. Η διαδικασία της δημόσιας υποστήριξης προϋποθέτει τη φυσική παρουσία των τεσσάρων (4) τουλάχιστον μελών της Εξεταστικής Επιτροπής, ενώ τα λοιπά μέλη μπορούν να συμμετέχουν και μέσω τηλεδιάσκεψης. Στη συνέχεια, η Εξεταστική Επιτροπή συνεδριάζει χωρίς την παρουσία τρίτων, κρίνει την εργασία ως προς την ποιότητα, την πληρότητα, την πρωτότυπη σκέψη και τη συμβολή της στην επιστήμη και με βάση αυτά τα κριτήρια την εγκρίνει, με πλειοψηφία πέντε (5) τουλάχιστον από τα μέλη της. Τα αφυπηρετήσαντα μέλη της τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής, που έχουν αντικατασταθεί σύμφωνα με την παρ. 2 μπορεί να παρίστανται κατά τη συνεδρίαση χωρίς δικαίωμα ψήφου. Ο/η υποψήφιος/α διδάκτορας/ρισσα οφείλει να αποστείλει σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή τη διδακτορική διατριβή στα μέλη της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής (κατόπιν συνεννοήσεως) τουλάχιστον τριάντα (30) ημέρες πριν την ημερομηνία

υποστήριξής της. Η διαδικασία της δημόσιας υποστήριξης από τον υποψήφιο/α διδάκτορα/ρισσα δεν πρέπει να υπερβαίνει τις (2) ώρες. Μετά την ολοκλήρωση της δημόσιας υποστήριξης και των ερωτήσεων που υποβάλλονται, ο υποψήφιος αποχωρεί.

Στη συνέχεια, η Επταμελής Εξεταστική Επιτροπή συντάσσει σχετικό πρακτικό και κρίνει τη διατριβή ως προς την ποιότητα, την πληρότητα, την πρωτοτυπία και τη συμβολή της στην προαγωγή της επιστήμης. Η εγκριθείσα Διδακτορική Διατριβή αξιολογείται με την ακόλουθη κλίμακα:- Άριστα, - Λίαν Καλώς, - Καλώς. Για την απόκτηση διδακτορικού τίτλου απαιτούνται συνολικά 180 ECTS, τα εξής:

Συμμετοχή στο σχολείο υποψηφίων διδακτόρων 7,5 ECTS

Μάθημα «Επιστημονική Τεχνογραφία» 7,5 ECTS

Εργαστήριο «Ερευνητικής μεθοδολογίας» 7,5 ECTS

Συμμετέχουν επικουρικά στην εκπαιδευτική διαδικασία του Τμήματος σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο 7,5 ECTS

Διατριβή 150 ECTS

ΣΥΝΟΛΟ 180 ECTS

- **Υπάρχουν συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας για τη διδακτορική διατριβή; Ποιες;**

Οι προδιαγραφές ποιότητας κάθε διατριβής είναι σε συνάρτηση με το γνωστικό αντικείμενο. Αναγκαία προϋπόθεση για την ολοκλήρωση εκπόνησης Διδακτορικής διατριβής είναι η τεκμηρίωσή της με ένα τουλάχιστον άρθρο σε έγκυρο διεθνές επιστημονικό περιοδικό και δύο συμμετοχές με ανακοίνωση διεθνή συνέδρια με σύστημα κριτών του αντίστοιχου επιστημονικού χώρου.

Σε χρονικό διάστημα, τουλάχιστον δύο μηνών, πριν τη τελική δημόσια υποστήριξη ενώπιον της Επταμελούς Εξεταστικής Επιτροπής, ο/η υποψήφιος/α διδάκτορας/ρισσα οφείλει να παρουσιάσει τη διδακτορική διατριβή σε colloquium ενώπιον της Τριμελούς Συμβουλευτικής Επιτροπής.

3.3.3.	Πώς κρίνετε τη διαδικασία επιλογής των υποψηφίων διδακτόρων;

● **Ποια είναι η συγκεκριμένη διαδικασία επιλογής υποψηφίων διδακτόρων;**

Για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής η κατοχή μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) από το οικείο ή από άλλο Π.Μ.Σ. αποτελεί προαπαιτούμενο. Επομένως, ως υποψήφιοι διδάκτορες μπορεί να γίνουν αποδεκτοί όσοι ολοκλήρωσαν τον πρώτο κύκλο του Π.Μ.Σ. ή διαθέτουν μεταπτυχιακό τίτλο σχετικό με τους στόχους του Π.Μ.Σ.

Προκήρυξη για την επιλογή υποψηφίων διδακτόρων γίνεται μία φορά κάθε ακαδημαϊκό έτος, κατά τους μήνες Σεπτέμβριο - Νοέμβριο ή όποτε άλλοτε κρίνει σκόπιμο η Συνέλευση του Τμήματος.

Στην προκήρυξη ορίζονται:

α) Η χρονική διάρκεια υποβολής των αιτήσεων.

β) Τα γνωστικά πεδία στα οποία δύνανται οι υποψήφιοι να εκπονήσουν διατριβή καθώς και ο αριθμός εισακτέων ανά γνωστικό πεδίο.

γ) Τα δικαιολογητικά που θα συνοδεύουν την αίτηση.

Στην αίτηση υποψηφιότητας θα πρέπει να αναγράφεται:

(1) Ο προτεινόμενος τίτλος της διατριβής.

(2) Η προτεινόμενη γλώσσα εκπόνησης της διατριβής.

(3) Ο/Η προτεινόμενος/η επιβλέπων/πουσα της διατριβής.

(4) Αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα του/της υποψηφίου/ας.

(5) Προσχέδιο - υπόμνημα της προς εκπόνηση διδακτορικής διατριβής.

Η Συνέλευση του Τμήματος αφού λάβει υπόψη τις αιτήσεις που έχουν υποβληθεί, τις κατηγοριοποιεί με βάση την συνάφεια του ερευνητικού αντικειμένου και ορίζει μία τριμελή επιτροπή ανά κατηγορία αιτήσεων, αποτελούμενες από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος. ή/και άλλων τμημάτων από άλλα ιδρύματα. Οι επιτροπές εξετάζουν όλα τα συνυποβαλλόμενα με την αίτηση έγγραφα και καλούν σε συνέντευξη τον/την υποψήφιο/α. Ακολούθως οι επιτροπές συντάσσουν αναλυτικό υπόμνημα, στο οποίο αναγράφονται οι λόγοι για τους οποίους κάθε υποψήφιος/α πληροί ή δεν πληροί τις προϋποθέσεις προκειμένου να γίνει αποδεκτός/ή και το υποβάλλουν στη Συνέλευση. Εάν ο/η υποψήφιος/α στην αίτησή του/της δεν προτείνει επιβλέποντα/πουσα καθηγητή/τρια αυτός/τή προτείνεται από την επιτροπή και τίθεται προς έγκριση από τη Συνέλευση. Η Συνέλευση του Τμήματος συνεκτιμά το υπόμνημα της επιτροπής με την γνώμη του προτεινόμενου επιβλέποντα και εγκρίνει ή απορρίπτει αιτιολογημένα την αίτηση του/της υποψηφίου/ας. Στην εγκριτική απόφαση ορίζεται επίσης η γλώσσα συγγραφής της διδακτορικής διατριβής.

● **Με ποια συγκεκριμένα κριτήρια επιλέγονται;**

Γενικώς ισχύουν για την ανάληψη, την εκπόνηση και την περαίωση της διδακτορικής διατριβής όσα διαλαμβάνονται στο Ιδρυτικό ΦΕΚ του Π.Μ.Σ. καθώς και οι σχετικές διατάξεις του Ν. 2083/92. Τα κριτήρια επιλογής είναι γνωστά ήδη από την προκήρυξη και φαίνονται από τα δικαιολογητικά που συνοδεύουν την αίτηση.

Στην αίτηση υποψηφιότητας αναγράφεται:

(1) Ο προτεινόμενος τίτλος της διατριβής.

(2) Η προτεινόμενη γλώσσα εκπόνησης της διατριβής.

(3) Ο/Η προτεινόμενος/η επιβλέπων/πουσα της διατριβής.

(4) Αναλυτικό βιογραφικό σημείωμα του/της υποψηφίου/ας.

(5) Προσχέδιο - υπόμνημα της προς εκπόνηση διδακτορικής διατριβής.

Η Συνέλευση του Τμήματος αφού λάβει υπόψη τις αιτήσεις που έχουν υποβληθεί, τις κατηγοριοποιεί με βάση την συνάφεια του ερευνητικού αντικειμένου και ορίζει μία τριμελή επιτροπή ανά κατηγορία αιτήσεων, αποτελούμενες από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος. ή/και άλλων τμημάτων από άλλα ιδρύματα. Οι επιτροπές εξετάζουν όλα τα συνυποβαλλόμενα με την αίτηση έγγραφα και καλούν σε συνέντευξη τον/την υποψήφιο/α. Ακολούθως οι επιτροπές συντάσσουν αναλυτικό υπόμνημα, στο οποίο αναγράφονται οι λόγοι για τους οποίους κάθε υποψήφιος/α πληροί ή δεν πληροί τις προϋποθέσεις προκειμένου να γίνει αποδεκτός/ή και το υποβάλλουν στη Συνέλευση. Εάν ο/η υποψήφιος/α στην αίτησή του/της δεν προτείνει επιβλέποντα/πουσα καθηγητή/τρια αυτός/τή προτείνεται από την επιτροπή και τίθεται προς έγκριση από τη Συνέλευση. Η Συνέλευση του Τμήματος συνεκτιμά το υπόμνημα της επιτροπής με την γνώμη του προτεινόμενου επιβλέποντα και εγκρίνει ή απορρίπτει αιτιολογημένα την αίτηση του/της

Πώς κρίνετε τη διεθνή διάσταση του Προγράμματος Διδακτορικών Σπουδών;
● **Υπάρχει συμμετοχή διδασκόντων από το εξωτερικό στις 7μελείς και 3μελείς επιτροπές;** Η συμμετοχή συναφών θεματικά ειδικών επιστημόνων από άλλα ΑΕΙ ή ερευνητικά Ιδρύματα στη σύνθεση των 7μελών και 3μελών επιτροπών είναι επιβεβλημένη. Για παράδειγμα στην παρούσα φάση έχουμε σε τριμελείς επιτροπές σε δύο Διδακτορικές διατριβές μέλη ΔΕΠ από Πανεπιστημιακά ιδρύματα του εξωτερικού. Επίσης σε πολλες Διδακτορικές διατριβές συμμετέχουν σε τριμελείς και επταμελείς επιτροπές μέλη ΔΕΠ από άλλα Πανεπιστημιακά ιδρύματα της χώρας. ● **Υπάρχει συμμετοχή αλλοδαπών υποψηφίων διδακτόρων;** Η δυνατότητα υφίσταται. Υπάρχουν υποψήφιοι διδάκτορες δύο Κύπριοι κι ένας Παλαιστίνιος. ● **Παρέχεται δυνατότητα εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής σε ξένη γλώσσα;** Η δυνατότητα υφίσταται. Για παράδειγμα υπάρχουν αυτή την περίοδο σε εξέλιξη 2 Διδακτορικές διατριβές οι οποίες εκπονούνται στην Αγγλική γλώσσα. ● **Παρέχονται από το Τμήμα κίνητρα στους υποψήφιους διδάκτορες για την συμμετοχή τους σε διεθνή «Θερινά Προγράμματα» (summer schools), διεθνή ερευνητικά συνέδρια, υποβολή άρθρων σε έγκριτα περιοδικά, κλπ.;** Η κουλτούρα του Τμήματος συμβάλλει στην παροχή τέτοιων κινήτρων στους υποψήφιους διδάκτορες τα οποία θεωρούνται ενδείξεις επιτυχούς πορείας εκπόνησης της διατριβής. Άλλωστε με βάση το σχετικό ΦΕΚ η συμμετοχή σε διεθνή συνέδρια και η συγγραφή άρθρων σε έγκριτα περιοδικά είναι προαπαιτούμενο για την ολοκλήρωση της διατριβής.

4. Διδακτικό έργο
4.1. Πώς κρίνετε την αποτελεσματικότητα του διδακτικού προσωπικού;

- **Υπάρχει διαδικασία αξιολόγησης των διδασκόντων από τους φοιτητές; Πώς εφαρμόζεται;**

Η αποτίμηση της αποτελεσματικότητας του διδακτικού προσωπικού στηρίζεται κατά κύριο λόγο στην ηλεκτρονική αξιολόγηση των φοιτητών μέσα από την συμπλήρωση ερωτηματολογίων, ανά ακαδημαϊκό εξάμηνο, για όλα τα μαθήματα τα οποία παρακολουθούν μέσα από το Πληροφοριακό Σύστημα Αξιολόγησης Διδακτικού και Ερευνητικού Έργου (https://qa.uowm.gr) του Πανεπιστημίου. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες αξιολογούν σε βαθμολογημένη κλίμακα το περιεχόμενο και τον τρόπο διδασκαλίας κάθε μαθήματος με βαθμολογημένες απαντήσεις. Η διαδικασία είναι ανώνυμη και απλή και ολοκληρώνεται σε λίγα μόλις λεπτά. Τα στατιστικά αποτελέσματα των απαντήσεων προωθούνται στη Διοίκηση της ακαδημαϊκής μονάδας, λαμβάνονται δε σοβαρά υπόψη κατά την αξιολόγηση. Τα μέλη ΔΕΠ συστηματικά παροτρύνουν τους φοιτητές να συμμετέχουν στη διαδικασία αξιολόγησης.

Με βάση την παραπάνω διαδικασία κάθε μέλος ΔΕΠ είχε στη διάθεσή του τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των μαθημάτων του. Η διαδικασία της ηλεκτρονικής αξιολόγησης των μαθημάτων των μελών ΔΕΠ υλοποιείται συστηματικά και ο στόχος είναι να αυξηθεί στο μέλλον ο αριθμός των συμμετεχόντων φοιτητών στη διαδικασία ώστε να καλλιεργηθεί η κουλτούρα αξιολόγησης.

- **Πώς αξιοποιούνται τα αποτελέσματα της αξιολόγησης των διδασκόντων από τους φοιτητές;**

Καθώς τα αποτελέσματα της αξιολόγησης, τόσο τα ατομικά ανά μάθημα όσο και τα συγκεντρωτικά για το εξάμηνο και το Τμήμα, είναι διαθέσιμα, μέσω της ΜΟ.ΔΙ.Π., σε κάθε μέλος ΔΕΠ, αυτά αναλαμβάνουν και την ευθύνη των τροποποιήσεων και επαναπροσδιορισμού των δράσεων που αφορούν στον κάθε διδάσκοντα και των απαραίτητων εκείνων τροποποιήσεων που αναφέρονται στο μάθημά του ενημερώνοντας την επιτροπή προγράμματος και συζητώντας τις τροποποιήσεις κατά την αρμόδια Γενική Συνέλευση κάθε άνοιξη. Αναφορικά με ζητήματα που αφορούν ενέργειες άλλων (βιβλιοθήκη, κτιριακά, κλπ) ο διδάσκων ενημερώνει τους αρμόδιους.

- **Ποιος είναι ο μέσος εβδομαδιαίος φόρτος διδακτικού έργου των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος;**

Ο μέσος εβδομαδιαίος φόρτος διδακτικού έργου των μελών του διδακτικού προσωπικού του Τμήματος είναι 6 ώρες διδασκαλίας στο πρόγραμμα προπτυχιακών σπουδών. Επιπλέον, τα περισσότερα μέλη ΔΕΠ έχουν κι άλλο φόρτο διδακτικού έργου σε επίπεδο προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών (χωρίς αμοιβή). Ωστόσο, ο πραγματικός χρόνος διδακτικού έργου είναι πολύ υψηλότερος από τις 6 ώρες/εβδομάδα αφού οι διδάσκοντες που εμπλέκονται στα μαθήματα της Πρακτικής Άσκησης έχουν αναλάβει και την προετοιμασία και παρακολούθηση των διδασκαλιών των φοιτητών/τριών, καθώς για το ακαδημαϊκό έτος 2019-2020 αποσπάστηκε από την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση μόνο ένας εκπαιδευτικός για το σκοπό αυτό ενώ επικούρησαν και οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και υποψήφιοι διδάκτορες μέσω των ακαδημαϊκών υποτροφιών. Στο ίδιο θέμα, ας σημειωθεί ότι η Πρακτική Άσκηση περιλαμβάνει 11 μαθήματα, διαρκεί από το 2ο έως το

4ο έτος σπουδών και στο παρελθόν υπήρχαν 8-10 αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί Α/θμιας και Β/θμιας για να καλύψουν τις ανάγκες της. Επιπρόσθετα, στον εβδομαδιαίο φόρτο εργασίας των μελών ΔΕΠ θα πρέπει να συνυπολογιστεί και ο φόρτος που προκύπτει από την εποπτεία πτυχιακών εργασιών (έως 5) ο οποίος κατά το εαρινό εξάμηνο είναι μεγαλύτερος.

Ιδιαίτερα το εαρινό εξάμηνο 2019-2020, λόγω των συνθηκών που επέβαλε η πανδημία του κορωνοϊού, ο φόρτος εργασίας αυξήθηκε ακόμα περισσότερο καθώς οι διδάσκοντες υποχρεώθηκαν να διαμορφώσουν τις διαδικασίες οργάνωσης, υλοποίησης, υποστήριξης και αξιολόγησης των εξ αποστάσεως μαθημάτων.

- **Πόσα από τα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διδάσκουν στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών;**

Όλα τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος διδάσκουν και στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος.

- **Υπάρχουν θεσμοθετημένες από το Τμήμα υποτροφίες/βραβεία διδασκαλίας;**

Δεν υπάρχουν θεσμοθετημένες βραβεία διδασκαλίας για τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος.

- **Συνεισφέρουν στο διδακτικό έργο οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και υποψήφιοι διδάκτορες του Τμήματος και σε τι ποσοστό;**

Δεν προβλέπεται θεσμικά συμβολή στο διδακτικό έργο των μεταπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος ενώ σύμφωνα με τον Κανονισμό Διδακτορικών Σπουδών του Τμήματος οι υποψήφιοι διδάκτορες μπορούν να συμμετέχουν επικουρικά στην εκπαιδευτική διαδικασία του Τμήματος σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος. Επιπλέον, στις υποχρεώσεις των μεταπτυχιακών φοιτητών και των υποψηφίων διδακτόρων προβλέπεται επικουρία όλων στο έργο του επόπτη καθηγητή, η οποία μπορεί να περιλαμβάνει και τη βοήθεια στο διδακτικό τους έργο. Στην επικουρία των υποψηφίων διδακτόρων και των μεταπτυχιακών φοιτητών συμπεριλαμβάνεται, επίσης, η συνεισφορά τους στα εργαστηριακά μαθήματα και στις πρακτικές ασκήσεις των φοιτητών πάντοτε υπό την εποπτεία των μελών ΔΕΠ.

4.2. Πώς κρίνετε την ποιότητα και αποτελεσματικότητα της διδακτικής διαδικασίας;

- **Ποιες συγκεκριμένες διδακτικές μέθοδοι χρησιμοποιούνται;**

Στο διδακτικό έργο που παρέχεται στο Τμήμα χρησιμοποιούνται περισσότερες από μία μέθοδοι διδασκαλίας. Τα υποχρεωτικά μαθήματα έχουν ως ακροατήριο το σύνολο των φοιτητών και φοιτητριών του κάθε έτους, ενώ για τα επιλεγόμενα μαθήματα προβλέπεται ανώτατος αριθμός φοιτητών. Τα Υποχρεωτικά μαθήματα λόγω τους μεγέθους του ακροατηρίου γίνονται κυρίως με τη μορφή διαλέξεων. Ωστόσο, σε πολλά Υποχρεωτικά μαθήματα δίνονται ασκήσεις, καθώς και ομαδικές ή ατομικές εργασίες και γίνονται παρουσιάσεις αυτών των εργασιών από τους φοιτητές. Η διδασκαλία, παρά τα

μεγάλα ακροατήρια, επιδιώκεται να είναι επικοινωνιακή και να συμμετέχουν οι φοιτητές/τριες τόσο διατυπώνοντας ερωτήσεις, όσο και εκφράζοντας τη γνώμη τους ή αναφέροντας τις γνώσεις τους σχετικά με το υπό πραγμάτευση θέμα. Σε μερικά μαθήματα η συζήτηση αφορά επίλυση συγκεκριμένου προβλήματος και αναζητούνται οι πιθανές μεταβλητές με βάση διαφορετικά θεωρητικά πλαίσια και προτείνονται λύσεις. Όσον αφορά το εργαστηριακό μέρος του μαθήματος "Φυσικές έννοιες και οι αναπαραστάσεις τους" καθώς και τα σχετικά μαθήματα επιλογής υλοποιούνται σε ομάδες, βιωματικά, σε διερευνητικό περιβάλλον μάθησης-διδασκαλίας.

Υπάρχουν περιπτώσεις υποχρεωτικών μαθημάτων που χωρίζονται σε δύο εξάμηνα του έτους και το μάθημα επαναλαμβάνεται δύο φορές, προκειμένου να μην υπάρχουν μεγάλα ακροατήρια. Αυτό συμβαίνει με τις Διδακτικές των μαθημάτων ειδικότητας της Β΄ Φάσης (Διδακτικής Μεθοδολογίας και Πρακτικής Άσκησης (Δι.Με.ΠΑ), στις οποίες οι φοιτητές/τριες παρακολουθούν τις Διδακτικές (της Γλώσσας, της Ιστορίας, των Μαθηματικών και των Φυσικών Επιστημών) και στη συνέχεια εφαρμόζουν διδασκαλίες στα σχολεία υπό την καθοδήγηση μεντόρων (αποσπασμένων εκπαιδευτικών, μεταπτυχιακών φοιτητών και μεταπτυχιακών υποτρόφων).

Από την παρακολούθηση ειδικότερων στοιχείων διαπιστώνεται ότι, η συμμετοχή των φοιτητών/τριών στα μαθήματα είναι πολύ υψηλή 4,8 για το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2019-2020 (μέσος όρος στη σχετική ερώτηση 27 του ερωτηματολογίου αξιολόγησης, 81-100%).

- **Υπάρχει διαδικασία επικαιροποίησης του περιεχομένου των μαθημάτων και των διδακτικών μεθόδων;**

Το περιεχόμενο των μαθημάτων κυρίως, αλλά και οι διδακτικές μέθοδοι επικαιροποιούνται συνεχώς, όπως φαίνεται από τα απογραφικά δελτία των μαθημάτων που καταθέτουν οι διδάσκοντες κάθε χρόνο, προκειμένου να συμπεριληφθούν στον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος. Αυτό είναι θετικό στοιχείο για τα μαθήματα, αλλά κρίνεται αρνητικά από τους φοιτητές που οφείλουν μαθήματα από προηγούμενα εξάμηνα και καλούνται να εξεταστούν σε νέα ύλη.

- **Ποιο είναι το ποσοστό των φοιτητών που συμμετέχουν στις εξετάσεις;**

Το ποσοστό των φοιτητών που συμμετέχουν στις εξετάσεις είναι διαφορετικό στα υποχρεωτικά μαθήματα από ό,τι στα επιλογής μαθήματα. Πιο συγκεκριμένα στα υποχρεωτικά μαθήματα ανά εξεταστική περίοδο η συμμετοχή των φοιτητών κυμαίνεται από 70% και άνω ενώ στα επιλογής μαθήματα είναι ιδιαίτερα υψηλό, ξεκινώντας από 94% και φτάνοντας σε πολλές περιπτώσεις και στο 100% .

- **Ποια είναι τα ποσοστά επιτυχίας των φοιτητών στις εξετάσεις;**

Τα ποσοστά επιτυχίας των φοιτητών και φοιτητριών στις εξετάσεις είναι επίσης διαφοροποιημένο στα υποχρεωτικά και στα επιλογής μαθήματα. Στα υποχρεωτικά μαθήματα κυμαίνεται από περίπου 60% και άνω ενώ στα επιλογής η επιτυχία είναι πολύ υψηλότερη και κυμαίνεται από 90% και άνω.

Ενδεικτικά, στην ερώτηση 13 του ερωτηματολογίου αξιολόγησης, που αφορούν:

«το αν ο/η διδάσκων/ουσα συμβουλεύει τους/τις φοιτητές/τριες ως προς το πώς θα πρέπε προετοιμαστούν για τα τεστ και τις εξετάσεις», ο μέσος όρος των απαντήσεων για το εαρι εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2019-2020 είναι υψηλός και κυμαίνεται στο 4.3.

● **Ποιος είναι ο μέσος βαθμός πτυχίου;**

Ο μέσος βαθμός πτυχίου για το ακαδημαϊκό έτος 2019-2020 διαμορφώνεται στο 7,98 και παρουσιάζει αυξητική τάση τα τελευταία χρόνια. Υπάρχει επίσης, όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα μια πτώση των βάσεων εισαγωγής λόγω της γενικότερης κατάστασης που επικρατεί στην Ελλάδα και της δυσκολίας ευρέσεως εργασίας.

Τμήμα	**Βάση 2016**	**Βάση 2017**	**Βάση 2018**	**Βάση 2019**	**Βάση 2020**
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΥΤ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ (ΦΛΩΡΙΝΑ)	**10228**	**11444**	**13244**	**12647**	**12075**

● **Ποια είναι η μέση διάρκεια σπουδών για τη λήψη πτυχίου;**

Στο μεγαλύτερο ποσοστό οι φοιτητές/τριες ολοκληρώνουν τις σπουδές τους στα 4 χρόνια.

4.3. Πώς κρίνετε την οργάνωση και την εφαρμογή του διδακτικού έργου;

● **Πώς γνωστοποιείται στους φοιτητές/τριες η ύλη των μαθημάτων στην αρχή του εξαμήνου;**

Η ύλη των μαθημάτων γνωστοποιείται στους φοιτητές/τριες μέσα από τον δημοσιευμένο Οδηγό Σπουδών του κάθε έτους ο οποίος για λόγους οικονομίας υπάρχει μόνο σε ηλεκτρονική μορφή και είναι αναρτημένος στον ιστότοπο του Τμήματος. Επιπρόσθετα, κατά το πρώτο μάθημα οι διδάσκοντες αφιερώνουν χρόνο για την παρουσίαση του μαθήματος με την μορφή μαθησιακών στόχων (ικανότητες, δεξιότητες που θα αποκτηθούν) και θεματικών ενοτήτων-αξόνων που θα συζητηθούν. Επίσης, τα περιγράμματα των περισσότερων μαθημάτων αναρτώνται στην ηλεκτρονική Πλατφόρμα Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης Open eClass <http://eclass.uowm.gr>. Πρόκειται για ένα ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Ηλεκτρονικών Μαθημάτων το οποίο ακολουθεί τη φιλοσοφία του λογισμικού ανοικτού κώδικα υποστηρίζοντας την υπηρεσία Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης χωρίς περιορισμούς και δεσμεύσεις. Η πρόσβαση στην υπηρεσία τόσο από τους καθηγητές όσο και από τους φοιτητές γίνεται με τη χρήση ενός απλού φυλλομετρητή (web browser), χωρίς την απαίτηση εξειδικευμένων τεχνικών γνώσεων.

● **Περιγράφονται οι μαθησιακοί στόχοι των μαθημάτων και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα;**

Τόσο στο απογραφικό δελτίο κάθε μαθήματος στο Πρόγραμμα Σπουδών όσο και στην αρχή του εξαμήνου στο πρώτο μάθημα. Επίσης, τα στοιχεία των μαθημάτων εμφανίζονται και στην ηλεκτρονική Πλατφόρμα Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης Open eClass ή στις ιστοσελίδες των μελών ΔΕΠ.

- **Υπάρχει διαδικασία μέτρησης της επίτευξης των μαθησιακών στόχων των μαθημάτων;**

Η επίτευξη των μαθησιακών στόχων των μαθημάτων καταμετράται τόσο από τη συμμετοχή των φοιτητών/τριών στις παραδόσεις των μαθημάτων, στην επίλυση των ασκήσεων, στις εργασίες που τους ανατίθενται όσο και από τα αποτελέσματα των εξετάσεων στις οποίες υποβάλλονται στο τέλος κάθε εξαμήνου.

Ενδεικτικά, στις αντίστοιχες ερωτήσεις (ερωτήσεις 14,15,16,17,19,20,21,22,27) του ερωτηματολογίου αξιολόγησης) που αφορούν στα παρακάτω θέματα:

- *Αν η σύνδεση των εργασιών με τα αναμενόμενα μαθησιακά αποτελέσματα ήταν ικανοποιητική*
- *Οι ανατιθέμενες εργασίες περιγράφηκαν με σαφήνεια από τους διδάσκοντες και καθορίστηκαν εκ των προτέρων τα κριτήρια βαθμολόγησής τους*
- *Ο/Η διδάσκων/ουσα μου παρείχε την απαραίτητη υποστήριξη, προκειμένου να ολοκληρώσω τις εργασίες*
- *Οι εργασίες με βοήθησαν στην εφαρμογή των υφιστάμενων γνώσεων μου*
- *Γνώση και κατανόηση του αντικειμένου*
- *Ικανότητα επίλυσης προβλημάτων*
- *Ειδικές δεξιότητες ή τεχνικές*

- *Προσωπική οργάνωση και υπευθυνότητα για τη μάθηση*

- *Σε τι ποσοστό παρακολουθήσατε τις διαλέξεις του μαθήματος*

ο μέσος όρος των απαντήσεων για το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2019-2020 είναι υψηλός και κυμαίνεται περίπου στο 4.00.

- **Σε ποιο βαθμό τηρείται το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθημάτων;**

Το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθημάτων τηρείται αυστηρά. Σε περίπτωση που για λόγους ασθένειας κυρίως ή συμμετοχής στο πρόγραμμα Erasmus ο/η διδάσκων/ουσα απουσιάσει, το μάθημα αναπληρώνεται χωρίς να προκαλούνται δυσλειτουργίες στο ευρύτερο πρόγραμμα μαθημάτων. Σε κάθε περίπτωση υπάρχει αυστηρή τήρηση των 13 εβδομάδων διδασκαλίας. Για τον λόγο αυτό, διατίθεται μία εβδομάδα (14η εβδομάδα) για αναπληρώσεις μαθημάτων που δεν συμπλήρωσαν τον προβλεπόμενο αριθμό των 13 εβδομάδων.

- **Είναι ορθολογική η οργάνωση και δομή του ωρολογίου προγράμματος μαθημάτων;**

Το ωρολόγιο πρόγραμμα των μαθημάτων είναι μοιρασμένο σε όλες τις ημέρες της εβδομάδας. Τα υποχρεωτικά μαθήματα διδάσκονται κυρίως τις πρωινές ώρες, ενώ τα μαθήματα επιλογής τις απογευματινές. Οι παρακολουθήσεις των φοιτητών/τριών στα σχολεία και οι πρακτικές ασκήσεις τους στα σχολεία λαμβάνεται μέριμνα να μη συμπίπτουν με ώρες άλλων μαθημάτων. Επίσης, στη ζώνη των Κατ' Επιλογήν υποχρεωτικών μαθημάτων λαμβάνεται μέριμνα να μην προσφέρονται μαθήματα από την ίδια ομάδα την ίδια ώρα.

- **Πόσα (και Ποια) από τα βασικά εισαγωγικά Μαθήματα διδάσκονται από μέλη ΔΕΠ/ΕΠ των δύο ανώτερων βαθμίδων;**

Βασικά εισαγωγικά μαθήματα της ειδικότητάς τους διδάσκονται από τα μέλη ΔΕΠ των δύο ανώτερων βαθμίδων. Παρατίθεται κατάλογος των καθηγητών και των αναπληρωτών καθηγητών με τα μαθήματα που διδάσκουν:

Καθηγητές

Ακριτόπουλος Αλέξανδρος: Ελληνική Παιδική και Νεανική Λογοτεχνία

Ανδρέου Ανδρέας: Ιστορία: Αρχαιότητα και Βυζάντιο

Γρίβα Ελένη: Διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας

Γρίβα Ελένη: Εφαρμοσμένη Γλωσσολογία, Διγλωσσία και διδασκαλία της δεύτερης/ξένης γλώσσας

Δημητριάδου Αικατερίνη: Διδακτική Μεθοδολογία

Δημητριάδου Αικατερίνη: Α΄ Φάση: Εισαγωγή στη θεωρία και πράξη του σχολείου και της διδασκαλίας

Ηλιάδου-Τάχου Σοφία: Ιστορία της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης και Εκπαιδευτική πολιτική

Ηλιάδου-Τάχου Σοφία: Νέα Ελληνική Ιστορία

Λεμονίδης Χαράλαμπος: Ειδικά θέματα Διδακτικής των Μαθηματικών

Λεμονίδης Χαράλαμπος: : Β Φάση - Διδακτική Επιμέρους Μαθημάτων του Δημοτικού Σχολείου - Διδακτική των Μαθηματικών

Νικολαντωνάκης Κωνσταντίνος: Στοιχεία Αριθμητικής και θεωρίας αριθμών για εκπαιδευτικούς

Νικολαντωνάκης Κωνσταντίνος: Β Φάση - Διδακτική Επιμέρους Μαθημάτων του Δημοτικού Σχολείου - Διδακτική των Μαθηματικών

Παπαδοπούλου Βασιλική: Παιδαγωγική

Παπαδοπούλου Βασιλική: Γ' φάση: Ανάληψη παιδαγωγικού - διδακτικού έργου επί δύο εβδομάδες με θεωρητική προετοιμασία και ανατροφοδότηση

Πνευματικός Δημήτριος: Ψυχολογία της Ανάπτυξης

Σπύρτου Άννα: Οι έννοιες της φυσικής και οι αναπαραστάσεις τους

Σπύρτου Άννα: Β Φάση - Διδακτική Επιμέρους Μαθημάτων του Δημοτικού Σχολείου - Διδακτική των Φυσικών Επιστημών

π. Χατζηεφραιμίδης Ειρηναίος: Ορθοδοξία και Πολιτισμός στην Εκπαίδευση

Αναπληρωτές καθηγητές

Θωίδης Ιωάννης: Παιδαγωγική Αλληλεπίδραση και Κοινωνικές σχέσεις στη σχολική τάξη

Καμαρούδης Σταύρος: Ειδικά θέματα Διδακτικής της Ελληνικής Γλώσσας

Καμαρούδης Σταύρος: Β Φάση - Διδακτική Επιμέρους Μαθημάτων του Δημοτικού Σχολείου - Διδακτική της Νεοελληνικής Γλώσσας

Σακελλαρίου Αγγελική: Η Ελληνική Γλώσσα και η Γραμματική της

Σακελλαρίου Αγγελική: Β Φάση - Διδακτική Επιμέρους Μαθημάτων του Δημοτικού Σχολείου - Διδακτική της Νεοελληνικής Γλώσσας

- **Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διδάσκουν μαθήματα που δεν εμπίπτουν στο στενό ή ευρύτερο γνωστικό τους πεδίο;**

Τα μέλη ΔΕΠ διδάσκουν μαθήματα που εμπίπτουν στα γνωστικά τους πεδία. Όταν ένας καθηγητής λείπει με εκπαιδευτική άδεια και χρειαστεί κάποιος να τον αναπληρώσει, αυτός είναι κατά τεκμήριο της ίδιας ή συγγενούς ειδικότητας.

4.4. Πώς κρίνετε τα εκπαιδευτικά βοηθήματα;

- **Είδη και αριθμός βοηθημάτων (π.χ. βιβλία, σημειώσεις, υλικό σε ιστοσελίδες, κλπ) που διανέμονται στους φοιτητές/τριες.**

Από τους/τις διδάσκοντες/ουσες προτείνονται κάθε χρόνο δύο (τουλάχιστον) βιβλία που αφορούν τη θεματική του κάθε μαθήματος, για να επιλέξει ο/η κάθε φοιτητής/τρια το ένα. Τα βιβλία αυτά εντάσσονται ήδη από την άνοιξη στο πρόγραμμα Εύδοξος από τη Γραμματεία του Τμήματος. Με τον τρόπο αυτό αποφεύγεται η μονοδιάστατη οπτική του ενός εγχειριδίου. Συχνά δίνεται επιπρόσθετο υλικό στους/στις φοιτητές/τριες τόσο με τη μορφή φωτοτυπιών που διανέμονται μέσα στο μάθημα για να τύχουν επεξεργασίας κατά τη διάρκειά του, όσο και με τη μορφή σημειώσεων, οι οποίες είτε διανέμονται στους φοιτητές/τριες για να συμπληρώσουν την ύλη του μαθήματος είτε αναρτώνται στον ειδικό διαδικτυακό χώρο Open eClass. Με πρόβλεψη σχετικής πρόσφατης νομοθεσίας δεν προβλέπεται πλέον η χορήγηση στους φοιτητές/τριες διπλού εγχειριδίου ακόμα και στις περιπτώσεις εκείνες που ο διδάσκων κρίνει ότι το μάθημά του δεν μπορεί να καλυφθεί βιβλιογραφικά από έναν τίτλο.

Ενδεικτικά, στις αντίστοιχες ερωτήσεις (ερωτήσεις 1,2,3,4,5 του ερωτηματολογίου αξιολόγησης) που αφορούν:

1. το υλικό (κύριο βιβλίο, διαφάνειες, σημειώσεις, ασκήσεις) που χρησιμοποιήθηκε για το μάθημα

2. το πλήθος παραδειγμάτων και επεξηγήσεων για την καλύτερη κατανόηση της ύλης

3. τη χρήση διαφορετικών μορφών διδασκαλίας (διαλέξεις, φροντιστηριακά μαθήματα, εργαστήρια, κ.λπ.) οι οποίες αλληλοσυμπληρώθηκαν

4. η αξιοποίηση των τεχνολογιών πληροφορικής (ΤΠΕ) για τη διδασκαλία της ύλης και την πρακτική της εφαρμογή, καθώς και

5. την καλή οργάνωση και παρουσίαση της ύλης στα μαθήματα

ο μέσος όρος των απαντήσεων για το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2019-2020 είναι υψηλός και κυμαίνεται περίπου στο 4.28.

- **Υπάρχει διαδικασία επικαιροποίησης των βοηθημάτων; Πώς εφαρμόζεται;**

Όπως αναγράφεται αμέσως παραπάνω, τα βιβλία που πρόκειται να διανεμηθούν στους φοιτητές/τριες προτείνονται *κάθε χρόνο* από τους διδάσκοντες, οπότε η επιλογή τους υπόκειται σε συνεχή επαναξιόλογηση. Το επιπλέον υλικό διδασκαλίας και μελέτης συνήθως αναπροσαρμόζεται, ανάλογα με την επικαιροποίηση του περιεχομένου κάθε μαθήματος. Επιπρόσθετο διδακτικό υλικό και βιβλιογραφίες αναρτάται στο eclass.

- **Πώς και πότε συγκεκριμένα διατίθενται τα βοηθήματα;**

Τα βοηθήματα διατίθενται αφού κατατεθούν οι σχετικές δηλώσεις των φοιτητών και φτάσουν τα βιβλία στους χώρους διανομής τους, που είναι συγκεκριμένα

βιβλιοπωλεία της Φλώρινας με τα οποία συνεργάζεται το Πανεπιστήμιο. Αυτό γίνεται περίπου ένα μήνα μετά την έναρξη των μαθημάτων. Τα τελευταία χρόνια η διάθεση των διδακτικών βοηθημάτων γίνεται μέσω του Εύδοξου υπό την αιγίδα και τον έλεγχο του Υπουργείου Παιδείας. Δεν υπάρχει εμπλοκή των Τμημάτων και των μελών ΔΕΠ στη διαδικασία. Τα μέλη ΔΕΠ είναι υποχρεωμένα να προτείνουν βιβλιογραφία από την οποία οι φοιτητές/τριες επιλέγουν αυτό που θέλουν.

● **Ποιο ποσοστό της διδασκόμενης ύλης καλύπτεται από τα βοηθήματα;**

Τα βοηθήματα καλύπτουν ένα ποσοστό περίπου 70% της διδασκόμενης ύλης. Το υπόλοιπο καλύπτεται από τις παραδόσεις και το επιπρόσθετο υλικό που δίνεται στους/στις φοιτητές/τριες ή αναρτάται στην ηλεκτρονική πλατφόρμα Open eClass.

● **Παρέχεται βιβλιογραφική υποστήριξη πέραν των διανεμόμενων συγγραμμάτων;**

Πέραν των συγγραμμάτων, παρέχεται επιπλέον βιβλιογραφία στους φοιτητές/τριες, τις περισσότερες φορές από την αρχή των παραδόσεων. Η βιβλιογραφία αυτή αναρτάται και στην ηλεκτρονική πλατφόρμα Open eClass. Πρέπει ωστόσο να επισημανθεί ότι υπάρχουν αρκετές ελλείψεις στη βιβλιοθήκη που συχνά δεν επιτρέπει στους φοιτητές/τριες να έχουν πρόσβαση σε αυτή τη βιβλιογραφία, γιατί συνήθως υπάρχει ένα μόνο αντίγραφο που μπορεί να είναι δανεισμένο. Οι ψηφιακές βάσεις αρθρογραφίας και βιβλίων είναι ένα σημαντικό εργαλείο (αν και είναι συνήθως ξενόγλωσσα), αλλά δυστυχώς δεν καλύπτουν επαρκώς όλες τις επιστημονικές περιοχές. Υπάρχει πάντως μία λίστα με τους τίτλους της επιστημονικής αρθρογραφίας που διαθέτει η βιβλιοθήκη της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας, η οποία δημιουργήθηκε από τον βιβλιοθηκονόμο της την τελευταία 8ετία.

4.5.Πώς κρίνετε τα διαθέσιμα μέσα και υποδομές;

● Αίθουσες **διδασκαλίας:**

(α) Αριθμός και χωρητικότητα

Μετά την συγχώνευση του Τμήματος Βαλκανικών Σπουδών Φλώρινας (που στεγαζόταν στις εγκαταστάσεις της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας) με το Τμήμα Σλαβικών, Ανατολικών και Μεσογειακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και τη συνακόλουθη αποχώρηση του προσωπικού και των φοιτητών που συνέβη το καλοκαίρι του 2013 προστέθηκαν αρκετές επιπλέον αίθουσες στη δύναμη του Τμήματος. Η κατάσταση σε ότι αφορά στις αίθουσες και τη χωρητικότητά τους έχει πλέον ως εξής:

Αίθουσα	**Χωρητικότητα**
Α01	46
Α02	100
Α03	143
Α04	89
Α05	50
Α06	50
Α07	90
Α09	50
Α10	50

ΑΙΘ. ΜΟΥΣΙΚΗΣ	60
ΑΙΘΟΥΣΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ	22
ΕΡΓ. Η/Υ ΔΗΜΟΤ.	56
ΕΡΓ. Η/Υ ΝΗΠ.	56
ΕΡΓ. ΦΥΣΙΚΗΣ 1	30
ΕΡΓ. ΒΙΟΛΟΓΙΑΣ	20
Ι01	50
Ι02	50
Ι03	50
Ι04	106
ΜΕΓ. ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ	335
ΜΙΚ. ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ	124
ΝΚ1	96
ΝΚ2	36
ΝΚ3	72
ΠΜΣ1	18
ΠΜΣ2	44
ΠΜΣ3	20
ΠΜΣ4	12
ΠΜΣ5	12
ΠΜΣ6	

Σαφέστατα τόσο ο αριθμός των αιθουσών όσο και η χωρητικότητά τους κρίνονται επαρκείς, εκτός από τις περιπτώσεις εκείνες κατά τις οποίες τα ακροατήρια των Τμημάτων Δημοτικής Εκπαίδευσης και Νηπιαγωγών μπορούν να χωρέσουν μόνο στο Μεγάλο Αμφιθέατρο. Σε αυτήν την περίπτωση η Κοσμητεία μεριμνά για την ορθολογική διαχείριση και χρήση των αιθουσών.

(β) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα

Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει σημαντικές προσπάθειες εκσυγχρονισμού των αιθουσών με την τοποθέτηση καινούργιων καθισμάτων, καθώς και πινάκων. Στην αίθουσα συνεδριάσεων, επίσης, όπου συνήθως γίνονται μαθήματα του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών, οι παρουσιάσεις των colloquia και οι συνεδριάσεις των καθηγητών, έχει τοποθετηθεί διαδραστικός πίνακας. Από το 2013 και εξής όλες οι αίθουσες διδασκαλίας ανακαινίστηκαν με νέα καθίσματα, υποδομές και προβολικά μηχανήματα.

(γ) Βαθμός χρήσης

Οι αίθουσες της Σχολής, ειδικά οι μεγάλες, χρησιμοποιούνται συστηματικά, συμπεριλαμβανομένου και του μεγάλο Αμφιθέατρου, που χωράει το μεγαλύτερο αριθμό φοιτητών (ακροατήρια άνω των 100 ατόμων). Περιστασιακά οι διδασκαλίες στο μεγάλο Αμφιθέατρο παρεμποδίζονται από το γεγονός ότι στον χώρο αυτό αναγκαστικά φιλοξενούνται όλες οι εκδηλώσεις της Σχολής.

(δ) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα του υποστηρικτικού εξοπλισμού

Οι αίθουσες έχουν εξοπλιστεί με βιντεοπροβολείς και με ειδικές οθόνες προβολής. Επίσης παρέχεται η δυνατότητα σύνδεσης στο Διαδίκτυο. Εξάλλου, οι

περισσότερες αίθουσες διαθέτουν ασπροπίνακα. Αυτός ο εξοπλισμός είναι πραγματικά πολύτιμος για τη διδασκαλία.

- **Εκπαιδευτικά εργαστήρια:**

(α) Αριθμός και χωρητικότητα

Υπάρχουν 2 αίθουσες/εργαστήρια Φυσικών Επιστημών (Βιολογίας και Φυσικής) και 1 Εργαστήριο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών. Όλα τα εργαστήρια είναι σε κοινή χρήση με το Τμήμα Νηπιαγωγών. 20 φοιτητές χωρούν στο εργαστήριο Βιολογίας και 30 φοιτητές στο εργαστήριο Φυσικής, περίπου, ενώ στο εργαστήριο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών συνήθως γίνονται μαθήματα για 40 περίπου φοιτητές. Στην αίθουσα των υπολογιστών υπάρχουν 36 Η/Υ στους οποίους εργάζονται κάθε φορά ανά 2 φοιτητές.

(β) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα των χώρων
(γ) Βαθμός χρήσης
(δ) Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα του εργαστηριακού εξοπλισμού
(ε) Επάρκεια αποθηκών (εργαστηριακού εξοπλισμού, αντιδραστηρίων, κλπ)

Στον χώρο της Σχολής λειτουργεί για όλα τα συστεγαζόμενα Τμήματα μία Βιβλιοθήκη με θέσεις μελέτης, καθώς και χωριστό αναγνωστήριο, όπου μπορούν να μελετήσουν οι φοιτητές/τριες. Οι παραπάνω ερωτήσεις απαντώνται αναλυτικά τόσο στο τμήμα του στρατηγικού σχεδιασμού (7) όσο και στο τμήμα που αφορά τις υποδομές και τις διοικητικές υπηρεσίες (8).

- **Είναι διαθέσιμα τα εκπαιδευτικά εργαστήρια για χρήση εκτός προγραμματισμένων ωρών;**

Όχι, λόγω έλλειψης επικουρικού προσωπικού. Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2019-2020 ο αριθμός αποσπασμένου εκπαιδευτικού προσωπικού που συνέβαλε στη λειτουργία των εργαστηρίων είναι σχεδόν μηδενικός (1 αποσπασμένος δάσκαλος στο ΠΤΔΕ Φλώρινας για τις ανάγκες του Τμήματος συνολικά).

Τα εργαστήρια Φυσικής και Βιολογίας είναι διαθέσιμο (όταν δεν υλοποιούνται μαθήματα) με προγραμματισμένο ωράριο που αναρτάται στον πίνακα ανακοινώσεων έξω από το εργαστήριο. Μεταπτυχιακοί φοιτητές στηρίζουν την εν λόγω λειτουργία.

4.6. Πώς κρίνετε τον βαθμό αξιοποίησης των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών;

- **Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στην παρουσίαση των μαθημάτων; Πώς; Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στη διδασκαλία; Πώς;**

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω, οι αίθουσες είναι εξοπλισμένες με βιντεοπροβολέα, οθόνη προβολής και δυνατότητα πρόσβασης στο Διαδίκτυο. Οι δυνατότητες αυτές αξιοποιούνται από την πλειονότητα των διδασκόντων κατά την παρουσίαση των μαθημάτων και τη διδασκαλία.

Εξάλλου, υποστηρικτικό υλικό για τα μαθήματα έχει αναρτηθεί στην ασύγχρονη πλατφόρμα εκπαίδευσης Open eClass από τους διδάσκοντες του Τμήματός μας.

- **Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στην εργαστηριακή εκπαίδευση; Πώς;**

Στο Τμήμα μας διδάσκονται μαθήματα με αντικείμενο τη διδασκαλία με ΤΠΕ (π.χ. Πληροφορική και Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση, Σχεδίαση και ανάπτυξη

εκπαιδευτικού λογισμικού, Διάχυτες διεπαφές στο Σχολείο κ.ά.). Επιπλέον, στο εργαστήριο των Φυσικών Επιστημών χρησιμοποιούνται εκπαιδευτικά λογισμικά και διαδίκτυο για την αναζήτηση πληροφοριών σχετικών με τα φυσικά φαινόμενα.

● **Χρησιμοποιούνται ΤΠΕ στην επικοινωνία των φοιτητών με τον διδάσκοντα; Πώς;**

Η επικοινωνία μεταξύ φοιτητών και διδασκόντων συχνά πραγματοποιείται μέσω της χρήσης ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, της χρήσης της πλατφόρμας ασύγχρονης εκπαίδευσης καθώς και της χρήσης του Skype.

4.7. Πώς κρίνετε την αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων και τη μεταξύ τους συνεργασία;

● **Αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων στα μαθήματα.**

Η αναλογία διδασκόντων/ διδασκομένων στα υποχρεωτικά μαθήματα είναι δυσανάλογα μεγάλη. Σε κάθε διδάσκοντα αναλογούν μέχρι και 190 φοιτητές. Στα υποχρεωτικά κατ' επιλογήν μαθήματα (ΥΕ) η επιθυμητή και προβλεπόμενη αναλογία ήταν στο 1/30. Ωστόσο, λόγω της έλλειψης προσωπικού σε κάποια μαθήματα υπήρξε αναλογία μέχρι και 1/60, γεγονός που καθιστά δύσκολη την σε βάθος συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων.

Σε ό,τι αφορά τη Διδακτική Μεθοδολογία και Πρακτική Άσκηση (Δι.Με.ΠΑ), η οποία εκτυλίσσεται σε 3 φάσεις, οι συνεργασίες των φοιτητών με τους αποσπασμένους εκπαιδευτικούς αρχίζει από το 2^{ο} έτος και συνεχίζεται μέχρι 4^{ο}. Για κάθε προετοιμασία διδασκαλίας που εφαρμόζουν οι φοιτητές/τριες στα σχολεία προηγείται ατομική συνεργασία τουλάχιστον 2 ωρών με τους μέντορες. Πρόκειται για ουσιαστική στήριξή τους στην οργάνωση της διδακτικής διαδικασίας (σχεδιασμός μαθήματος και εργαστήρια), ώστε να προετοιμαστούν για το επάγγελμα που θα ακολουθήσουν μετά την αποφοίτησή τους. Η έλλειψη αποσπασμένων εκπαιδευτικών οδηγεί τα μέλη ΔΕΠ που εμπλέκονται στην πρακτική άσκηση να αναλαμβάνουν την ατομική συνεργασία με τους φοιτητές ή να εμπλέκουν μερικώς μεταπτυχιακούς φοιτητές ή υποψήφιους διδάκτορες. Το ακαδημαϊκό έτος 2018-2019 στην πρακτική άσκηση συνέδραμαν και οι μεταπτυχιακοί υπότροφοι.

● **Αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων στα εργαστήρια.**

Η αναλογία διδασκόντων/διδασκομένων στα εργαστήρια προσεγγίζει τον ένα διδάσκοντα προς είκοσι πέντε διδασκομένους. Ωστόσο, για να προκύψει αυτή η αναλογία οι διδάσκοντες υλοποιούν τα εργαστηριακά μαθήματα σε δύο εξάμηνα αντί για ένα. Η αναλογία εξαρτάται και από τον αριθμό των αποσπασμένων εκπαιδευτικών κάθε χρόνο οι οποίοι παρέχουν επικουρικό έργο. Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2019-2020 αποσπάστηκε μόνο ένας εκπαιδευτικός αλλά η λειτουργία των εργαστηρίων ενισχύθηκε από τις ανταποδοτικές υποτροφίες που εγκρίθηκαν για το Τμήμα. Με αυτό τον τρόπο οι αναλογίες διδασκόντων/διδασκομένων στα εργαστήρια δεν επιβαρύνθηκαν περαιτέρω.

● **Έχουν οι διδάσκοντες ανακοινωμένες ώρες γραφείου για συνεργασία με τους φοιτητές; Τις τηρούν; Αξιοποιούνται από τους φοιτητές;**

Οι διδάσκοντες ορίζουν ώρες συνεργασίας με τους φοιτητές που κατανέμονται τουλάχιστον σε δύο ημέρες την εβδομάδα. Οι ώρες αυτές τηρούνται και αξιοποιούνται

από τους φοιτητές, τόσο για απορίες τους σχετικά με το μάθημα όσο και για την εποπτεία της πορείας των εργασιών που έχουν αναλάβει. Η συνεργασία των διδασκόντων με τους φοιτητές, ωστόσο, δεν περιορίζεται στις ώρες γραφείου. Οι πόρτες των γραφείων των καθηγητών είναι πάντα ανοιχτές, κάτι το οποίο χαρακτηρίζει τα μικρά πανεπιστήμια, καθώς οι σχέσεις καθηγητών και φοιτητών είναι προσωπικές και οικείες.

4.8. Πώς κρίνετε τον βαθμό σύνδεσης της διδασκαλίας με την έρευνα;

- **Πώς μεθοδεύεται η εκπαίδευση των φοιτητών στην ερευνητική διαδικασία (π.χ. αναζήτηση και χρήση βιβλιογραφίας);**

Την εκπαίδευση στην αναζήτηση μέσω πηγών σε βάσεις δεδομένων αναλαμβάνουν οι εργαζόμενοι στην βιβλιοθήκη ατομικά καθώς επισκέπτονται την βιβλιοθήκη. Όπως αναφέρεται παραπάνω, στους φοιτητές/τριες συχνά δίνεται επιπλέον βιβλιογραφία για την οποία οι φοιτητές/τριες ανατρέχουν στη βιβλιοθήκη. Εξάλλου, συχνά για τις ανάγκες των εργασιών τους απαιτείται να ανατρέξουν σε ηλεκτρονικές πηγές καθώς το Πανεπιστήμιό μας είναι συνδεδεμένο με την ηλεκτρονική βάση περιοδικών Heal-Link και οι φοιτητές/τριες εκπαιδεύονται στην ανεύρεση άρθρων από τους εργαζόμενους στη βιβλιοθήκη. Στον σύντομο Οδηγό Επιστημονικής Τεχνογραφίας υπάρχουν οδηγίες για την αναζήτηση, αξιολόγηση και παράθεση των βιβλιογραφικών πηγών.

- **Παρέχεται στους φοιτητές/τριες δυνατότητα συμμετοχής σε ερευνητικά έργα;**

Το Τμήμα επιδιώκει την εξοικείωση των φοιτητών με τις σύγχρονες διαδικασίες αγωγής και μάθησης που συνδέονται με τη λειτουργία του σχολείου και ενθαρρύνει τη συνεργασία τους με τους διδάσκοντες και μεταξύ τους για την εκπόνηση ερευνητικών εργασιών. Οι φοιτητές/τριες αναλαμβάνουν ομαδικές ή ατομικές ερευνητικές εργασίες, ώστε να συνειδητοποιήσουν τον τρόπο με τον οποίο πραγματοποιείται η επιστημονική έρευνα (αναζήτηση και χρήση πηγών, οργάνωση της δομής της εργασίας, εξαγωγή πρωτότυπων συμπερασμάτων κ.ά.). Αρκετοί φοιτητές συμμετέχουν σε ερευνητικά προγράμματα μελών ΔΕΠ είτε με τη μορφή επικουρίας είτε με τη μορφή συνεργασίας που καταλήγουν σε από κοινού δημοσιεύσεις σε επιστημονικά περιοδικά ή ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια. Το ίδιοι ισχύει και για την έρευνα που αναπτύσσουν οι φοιτητές/τριες στο πλαίσιο των πτυχιακών τους εργασιών, με την καθοδήγηση των εποπτών τους. Πρόσφατα, εφόσον λύθηκε το πρόβλημα της απαγόρευσης εκπόνησης ερευνών στα δημόσια σχολεία, πλην των πειραματικών, και αποκεντρώθηκε η έγκριση αυτής της μορφής εκπαιδευτικής έρευνας, αμβλύνθηκαν σε μεγάλο βαθμό οι δυσχέρειες στην εκπόνηση ερευνών εκ μέρους των μελών του Δ.Ε.Π., των μεταπτυχιακών φοιτητών καθώς και στην εκπόνηση χρηματοδοτούμενων ερευνητικών προγραμμάτων.

Επιδιώκεται οι φοιτητές/τριες του Τμήματος να συμμετέχουν σε έρευνας στο πλαίσιο της μεθοδευμένης, πλαισιωμένης και ευρέως θεμελιωμένης πρακτικής τους άσκησης στα συνεργαζόμενα δημοτικά σχολεία της περιοχής Φλώρινας, η οποία στοχεύει στη βασική διδακτική τους κατάρτιση, θεωρητική και πρακτική. Αυτή αρθρώνεται σε τρεις ξεχωριστές φάσεις με ανάλογους στόχους, περιεχόμενα και δομικά χαρακτηριστικά. Ξεκινά στο τρίτο εξάμηνο και ολοκληρώνεται στο όγδοο.

- Η Α΄ φάση αποβλέπει στην εισαγωγή του φοιτητή στη θεωρία και πράξη του σχολείου και της διδασκαλίας, με θεωρητικά μαθήματα στη Σχολή και συστηματική παρατήρηση (με χρήση ερευνητικού εργαλείου / Φύλλο Παρατήρησης της Διδασκαλίας) στο σχολείο.

- Η Β΄ φάση αποβλέπει στη θεωρητική κατάρτιση του φοιτητή στη διδακτική των μαθημάτων του δημοτικού σχολείου και στην ανάπτυξη ικανοτήτων σχεδιασμού, διεξαγωγής και αξιολόγησης της διδασκαλίας των μαθημάτων αυτών.
- Η Γ΄ φάση αποσκοπεί στην εισαγωγή του φοιτητή στον κανονικό, καθημερινό ρυθμό εργασίας και ζωής στο σχολείο και υλοποιείται σε πολυθέσια δημοτικά σχολεία της πόλης και των κοινοτήτων της περιοχής της Φλώρινας. Ο/η φοιτητής/τρια αναλαμβάνει την ευθύνη του παιδαγωγικού και διδακτικού έργου για δύο εβδομάδες: 2 ημέρες: γνωριμία με την τάξη, 1 ημέρα: βαθμιαία ένταξη στο ημερήσιο πρόγραμμα εργασίας και διδασκαλία 2 μαθημάτων, και 7 ημέρες: ανάληψη της ευθύνης της τάξης και διδασκαλία όλων των μαθημάτων του ημερήσιου προγράμματος.

Όλες οι φάσεις της πρακτικής άσκησης επέχουν θέση εργαστηρίου. Για την αποτελεσματική διεξαγωγή τους σημαντικό ρόλο επιτελούν οι μέντορες των φοιτητών, οι οποίοι τους υποστηρίζουν στην προετοιμασία τους για το εκπαιδευτικό έργο.

Αξίζει εδώ να σημειωθεί ότι από το 2011 οι φοιτητές/τριες του Τμήματος έχουν την ευκαιρία να συμμετέχουν σε ερευνητικά έργα, προσφέροντας εργασία σε φορείς στους οποίους οι ίδιοι απασχολούνται στο πλαίσιο της Διευρυμένης Πρακτικής Άσκησης. Πιο συγκεκριμένα, στο πλαίσιο αυτό επιδιώκεται η σύνδεση των γνώσεων που αποκτούν οι φοιτητές/τριες μας με τις μελλοντικές επαγγελματικές απαιτήσεις, με σκοπό την πληρέστερη ένταξή τους στο εργασιακό περιβάλλον. Οι φοιτητές/τριές μας απασχολούνται δύο μήνες σε κοινωνικούς χώρους, φορείς, εταιρείες κ.λπ, οι οποίοι πιθανόν στο μέλλον να αποτελέσουν χώρους αναζήτησης εργασίας από μέρους τους (βλ. τα χωρία 2.1.2 και 6.1). Εκεί κάποτε έχουν τη δυνατότητα να αναπτύξουν έρευνα, σε συνεννόηση βέβαια με τον αντίστοιχο φορέα υποδοχής.

4.9.Πώς κρίνετε τις συνεργασίες με εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού και του εξωτερικού και με το κοινωνικό σύνολο;

- **Με ποια εκπαιδευτικά κέντρα του εσωτερικού συνεργάζεται το Τμήμα και πώς;**

Το ΠΤΔΕ συνεργάζεται με τα περισσότερα παιδαγωγικά τμήματα (Δημοτικής και Νηπιαγωγών) της χώρας μας καθώς και ανάλογα με το ερευνητικό πεδίο του κάθε μέλους ΔΕΠ με ανάλογα πανεπιστημιακά τμήματα πχ Ψυχολογίας και Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής του ΑΠΘ, Εκπαιδευτικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, Ειδικής Αγωγής του Πανεπιστημίου Βόλου, Πολυτεχνείο ΑΠΘ, Φιλολογίες ξένων γλωσσών, Μαθηματικό, Φυσικό κ.ά). Οι συνεργασίες αυτές αφορούν ερευνητικές συνεργασίες των μελών ΔΕΠ με συναδέλφους τους απο τα διάφορα τμήματα, ερευνητικά Προγράμματα, συνδιοργάνωση πανελλήνιων ή διεθνών συνεδρίων και τη συνεργασία σε Μεταπτυχιακά Προγράμματα Σπουδών. Για παράδειγμα το ΠΤΔΕ από το 2003 συνεργάζεται με τα Τμήματα Προσχολικής Αγωγής, Αρχιτεκτόνων Μηχανικών και Μηχανολόγων Μηχανικών του ΑΠΘ στο πλαίσιο του Διαπανεπιστημιακού Προγράμματος Μεταπτυχιακων Σπουδών "Μουσειολογία - Διαχείριση Πολιτισμού".

- **Με ποια εκπαιδευτικά κέντρα του εξωτερικού συνεργάζεται το Τμήμα και πώς;**

Στη βάση προγραμμάτων κινητικότητας (ERASMUS και ERASMUS+), επισκέψεων προσκεκλημένων ερευνητών, καθώς και ενός εντατικού προγράμματος ERASMUS, το Τμήμα συνεργάζεται με 22 ιδρύματα του εξωτερικού τα οποία αναφέρονται στην παρακάτω διεύθυνση:

https://uowm.gr/administration/services/intrelations/erasmus/dimereis-simfonies/

Επιπλέον, το ΠΤΔΕ έχει αναπτύξει καλές σχέσεις με τα Πανεπιστήμια των γειτονικών χωρών Αλβανίας και FYROM, οι οποίες έχουν διευρυνθεί ακόμα περισσότερο με τη συνεργατική υλοποίηση τριών Διεθνών Συνεδρίων (βλ. χωρίο 2.1.4). Ακόμη, υπάρχει πρόγραμμα ERAMSUS+ για ανταλλαγή φοιτητών και καθηγητών μεταξύ του ΠΔΜ και του Πανεπιστημίου της Κορυτσάς, ενώ έχουν πραγματοποιηθεί δύο εκπαιδευτικές επισκέψεις από φοιτητές του ΠΤΔΕ στην Παιδαγωγική Σχολή Πελαγονίας (Μοναστήρι).

Επιπλέον, υπάρχουν προγράμματα ERAMSUS+ για ανταλλαγή φοιτητών και καθηγητών μεταξύ του ΠΤΔΕ του ΠΔΜ και των παρακάτω Πανεπιστημίων:

α) του Πανεπιστημίου Αργυροκάστρου και του Πανεπιστημίου των Τιράνων της Αλβανίας

β) του Κρατικού Πανεπιστημίου της Μαριούπολης της Ουκρανίας.

Ακόμη, υλοποιήθηκαν προγράμματα διδασκαλίας της Ελληνικής Γλώσσας στην Πελαγονία, Μοναστήρι/Bitola –στο πλαίσιο της Διευρυμένης Πρακτικής Άσκησης–, αλλά και σε συνεργασία διδασκόντων και μεταπτυχιακών φοιτητών με την Ένωση της Ελληνικής Γλώσσας και Πολιτισμού «Πελαγονία» που εδρεύει στη Bitola. Επίσης, υλοποιήθηκαν προγράμματα διδασκαλίας της Ελληνικής Γλώσσας στην Αλβανία, Κορυτσά –στο πλαίσιο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών.

Από το προσωπικό του ΠΤΔΕ έχουν πραγματοποιηθεί διδασκαλίες σε ΑΕΙ του εξωτερικού στο πλαίσιο του Προγράμματος ERASMUS (π.χ. Πανεπιστήμια Ορλεάνης, Τουρ και Ανζέ/Anger, Salzburg, Κύπρου), αλλά και στο πλαίσιο επιστημονικής άδειας μελών ΔΕΠ στο Πανεπιστήμιο Linnaeus της Σουηδίας και στο Πανεπιστήμιο της Γενεύης.

Σε σύμπραξη με το ΠΤΝ έχει δημιουργηθεί το Πρόγραμμα «ΕΛΛΗΝΟΠΑΙΔΕΙΑ» (Modern Greek Paideia), σε συνεργασία με την Ελληνική Κοινότητα του Τορόντο, το οποίο ξεκίνησε το 2012 με τη συγγραφή του Προγράμματος Σπουδών για την Ελληνική ως δεύτερη/ξένη γλώσσα. Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα περιλαμβάνει βιβλία για τον μαθητή από την Α΄ δημοτικού μέχρι τη Γ΄ Λυκείου, καθώς και αντίστοιχα βιβλία του δασκάλου.

- **Αναπτύσσονται συγκεκριμένες εκπαιδευτικές συνεργασίες με τοπικούς, περιφερειακούς ή εθνικούς κοινωνικούς φορείς;**

Τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος παρέχουν επιστημονική υποστήριξη στους εκπαιδευτικούς (Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης) της περιοχής με τη μορφή ημερίδων, μικρών συνεδρίων και σεμιναρίων πάνω σε θέματα που αφορούν τα γνωστικά αντικείμενα που διδάσκονται. Δίνουν επίσης ευχαρίστως διαλέξεις πάνω σε θέματα των γνωστικών τους αντικειμένων και ενδιαφερόντων, όπου κι αν κληθούν προς τούτο από φορείς της περιοχής, π.χ. "Ανοικτό" Πανεπιστήμιο Δήμων της περιοχής, Σχολή Γονέων της Ιεράς Μητρόπολης Φλωρίνης Πρεσπών και Εορδαίας, σχολικές επιτροπές γυμνασίων ή λυκείων, σχολικούς συμβούλους κ.λπ.

Επίσης, με την πρακτική άσκηση δίνουν την ευκαιρία για τη σύνδεση της Τριτοβάθμιας με την Πρωτοβάθμια εκπαίδευση σε επίπεδο επιστημονικό, ερευνητικό και κοινωνικό. Σημαντικό ρόλο στη διαδικασία αυτή παίζουν οι μέντορες. Από την παρουσία των μεντόρων σε όλες τις φάσεις της Δι.Με.Π.Α. και από τους απαιτητικούς ρόλους που

αναλαμβάνουν – οργάνωση των επισκέψεων των φοιτητών στα σχολεία, επιστημονική και παιδαγωγική καθοδήγησή τους, αξιολόγηση των διδακτικών ασκήσεων, «εταιρική» υποστήριξη των δασκάλων που ανοίγουν τις τάξεις τους στους φοιτητές/τριες και εν γένει στήριξη όλων των δράσεων που αναπτύσσονται για τη σύζευξη θεωρίας και πράξης – εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό η διαμόρφωση δύο σημαντικών παραμέτρων: (α) της αρμονικής συνεργασίας ανάμεσα στα σχολεία και στο Τμήμα ως ίδρυμα εκπαίδευσης εκπαιδευτικών και (β) της ανάπτυξης θεωρητικής υποδομής για τη θεμελίωση και την επιτυχή οργάνωση της Πρακτικής Άσκησης. Το 2019-2020 ρόλων μεντόρων έχουν αναλάβει μεταπτυχιακοί φοιτητές και υποψήφιοι διδάκτορες στο πλαίσιο των ακαδημαϊκών υποτρόφων, γεγονός που ενίσχυσε τη σχέση της Πρωτοβάθμιας και Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης.

Έχουν δημιουργηθεί μνημόνια συνεργασίας με δημοτικά σχολεία των Σερρών και της Νάξου, καθώς και άτυπη συνεργασία με το ΚΠΕ Μελίτης - Βεύης. Αναπτύχθηκε συστηματική συνεργασία ανάμεσα σε δημοτικά σχολεία της ευρύτερης περιοχής της Φλώρινας με το Εργαστήριο "Εκπαίδευσης στις Φυσικές Επιστήμες και την Αειφορία" με αποτέλεσμα την υλοποίηση Φεστιβάλ Φυσικών Επιστημών και Τεχνολογίας. Έχουν γίνει 5 Φεστιβάλ (λόγω κορωνοϊού τον Ιούνιο 2020 δεν πραγματοποιήθηκε).

Επιπλέον, το Τμήμα αναπτύσσει συνεργασίες με φορείς που έχουν τοπικό, περιφερειακό καθώς και εθνικό χαρακτήρα και δράση (Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Κέντρο Διάδοσης Επιστημών και Μουσείο Τεχνολογίας, ΔΕΗ, Ορυχεία λιγνίτη, Δήμος Φλώρινας, Αρχαιολογικό Μουσείο Φλώρινας, Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης Φλώρινας, ΦΣΦ Αριστοτέλης, άλλοι Δήμοι, Περιφέρεια κ.ά.). Οι συνεργασίες αυτές εκτείνονται σε όλη την Ελλάδα, αλλά και στο εξωτερικό, καθώς οι φοιτητές/τριες επιλέγουν να έρθουν σε επαφή με φορείς που δεν είναι αναγκαστικά στην περιοχή του ΠΔΜ και να προσφέρουν εργασία στο πλαίσιο της Διευρυμένης Πρακτικής Άσκησης.

Κατά την τελευταία δεκαετία διεξάγεται διαγωνισμός με την επωνυμία «Μαθηματικά της Φύσης και της Ζωής» με στόχο οι μαθητές του Δημοτικού Σχολείου να ενδιαφερθούν περισσότερο και να αγαπήσουν τα μαθηματικά. Ο διαγωνισμός διεξάγεται στις εγκαταστάσεις της Παιδαγωγικής Σχολής υπό την εποπτεία και το συντονισμό μελών ΔΕΠ του Τμήματος ή/και σε σχολεία της πόλης της Φλώρινας. Δίνεται η ευκαιρία στους μαθητές που συμμετέχουν στο διαγωνισμό να επισκεφθούν τις εγκαταστάσεις της Σχολής με τους γονείς τους και τους δασκάλους τους και προάγεται η προβολή του Τμήματος στην τοπική και την ευρύτερη κοινωνία της Δυτικής Μακεδονίας.

Το Εργαστήριο Τοπικής Ιστορίας στο πλαίσιο του Μεταπτυχιακού προγράμματος «Δημόσιες χρήσεις της ιστορίας και της Τοπική Ιστορίας ανέπτυξε συνεργασία με την αντιδημαρχία πολιτισμού του Δήμου Φλώρινας με στόχο την παραγωγή ενημερωτικού - ερμηνευτικού υλικού για τα ιστορικό τοπίο της πόλης της Φλώρινας και πρόσβασή του με χρήση QR-codes με στόχο την ψηφιακή ξενάγηση στην πόλη. Το ίδιο εργαστήριο συνεργάστηκε με Εφορεία Αρχαιοτήτων και το Αρχαιολογικό Μουσείο Φλώρινας για το σχεδιασμό και την υλοποίηση του εκπαιδευτικού προγράμματος: «Η πόλη στο Μουσείο – Ανακαλύπτω τη ζωή σε μια αρχαία πόλη» με την ευκαιρία της *Διεθνούς Ημέρας Μουσείων* το 2016 («Μουσεία και πολιτιστικό τοπίο») στο οποίο συμμετείχαν 400 μαθητές Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης της περιοχής της Φλώρινας. Το εργαστήριο πραγματοποιήθηκε ξανά το 2019 σε συνεργασία με τον Δήμο Φλώρινας.

Όπως φαίνεται από τα παραπάνω, το Τμήμα δημιουργεί διαύλους επικοινωνίας με επιστημονικούς, κοινωνικούς και επιχειρησιακούς φορείς που δραστηριοποιούνται σε σύγχρονες μορφές τυπικής ή μη τυπικής μάθησης· επιπλέον, προσφέρει ευκαιρίες για άνοιγμα του ελληνικού πανεπιστημίου της περιφέρειας στα Βαλκάνια και την υπόλοιπη Ευρώπη. Στο πλαίσιο αυτό οργανώθηκε και υλοποιήθηκε εξαμηνιαίο εξ αποστάσεως επιμορφωτικό πρόγραμμα (σε σύγχρονο και ασύγχρονο περιβάλλον) σε εκπαιδευτικούς της Ελληνικής Μειονότητας της Αλβανίας. Επίσης, οργανώθηκε επιμορφωτική δράση για τους εκπαιδευτικούς Ελληνικής γλώσσας σε Πανουκρανικό επίπεδο και το ΠΤΔΕ

συμμετείχε ως συνδιοργανωτής σε δύο Παγκόσμιες δράσεις που οργάνωσε η Ομοσπονδία Εκπαιδευτικών Αμερικής μαζί με το Γραφείο Εκπαίδευσης της Αρχιεπισκοπής Αμερικής. Συμμετείχε, επίσης, στην οργάνωση του προγράμματος «Παίζω και μαθαίνω την ελληνική ως Γ2/ΞΓ» για μαθητές ηλικίας 8-13 χρονών από τη Ρωσία, Ουκρανία, Γεωργία, Ρουμανία σε θερινές κατασκηνώσεις του Δήμου Ασπρόπυργου.

4.10. Πώς κρίνετε την κινητικότητα του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών;

- **Υπάρχει στρατηγικός σχεδιασμός του Τμήματος σχετικά με την κινητικότητα των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας; Πόσες και ποιες συμφωνίες έχουν συναφθεί για την ενίσχυση της κινητικότητας του διδακτικού προσωπικού ή/και των φοιτητών;**

Το Τμήμα στηρίζει και βλέπει πολύ θετικά την σύναψη διμερών και άλλων συμφωνιών με άλλα τμήματα και πανεπιστήμια του εξωτερικού. Το Τμήμα έχει αναπτυσσόμενη πολιτική στην σύναψη διμερών συμφωνιών με τα εξής πανεπιστήμια του εξωτερικού:
https://uowm.gr/administration/services/intrelations/erasmus/didaktiko-prosopiko/
Έχουν συναφθεί πρωτόκολλα συνεργασίας με το Κρατικό Πανεπιστήμιο της Μαριούπολης, το Πανεπιστήμιο Αργυροκάστρου και το Πανεπιστήμιο Kragujevac της Σερβίας. Στο πλαίσιο της συνεργασίας με το Πανεπιστήμιο Kragujevac, ιδρύθηκε (το 2019) διακρατικό ερευνητικό κέντρο για την πρώιμη διγλωσσία και τη διδασκαλία γλωσσών σε μαθητές μικρής ηλικίας.

Εκτός από το πρόγραμμα ανταλλαγών για διδασκαλία (1 εβδομάδα), έχει υπάρξει συνεργασία και μεταξύ του ΠΤΔΕ και των Πανεπιστημίων NHL University (Noordeldijke Hogeschool Leeuwarden), THE NETHERLANDS (http://www.nhl.nl), University of Ljubljana, SLOVENIA (http://www.uni-lj.si), Cyprus University of Technology, Lemessos, CYPRUS (http://www.cut.ac.cy) και St. Mary's University College, Belfast, UNITED KINGDOM (http://www.stmarys-belfast.ac.uk).

- **Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος μετακινήθηκαν προς άλλα Ιδρύματα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;**

Κατά την τελευταία πενταετία πραγματοποιήθηκαν εικοσιδύο (22) μετακινήσεις μελών ΔΕΠ, με χρηματοδότηση από το πρόγραμμα ERASMUS, στο πλαίσιο διδασκαλίας τους σε προπτυχιακά ή μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών άλλων πανεπιστημίων.

- **Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού άλλων Ιδρυμάτων μετακινήθηκαν προς το Τμήμα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;**

Δεκαπέντε (15) μέλη ΔΕΠ άλλων Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων μετακινήθηκαν την τελευταία πενταετία στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων.

- **Πόσοι φοιτητές/τριες του Τμήματος μετακινήθηκαν προς άλλα Ιδρύματα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;**

Μετακινήθηκαν εικοσιτέσσερεις (24) φοιτητές και φοιτήτριες.

- **Πόσοι φοιτητές/τριες άλλων Ιδρυμάτων μετακινήθηκαν προς το Τμήμα στο πλαίσιο ακαδημαϊκών/ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά την τελευταία πενταετία;**

Μετακινήθηκα έξι (6) φοιτητές και φοιτήτριες.

- **Υπάρχουν διαδικασίες αναγνώρισης του εκπαιδευτικού έργου που πραγματοποιήθηκε σε άλλο Ίδρυμα;**

Το εκπαιδευτικό έργο αναγνωρίζεται από το τμήμα ακολουθώντας την αναγνώριση των ECTS μονάδων που μεταφέρουν οι φοιτητές/τριες και οι φοιτήτριες που παρακολούθησαν εκπαιδευτική διαδικασία σε άλλο ίδρυμα και πέρασε το μάθημα/μαθήματα.

- **Πόσο ικανοποιητική είναι η λειτουργία και η στελέχωση του κεντρικού Γραφείου Διεθνών / Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και των συνδέσμων τους;**

Η λειτουργία του κεντρικού Γραφείου Διεθνών Προγραμμάτων του Πανεπιστημίου μας, κυρίως, από το 2012 που στελεχώθηκε με νέα διοικητική υπάλληλο είναι πολύ αποτελεσματική. Το συγκεκριμένο Γραφείο Διεθνών Σχέσεων και Ευρωπαϊκών διεκπεραιώνει με επιτυχία τις παρακάτω δράσεις:

- την υπογραφή διαπανεπιστημιακών συμφωνιών και την παρακολούθηση της υλοποίησής τους
- τη διαχείριση του ευρωπαϊκού εκπαιδευτικού προγράμματος Erasmus+
- τη συμμετοχή σε άλλα ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά προγράμματα επιστημονικής συνεργασίας και κινητικότητας
- την εξυπηρέτηση και καθοδήγηση των φοιτητών, καθώς και του διδακτικού και διοικητικού προσωπικού που συμμετέχει στα προγράμματα κινητικότητας
- την ενθάρρυνση και υποστήριξη της συμμετοχής του Π.Δ.Μ. σε ευρωπαϊκά δίκτυα (θεματικά, εντατικά προγράμματα κτλ)
- την επικοινωνία με τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια για την εμβάθυνση των διμερών σχέσεων και την αντιμετώπιση όλων των σχετικών με την κινητικότητα θεμάτων
- την ενημέρωση σε τακτή βάση των μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας του Π.Δ.Μ. για τις δυνατότητες που τους προσφέρουν τα ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά προγράμματα
- την ενεργή υποστήριξη όλων των πρωτοβουλιών και δράσεων του Π.Δ.Μ στην κατεύθυνση της συνοχής του ευρωπαϊκού πανεπιστημιακού χάρτη (εφαρμογή συστήματος ECTS, Diploma Supplement, κτλ)

Περισσότερες πληροφορίες για ΓΔΣ υπάρχουν στην παρακάτω διεύθυνση:

https://uowm.gr/administration/services/intrelations/erasmus/

- **Τι ενέργειες για την προβολή και ενημέρωση της ακαδημαϊκής κοινότητας για τα προγράμματα κινητικότητας αναλαμβάνει το Τμήμα;**

Το Τμήμα ενημερώνει επίσημα τα μέλη ΔΕΠ και τους φοιτητές μέσω των Γενικών Συνελεύσεων καθώς και με ανακοινώσεις στα υποχρεωτικά μαθήματα. Ενημέρωση γίνεται και μέσω ηλεκτρονικών μηνυμάτων.

- **Οργανώνονται εκδηλώσεις για τους εισερχόμενους φοιτητές από άλλα Ιδρύματα;**

Το τμήμα αναλαμβάνει την οργάνωση της φιλοξενίας αλλοδαπών επιστημόνων ή άλλων επισήμων επισκεπτών που προσκαλούνται από το Πανεπιστήμιο και την ενημέρωση Ελλήνων ή αλλοδαπών υποψηφίων φοιτητών σχετικά με το Ίδρυμα. Επίσης, οργανώνονται επισκέψεις σε χώρους πολιτιστικού και ιστορικού ενδιαφέροντος στην ευρύτερη περιοχή της Μακεδονίας.

- **Πώς υποστηρίζονται οι εισερχόμενοι φοιτητές/τριες;**

Οι εισερχόμενοι φοιτητές/τριες και φοιτήτριες βρίσκονται σε επαφή με τους υπεύθυνους κατά περίπτωση καθηγητές και καθηγήτριες μέλη ΔΕΠ του Τμήματος όσον αφορά τα μαθήματά τους καθώς και για άλλα ζητήματα που αφορούν την διαμονή τους στην Φλώρινα. Επίσης, στο πλαίσιο λειτουργίας του θεσμού του Συμβούλου-καθηγητή οι φοιτητές/τριες και οι φοιτήτριες μπορούν να ενημερώνονται ή να έχουν υποστήριξη σε ζητήματα που τους απασχολούν. Κάθε μέλος ΔΕΠ δεσμεύεται με ένα συγκεκριμένο αριθμό πρωτοετών φοιτητών και φοιτητριών για την πιο αποτελεσματική λειτουργία του θεσμού.

- **Πόσα μαθήματα διδάσκονται σε ξένη γλώσσα για εισερχόμενους αλλοδαπούς σπουδαστές;**

Για τους φοιτητές που μετακινούνται μέσω του προγράμματος Erasmus υπάρχει αριθμός μαθημάτων που προτείνονται στην αγγλική γλώσσα τα οποία ακολουθούν το πρόγραμμα ECTS. Το Τμήμα προσφέρει μια σειρά μαθημάτων στο χειμερινό και εαρινό εξάμηνο στην Αγγλική γλώσσα (ορισμένα από αυτά και στην Γαλλική ή την Γερμανική) για τους φοιτητές που τυχόν το επισκεφθούν στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS. Τα μαθήματα αυτά και ο αντίστοιχος οδηγός σπουδών για τους εισερχόμενους φοιτητές/τριες βρίσκονται διαθέσιμοι στην παρακάτω διεύθυνση:

http://www.eled.uowm.gr/en/erasmus

- **Υπάρχει πρόσθετη (από το Τμήμα ή/και το Ίδρυμα) οικονομική ενίσχυση των φοιτητών και των μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού που λαμβάνουν μέρος στα προγράμματα κινητικότητας;**

Όχι, το Τμήμα έχει πενιχρά οικονομικά μέσα που δεν του επιτρέπουν να ενισχύσει αυτή την κινητικότητα.

- **Πώς προωθείται στο Τμήμα η ιδέα της κινητικότητας φοιτητών και μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού και της Ευρωπαϊκής διάστασης γενικότερα;**

Το Τμήμα μας ενθαρρύνει την κινητικότητα, καθώς παροτρύνει τους φοιτητές και τα μέλη του να μεταβούν σε Πανεπιστήμια του εξωτερικού, αλλά δεν μπορεί να τα υποστηρίξει περαιτέρω οικονομικά. Εξάλλου έχει πλήρη αντιστοιχία διδακτικών μονάδων με τα ευρωπαϊκά πανεπιστήμια, ακολουθώντας τη συμφωνία της Μπολόνια.

- **Πώς ελέγχεται η ποιότητα (και όχι μόνον η ποσότητα) της κινητικότητας του ακαδημαϊκού προσωπικού;**

Τα μέλη που μετακινούνται καταθέτουν σημείωμα με την ερευνητική/ακαδημαϊκή τους δραστηριότητα πριν την αναχώρησή τους. Επίσης, υποβάλλουν έκθεση πεπραγμένων μετά την επιστροφή τους από το Ίδρυμα του εξωτερικού και ενημερώνουν σχετικά τη Διοίκηση του Ιδρύματος.

5. Ερευνητικό έργο

5.1. Πώς κρίνετε την προαγωγή της έρευνας στο πλαίσιο του Τμήματος;

- **Υπάρχει συγκεκριμένη ερευνητική πολιτική του Τμήματος; Ποια είναι;**

Η ερευνητική πολιτική που εφαρμόζεται στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας εστιάζεται κυρίως στην καλλιέργεια και προαγωγή των Επιστημών της Αγωγής, μέσα από την ανάπτυξη και διενέργεια επιστημονικών ερευνών που αποσκοπούν στην αναζήτηση και στη θεμελίωση πρωτότυπης θεωρίας που αφορά τόσο την εκπαιδευτική διαδικασία όσο και όλους τους τομείς της εκπαιδευτικής έρευνας. Επίσης, η έρευνα που προάγεται από το Τμήμα έχει ως σκοπό την ενίσχυση και προσαρμογή όλων των αντικειμένων που συνθέτουν την παιδαγωγική δομή, στις σύγχρονες απαιτήσεις και ανάγκες της επιστήμης.

Ακόμη, για την προώθηση της έρευνας έχουν διαμορφωθεί διαθεματικές συνεργασίες μεταξύ μελών ΔΕΠ του Τμήματος και εκπαιδευτικών φορέων. Αντιπροσωπευτικό παράδειγμα είναι η συνεργασία που έχει αναπτυχθεί ανάμεσα στο Εργαστήριο Διδακτικής των Φυσικών επιστημών και σε δημοτικά σχολεία της περιοχής Φλώρινας στο περιεχόμενο της νανοτεχνολογίας. Μέσα από τη συνεργασία αυτή, μεταξύ άλλων, προκύπτουν ερευνητικά αποτελέσματα για την εισαγωγή της νανοτεχνολογίας στην υποχρεωτική εκπαίδευση.

- **Παρέχονται κίνητρα για τη διεξαγωγή έρευνας στα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας; Ποια είναι αυτά; Πώς ενημερώνεται το ακαδημαϊκό προσωπικό για δυνατότητες χρηματοδότησης της έρευνας; Πώς υποστηρίζεται η ερευνητική διαδικασία;**

Παρά τις περιορισμένες δυνατότητες χρηματοοικονομικής στήριξης του Τμήματος, το ακαδημαϊκό προσωπικό συμμετέχει στις τρέχουσες επιστημονικές εξελίξεις, με την παρουσία του σε επιστημονικά συνέδρια και συμπόσια, με την συμμετοχή του σε ερευνητικά έργα, με τις προτάσεις για ερευνητικά προγράμματα και κυρίως με την διεξαγωγή ερευνών, τα αποτελέσματα των οποίων δημοσιεύονται σε επιστημονικά περιοδικά, σε συλλογικούς τόμους, πρακτικά επιστημονικών συνεδρίων, κτλ. Τα οικονομικά κίνητρα διεξαγωγής έρευνας που παρέχονται στο ακαδημαϊκό προσωπικό του Τμήματος είναι ελάχιστα (π.χ. έμμεση ενίσχυση από τον τακτικό προϋπολογισμό του Τμήματος), ενώ γίνεται προσπάθεια υποβολής προτάσεων για υλοποίηση ερευνητικών προγραμμάτων και έργων, για τις προκηρύξεις των οποίων το ακαδημαϊκό προσωπικό ενημερώνεται κυρίως μέσω της Επιτροπής Ερευνών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας. Η ερευνητική διαδικασία υποστηρίζεται, από πλευράς ανθρώπινου δυναμικού, τόσο από τον/την υπεύθυνο/η της έρευνας όσο και από προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές.

- **Πώς διαχέονται τα ερευνητικά αποτελέσματα στο εσωτερικό του Τμήματος; Πώς διαχέονται τα ερευνητικά αποτελέσματα εκτός Τμήματος, στην ελληνική και διεθνή**

ακαδημαϊκή και επιστημονική κοινότητα; Πώς διαχέονται τα ερευνητικά αποτελέσματα στο τοπικό και εθνικό κοινωνικό περιβάλλον;

Τα ερευνητικά αποτελέσματα διαχέονται στο εσωτερικό του Τμήματος με ενημέρωση των μελών ΔΕΠ, ενώ σε επίπεδο επιστημονικής ακαδημαϊκής κοινότητας, διαχέονται μέσω δημοσιεύσεων σε ελληνικά και διεθνή επιστημονικά περιοδικά/συλλογικούς τόμους/πρακτικά και ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια. Επίσης, τα αποτελέσματα των ερευνών διαχέονται στο τοπικό και εθνικό κοινωνικό περιβάλλον κυρίως μέσω ημερίδων και δημοσιεύσεων στα ΜΜΕ, μέσω της ιστοσελίδας του τμήματος, καθώς και μέσω της Τριμηνιαίας Ανασκόπησης *(Newsletter)* και του λογαριασμού στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας .

Στην κατεύθυνση αυτή κινείται και η ηλεκτρονική έκδοση του περιοδικού της Σχολής Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Σπουδών ΜΕΝΟΝ:

MENON - Journal of Educational Research, http://www.edu.uowm.gr/site/menon/about

Το **MENON** αποτελεί ένα βήμα έκφρασης, διεθνών επιστημονικών προδιαγραφών για ερευνητές, ακαδημαϊκούς και εκπαιδευτικούς, με ευρύ φάσμα ακαδημαϊκών θεμάτων, που σχετίζονται με τα γνωστικά αντικείμενα των Τμημάτων της σχολής Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Σπουδών.

Στο περιοδικό μπορούν να δημοσιευθούν σε μία από τις τρεις γλώσσες: αγγλικά, γαλλικά και γερμανικά πρωτότυπες εμπειρικές και θεωρητικές μελέτες καθώς επίσης και βιβλιοκριτικές-παρουσιάσεις που θα κινούνται στα πεδία των ανθρωπιστικών, των κοινωνικών και των θετικών επιστημών.

Ο εκδότης και η συντακτική επιτροπή αποτελείται από 5 μέλη ΔΕΠ του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης και Νηπιαγωγών. Στην επιστημονική επιτροπή συμμετέχουν έγκριτοι επιστήμονες από πανεπιστήμια της Ελλάδας και του Εξωτερικού. Έχουν δημοσιεύσει συγγραφείς από Πανεπιστήμια στην Ελλάδα, Κύπρο, Σουηδία, Αλβανία, Πορτογαλία, ΗΠΑ, Μεξικό, Χιλή, Περού, Καναδάς, Γαλλία.

5.2. Πώς κρίνετε τα ερευνητικά προγράμματα και έργα που εκτελούνται στο Τμήμα;

- **Ποια ερευνητικά προγράμματα και δραστηριότητες υλοποιήθηκαν ή βρίσκονται σε εξέλιξη κατά την τελευταία πενταετία; Ποιο ποσοστό μελών ΔΕΠ/ΕΔΙΠ/ΕΕΕΠ αναλαμβάνει ερευνητικές πρωτοβουλίες; Συμμετέχουν εξωτερικοί συνεργάτες ή/και μεταδιδακτορικοί ερευνητές στα ερευνητικά προγράμματα;**

Υπάρχουν δυνατότητες και προοπτικές για ανάπτυξη ερευνητικών έργων και προγραμμάτων στο Τμήμα που να καλύπτουν την οργάνωση και διεξαγωγή ερευνών που αφορούν ευρύτερα τομείς εκπαίδευσης, πολιτισμού, νέων τεχνολογιών, κοινωνιολογίας, ψυχολογίας και γενικότερα έρευνες που αφορούν στις προτεραιότητες και στις ανάγκες των σύγχρονων θεμάτων εκπαιδευτικής έρευνας.

Τα ερευνητικά έργα που υλοποιήθηκαν την τελευταία πενταετία ή βρίσκονται σε εξέλιξη στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης είναι τα χρηματοδοτούμενα ευρωπαϊκά προγράμματα:

α) «RRO.S.L.E.E.F.: PROmoting Sustainable Living through the Education about Ecological Footprint» σε συνεργασία με το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.

β) «Think4Jobs: Critical Thinking for successful Jobs», στο πλαίσιο του ERASMUS KA203.

γ) Science Technology Innovation Mathematics Engineering for the Young (STIMEY), στο πλαίσιο του Horizon 2020.

δ) Critical Thinking Across the European Higher Education Curricula - CRITHINKEDU (2016-2019), στο πλαίσιο του ERASMUS+ KA2 (αριθμός σύμβασης: 2016-1-PT01-KA203-022808). Περισσότερες πληροφορίες στην ιστοσελίδα http://crithinkedu.utad.pt/en/crithinkedu/

ε) Νέοι σε κρίση/στην κρίση: Κατασκευές της επιστημονικής μετανάστευσης στο λόγο Ελλήνων/ίδων του εξωτερικού και των ΜΜΕ (2018-2019), έργο Έργου ΕΔΒΜ34,

στ) Xenios Zeus, Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Erasmus+/Τομέας Σχολικής Εκπαίδευσης (2016 – 2018) με τίτλο: "Managing the refugee and migrant flows through the development of educational and vocational frames for children and adults", (αριθμός σύμβασης 2016-1-EL01-KA201-023512) μεταξύ της Εθνικής Μονάδας Συντονισμού του Προγράμματος Erasmus+ και της Περιφερειακής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης Κεντρικής Μακεδονίας. Περισσότερες πληροφορίες στο http://www.xenioszeus.kmaked.eu/index.php/el/7-welcome-to-zeus-gr ,

ζ) Linguistic variation and language ideologies in mass culture texts: Design, development and assessment of learning material for critical language awareness,

η) Strengthening Interaction Competences and Growth in the Early Years and Transition (SIGNALS),

θ) Artful Leadership, στο πλαίσιο του Erasmus+, Περισσότερες πληροφορίες στο http://www.artfulleader.eu/about.html.

καθώς και τα χρηματοδοτούμενα εθνικά ερευνητικά προγράμματα:

α) «ΜΥΦΕΟ: Υποστήριξη παρεμβάσεων κοινωνικής μέριμνας φοιτητών στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας»

β) ΙΔΕΑ. Κατάλογος Έκθεσης Αρχαίας Ελληνικής Τεχνολογίας και Επιστήμης, Ερευνητικό Πρόγραμμα χρηματοδοτούμενο από ΟΤΑ και άλλους φορείς.

γ) Ανάπτυξη ψυχικής ανθεκτικότητας, συμβουλευτικής ομοτίμων και ιδιότητας του πολίτη στους μαθητές: Η εφαρμογή ενός σχεδίου παρεμβατικής δράσης, ΕΣΠΑ 2014-2020. Στο έργο έχουν εμπλακεί μαθητές, εκπαιδευτικοί και γονείς υπό την καθοδήγηση τριών υποψήφιων διδακτόρων, προκειμένου να αναπτυχθούν εκπαιδευτικές παρεμβάσεις σε τρεις άξονες: (α) την προσωπική ενδυνάμωση των μαθητών, με σημείο αιχμής την ψυχική τους ανθεκτικότητα (resilience), (β) τη συμβουλευτική ομηλίκων με έμφαση στη σχολική διαμεσολάβηση (peer mediation) και (γ) την εκπαίδευση στην ιδιότητα του πολίτη (citizenship education). Αναμενόμενο αποτέλεσμα ήταν οι μαθητές να αναπτύξουν ήπιες δεξιότητες (soft skills) σε επίπεδο κοινωνικοποίησης και σχολικών επιδόσεως. Τα οφέλη από την παρέμβαση αναμένεται να κεφαλαιοποιηθούν και από τους συνεργαζόμενους εκπαιδευτικούς, οι οποίοι θα αναπτύξουν την επαγγελματική τους μάθηση και χειραφέτηση, ώστε να εμπλουτίζουν το διδακτικό τους ρεπερτόριο με δράσεις που αποσκοπούν στην προσωπική και κοινωνική ενδυνάμωση των μαθητών, αλλά και στη διαμόρφωση μιας υπεύθυνης και δημοκρατικής στάσης ζωής.

δ) Απόψεις γονέων παιδιών με νοητική αναπηρία που φοιτούν στα γενικά σχολεία (2019). Ερευνητικό πρόγραμμα του Π.Δ.Μ (Ε.Υ: Αλευριάδου Αναστασία, Αναπληρωτής Ε.Υ. : Μαυροπαλιάς Τρύφων-μέλος ΕΔΙΠ του τμήματος).

ε) ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21ου αιώνα) – Νέο Πρόγραμμα Σπουδών (ετ. 2016, κωδικός ΟΠΣ: 295450 Οριζόντια Πράξη στις 8 Π.Σ., 3 Π. Στ. Εξ., 2 Π. Στ. Εισ. Υποέργο 1 : «Εκπόνηση Προγραμμάτων Σπουδών Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης»). Αξιολόγηση του υπάρχοντος εκπαιδευτικού υλικού για το γνωστικό αντικείμενο Λογοτεχνία δημοτικού.

Αξίζει, επίσης, να σημειωθεί ότι το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Επιστήμες της Αγωγής» του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης και η Σχολή Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Σπουδών του πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας διοργανώνουν το ***Φεστιβάλ Εκπαιδευτικών Περιβαλλόντων Μικτής Πραγματικότητας και Απτικών Συσκευών.*** Μαθητές από όλα τα σχολεία του νομού Φλώρινας επισκέπτονται το πανεπιστήμιο για να αλληλεπιδράσουν με φυσικές κατασκευές εμπλουτισμένες με

ψηφιακό περιεχόμενο με στόχο την ενσώματη μάθηση σε διαφορετικά γνωστικά αντικείμενα. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές χρησιμοποιώντας τεχνολογίες αιχμής, δημιουργούν και παρουσιάζουν σύγχρονα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα μάθησης, όπως απτικές διεπαφές και εφαρμογές επαυξημένης πραγματικότητας. Στις εκθέσεις αυτές, οι οποίες είναι μοναδικές σε πανελλήνιο επίπεδο, επιδιώκονται συγκεκριμένοι μαθησιακοί στόχοι για τους επισκέπτες μαθητές σε αντικείμενα όπως: νοεροί υπολογισμοί, κλάσματα, ιστορία, εποχές, ηθική ανάπτυξη, πεπτικό σύστημα, αγγλικό λεξιλόγιο.

Αξίζει να τονιστεί ότι το τμήμα έχει διοργανώσει ή συνδιοργανωσει σε συνεργασία με άλλα τμήματα ή φορείς δραστηριότητες, όπως επιστημονικά συνέδρια και ημερίδες, για την προώθηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων.

Συνδιοργάνωση του Διεθνούς Συνεδρίου «*Η Νέα Ελληνική γλώσσα στον Παρευξείνιο Χώρο και στα Βαλκάνια*» με το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Κομοτηνή 30/9-2/10, 2016.

Συνδιοργάνωση του Συνεδρίου: «*Καινοτόμες Προσεγγίσεις στη διδασκαλία των ξένων γλωσσών*», Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης &Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας-Πανεπιστήμιο Μαριούπολης, 25-27 Μαίου 2018.

Διοργάνωση Ημερίδας «**Μετανάστευση- Κινητικότητα- Brain Drain: Οι νέοι σε εποχές κρίσης**», 14 Μαΐου 2019, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, ΠΔΜ.

Συνδιοργάνωση του Διεθνούς Συνεδρίου *International Conference on"Internationalization of higher education: challenges and perspectives"* Mariupol State University, Institute of Higher Education of the National Academy of Sciences of Ukraine, Italian Institute of Culture, University of Basilicata(Italy), University of Western Macedonia, Democritus University of Thrace, Mariupol,April 18-19, 2018.

Συνδιοργάνωση του Διεθνούς Συνεδρίου «The Italian culture in the development of European civilization», Mariupol State University, Italian Institute of Culture, Karazin Kharkivnational University, Borys Grynchenko Kyiv University, Messina University, University of Basilicata(Italy), University of Western Macedonia 26-27, May 2020.

Συνδιοργάνωση του Διεθνούς Συνεδρίου *International Conference on"New Ukraine School"* Mariupol State University, Institute of Higher Education of the National Academy of Sciences of Ukraine, Italian Institute of Culture, University of Basilicata(Italy), University of Western Macedonia March 28-29, 2020.

Συμμετοχή στη διοργάνωση του 4^{ου} **παγκόσμιου teleforum** για «την ελληνόγλωσση εκπαίδευση σε όλο τον κόσμο» που διοργανώνει η Ομοσπονδία Ελλήνων Εκπαιδευτικών Αμερικής, σε συνεργασία με τον Διευθυντή του Γραφείου Ελληνικής Παιδείας Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αμερικής, Δρα Αναστάσιο Κουλαρμάνη., 13 Δεκεμβρίου 2020.

Συμμετοχή στη διοργάνωση του **3^{ου} παγκόσμιου teleforum** για «την ελληνόγλωσση εκπαίδευση σε όλο τον κόσμο» που διοργανώνει η Ομοσπονδία Ελλήνων Εκπαιδευτικών Αμερικής, σε συνεργασία με τον Διευθυντή του Γραφείου Ελληνικής Παιδείας Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αμερικής, Δρα Αναστάσιο Κουλαρμάνη., 19 Σεπτεμβίου 2020.

Συμμετοχή στη διοργάνωση του **2^{ου} παγκόσμιου teleforum** για «την ελληνόγλωσση εκπαίδευση σε όλο τον κόσμο» που διοργανώνει η Ομοσπονδία Ελλήνων Εκπαιδευτικών Αμερικής, σε συνεργασία με τον Διευθυντή του Γραφείου Ελληνικής Παιδείας Ιεράς Αρχιεπισκοπής Αμερικής, Δρα Αναστάσιο Κουλαρμάνη., 22 Αυγούστου 2020.

Οργάνωση και συντονισμός διήμερου επιμορφωτικού προγράμματος για τους εκπαιδευτικούς της ελληνικής μειονοτικής εκπαίδευσης της περιοχής του Αργυροκάστρου (4- 5 Μαΐου 2017).

5.3. Πώς κρίνετε τις διαθέσιμες ερευνητικές υποδομές;

- **Αριθμός και χωρητικότητα ερευνητικών εργαστηρίων. Επάρκεια, καταλληλότητα και ποιότητα του εργαστηριακού εξοπλισμού. Καλύπτουν οι διαθέσιμες υποδομές τις ανάγκες της ερευνητικής διαδικασίας; Ποια ερευνητικά αντικείμενα δεν καλύπτονται από τις διαθέσιμες υποδομές; Πώς χρηματοδοτείται η προμήθεια, συντήρηση και ανανέωση των ερευνητικών υποδομών;**

Στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης λειτουργεί ένα εργαστήριο Η/Υ. Ωστόσο, οι φοιτητές/τριες χρησιμοποιούν το συγκεκριμένο εργαστήριο με αποτέλεσμα να μην είναι διαθέσιμο για τις ερευνητικές ανάγκες.

Επίσης, λειτουργούν δύο εργαστήρια Φυσικών Επιστημών, (από κοινού με το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών), τα οποία χρησιμοποιούνται για διδακτικούς σκοπούς και για την πραγματοποίηση εργαστηριακών ασκήσεων (διδάσκουν 2 μέλη ΔΕΠ). Ο χώρος επαρκεί για την αποθήκευση των οργάνων και των συσκευών. Παράλληλα, στο Τμήμα λειτουργούν θεσμοθετημένα, εργαστήρια διδακτικής μαθηματικών και τοπικής ιστορίας, για τα οποία δεν υπάρχουν ειδικές υποδομές, αλλά χρησιμοποιούνται αίθουσες και το εργαστήριο Η/Υ του Τμήματος.

Τέλος, υπάρχουν επαρκείς σε αριθμό νησίδες/τραπέζια στη βιβλιοθήκη της Σχολής Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Σπουδών καθώς και σε όλο το κτίριο της Σχολής που να υποστηρίζουν την συνεργασία μεταξύ των φοιτητών/τριών.

Η χρηματοδότηση των ερευνητικών υποδομών υλοποιείται από Ευρωπαϊκά και εθνικά προγράμματα και από τον προϋπολογισμό του Τμήματος.

5.4. Πώς κρίνετε τις επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών του διδακτικού προσωπικού του Τμήματος κατά την τελευταία πενταετία ;

Με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία, οι επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών του Τμήματος καλύπτουν όλες τις κατηγορίες. Ιδιαίτερη βαρύτητα από ποσοτική άποψη φαίνεται ότι δίνεται σε εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων με κριτές (40%), σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές (20%) και σε κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους (20%). Το γεγονός ότι και στην πλειονότητα των καταχωρήσεων υπάρχει το σύστημα των κριτών είναι ενδεικτικό της ποιότητας των εργασιών που κατατίθενται προς κρίση.

Συνολικά, στην πενταετία 2016-2020 εμφανίζονται 601 καταχωρήσεις σε όλες τις κατηγορίες του πίνακα. Αναλογούν, περίπου, 30 καταχωρήσεις ανά μέλος του διδακτικού προσωπικού κατά την τελευταία πενταετία (Βλ. Πίνακα 15).

Βέβαια, το γεγονός ότι σε ένα Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης υπηρετούν μέλη ΔΕΠ με διαφορετικά γνωστικά αντικείμενα, ερευνητικά ενδιαφέροντα και γνωσιακά υπόβαθρα συντελεί στο να εμφανίζονται διάφορα ποσοστά καταχωρήσεων ανά κατηγορία και ανά μέλος ΔΕΠ. Επίσης, σε αυτό συντελούν οι απαιτήσεις των διαφορετικών βαθμίδων, τα παράλληλα καθήκοντα που ασκούνται από μέλη ΔΕΠ διαφόρων βαθμίδων (π.χ. διοικητικά κ.α.) καθώς και η διακύμανση των ηλικιών των μελών ΔΕΠ η οποία εκτείνεται σε μία εικοσιπενταετία περίπου.

Πίνακας 15. Αριθμός επιστημονικών δημοσιεύσεων των μελών του διδακτικού προσωπικού του Τμήματος

	Α	Β	Γ	Δ	Ε	ΣΤ	Ζ	Η	Θ	Ι

2016	6	20	1	75	0	13	45	4	8	4
2017	5	28	1	69	0	9	32	1	10	1
2018	12	35	0	58	1	9	26	5	6	1
2019	11	24	1	23	0	22	13	2	2	2
2020*	6	15	0	10	0	14	4	0	2	3
Σύνολο	40	122	3	237	1	67	120	12	28	11

* Πρόκειται για το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους στο οποίο αναφέρεται η Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης.

Επεξηγήσεις:

Α = Βιβλία/μονογραφίες

Β = Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά με κριτές

Γ = Εργασίες σε επιστημονικά περιοδικά χωρίς κριτές

Δ = Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων με κριτές

Ε = Εργασίες σε πρακτικά συνεδρίων χωρίς κριτές

ΣΤ = Κεφάλαια σε συλλογικούς τόμους

Ζ = Συλλογικοί τόμοι στους οποίους επιστημονικός εκδότης είναι μέλος Δ.Ε.Π. του Τμήματος

Η = Άλλες εργασίες

Θ = Ανακοινώσεις σε επιστημονικά συνέδρια (με κριτές) που δεν εκδίδουν πρακτικά

Ι = Βιβλιοκρισίες που συντάχθηκαν από μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος

5.5. Πώς κρίνετε τον βαθμό αναγνώρισης της έρευνας που γίνεται στο Τμήμα από τρίτους κατά την τελευταία πενταετία;

Από τη συμπλήρωση και την επεξεργασία των διαθέσιμων στοιχείων προκύπτουν 1.331 καταχωρήσεις σχετικές με παραμέτρους αναγνώρισης του ερευνητικού έργου του Τμήματος για τα ημερολογιακά έτη 2016-2020 (Για το 2020 αναφέρονται τα στοιχεία του εαρινού εξαμήνου στο οποίο αντιστοιχεί και η παρούσα έκθεση εσωτερικής αξιολόγησης). Αναλογικά, προκύπτουν 66, περίπου, καταχωρήσεις ανά μέλος ΔΕΠ/ΕΔΙΠ συνολικά για το χρονικό διάστημα 2016-20, αριθμός αυξημένος σημαντικά σε σχέση με την προηγούμενη πενταετία. Σημαντική βαρύτητα (91.9%) στα ποσοστά των καταχωρήσεων εμφανίζουν (όπως είναι φυσικό) οι ετεροαναφορές στο ερευνητικό έργο των μελών του Τμήματος. Αναλογικά εμφανίζονται, περίπου, 61 ετεροαναφορές ανά μέλος ΔΕΠ/ΕΔΙΠ κατά το χρονικό διάστημα 2016-20 (Βλ. Πίνακα 16). Είναι σκόπιμο να επισημανθεί ότι ο αριθμός αυτός θα μπορούσε να είναι σημαντικά υψηλότερος αλλά δεν έχει ακόμα αναπτυχθεί επαρκώς η διαδικασία εντοπισμού και καταγραφής των ετεροαναφορών στο ερευνητικό έργο των μελών ΔΕΠ/ΕΔΙΠ του Τμήματος.

Πίνακας 16. Αναγνώριση του ερευνητικού έργου του Τμήματος

	Α	Β	Γ	Δ	Ε	ΣΤ	Ζ
2016	232	0	6	4	5	6	0
2017	166	0	3	9	9	5	0
2018	246	0	0	14	14	9	0
2019	300	6	4	4	4	4	0
2020*	280	1	0	0	0	0	0
Σύνολο	1.224	7	13	31	32	24	0

* Πρόκειται για το εαρινό εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους στο οποίο αναφέρεται η Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης.

Επεξηγήσεις:

Α = Ετεροαναφορές
Β = Αναφορές του ειδικού/επιστημονικού τύπου
Γ = Βιβλιοκρισίες τρίτων για δημοσιεύσεις μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος
Δ = Συμμετοχές σε επιτροπές επιστημονικών συνεδρίων
Ε = Συμμετοχές σε συντακτικές επιτροπές επιστημονικών περιοδικών
ΣΤ = Προσκλήσεις για διαλέξεις
Ζ = Διπλώματα ευρεσιτεχνίας

5.6. Πώς κρίνετε τις ερευνητικές συνεργασίες του Τμήματος;

✔ **Υπάρχουν ερευνητικές συνεργασίες και ποιες**

(α) Με άλλες ακαδημαϊκές μονάδες του ιδρύματος;
(β) Με φορείς και ιδρύματα του εσωτερικού;
(γ) Με φορείς και ιδρύματα του εξωτερικού;

Α) Υπάρχει συνεργασία του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης και με άλλα Τμήματα του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, σε διδακτικό αλλά και σε ερευνητικό επίπεδο, τόσο με τη συνεργασία σε επιστημονικές μελέτες και έρευνες, όσο και με την κοινή συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα.

Β) Παράλληλα, το Τμήμα συνεργάζεται ερευνητικά με άλλα Α.Ε.Ι. της Ελλάδας (Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων).

Γ) Επιπλέον, το Τμήμα κατά την τελευταία πενταετία έχει συνεργασία με φορείς ή/και ιδρύματα του εξωτερικού στην εκπόνηση των κάτωθι ερευνητικών προγραμμάτων.

α) «RRO.S.L.E.E.F.: PROmoting Sustainable Living through the Education about Ecological Footprint» σε συνεργασία με το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

β) «Think4Jobs: Critical Thinking for successful Jobs», στο πλαίσιο του ERASMUS KA203

(συνεργασία με φορείς/ιδρύματα από τις ακόλουθες χώρες: 1. University of Cadiz (UCA), Spain 2. Universidade de Tras-Os-Montes E Alto Douro (UTAD), Portugal.

γ) Science Technology Innovation Mathematics Engineering for the Young (STIMEY), στο πλαίσιο του Horizon 2020.

δ) Critical Thinking Across the European Higher Education Curricula - CRITHINKEDU (2016-2019), στο πλαίσιο του ERASMUS+ KA2 (αριθμός σύμβασης: 2016-1-PT01-KA203-022808). Περισσότερες πληροφορίες στην ιστοσελίδα http://crithinkedu.utad.pt/en/crithinkedu/

(συνεργασία με φορείς/ιδρύματα από τις ακόλουθες χώρες: 1)Universidade de Trás-os-Montes e Alto Douro (UTAD,2)Universidade de Santiago de Compostela,3)Universita Degli Studi Roma Tre, 4)Panepistimio Dytikis Makedonias (University of Western Macedonia), 5)Technologiko Ekpedeftiko Idryma Thessalias, 6)University College Dublin, 7)Katholieke Universiteit Leuven, 8)UC Leuven, 9)Siuolaikiniu Didaktiku Centras, 10)Vysoka Skola Ekonomicka V Praze,11)Academia de Studii Economice din Bucuresti).

ε) Νέοι σε κρίση/στην κρίση: Κατασκευές της επιστημονικής μετανάστευσης στο λόγο Ελλήνων/ίδων του εξωτερικού και των ΜΜΕ (2018-2019), έργο Έργου ΕΔΒΜ34,

στ) Xenios Zeus, Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Erasmus+/Τομέας Σχολικής Εκπαίδευσης (2016 – 2018) με τίτλο: “Managing the refugee and migrant flows through the development of educational and vocational frames for children and adults”, (αριθμός σύμβασης 2016-1-EL01-KA201-023512) μεταξύ της Εθνικής Μονάδας Συντονισμού του Προγράμματος Erasmus+ και της Περιφερειακής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης Κεντρικής Μακεδονίας. Περισσότερες πληροφορίες στο http://www.xenioszeus.kmaked.eu/index.php/el/7-welcome-to-zeus-gr ,

(συνεργασία με φορείς/ιδρύματα από τις ακόλουθες χώρες: 1)Universidade de Trás-os-Montes e Alto Douro (UTAD,2)Universidade de Santiago de Compostela,3)Universita Degli Studi Roma Tre, 4)Panepistimio Dytikis Makedonias (University of Western Macedonia), 5)Technologiko Ekpedeftiko Idryma Thessalias, 6)University College Dublin, 7)Katholieke Universiteit Leuven, 8)UC Leuven, 9)Siuolaikiniu Didaktiku Centras, 10)Vysoka Skola Ekonomicka V Praze,11)Academia de Studii Economice din Bucuresti).

ζ) Linguistic variation and language ideologies in mass culture texts: Design,

development and assessment of learning material for critical language awareness,

η) Strengthening Interaction Competences and Growth in the Early Years and Transition (SIGNALS),

(συνεργασία με φορείς/ιδρύματα από τις ακόλουθες χώρες: Γερμανία, Σουηδία, Δανία, Ισλανδία, Ρουμανία, Ουγγαρία).

Γ) Το Τμήμα συνεργάζεται με φορείς και ιδρύματα των χωρών: Γαλλία, Γερμανία, Κύπρο, Μ. Βρετανία, Φινλανδία, Πορτογαλία, Εσθονία, Αυστρία, Ρουμανία, Ολλανδία, Πολωνία, Τουρκία. Ειδικότερα αναφέρεται η διαρκής συνεργασία μέλους ΔΕΠ στην ευρωπαϊκή ερευνητική ομάδα HELICE (από το 2014), που διευθύνεται από το Πανεπιστήμιο Gercy Pontoise του Παρισιού. Η ομάδα μελετά θέματα διδακτικής γλώσσας και λογοτεχνίας, έχει πραγματοποιήσει σχετικά συνέδρια και έχει εκδώσει συλλογικούς τόμους.

Θ) Erasmus + Professionalisation of educators and pedagogical leaders through learning research with vignettes. Επισπεύδον ίδρυμα : Universität Wien. Συνεργαζόμενοι φορείς: Pädagogische Hochschule Wien, Universität Klagenfurt, Libera Universita di Bolzano, Gottfried Wilhelm Leibniz Univerität Hannover,Regierung des Fürstentums Lichtenstein

5.7.	**Πώς κρίνετε τις διακρίσεις και τα βραβεία ερευνητικού έργου που έχουν απονεμηθεί σε μέλη του Τμήματος;**

Οι διακρίσεις της τελευταίας πενταετίας αφορούν στα ακόλουθα θεματικά πεδία:

- ✔ Βράβευση από το ΥΠ.Π.Ε.Θ. απέσπασε το εκπαιδευτικό φιλμ «Το ταξίδι της ηλεκτρικής ενέργειας», που δημιουργήθηκε σε συνεργασία του ΠΤΔΕ με το ΤΕΕΤ https://www.youtube.com/watch?v=coWQ1R2r5MY

2016: Σπύρτου, Α., (επιστ. επ.). "Florinano" εκπαιδευτικό φιλμ. 1ο Πανευρωπαϊκό Βραβείο από την European Union of Science Journalists' Associations-EUSJA, Strasbourg 20-7-2016, για τον διαγωνισμό "EUSJA & NanoDiode EC project students video contest: "Whs://www.youtube.com/watch?v=k8kGaSUSMHg

5.8.	**Πώς κρίνετε τον βαθμό συμμετοχής των φοιτητών/σπουδαστών στην έρευνα;**

Στα πλαίσια του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος, δίνεται η ευκαιρία στους φοιτητές/τριες να συμμετάσχουν σε έρευνες, που αφορούν τομείς εκπαίδευσης, αλλά και επιχειρηματικότητας και καινοτομίας. Στα μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών, προσφέρονται τα μαθήματα «Στατιστική στην Εκπαίδευση», «Εφαρμοσμένη Στατιστική», «Μέθοδοι έρευνας στις Επιστήμες της Αγωγής», «Εφαρμογές εκπαιδευτικής έρευνας», στα οποία οι φοιτητές/τριες έρχονται σε επαφή με τις βασικές αρχές και τα στάδια μιας έρευνας, αλλά και στατιστικής επεξεργασίας ερευνητικών δεδομένων, ενώ στη συνέχεια του προγράμματος σπουδών, αλλά και μέσω των προγραμμάτων και «Ενθάρρυνση επιχειρηματικών δράσεων, καινοτομικών εφαρμογών και μαθημάτων επιλογής των φοιτητών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας», «ΔΑΣΤΑ» προσφέρονται μαθήματα, στα οποία οι φοιτητές/τριες κάνουν πρακτική εφαρμογή ερευνών σε διάφορα αντικείμενα (Παιδαγωγική, Μαθηματικά, Ιστορία, Ψυχολογία, Γλώσσα, Νέες Τεχνολογίες, Φυσικές Επιστήμες, Κοινωνιολογία, Λογοτεχνία, Πολιτισμός, κτλ). Στο πλαίσιο του προγράμματος «Ενθάρρυνση επιχειρηματικών δράσεων, καινοτομικών εφαρμογών και μαθημάτων επιλογής των φοιτητών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας» οι φοιτητές/τριες εκπόνησαν ιδιαίτερα ενδιαφέρουσες εργασίες αναπτύσσοντας καινοτόμες ιδέες τόσο για εκπαιδευτικά, αλλά και γενικότερα για επιχειρηματικά θέματα. Επιπλέον, ομάδες φοιτητών του Τμήματος συμμετέχουν σε Πανελλήνιο και σε διεθνή διαγωνισμό εκπαιδευτικής ρομποτικής τα τελευταία χρόνια στο πλαίσιο των μαθημάτων Πληροφορικής και Νέων Τεχνολογιών. Φοιτητές του προπτυχιακού, μεταπτυχιακού και υποψήφιος διδάκτορας συμμετείχαν στη δημιουργία του εκπαιδευτικού φιλμ "Florinano" το οποίο διακρίθηκε με το 1ο Πανευρωπαϊκό Βραβείο.

Σε μεταπτυχιακό επίπεδο, οι φοιτητές/τριες συμμετέχουν σε έρευνες που είναι απαραίτητες στα πλαίσια των μαθημάτων του προγράμματος σπουδών, με την επίβλεψη και καθοδήγηση των διδασκόντων, καθώς και στα πλαίσια των διπλωματικών τους εργασιών.

Όλοι οι φοιτητές/τριες (προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί, υποψήφιοι διδάκτορες) ενθαρρύνονται να συμμετέχουν υπό την εποπτεία μελών ΔΕΠ στη διεξαγωγή ερευνών στο πλαίσιο της φοίτησής τους.

6. Σχέσεις με κοινωνικούς/πολιτιστικούς/παραγωγικούς (ΚΠΠ) φορείς
6.1.Πώς κρίνετε τις συνεργασίες του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς;

Ποια έργα συνεργασίας με ΚΠΠ φορείς εκτελούνται ή εκτελέσθηκαν στο Τμήμα κατά την τελευταία πενταετία;

Το Τμήμα συνεργάζεται με τους κοινωνικούς, πολιτιστικούς και παραγωγικούς φορείς της τοπικής και της ευρύτερης κοινωνίας.

- ✔ Στο πλαίσιο της Πρακτικής Άσκησης των φοιτητών του Τμήματος (ΔιΜεΠΑ) ισχύει η συνεργασία με τις σχολικές μονάδες πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης του νομού Φλώρινας.

- ✔ Στο πλαίσιο της **Διευρυμένης Πρακτικής Άσκησης**, που πραγματοποιείται στο Τμήμα μέσω ΕΣΠΑ, και στη λογική της διεύρυνσης, της αναβάθμισης και της βελτίωσης της ήδη υπάρχουσας Πρακτικής Άσκησης του ΠΤΔΕ, υπάρχει συνεργασία με κοινωνικούς, πολιτιστικούς ή επιχειρησιακούς φορείς που, μεταξύ άλλων, δραστηριοποιούνται και σε σύγχρονες μορφές οργανωμένης ή άτυπης μάθησης. Γενικός σκοπός είναι να δημιουργηθούν δίαυλοι επικοινωνίας του ΠΤΔΕ με τους φορείς αυτούς, έτσι ώστε να ενισχυθεί ο επαγγελματικός προσανατολισμός των μελλοντικών δασκάλων σε νέες επαγγελματικές και επιστημονικές κατευθύνσεις· να ενισχυθεί το Πρόγραμμα Σπουδών μέσα από την εκπαίδευση και κατάρτιση των φοιτητών/τριών σε νέα αντικείμενα και νέους εργασιακούς χώρους˙ να εμπλουτιστούν οι παρεχόμενες σπουδές και να προσανατολιστούν σε πιο σύγχρονες κατευθύνσεις και προοπτικές· να συνδεθεί το ΠΤΔΕ με εξωσχολικούς φορείς και να ενδυναμωθεί ο ρόλος του στην περιοχή της Δυτικής Μακεδονίας, αλλά και σε ολόκληρη την Ελλάδα, σε επίπεδο επιστημονικό, κοινωνικό και επιχειρηματικό. Ακόμη, μέσα από την Διευρυμένη ΠΑ επιδιώκεται να συνδεθεί το Τμήμα με ένα δίκτυο πιστοποιημένων φορέων προώθησης της απασχόλησης μέσω της αξιοποίησης των δυνατοτήτων που παρέχουν οι σύγχρονες τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνιών.
  Οι φοιτητές/τριες που συμμετείχαν κατά το διάστημα 2015-9 στη Διευρυμένη Πρακτική Άσκηση ανά ημερολογιακό έτος ήταν:

  2015-2016: 30
  2016-2017: 57
  2017-2018: 57
  2018-2019: 16
  2019-2020: 15

  Κατά τα τρία πρώτα έτη οι φοιτητές/τριες απασχολούνταν έναν μήνα και στο αποδεικτικό ολοκλήρωσης των μαθημάτων αναγραφόταν ότι "ολοκλήρωσαν επιτυχώς την πρακτική άσκηση". Κατά τα δύο τελευταία έτη η Διευρυμένη Πρακτική Άσκηση συμπεριλήφθηκε στο Πρόγραμμα Σπουδών ως μάθημα επιλογής με κωδικό ΕΕ530, το οποίο βαθμολογείται από την Τμηματικά υπεύθυνη καθηγήτρια. Τα δύο τελευταία χρόνια εξάλλου οι φοιτητές/τριες απασχολούνται στους φορείς δύο μήνες αντί για έναν, καθώς αυτό κρίθηκε επωφελέστερο για αυτούς/ές, προκειμένου να εμβαθύνουν στο αντικείμενο της

εργασίας τους. Ο μικρότερος αριθμός των φοιτητών/τριών που συμμετέχουν οφείλεται στην αύξηση του χρόνου απασχόλησής τους αλλά και στα μειωμένα κονδύλια της ΔΠΑ (μηνιαίος μισθός 280 ευρώ).

Μερικοί από τους συνεργαζόμενους φορείς στην Πρακτική Άσκηση μέσω ΕΣΠΑ του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης είναι οι ακόλουθοι:

1. Γ. ΚΑΤΣΙΜΠΡΑΣ & ΣΙΑ Ε Ε (ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ, ΠΤΟΛΕΜΑΪΔΑ)
2. ΚΟΒΕΝΤΑΡΕΙΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΟΖΑΝΗΣ
3. ΟΜΙΛΟΣ ΕΝΕΡΓΩΝ ΝΕΩΝ ΦΛΩΡΙΝΑΣ (ΜΚΟ, ΑΣΧΟΛΕΙΤΑΙ ΜΕ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ)
4. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ (ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΗΛΙΟΤΡΟΠΙΟ, ΒΕΡΟΙΑ)
5. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ "Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΠΑΥΛΟΣ"(ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ)
6. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΜΑΘΕ ΑΛΛΙΩΣ (ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ)
7. ΠΛΑΤΩΝ Μ.Ε.Π.Ε. (ΚΑΤΕΡΙΝΗ)
8. MAKE A WISH GREECE (ΜΚΟ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ)
9. ΚΑΡΟΥΛΗ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΤΕΦΑΝΙΑ ΚΕΝΤΡΟ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ "ΣΑΤΚΑ" (ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ)
10. ΛΥΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ - ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΦΛΩΡΙΝΑΣ
11. ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΣΧΗ ΦΛΩΡΙΝΑΣ (ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ)
12. ΚΕΝΤΡΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΚΟΡΔΕΛΙΟΥ & ΒΕΡΤΙΣΚΟΥ (ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ)

- ✔ Αναπτύχθηκε συνεργασία με τη Δ.Ε.Η. Δυτικής Μακεδονίας για την εξάσκηση των φοιτητών στο σχεδιασμό και την ανάπτυξη περιβαλλόντων μάθησης μη τυπικής εκπαίδευσης.

- ✔ Κατά την τελευταία πενταετία διεξάγεται διαγωνισμός με την επωνυμία «Μαθηματικά της Φύσης και της Ζωής», με στόχο οι μαθητές του Δημοτικού Σχολείου να ενδιαφερθούν περισσότερο και να αγαπήσουν τα μαθηματικά. Ο διαγωνισμός διεξάγεται στις εγκαταστάσεις της Παιδαγωγικής Σχολής υπό την εποπτεία και το συντονισμό μελών ΔΕΠ του Τμήματος.

- ✔ Το 2015, 2016 και 2018 υλοποιήθηκαν το 3ο, 3ο και 5ο Φεστιβάλ Φυσικών Επιστημών και Τεχνολογίας: http://ekdidyma.web.uowm.gr/?q=physics/innovations/1st-festival-fe. Το Φεστιβάλ επεκτάθηκε στα δημοτικά σχολεία ολόκληρου του Νομού Φλώρινας.

4° ΦΕΣΤΙΒΑΛ
ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
2016
Αμύνταιο: Τετάρτη 1 Ιουνίου
(Παλαιό 1ο Δημοτικό Σχολείο)
Φλώρινα: Παρασκευή 3 Ιουνίου
(Νέο Πάρκο Φφλώρινας)
Υποστήριξη:
Δήμος Φλώρινας
Δήμος Αμυνταίου
Συνδιοργάνωση:
Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας - Σχολικοί σύμβουλοι Δημοτικής Εκπαίδευσης Φλώρινας

3ο ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
ΠΟΤΑΜΙ ΦΛΩΡΙΝΑΣ
5 ΙΟΥΝΙΟΥ 2015
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΦΛΩΡΙΝΑΣ
ΣΧΟΛΙΚΟΙ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ
ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ Α/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΔΗΜΟΣ ΦΛΩΡΙΝΑΣ
ΕΙΡΗΝΗ
ΣΥΝΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ

5ο ΦΕΣΤΙΒΑΛ
ΦΥΣΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ
ΑΜΥΝΤΑΙΟ
ΔΕΥΤΕΡΑ
4
ΙΟΥΝΙΟΥ 2018
ΦΛΩΡΙΝΑ
ΤΡΙΤΗ
5
ΙΟΥΝΙΟΥ 2018
Συνδιοργάνωση:
Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας, Σχολικοί Σύμβουλοι Δημοτικής Εκπ/σης,
Υπεύθυνη Σχολικών Δραστηριοτήτων, Δ/νση Α/θμιας Εκπ/σης, Δήμος Φλώρινας,
Δήμος Αμυνταίου, Περιφερειακή Ενότητα Φλώρινας

Πόσα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος συμμετείχαν σ' αυτά;

- ✔ 9 μέλη ΔΕΠ και ένα μέλος ΕΕΔΙΠ του Τμήματος συντονίζουν τη συνεργασία με τις σχολικές μονάδες.
- ✔ Όλα τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος συμμετέχουν είτε ως συντονιστές είτε ως επόπτες των υπο-έργων υλοποίησης της συνεργασίας στο πλαίσιο της Διευρυμένης Πρακτικής Άσκησης.
- ✔ Ένα μέλος ΔΕΠ συντονίζει τη συνεργασία με τη Δ.Ε.Η.
- ✔ Στη διεξαγωγή του διαγωνισμού «Μαθηματικά της Φύσης και της Ζωής» συμμετέχουν τρία μέλη ΔΕΠ του Τμήματος.
- ✔ Στη δημιουργία της επιστημονικής γωνιάς και την διεξαγωγή του Φεστιβάλ Φυσικών Επιστημών και Τεχνολογίας συμμετείχαν δύο μέλη ΔΕΠ και 200 περίπου μαθητές (5 σχολεία).

Πόσοι προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί και διδακτορικοί φοιτητές του Τμήματος συμμετείχαν σε αυτά;

- ✔ Όλοι οι προπτυχιακοί φοιτητές συμμετέχουν στη συνεργασία του Τμήματος και των σχολικών μονάδων.
- ✔ Στο Εκπαιδευτικό Δίκτυο Δυτικής Μακεδονίας συμμετέχουν 2 μεταπτυχιακοί φοιτητές του Τμήματος και ένας προπτυχιακός φοιτητής του Τμήματος Εφαρμοσμένων και Εικαστικών Τεχνών.
- ✔ Στη δημιουργία της επιστημονικής γωνιάς και την διεξαγωγή του Φεστιβάλ Φυσικών Επιστημών και Τεχνολογίας συμμετείχαν 1 υποψήφιος διδάκτωρ, 25 φοιτητές και 200 περίπου μαθητές (5 σχολεία).

Γενικότερα, το Τμήμα συνδιοργανώνει συνέδρια και ημερίδες με φορείς της τοπικής κοινωνίας οι οποίοι συχνά αποτελούν χορηγούς αυτών των δράσεων. Η επιστημονική συνεργασία του Τμήματος με τους ΚΠΠ φορείς αναγνωρίζεται από την τοπική κοινωνία και τα τοπικά μέσα ενημέρωσης. Στο πλαίσιο αυτό

Πώς αναγνωρίζεται και προβάλλεται η επιστημονική συνεργασία του Τμήματος με ΚΠΠ φορείς;

Η συνεργασία του Τμήματος με τους ΚΠΠ φορείς προβάλλεται μέσω της ιστοσελίδας του Τμήματος και των τοπικών ΜΜΕ. Το Τμήμα ενημερώνει όλους τους φορείς της Δυτικής Μακεδονίας μέσω της λειτουργίας Γραφείου Τύπου (το οποίο διαθέτει ξεχωριστή ηλεκτρονική διεύθυνση).

6.2. Πώς κρίνετε τη δυναμική του Τμήματος για ανάπτυξη συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς;

- **Υπάρχουν μηχανισμοί και διαδικασίες για την ανάπτυξη συνεργασιών; Πόσο αποτελεσματικοί είναι κατά την κρίση σας;**

Δεν υπάρχουν μηχανισμοί και διαδικασίες για την ανάπτυξη συνεργασιών.

- **Πώς αντιμετωπίζουν τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος την ανάπτυξη τέτοιων συνεργασιών;**

Αν και δεν υπάρχουν επίσημοι μηχανισμοί, τα μέλη ΔΕΠ/ΕΠ του Τμήματος προωθούν την ανάπτυξη τέτοιων συνεργασιών.

- **Πώς αντιμετωπίζουν οι ΚΠΠ φορείς την ανάπτυξη τέτοιων συνεργασιών;**

Οι ΚΠΠ φορείς αναγνωρίζουν τη δυναμική παρουσία και παρέμβαση του Τμήματος στο εκπαιδευτικό γίγνεσθαι της Δυτικής Μακεδονίας.

- **Αξιοποιούνται οι εργαστηριακές υποδομές του Τμήματος στις συνεργασίες με ΚΠΠ φορείς;**

Όλη η υλικοτεχνική υποδομή του Τμήματος αξιοποιείται για την προώθηση συνεργασιών του με τους ΚΠΠ φορείς.

6.3. Πώς κρίνετε τις δραστηριότητες του Τμήματος προς την κατεύθυνση της ανάπτυξης και ενίσχυσης συνεργασιών με ΚΠΠ φορείς;

- **Ανακοινώνονται τα αποτελέσματα των έργων συνεργασίας σε ειδικά περιοδικά ή στον τύπο;**

Οι δράσεις συνεργασίας καθώς και τα αποτελέσματα ανακοινώνονται συνήθως στον τοπικό τύπο ή σε άλλα ΜΜΕ (ραδιόφων**ο,** τηλεόραση) τοπικής εμβέλειας.

- **Οργανώνει ή συμμετέχει το Τμήμα σε εκδηλώσεις με σκοπό την ενημέρωση ΚΠΠ φορέων σχετικά με τους σκοπούς, το αντικείμενο και το παραγόμενο έργο του Τμήματος;**

Υπάρχει συμμετοχή του Τμήματος στην οργάνωση εκδηλώσεων ενημερωτικού περιεχομένου σε σχέση με τη λειτουργία του.

- **Υπάρχει επαφή και συνεργασία με αποφοίτους του Τμήματος που είναι στελέχη ΚΠΠ φορέων;**

Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες απόφοιτοι του Τμήματος (δάσκαλοι) συμμετέχουν σε ΚΠΠ φορείς (δημοτικές επιτροπές παιδείας, νομαρχιακές επιτροπές παιδείας κτλ) υπάρχει συνεργασία.

6.4. Πώς κρίνετε τον βαθμό σύνδεσης της συνεργασίας με ΚΠΠ φορείς με την εκπαιδευτική διαδικασία;

- **Εντάσσονται οι εκπαιδευτικές επισκέψεις των φοιτητών σε ΚΠΠ χώρους στην εκπαιδευτική διαδικασία;**

Στο πλαίσιο της μη τυπικής εκπαίδευσης οργανώνονται εκπαιδευτικές επισκέψεις των φοιτητών σε ΚΠΠ χώρους, όπως λιγνιτωρυχεία, ατμοηλεκτρικοί σταθμοί παραγωγής ενέργειας, ΟΤΕ, Αρκτούρο, Πρέσπες, μουσεία. Ακόμα, στο πλαίσιο τυπικής εκπαίδευσης φοιτητές αναλαμβάνουν την εκπόνηση πτυχιακών και μεταπτυχιακών εργασιών με θέματα που αφορούν την ιστορία, τη σύγχρονη παρουσία και τη λειτουργία ΚΠΠ φορέων.

- **Οργανώνονται ομιλίες / διαλέξεις στελεχών ΚΠΠ φορέων; Απασχολούνται στελέχη ΚΠΠ φορέων ως διδάσκοντες;**

Σε διάφορα θεματικά πεδία (π.χ. Αγωγή Υγείας, Διοίκηση Εκπαίδευσης, Εκπαιδευτική Αξιολόγηση) οργανώνονται ομιλίες/διαλέξεις στελεχών ΚΠΠ φορέων τα οποία, όμως, δεν απασχολούνται ως διδάσκοντες στο Τμήμα.

6.5. Πώς κρίνετε τη συμβολή του Τμήματος στην τοπική, περιφερειακή και εθνική ανάπτυξη;

- **Πόσο σταθερές και βιώσιμες είναι οι υπάρχουσες συνεργασίες;**

Οι συνεργασίες του Τμήματος με τους ΚΠΠ φορείς διακρίνονται για την σταθερότητά τους. Συνεχώς εμπεδώνονται και επομένως το μέλλον συνεργασίας προοιωνίζεται καλό και συνεχώς βελτιούμενο. Αντίθετα οι συνθήκες της περιρρέουσας ατμόσφαιρας καθιστούν επιτακτική την διεύρυνση και ολοένα βελτίωση των συνεργασιών. Αυτές οι συνεργασίες φαίνονται και στην διοργάνωση από μέρους του Τμήματος εκδηλώσεων εκπαιδευτικού και πολιτισμικού ενδιαφέροντος, οι οποίες υπηρετούν την εκπαιδευτική και πολιτισμική ανάπτυξη της περιοχής.

- **Συνάπτονται προγραμματικές συμφωνίες συνεργασίας μεταξύ Τμήματος και ΚΠΠ φορέων;**

Το Τμήμα έχει συνάψει συμφωνίες συνεργασίας με φορείς της πόλης (τοπική αυτοδιοίκηση, εκκλησία, τεχνικό και εμπορικό επιμελητήριο) με στόχο τη στήριξη της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας αλλά και των υπόλοιπων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας.

- **Εκπροσωπείται το Τμήμα σε τοπικούς και περιφερειακούς οργανισμούς και αναπτυξιακά όργανα;**

Έχει συζητηθεί η θεσμοθέτηση της εκπροσώπησης του Τμήματος στην τοπική αυτοδιοίκηση μέσω της λειτουργίας γραφείου διασύνδεσης του πανεπιστημίου και της τοπικής αυτοδιοίκησης. Η δράση βρίσκεται σε φάση υλοποίησης. Επίσης, σε διαβουλεύσεις οργάνων ή φορέων τοπικής αυτοδιοίκησης, όπου προσκαλείται το Τμήμα ανταποκρίνεται με εκπρόσωπό του

- **Υπάρχει διάδραση ή/και συνεργασία του Τμήματος με το περιβάλλον του, ιδίως με αντίστοιχα Τμήματα άλλων ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης;**

Έχει θεσμοθετηθεί η σύνοδος-συνάντηση των κοσμητόρων των Παιδαγωγικών Σχολών και των προέδρων των Παιδαγωγικών Τμημάτων Δημοτικής Εκπαίδευσης και Νηπιαγωγών σε πανελλαδικό επίπεδο. Οι συναντήσεις διεξάγονται ανά τακτά χρονικά

διαστήματα και σε αυτές συζητιούνται θέματα σχετικά με την τριτοβάθμια εκπαίδευση της χώρας με έμφαση στη λειτουργία, τα προβλήματα και τις προοπτικές ανάπτυξης των Παιδαγωγικών Τμημάτων. Επίσης, η διάδραση και η συνεργασία μεταξύ του Τμήματος και των άλλων Παιδαγωγικών Τμημάτων Δημοτικής Εκπαίδευσης τονώνεται και από τη μεμονωμένη συμμετοχή μελών του Τμήματος σε εκλεκτορικά σώματα, εξεταστικές επιτροπές διδακτορικών διατριβών, κοινά ερευνητικά προγράμματα, μεταπτυχιακά προγράμματα, κοινές δημοσιεύσεις. Ας σημειωθεί και η συνεργασία του ΠΤΔΕ με το ΠΤΝ της Παιδαγωγικής Σχολής του ΠΔΜ, σε επίπεδο διδασκαλίας μαθημάτων, συνεργασίας σε ερευνητικά προγράμματα, Προγράμματα (π.χ. ΑΡΙΣΤΕΙΑ), Προγράμματα Διαβίου Μάθησης με εκπαιδευτικό/ερευνητικό χαρακτήρα, διοργανώσεις συνεδρίων, κοινές δημοσιεύσεις μελών ΔΕΠ κ.λπ.

- **Αναπτύσσει το Τμήμα και διατηρεί σχέσεις με την τοπική και περιφερειακή κοινωνία, καθώς και με την τοπική, περιφερειακή ή/και εθνική οικονομική υποδομή;**

Μέλη του Τμήματος συμμετέχουν ενεργά σε επιτροπές της τοπικής κοινωνίας και ευρύτερα της Δυτικής Μακεδονίας, οι οποίες επικεντρώνονται σε ειδικά προβλήματα ή και θέματα ανάπτυξης της περιοχής. Η ιστορία του ποντιακού ελληνισμού αποτελεί σημαντικό άξονα αναφοράς προβολής του Τμήματος και συνεργασίας του με ΚΠΠ φορείς σε τοπικό, πανελλαδικό αλλά και διεθνές επίπεδο με την οργάνωση εκθέσεων, ομιλιών, σεμιναρίων (Αμερική, Ρωσία) και την παραγωγή ντοκιμαντέρ ιστορικού περιεχομένου από την ελληνική δημόσια τηλεόραση.

- **Πώς συμμετέχει το Τμήμα στα μείζονα περιφερειακά, εθνικά και διεθνή ερευνητικά και ακαδημαϊκά δίκτυα;**

Υφίσταται εδώ και χρόνια η συνεργασία του Τμήματος με τις άλλες βαθμίδες της εκπαίδευσης (α' βάθμια και β' βάθμια) σε επίπεδο Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας. Ως προϊόν αυτής της συνεργασίας προέκυψε η ιστοσελίδα του δικτύου: http://ekdidyma.web.uowm.gr/. Η συγκεκριμένη ιστοσελίδα περιλαμβάνεται στο εκπαιδευτικό υλικό του Νέου Προγράμματος Σπουδών στις Φυσικές Επιστήμες για το Δημοτικό Σχολείο. Βρίσκεται σε ανάπτυξη με απώτερο σκοπό να συνδεθεί με τις κυριότερες εκπαιδευτικές ιστοσελίδες της χώρας μας.

Στο πλαίσιο της συνεργασίας του ΠΔΜ με τη Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Φλώρινας και τους Σχολικούς Συμβούλους της περιοχής συνδιοργανώνονται με ιδιαίτερη επιτυχία επιμορφωτικές ημερίδες με θέμα «Καινοτομία, Δημιουργικότητα, Διαθεματικότητα στο Δημοτικό Σχολείο» στην οποία συμμετέχουν εκπαιδευτικοί από όλο τον νομό Φλώρινας.

Επίσης, στο πλαίσιο της συνεργασίας του ΠΔΜ με τα πανεπιστήμια "Fan S. Noli" University of Korce και το University of Bitola-FYROM, συνδιοργανώνονται συνέδρια με θέμα "**Education across borders"**, κυκλικά στις 3 πόλεις. Έχουν γίνει 4 συνέδρια μέχρι σήμερα.

- **Το Τμήμα διοργανώνει ή/και συμμετέχει στη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων που απευθύνονται στο άμεσο κοινωνικό περιβάλλον;**

Το Τμήμα διοργανώνει κάθε χρόνο ημερίδες και συνέδρια τα οποία απευθύνονται, κυρίως, στον εκπαιδευτικό κόσμο αλλά και σε όλη την τοπική και την ευρύτερη κοινωνία. Ανάλογα με τη θεματολογία υπάρχει εκτεταμένη ή περιορισμένη συμμετοχή του κοινωνικού περιβάλλοντος σε αυτές τις δράσεις. Επιπλέον, το Τμήμα συμμετέχει με εκπρόσωπο ή εκπροσώπους του σε κοινωνικές-πολιτιστικές εκδηλώσεις που

διοργανώνονται στην πόλη της Φλώρινας (επετειακοί εορτασμοί, ομιλίες, ενημερωτικές συναντήσεις).
7. Στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης

7.1 Πώς κρίνετε τη στρατηγική ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος;

- ***Ποια είναι η συμμετοχή της ακαδημαϊκής κοινότητας στη διαμόρφωση και παρακολούθηση της υλοποίησης, και στη δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων των αναπτυξιακών του στρατηγικών;***

Η ακαδημαϊκή κοινότητα (ΔΕΠ, φοιτητές/τριες, λοιπό προσωπικό) μέσα από τη σύσταση επιτροπών με συγκεκριμένο έργο, συμμετέχει στην υλοποίηση των στόχων που θέτει το Τμήμα για την ανάπτυξή του. Έχει επίσης τη δυνατότητα να διαμορφώνει και να παρακολουθεί την υλοποίηση του σχεδίου ανάπτυξης μέσα από τη συμμετοχή της στα διάφορα στάδια υλοποίησης, αλλά και μέσα από σχετική συζήτηση στα αρμόδια όργανα, Πρυτανικό Συμβούλιο, Σύγκλητο, ΕΛΚΕ κ.ά. Γίνονται προσπάθειες για τη δημοσιοποίηση των αποτελεσμάτων των αναπτυξιακών στρατηγικών του Τμήματος μέσα από την εμπλοκή του με τους τοπικούς δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς (Περιφερειακές Ενότητες, Περιφέρεια, Επιχειρήσεις). Επιπλέον έχει συσταθεί Γραφείο Τύπου με στόχο την προβολή των δράσεων στα τοπικά ΜΜΕ και στο διαδίκτυο στην ιστοσελίδα του τμήματος.

Γενικότερα:

- *Αποτελεί πρόκληση για το ΠΤΔΕ η προσέλκυση φοιτητών/τριών στα Νέα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών από όμορες ή άλλες χώρες, γι' αυτό και προσφέρονται μαθήματα σε ξένες γλώσσες.*
- *Βαθαίνει και επεκτείνεται η συνεργασία με τις γειτονικές χώρες των Βαλκανίων.*
- *Επιτυγχάνεται όλο και περισσότερο η βελτίωση της υλικοτεχνικής υποδομής και του τεχνολογικού εξοπλισμού για την ποιότητα των μαθημάτων, αλλά και για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση.*
- *Επιδιώκεται και υλοποιείται όλο και πιο συχνά ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη δράσεων άτυπης εκπαίδευσης και παραγωγής εκπαιδευτικού υλικού.*

- ***Συγκεντρώνει και αξιοποιεί το Τμήμα τα απαιτούμενα για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό της ακαδημαϊκής ανάπτυξής του στοιχεία και δείκτες;***

Το Τμήμα συγκεντρώνει τα απαιτούμενα στοιχεία για το σχεδιασμό της ακαδημαϊκής ανάπτυξης μέσω της Γραμματείας. Συγκεκριμένα, παρακολουθούμε την εφαρμογή του προγράμματος σπουδών, την πορεία των φοιτητών/τριών (π.χ. τον αριθμό και τις κατηγορίες των νέο-εισερχόμενων φοιτητών/τριών, τα μόρια εισαγωγής τους, την επίδοσή τους, τον αριθμό των πτυχιούχων και την επαγγελματική τους αποκατάσταση), καθώς και τις αντοχές τους στο ανταγωνιστικό οικονομικό αλλά και ακαδημαϊκό περιβάλλον, την πορεία των ερευνητικών δραστηριοτήτων του Τμήματος και των μελών ΔΕΠ, την πορεία των ιδιαίτερων επιστημονικών πεδίων, και αναλόγως κάνουμε τις αναγκαίες προσαρμογές (σε νέα μέλη ΔΕΠ, σε νέα μαθήματα-αντικείμενα, υποδομές) λαμβάνοντας υπόψη και τις διεθνείς εξελίξεις. Στο σχετικό παράρτημα παρουσιάζονται διαχρονικά ο αριθμός των νέο-εισερχόμενων φοιτητών/τριών, τα μόρια εισαγωγής τους, οι βαθμολογίες των αποφοίτων του Τμήματος.

- ***Τι προσπάθειες κάνει το Τμήμα προκειμένου να προσελκύσει μέλη ακαδημαϊκού προσωπικού υψηλού επιπέδου;***

Το Τμήμα διατηρεί ένα ιδιαίτερα εξωστρεφή χαρακτήρα, προσκαλώντας ακαδημαϊκά μέλη για επισκέψεις, ομιλίες και συνεργασίες. Επιπλέον, διατηρεί υψηλό επίπεδο έρευνας και ανάπτυξης με συμμετοχή σε διεθνείς σχετικές πρωτοβουλίες και υψηλά επίπεδα διάχυσης του παραγόμενου αποτελέσματος. Η ελκυστικότητα του Τμήματός μας είναι σχετικά ικανοποιητική, αν συγκριθεί με άλλα ομοταγή παιδαγωγικά τμήματα, καθώς τα σύγχρονα και ελκυστικά γνωστικά αντικείμενα αποτελούν πόλο έλξης.

Επιπλέον, στα πλαίσια του Μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών καλεί τακτικά και ετησίως μέλη από την ελληνική και διεθνή ακαδημαϊκή κοινότητα, τα οποία δίνουν διαλέξεις, συνεργάζονται με μεταπτυχιακούς/ες φοιτητές/τριες και υποψήφιους/ες διδάκτορες. Δεν έχει παρατηρηθεί ποτέ το φαινόμενο μη υποβολής υποψηφιοτήτων σε προκηρύξεις μελών ΔΕΠ.

- ***Πώς συνδέεται ο προγραμματισμός προσλήψεων και εξελίξεων μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού με το σχέδιο ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος; Πόσους φοιτητές ζητάει τεκμηριωμένα το Τμήμα ανά έτος; Πόσοι φοιτητές/τριες τελικά σπουδάζουν ανά έτος και ποια είναι η προέλευσή τους ανά τρόπο εισαγωγής (εισαγωγικές εξετάσεις, μετεγγραφές, ειδικές κατηγορίες, κλπ);***

Όσον αφορά στις εξελίξεις, το Τμήμα εφαρμόζει τα όσα προβλέπονται από τη σχετική Νομοθεσία. Όσον αφορά στον προγραμματισμό των προσλήψεων, αυτός καθορίζεται από το ίδιο το Τμήμα, ωστόσο η υλοποίηση του εξαρτάται από τον κρατικό προϋπολογισμό. Στο βαθμό που υπάρχουν δυνατότητες επί πλέον προσωπικού μέχρι τη συμπλήρωση του οργανογράμματος προκηρύσσουμε θέσεις σε σύγχρονα και ελκυστικά γνωστικά αντικείμενα. Αυτό αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της λογικής και της φιλοσοφίας που διέπει και συμπληρώνει τον ακαδημαϊκό αναπτυξιακό προγραμματισμό μας. Μετά από μια μακρά περίοδο κατά την οποία δεν υπήρξαν προκηρύξεις θέσεων για νέα μέλη ΔΕΠ εξαιτίας της οικονομικής κρίσης και της σημαντικής περικοπής των χρηματοδοτήσεων έχουμε τον διορισμό 2 νέων μελών ΔΕΠ και είναι σε εξέλιξη ο τελικός διορισμός ακόμη ενός νέου μέλους ΔΕΠ.

- ***Τι προσπάθειες κάνει το Τμήμα προκειμένου να προσελκύσει φοιτητές υψηλού επιπέδου;***

Το Τμήμα προβάλλει συστηματικά τόσο το προπτυχιακό όσο και το μεταπτυχιακό του πρόγραμμα σπουδών. Διαμορφώνει και συνεχώς βελτιώνει τα παραπάνω προγράμματα σπουδών, ώστε να ενσωματώνουν όλες τις νέες επιστημονικές εξελίξεις, με αποτέλεσμα την αύξηση του αριθμού αιτήσεων για το ΜΠΣ και την αύξηση της συμμετοχής στις κατατακτήριες εξετάσεις. Συμπληρωματικά, προβάλλει το έργο του με ανοιχτό και διαφανή τρόπο μέσω της ιστοσελίδας του Πανεπιστημίου καθώς και του Τμήματος. Για παράδειγμα, στο διαδίκτυο είναι αναρτημένα τα ενημερωμένα βιογραφικά των μελών του Τμήματος, καθώς και ο οδηγός σπουδών με σύγχρονα γνωστικά αντικείμενα. Η ίδια η λειτουργία του, η τοπική, εγχώρια και διεθνής δράση των μελών ΔΕΠ, αλλά και των φοιτητών/τριών, κυρίως των μεταπτυχιακών, η οργάνωση συνεδρίων/ημερίδων δημιουργούν προϋποθέσεις για την προσέλκυση φοιτητών/τριών υψηλού επιπέδου Με την καθοδήγηση των καθηγητών/τριών τους συμμετέχουν σε συνέδρια, ελληνικά και διεθνή, δημοσιεύουν σε περιοδικά, ελληνικά και ξένα αναδεικνύοντας το Τμήμα και το έργο του.

Επίσης, υπό την αιγίδα του Γραφείου Διασύνδεσης του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας πραγματοποιούνται ενημερωτικές επισκέψεις μελών ΔΕΠ του Τμήματος σε σχολεία της Φλώρινας, προκειμένου να γνωρίσουν καλύτερα οι μαθητές/τριες του Λυκείου τις δυνατότητες που τους προσφέρονται, ώστε να επιλέξουν τη φοίτησή τους στο ΠΤΔΕ Φλώρινας.

7.2. Πώς κρίνετε τη διαδικασία διαμόρφωσης στρατηγικής ακαδημαϊκής ανάπτυξης του Τμήματος;

- ***Υπάρχει διαδικασία διαμόρφωσης συγκεκριμένου βραχυ-μεσοπρόθεσμου (λ.χ. 5ετούς) σχεδίου ανάπτυξης; Πόσο αποτελεσματική κρίνετε ότι είναι η διαδικασία αυτή;***

Λόγω του ιδιαίτερου προσανατολισμού του Τμήματος στην εκπαίδευση των μελλοντικών εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, η στρατηγική ακαδημαϊκής του ανάπτυξης συνίσταται στην ποιοτική αναβάθμιση του περιεχομένου των παιδαγωγικών σπουδών. Προς αυτήν την κατεύθυνση κινείται η προσπάθεια θεσμοθέτησης επιστημονικών τομέων, προκειμένου να υλοποιείται αποτελεσματικότερα το πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος. Επίσης, ανάμεσα στις στρατηγικές επιλογές του Τμήματος είναι η διεύρυνση και επέκταση των πρακτικών ασκήσεων των φοιτητών/τριών του. Στα πλαίσια της προσπάθειας αυτής υλοποιείται πρόγραμμα διευρυμένης πρακτικής άσκησης με χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ, προκειμένου να αξιοποιηθούν τα συμπεράσματα στην αναβάθμιση των πρακτικών ασκήσεων. Σημαντικό στοιχείο, το οποίο σχετίζεται άμεσα με το σχέδιο βραχυπρόθεσμης-μεσοπρόθεσμης ανάπτυξης του Τμήματος, αποτελεί και ο προγραμματισμός – σχεδιασμός των θέσεων διδακτικού-ερευνητικού προσωπικού, ώστε να καθίσταται αποτελεσματικότερη η λειτουργία του Τμήματος.

Παράλληλα, οι προοπτικές του Τμήματος, καθώς και οι προσπάθειες βελτίωσης των συνθηκών λειτουργίας του διαφαίνονται στον ακαδημαϊκό προγραμματισμό που έχει συντάξει το Τμήμα. Εκεί αποτυπώνονται οι βραχυπρόθεσμες και μεσοπρόθεσμες ανάγκες του Τμήματος σε ανθρώπινο δυναμικό, οι υποδομές και τα μέσα. Επίσης διατυπώνονται συγκεκριμένες προτάσεις για την ικανοποίηση των αναγκών αυτών. Η διαδικασία διαμόρφωσης αυτού του προγραμματισμού υπήρξε ιδιαίτερα ικανοποιητική, καθώς για τη σύνταξη της συμμετείχαν όλα τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας του Τμήματος.

Επιπρόσθετα, το σχέδιο ανάπτυξης του Τμήματος λαμβάνει υπόψη του τις ιδιαιτερότητες του χώρου του και του διεθνούς περιβάλλοντος. Η γεωγραφική θέση του Τμήματος κοντά σε παιδαγωγικές σχολές δύο όμορων χωρών, της Αλβανίας και της FYROM, από τις οποίες απέχει 60 και 30 χιλιόμετρα αντίστοιχα, δημιουργεί ευκαιρίες διεθνούς συνεργασίας. Στο πλαίσιο αυτό γίνονται και θα ενταθούν στο μέλλον προσπάθειες συνεργασίας σε ερευνητικό αλλά και διδακτικό επίπεδο με την ανάπτυξη συνεργασιών και ανταλλαγή φοιτητών/τριών και διδακτικού-ερευνητικού προσωπικού, αλλά και την πραγματοποίηση Διεθνών Συνεδρίων.

- ***Υπάρχει διαδικασία παρακολούθησης αυτού του σχεδίου ανάπτυξης; Πόσο αποτελεσματική κρίνετε ότι είναι;***

Η παρακολούθηση του σχεδίου ανάπτυξης γίνεται από τα όργανα και τις επιτροπές του Τμήματος, όπως η Γενική Συνέλευση, η Επιτροπή Ακαδημαϊκών θεμάτων & αναμόρφωσης προγράμματος σπουδών, Σπουδών, η Επιτροπή Φοιτητικών θεμάτων, η Επιτροπή Αξιολόγησης, η Επιτροπή ERASMUS κ.ά. Στο Τμήμα μας όλα τα θέματα που το απασχολούν συζητιούνται ευρύτατα στις Γενικές Συνελεύσεις. Ωστόσο συστήνονται επιτροπές κατά περίσταση, οι οποίες λογοδοτούν στα όργανα του Τμήματος με κορυφαίο τη Γενική του Συνέλευση. Σε γενικές γραμμές, η Συνέλευση του Τμήματος παρακολουθεί αποτελεσματικά τις σχετικές εξελίξεις.

- ***Υπάρχει διαδικασία δημοσιοποίησης αυτού του σχεδίου ανάπτυξης και των αποτελεσμάτων του;***

Οι κύριοι άξονες του σχεδίου και τα αποτελέσματα του δημοσιοποιούνται τόσο μέσα από την ιστοσελίδα του Τμήματος όσο και μέσα από συζητήσεις και εισηγήσεις σε αρμόδια όργανα του Πανεπιστημίου.

8. Διοικητικές υπηρεσίες και υποδομές

8.1. Πώς κρίνετε την αποτελεσματικότητα των διοικητικών και τεχνικών υπηρεσιών;

Η αποτελεσματικότητα των διοικητικών και τεχνικών υπηρεσιών χαρακτηρίζεται ως ικανοποιητική. Παρουσιάζονται ωστόσο προβλήματα που σχετίζονται με το φόρτο εργασίας και την έλλειψη προσωπικού. Η επίλυση των προβλημάτων αυτών θα μπορούσε να βοηθήσει σημαντικά στη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών.

- **Πώς είναι στελεχωμένη και οργανωμένη η Γραμματεία του Τμήματος και των Τομέων;**

1. Μία μόνιμη υπάλληλος Π. Ε., Γραμματέας του Τμήματος με τις εξής αρμοδιότητες:
   - Προετοιμασία και συμμετοχή στις Γενικές Συνελεύσεις του Τμήματος και των *Εκλεκτορικών Σωμάτων.*
   - *Τήρηση και ενημέρωση του Αρχείου του Τμήματος και των ατομικών φακέλων των καθηγητών.*
   - *Τήρηση Πρωτοκόλλου και διεκπεραίωση Αλληλογραφίας, συμπλήρωση στατιστικών δελτίων.*
   - *Διεκπεραίωση πάσης φύσεως διοικητικών θεμάτων (προσλήψεις ειδικών επιστημόνων, προκηρύξεις θέσεων Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., αποσπάσεις εκπαιδευτικών, κλπ),*
   - *Συνεργασία με τον πρόεδρο του Τμήματος, το διδακτικό προσωπικό και ενημέρωσή τους για τη νομολογία που ισχύει. Επίσης ενημέρωση και του διοικητικού προσωπικού για τυχόν αλλαγές στους νόμους και τα διατάγματα.*
   - *Συντονισμός και οργάνωση του προσωπικού της Γραμματείας.*
   - *Συνεργασία με την κεντρική Διοίκηση του Πανεπιστημίου και το Υπουργείο παιδείας για πάσης φύσεως διοικητικών θεμάτων, φοιτητικών, εκλεκτορικών κ.λ.π.*
   - *Τελετές Ορκωμοσίας.*

2. Ένας μόνιμος υπάλληλος Π.Ε (από μετάταξη) με τις εξής αρμοδιότητες:
   - *Γραμματεία μεταπτυχιακού του Τμήματος (Πρόγραμμα Cardisoft).*
   - *Προκήρυξη μεταπτυχιακού διεξαγωγή εξετάσεων, εγγραφές, εξυπηρέτηση φοιτητών, βαθμολογίες, έκδοση πτυχίων.*
   - *Ετήσια Στατιστικά ενάρξεως και λήξεως.*
   - *Οικονομικά του Τμήματος (προσφορές αγοράς-προτάσεις- αποδόσεις –οικονομική τακτοποίηση συνεδρίων στα οποία συμμετέχουν οι Καθηγητές)*
   - *Μέλος επιτροπής παραλαβής πετρελαίου, αποδόσεις δικαιολογητικών αγοράς πετρελαίου.*
   - *Ενασχόληση με φοιτητικά θέματα του Τμήματος όποτε χρειαστεί.*

3. Μία υπάλληλος ΕΤΕΠ που ασκεί διοικητικό έργο στη γραμματεία του Τμήματος
   - *Εξυπηρέτηση φοιτητών από τη θυρίδα.*
   - *Πρόγραμμα Cardisoft, δηλώσεις μαθημάτων, βεβαιώσεις, αναλυτικές βαθμολογίες.*
   - *Καταχώριση διδακτικών συγγραμμάτων στον ΕΥΔΟΞΟ.*
   - *Εγκρίσεις ακαδημαϊκών ταυτοτήτων.*
   - *Ορκωμοσία- Πτυχία*

- *Ετήσια στατιστικά ενάρξεων και λήξεως.*
- *Υποτροφίες (Ι.Κ.Υ).*

4. Μία υπάλληλος με σύμβαση αορίστου χρόνου ως βοηθητικό προσωπικό.
   - *Τήρηση Πρωτοκόλλου, πληκτρολόγηση πρακτικών Γενικών Συνελεύσεων του τμήματος.*
   - *Αρχείο της Παιδαγωγικής Ακαδημίας και της εξομοίωσης των Πτυχιούχων δασκάλων.*
   - *Φωτοτυπίες εγγράφων, διανομή αλληλογραφίας στις θυρίδες των μελών Δ. Ε. Π, ασφάλεια αιθουσών, κλπ).*

Επίσης έχουν προστεθεί δύο ακόμα μόνιμοι Διοικητικοί Υπάλληλοι (ΠΕ) από μετάταξη, οι οποίοι έχουν ταυτόχρονα και «παράλληλα» καθήκοντα.

- **Πόσο αποτελεσματικές θεωρείτε πως είναι οι παρεχόμενες υπηρεσίες και το ωράριο λειτουργίας της Γραμματείας του Τμήματος και των Τομέων για την εξυπηρέτηση των αναγκών του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών;**

Όπως είναι φανερό η Γραμματεία του Τμήματος πρέπει να καταβάλλει μεγάλη προσπάθεια, ώστε να εξυπηρετηθούν απρόσκοπτα οι πεντακόσιοι, περίπου, φοιτητές και φοιτήτριες του Τμήματος και το Διδακτικό και Ερευνητικό προσωπικό. Συνεπώς, η οργάνωση της γραμματείας του Τμήματος είναι σχεδιασμένη, ώστε να εξυπηρετεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τις ανάγκες τόσο του διδακτικού προσωπικού όσο και των φοιτητών/τριών. Η προσπάθεια των μελών της Γραμματείας συνίσταται στην όσο το δυνατόν πιο ορθολογική κατανομή καθηκόντων και αρμοδιοτήτων και τον αποτελεσματικό συντονισμό τους. Η Γραμματεία εδράζεται σε γραφείο που βρίσκεται σε κεντρικό σημείο του κτιρίου διοίκησης, προκειμένου να είναι άμεσα προσβάσιμη από όλα τα ενδιαφερόμενα μέλη. Το ωράριο λειτουργίας είναι 7:30 με 15:30, ενώ οι ώρες συνεργασίας με τους φοιτητές του Τμήματος 11:00 με 13:00 καθημερινώς.

Σε γενικές γραμμές, οι παρεχόμενες υπηρεσίες κρίνονται ικανοποιητικές και αποτελεσματικές, καθώς εναρμονίζονται με τις ανάγκες λειτουργίας του Τμήματος. Σε μεγάλο βαθμό, σ' αυτό συμβάλλουν η μηχανοργάνωση, η εφαρμογή ηλεκτρονικού πρωτοκόλλου και το ολοκληρωμένο σύστημα ηλεκτρονικής διαχείρισης της γραμματείας, καθώς και η συνέπεια που επιδεικνύουν οι διοικητικοί υπάλληλοι στο έργο τους.

- **Πόσο αποτελεσματική είναι η συνεργασία των διοικητικών υπηρεσιών του τμήματος με εκείνες της κεντρικής διοίκησης του Ιδρύματος;**

Οι κεντρικές υπηρεσίες της διοίκησης του ιδρύματος εδρεύουν στην Κοζάνη (η οποία βρίσκεται σε απόσταση 60, περίπου, χιλιομέτρων από τη Φλώρινα, όπου εδρεύει το Τμήμα). Αυτό θα μπορούσε να προκαλέσει δυσλειτουργία στη συνεργασία των διοικητικών υπηρεσιών του Τμήματος με αυτές του Ιδρύματος. Κάτι τέτοιο, ωστόσο, δεν έχει παρατηρηθεί. Σε αυτό συμβάλλει, βέβαια, η μεγάλη εμπειρία των διοικητικών στελεχών των υπηρεσιών του Τμήματος, η διάθεση και η προσπάθεια των στελεχών της κεντρικής διοίκησης του Ιδρύματος, καθώς και η ψηφιακή επικοινωνία.

- **Πόσο ικανοποιητική για τις ανάγκες του Τμήματος είναι**
  (α) η οργάνωση και το ωράριο λειτουργίας της Βιβλιοθήκης;

Ως προς την οργάνωση και τη λειτουργία της Βιβλιοθήκης, το ωράριο μπορεί να θεωρηθεί ότι ανταποκρίνεται ικανοποιητικά στις ανάγκες του διδακτικού προσωπικού και των φοιτητών/τριών, καθώς εκτείνεται από τις 9:00 έως τις 20:00. Σε ό,τι αφορά στην οργάνωση γίνονται, συνεχώς, προσπάθειες αναβάθμισης των υπηρεσιών από το

προσωπικό της βιβλιοθήκης. Τα τελευταία χρόνια, έχει παρατηρηθεί αύξηση στους τίτλους που διαθέτει η βιβλιοθήκη, ενώ εκσυγχρονίζεται συνεχώς και το σύστημα πρόσβασης στους τίτλους.

(β) των Υπηρεσιών Πληροφόρησης;

Οι υπηρεσίες πληροφόρησης που παρέχονται στο προσωπικό και τους/τις φοιτητές/τριες του Τμήματος είναι οι ακόλουθες:

- Πρόσβαση στο δίκτυο του Πανεπιστημίου μέσω VPN
- Σύστημα Υποβοήθησης Διδασκαλίας στη διεύθυνση https://classweb.uowm.gr
- Η λειτουργία πλατφόρμας ασύγχρονης τηλε-εκπαίδευσης UOWM Open eClass στη διεύθυνση http://eclass.uowm.gr
- Δίκτυο Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (Heallink) δίνοντας πρόσβαση στον κατάλογο ηλεκτρονικών περιοδικών
- Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο
- Αιτήσεις προς τη γραμματεία (π.χ. έκδοση βεβαιώσεων – φοιτητές/τριες)
- Ασύρματη πρόσβαση στο διαδίκτυο από τους χώρους του Πανεπιστημίου

Γενικά, οι παραπάνω υπηρεσίες καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών που οφείλει ένα πανεπιστημιακό Τμήμα να παρέχει στα μέλη του (φοιτητές/φοιτήτριες και μέλη ΔΕΠ). Είναι φανερές οι προσπάθειες εκσυγχρονισμού της λειτουργίας του Τμήματος μέσω της παροχής όσο το δυνατό περισσότερων υπηρεσιών. Ενδεικτικά, η πλατφόρμα ασύγχρονης τηλε-εκπαίδευσης χρησιμοποιείται σε ευρεία κλίμακα από φοιτητές/φοιτήτριες και μέλη ΔΕΠ.

- **Πώς είναι στελεχωμένα και πώς οργανώνονται τα Εργαστήρια ή/και τα Σπουδαστήρια του Τμήματος;**

Στο πλαίσιο του Τμήματος λειτουργούν τα εξής εργαστήρια:

- Εργαστήριο Τοπικής Ιστορίας με τους εξής στόχους: α) συγκέντρωση πρωτογενούς υλικού, β) διεύρυνση του προβληματισμού για την δημιουργία ενός πλαισίου εισαγωγής του μαθήματος της τοπικής ιστορίας στη στοιχειώδη εκπαίδευση της Φλώρινας, γ) άρση της αντινομίας ανάμεσα στην σχολικά οργανωμένη γνώση και στην εξωσχολική πρόσκτηση της γνώσης, δ) διαμόρφωση όλων των διαστάσεων της ιστορικής συνείδησης.
- Εργαστήριο με τίτλο: «Μαθηματικά της Φύσης και της Ζωής - ΜΑ.ΦΥ.ΖΩ.» (Nature and Life Mathematics - MathsLife), το οποίο εξυπηρετεί εκπαιδευτικές και ερευνητικές ανάγκες στα γνωστικά αντικείμενα: - Διδακτικής των μαθηματικών - Διδασκαλίας και μάθησης των μαθηματικών με τη χρήση ΤΠΕ - Δια Βίου μάθηση μαθηματικών και μαθηματικά του ελεύθερου χρόνου - Δυσκολίες μάθησης μαθηματικών και μάθηση ειδικών ομάδων εκπαιδευόμενων - Μάθηση μαθηματικών σε πλαίσια εκτός σχολείου (out of school mathematics) - Διδασκαλία μαθηματικών μέσω της αφήγησης - Εμπλοκή των γονέων στη διδασκαλία/μάθηση των μαθηματικών - Αριθμητισμός. Μαθηματικά της καθημερινότητας - Μαθηματικές γνώσεις των ενηλίκων και διάφορων επαγγελματικών ομάδων. Το ΜΑ.ΦΥ.ΖΩ. λειτουργεί εδώ και τουλάχιστον 20 χρόνια, επίσημα ιδρύθηκε το 2019 (ΦΕΚ 2688/2-7-2019)
- Εργαστήριο Εκπαίδευσης στις Φυσικές Επιστήμες και την Αειφορία (ΕΦΕΑ): *Science and Sustainability Education Laboratory* http://www.felab.edu.uowm.gr/. Το ΕΦΕΑ αν και λειτουργεί περίπου 20 χρόνια, επίσημα ιδρύθηκε το 2019 (ΦΕΚ 2688/2-7-2019). Λειτουργεί σε δύο αίθουσες, στις οποίες πραγματοποιούνται εργαστήρια Φυσικής και Βιολογίας αντίστοιχα. Επίσης στις αίθουσες αυτές οι φοιτητές/τριες εκπαιδεύονται στην ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού για τις Φυσικές Επιστήμες και την Αειοφορία. Το εργαστήριο είναι εξοπλισμένο με όργανα Φυσικής διαφόρων θεματικών πεδίων (θερμικά, ηλεκτρικά φαινόμενα, ενεργειακές ανταλλαγές, μελέτη ρευστών κ.λπ.) καθώς και Βιολογίας π.χ. μικροσκόπια. Το ΕΦΕΑ αποτελεί σημείο αναφοράς στον ευρύτερο εκπαιδευτικό τομέα της

Δυτικής Μακεδονίας σε ό,τι σχετίζεται με θέματα Εκπαίδευσης Φυσικών Επιστημών/Αειφορίας. Οι δραστηριότητές του περιλαμβάνουν την ανάπτυξη του Εκπαιδευτικού Δικτύου στη Δυτική Μακεδονία (ΕΚ.ΔΙ.ΔΥ.ΜΑ) με σκοπό τη συστηματική συνεργασία όλων των βαθμίδων της εκπαίδευσης για την προώθηση εκπαιδευτικών καινοτομιών στις Φυσικές Επιστήμες και την Αειφορία.

- Αίθουσα – εργαστήριο Εικαστικών
- Αίθουσα – εργαστήριο Μουσικής
- Εργαστήριο – νησίδα Ηλεκτρονικών Υπολογιστών

Επίσης λειτουργούν τα εξής εργαστήρια στο πλαίσιο της Σχολής:

- Το Εργαστήριο Αγωγής για το Βιβλίο «Βιβλιολογείον» που λειτουργεί στο πλαίσιο της Σχολής. Ιδρύθηκε το Νοέμβριο 2002 (ΦΕΚ 275/15-11-2002). Από το Σεπτέμβριο του 2009 λειτουργεί το εργαστήρι παραδοσιακής βιβλιοδεσίας και από το 2011 το εργαστήρι παραδοσιακής τυπογραφίας, σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους πλήρως εξοπλισμένους με τον απαραίτητο βιβλιοδετικό και τυπογραφικό εξοπλισμό. Το Βιβλιολογείον λειτουργεί πρωτίστως με εκπαιδευτικούς στόχους και σκοπούς. Οι φοιτητές καλούνται να αποκτήσουν μια γόνιμη επαφή με το βιβλίο – αντικείμενο, να επαναπροσδιορίσουν τη εκπαιδευτική τους σχέση μαζί του, γνωρίζοντας την μακραίωνη ιστορία και τις παραδοσιακές τέχνες του (χειροποίητη βιβλιοδεσία – τυπογραφία με στοιχειοθεσία) και να το εκτιμήσουν ως προϊόν του ανθρώπινου πολιτισμού.
- Εργαστήριο Δημιουργικότητας, Καινοτομίας και Τεχνολογίας στην Εκπαίδευση – ΔηΚαιΤΕ (ΦΕΚ 30011/28.6.2019). Εξυπηρετεί εκπαιδευτικές και ερευνητικές ανάγκες στα γνωστικά αντικείμενα: τεχνολογικά υποστηριζόμενη μάθηση, τεχνολογίες της πληροφορίας και των επικοινωνιών, ψηφιακή αφήγηση, ενσώματη μάθηση, διάχυτη μάθηση, STEAM, εφαρμογές επαυξημένης και εικονικής πραγματικότητας, εκπαιδευτική ρομποτική, διδακτική της πληροφορικής, συνεργατική μάθηση μέσω υπολογιστή κλπ.
- Εργαστήριο Εικαστικών τεχνών – ΕΕΤ (ΦΕΚ 30011/28.6.2019). Έχει ως αποστολή: α) την κάλυψη διδακτικών και ερευνητικών αναγκών των τμημάτων της Σχολής καθώς και άλλων τμημάτων του Πανεπιστημίου, σε θέματα που εμπίπτουν στα γνωστικά αντικείμενα του εργαστηρίου, τη συνεργασία με επιστημονικούς και κοινωνικούς φορείς καθώς και με διεθνείς οργανισμούς και οργανώσεις, την παραγωγή σύγχρονου παιδαγωγικού και ερευνητικού υλικού κλπ.
- Εργαστήριο παιδαγωγικών μελετών και καινοτόμων εκπαιδευτικών πρακτικών – ΠαιΜεΚΕΠ (ΦΕΚ 2626/28.6.2019). Εξυπηρετεί εκπαιδευτικές και ερευνητικές ανάγκες στα γνωστικά αντικείμενα: εφαρμοσμένη παιδαγωγική, διδακτική μεθοδολογία, διαφοροποιημένη διδασκαλία, μικροδιδασκαλία, διαχείριση σχολικής τάξης, οργάνωση και διοίκηση της εκπαίδευσης, φιλοσοφία της παιδείας και της εκπαίδευσης, σχολική ψυχολογία, ειδική αγωγή και μαθησιακές δυσκολίες, επιστημονική τεχνογραφία κ.ά.

Το σπουδαστήριο - βιβλιοθήκη ανήκει στη Σχολή του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας. Στελεχώνεται από ένα μέλος ΕΕΔΙΠ της Σχολής και εξυπηρετεί το κοινό καθημερινά εκτός Σαββάτου και Κυριακής από τις 9.00 έως 20:00.

Αξίζει να αναφερθεί η λειτουργία αναγνωστηρίου για τις ανάγκες των φοιτητών και των φοιτητριών καθώς και των μελών ΔΕΠ του Τμήματος λειτουργεί με σύγχρονες προδιαγραφές.

- **Πόσο αποτελεσματική θεωρείτε πως είναι η λειτουργία τους;**

Είναι φανερό και αναμενόμενο ότι οι εγκαταστάσεις και οι υποδομές είναι λειτουργικές μόνο στο πλαίσιο της στελέχωσής τους με μόνιμο, κυρίως, προσωπικό. Συνεπώς, η αποτελεσματική και απρόσκοπτη λειτουργία των εργαστηρίων, της βιβλιοθήκης και του αναγνωστηρίου επαφίεται σε μεγάλο βαθμό στη διάθεση του υπάρχοντος μονίμου προσωπικού και των αποσπασμένων.

- **Πώς υποστηρίζονται οι υποδομές και υπηρεσίες πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών του Τμήματος; Πόσο αποτελεσματικές είναι;**

Οι ανάγκες του τμήματος σε υποστήριξη, στο τομέα των υπηρεσιών πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών, κατανέμονται σε 3 κατηγορίες:

Κατηγορία 1η: Υποστήριξη τελικού χρήστη. Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται όλα τα ζητήματα που αφορούν τον τελικό χρήστη ενός υπολογιστικού συστήματος. Τέτοια παραδείγματα είναι η αντιμετώπιση απλών καθημερινών βλαβών (π.χ. οθόνες, εκτυπωτές, κεντρικές μονάδες), η πλήρης επανεγκατάσταση λογισμικού (λειτουργικό σύστημα, επαναφορά προσωπικών αρχείων, κλπ), η αντιμετώπιση προβλημάτων πρόσβασης σε υπηρεσίες (π.χ. κωδικοί πρόσβασης), η παροχή βοήθειας (π.χ. επίδειξη πρόσβασης στην υπηρεσία ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, στο σύστημα Εύδοξος, στο σύστημα eClass, παροχή εξειδικευμένων συμβουλών χρήσης σε γενικά λογισμικά όπως ο επεξεργαστής κειμένου, κλπ).

Κατηγορία 2η: Υποστήριξη διδακτικού έργου. Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται όλα τα ζητήματα που αφορούν στη συντήρηση και καλή λειτουργία του εποπτικού εξοπλισμού των αιθουσών διδασκαλίας (βιντεοπροβολείς, συνδέσεις δικτύου, κλπ), ο δανεισμός εξοπλισμού (π.χ. φορητοί υπολογιστές), η υποστήριξη των απαιτούμενων λογισμικών και του εργαστηρίου Η/Υ, αλλά και η συμβολή στη διεξαγωγή εργαστηριακών μαθημάτων, ειδικότερα αυτών που σχετίζονται με τις ΤΠΕ.

Κατηγορία 3η: Υποστήριξη διοικητικού και άλλου έργου. Στην κατηγορία αυτή εντάσσονται όλα τα ζητήματα που αφορούν στην εξειδικευμένη επεξεργασία εγγράφων, την παραγωγή έντυπου υλικού για διάφορες εκδηλώσεις (π.χ. εκτυπώσεις για ημερίδες και συνέδρια), την έρευνα αγοράς για την προμήθεια αναλώσιμων και λοιπού εξοπλισμού, την ανανέωση του ιστότοπου του τμήματος, το σχεδιασμό και την τήρηση του ωρολόγιου προγράμματος μαθημάτων και του προγράμματος εξετάσεων, αλλά και την παροχή εξειδικευμένης βοήθειας (π.χ. σχεδιασμός ιστοσελίδων).

Υπάρχουν 4 είδη χρηστών: α) μέλη ΔΕΠ, β) διοικητικοί υπάλληλοι, γ) φοιτητές, και δ) άλλοι συνεργάτες. Τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν κατά την καθημερινή χρήση των υπολογιστικών τους συστημάτων επιλύονται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, σχετικά ικανοποιητικά, αναλογικά με τις συνθήκες που επικρατούν. Η αντιμετώπιση των προβλημάτων γίνεται από το μέλος ΔΕΠ του κοντινότερου στη φύση των προβλημάτων γνωστικού αντικειμένου (Τεχνολογίες Πληροφορικής & Επικοινωνίας) και ένα μέλος ΕΤΕΠ, όσο το επιτρέπουν οι άλλες τους υποχρεώσεις.

Ειδικότερα, το μέλος ΕΤΕΠ είναι υπεύθυνο για την ορθή λειτουργία του εργαστηρίου Η/Υ του τμήματος και του εργαστηρίου Η/Υ του ΠΤΔΕ, φροντίζοντας για την αντιμετώπιση τεχνικών προβλημάτων, την καλή κατάσταση του χώρου των εργαστηρίων, την εγκατάσταση και συντήρηση λογισμικού, αλλά και των ηλεκτρονικών υπολογιστών, ενώ παράλληλα επιβλέπει προσωπικά το χώρο των εργαστηρίων και βοηθά τους χρήστες τους (φοιτητές/τριες και διδακτικό προσωπικό). Παράλληλα, αναλαμβάνει την εγκατάσταση κάθε είδους λογισμικού στους Η/Υ των χρηστών (γραφεία ΔΕΠ και διοικητικών υπηρεσιών), την επίλυση όλων των τεχνικών θεμάτων που αφορούν στην πρόσβαση στο τηλεπικοινωνιακό δίκτυο κορμού, αλλά και τη δοκιμαστική εγκατάσταση νέων λογισμικών και υπηρεσιών για τα μέλη του τμήματος.

Το μέλος ΔΕΠ της συναφούς ειδικότητας, παρέχει απευθείας βοήθεια σε συναδέλφους/ισσες, σε διοικητικές υπηρεσίες, αλλά πολλές φορές και σε φοιτητές/τριες. Συνήθως ανταποκρίνεται άμεσα στις απλές κλήσεις, ενώ λειτουργεί συντονιστικά και παρέχει τεχνογνωσία στο υποστηρικτικό προσωπικό για την αντιμετώπιση σοβαρότερων προβλημάτων. Ακόμη, συνεργάζεται με τις διοικητικές υπηρεσίες (π.χ. γραμματεία τμήματος) για το σχεδιασμό, την υλοποίηση και τη δοκιμή υπηρεσιών μέσω Η/Υ (π.χ. Σύστημα Υποβοήθησης Διδασκαλίας). Φροντίζει για την έρευνα αγοράς και την παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης σε όλα τα είδη ηλεκτρονικού εξοπλισμού και λογισμικού. Διαχειρίζεται τον υφιστάμενο εξοπλισμό (π.χ. διανομή Η/Υ στους τελικούς χρήστες,

καταγραφή αναγκών, κλπ) και παρέχει εξειδικευμένες συμβουλές, όπου αυτό απαιτείται (κυρίως σε συναδέλφους που επιθυμούν να διεκπεραιώσουν εξειδικευμένες εργασίες σε Η/Υ και δε γνωρίζουν με ποιο τρόπο). Τέλος, φροντίζει για το συντονισμό της ομάδας υποστήριξης σε όλα τα ζητήματα, ενώ επανασχεδιάζει τους ιστότοπους του τμήματος (προπτυχιακό και μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών),ώστε να ανταποκρίνονται στις πιο σύγχρονες προδιαγραφές πρόσβασης.

Για τη βελτιστοποίηση των παρεχομένων υπηρεσιών όμως, απαιτείται μόνιμο προσωπικό. Η υφιστάμενη κατάσταση στηρίζεται, σε σημαντικό βαθμό, στην προσωπική συμβολή των εμπλεκομένων και στη θέλησή τους για υποστήριξη του τμήματος. Επικουρικά, συνδράμουν μεταπτυχιακοί ή/και προπτυχιακοί φοιτητές/τριες, εφόσον έχουν τεχνικές γνώσεις (π.χ. μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες, κάτοχοι πτυχίου πληροφορικής). Η ιδανική σύνθεση τοπικού παραρτήματος Υπηρεσίας Πληροφορικής θα πρέπει να περιλαμβάνει 3 άτομα, ειδικότητας πληροφορικής. Οι τελευταίοι, μαζί με το μέλος ΕΤΕΠ θα είναι σε θέση να παρέχουν υποστήριξη σε όλα τα ζητήματα, καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας, λειτουργώντας σε δύο βάρδιες. Επιπλέον θα μπορούν να λειτουργούν ως γραφείο προμηθειών ηλεκτρονικού εξοπλισμού και αναλωσίμων, αλλά και να καλύπτουν πλήρως τις ανάγκες του τμήματος και των μελών ΔΕΠ για διαδικτυακή παρουσία (π.χ. προσωπικές ιστοσελίδες, ιστοσελίδες εκδηλώσεων και ερευνητικών προγραμμάτων).

8.2. Πώς κρίνετε τις υπηρεσίες φοιτητικής μέριμνας;

- **Πώς εφαρμόζεται ο θεσμός του Σύμβουλου Σπουδών;**

Σύμφωνα με το άρθρο 35 του Ν. Ν.4009/2011, οι Σύμβουλοι Σπουδών (ΣΠ) καθοδηγούν και υποστηρίζουν τους/τις φοιτητές/τριες στα προγράμματα σπουδών τους. Ο/Η ΣΠ αποτελεί συνδετικό κρίκο μεταξύ της ΜΥΦΕΟ, των Φοιτητών/τριών Ευπαθών Κοινωνικά Ομάδων (ΦΕΚΟ) και των μελών του Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (ΔΕΠ) των Τμημάτων. Ειδικότερα, ο/η ΦΕΚΟ μπορεί να ενημερώσει την ΜΥΦΕΟ για το θέμα που τον/την απασχολεί μιλώντας στον/στην εκάστοτε ψυχολόγο της μονάδας στην πόλη όπου εδράζει το Τμήμα Σπουδών του. Εφόσον ο/η ψυχολόγος έχει τη συγκατάθεση του/της φοιτητή/τριας μπορεί να ενημερώσει τον/την ΣΠ για ζητήματα που αφορούν την πορεία των σπουδών του/της. Παράλληλα στο ρόλο του/της εκάστοτε ΣΠ θα είναι και το να συνεργάζεται με τους/τις ψυχολόγους της ΜΥΦΕΟ για την οργάνωση και προετοιμασία δράσεων ενημέρωσης και επιμόρφωσης του διοικητικού και διδακτικού/ακαδημαϊκού προσωπικού του ΠΔΜ. Στο πλαίσιο αυτής της συνεργασίας ο/η ΣΚ θα επωμίζεται το βάρος της καταγραφής-ανάλυσης, ιεράρχησης και ενοποίησης των αναγκών για την οργάνωση των επιμορφώσεων. Παράλληλα οι ΣΚ δύνανται να συνεργάζονται με τους /τις ψυχολόγους παρέχοντας επιστημονική υποστήριξη για την συγγραφή οδηγών, οι οποίοι θα διευκολύνουν το διδακτικό και εκπαιδευτικό έργο.

Η σύσταση της Επιτροπής Φοιτητικών θεμάτων συμβάλλει προς αυτήν την κατεύθυνση της ενημέρωσης και της υποστήριξης των φοιτητών/τριών σε θέματα της ακαδημαϊκής ζωής.
Το νέο-ιδρυθέν Γραφείο Διασύνδεσης αποσκοπεί να παρέχει πληροφόρηση και συμβουλευτικές υπηρεσίες σε φοιτητές/τριες και αποφοίτους/τες του Ιδρύματος σχετικά με θέματα σταδιοδρομίας και διασύνδεσης με την αγορά εργασίας. Επιπλέον, διοργανώνει ενημερωτικές εκδηλώσεις, ημερίδες καθώς και «Ημέρες Καριέρας» με τη συμμετοχή επιχειρήσεων και οργανισμών από διάφορους επαγγελματικούς κλάδους.

- **Πόσο αποτελεσματικά υποστηρίζεται η πρόσβαση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας στη χρήση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών;**

Στους φοιτητές/τριες, διοικητικούς υπαλλήλους, μέλη ΔΕΠ και εξωτερικούς συνεργάτες παρέχεται πρόσβαση σε μια σειρά από ηλεκτρονικές υπηρεσίες: α) Ηλεκτρονικό

ταχυδρομείο, β) ηλεκτρονικοί κατάλογοι (βιβλιοθήκη - Heallink), γ) σύστημα υποβοήθησης διδασκαλίας, δ) αιτήσεις προς τη γραμματεία (π.χ. έκδοση βεβαιώσεων - φοιτητές), ε) πλατφόρμα ασύγχρονης τηλε-εκπαίδευσης, στ) Πρόσβαση στο δίκτυο του Πανεπιστημίου μέσω VPN, ζ) ασύρματη πρόσβαση στο διαδίκτυο από τους χώρους του Πανεπιστημίου, η) χρήση διαδραστικού πίνακα κτλ. Το προσωπικό που αναφέρθηκε προηγούμενα προσπαθεί να καλύψει τις ανάγκες και τις απαιτήσεις όλων των χρηστών.

- **Υπάρχει υπηρεσία υποστήριξης των εργαζόμενων φοιτητών; Πόσο αποτελεσματική είναι η λειτουργία της;**

Στο Τμήμα δεν υπάρχει υπηρεσία υποστήριξης εργαζόμενων φοιτητών και φοιτητριών. Η συμβουλευτική υποστήριξή τους εντάσσεται στις δραστηριότητες του Σύμβουλου Σπουδών και του Γραφείου Διασύνδεσης του Πανεπιστημίου.

- **Υπάρχει υπηρεσία υποστήριξης των περισσότερο αδύναμων φοιτητών και εκείνων που δεν ολοκληρώνουν εμπρόθεσμα τις σπουδές τους; Πόσο αποτελεσματική είναι η λειτουργία της;**

Δεν υπάρχει εξειδικευμένη και στελεχωμένη υπηρεσία υποστήριξης των αδύναμων φοιτητών και φοιτητριών ή υπηρεσία υποστήριξης φοιτητών και φοιτητριών που δεν ολοκληρώνουν εμπρόθεσμα τις σπουδές τους. Αυτές οι περιπτώσεις είναι στατιστικά σπάνιες στο Τμήμα. Οι φοιτητές/τριες και οι φοιτήτριες ολοκληρώνουν τις σπουδές τους στον προβλεπόμενο χρόνο. Οι ελάχιστες περιπτώσεις αδύναμων φοιτητών και φοιτητριών αντιμετωπίζονται κατά περίσταση από τα μέλη ΔΕΠ ή το Σύμβουλο Σπουδών Αυτό ισχύει και λόγω του ότι στο Τμήμα επικρατούν πολύ καλές σχέσεις και άμεση επικοινωνία μεταξύ των μελών ΔΕΠ και των φοιτητών και των φοιτητριών.

- **Παρέχονται υποτροφίες στους άριστους φοιτητές/τριες ή σε ειδικές κατηγορίες φοιτητών (πέραν των υποτροφιών του ΙΚΥ);**

Η υποτροφία που ισχύει σε επίπεδο Τμήματος αφορά στο φοιτητή ή τη φοιτήτρια που θα πρωτεύσει στο βαθμό πτυχίου. Σε αυτήν την περίπτωση εισάγεται χωρίς εξετάσεις στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος.
Το Τμήμα με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης δύναται να απονέμει διακρίσεις και βραβεία σε φοιτητές/τριες, εφόσον υπάρχει σχετική χρηματοδότηση. Το Πανεπιστήμιο δύναται, εφόσον υπάρχει σχετική επιχορήγηση, να χορηγεί στους/στις φοιτητές/τριες του βραβεία και υποτροφίες σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία και τις αποφάσεις των αρμοδίων οργάνων.

- **Υπάρχει συγκεκριμένη πολιτική του Τμήματος για την ομαλή ένταξη των νεοεισερχόμενων στο Τμήμα φοιτητών; Πόσο αποτελεσματική είναι;**

Οργανώνεται από το Τμήμα στην αρχή της ακαδημαϊκής χρονιάς τελετή υποδοχής των νεοεισερχόμενων φοιτητών και φοιτητριών, παρουσία του Προέδρου και όλου του Διδακτικού Προσωπικού του Τμήματος, των διοικητικών υπαλλήλων και του Προέδρου του Συλλόγου Φοιτητών. Στην εκδήλωση αυτή, εκτός του εθιμοτυπικού καλωσορίσματος, πραγματοποιείται η επίσημη ενημέρωση και παρουσίαση του κανονισμού των σπουδών από μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας. Επιπρόσθετα, γίνεται ενημέρωση για τα προγράμματα σπουδών, τα προγράμματα Erasmus, τα μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών, τις διάφορες δομές του Πανεπιστημίου, τη χρήση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας και των λοιπών ηλεκτρονικών υπηρεσιών και τη διασύνδεση των σπουδών τους με την αγορά εργασίας. Πραγματοποιείται επίσης, ενημέρωση/πληροφόρηση για τον τόπο

υποδοχής (γνωριμία με το ιστορικό, πολιτισμικό και κοινωνικό πλαίσιο της Φλώρινας). Κατά τις πρώτες ημέρες παρουσίας τους στους χώρους της Σχολής οι νεοεισερχόμενοι ενημερώνονται από εκπροσώπους φοιτητικών συλλόγων ενώ κατά τη διαδικασία των δηλώσεων ενημερώνονται από τα μέλη ΔΕΠ που παρίστανται καθώς και από τα μέλη του διοικητικού προσωπικού που εποπτεύουν τη διαδικασία. Επίσης, οι διδάσκοντες που διδάσκουν μαθήματα στο Α' εξάμηνο φροντίζουν για την ομαλή κοινωνικοποίηση των νεοεισερχόμενων μέσω της διεξαγωγής σχετικών συζητήσεων.

- **Πώς συμμετέχουν οι φοιτητές/τριες στη ζωή του Τμήματος και του Ιδρύματος γενικότερα;**

Το γεγονός ότι το Τμήμα εδρεύει σε μικρή επαρχιακή πόλη συμβάλλει στη δημιουργία ενός κλίματος συνεργασίας και άμεσης επικοινωνίας μεταξύ τους καθώς και με τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος. Καταρχάς υπάρχει η θεσμική συμμετοχή εκπροσώπων των φοιτητών/τριών στις Γενικές Συνελεύσεις του Τμήματος. Επιπλέον, συμμετέχουν συνήθως σε οργανωτικές επιτροπές συνεδρίων και ημερίδων. Κάποιες χρονιές διοργανώνονται γιορτές στο πλαίσιο των Χριστουγέννων με τη συμμετοχή των φοιτητών και των φοιτητριών. Συχνά οι ίδιοι οι φοιτητές/τριες μέσω των συλλόγων τους οργανώνουν εθελοντικές αιμοδοσίες ή ημερίδες σχετικές με την παροχή πρώτων βοηθειών (υπό την εποπτεία μέλους ΕΕΔΙΠ). Συμμετέχουν ή οργανώνουν θεατρικές παραστάσεις και αθλητικές δραστηριότητες. Επίσης, κάθε χρόνο διοργανώνουν αρκετά πάρτυ στους χώρους της Σχολής. Τόσο η παρουσία τους όσο και η συμμετοχή και η εμπλοκή τους στα δρώμενα του Τμήματος και της Σχολής, γενικότερα, μπορεί να εκτιμηθεί ως ενεργή.

- **Πώς υποστηρίζονται ειδικά οι αλλοδαποί φοιτητές που μετακινούνται προς το Τμήμα;**

Ο αριθμός αλλοδαπών φοιτητών/τριών που μετακινούνται στο Τμήμα είναι εξαιρετικά μικρός. Στις περισσότερες των περιπτώσεων ζητήματα εγκατάστασης, στέγασης και σίτισης ρυθμίζονται από την Υπηρεσία Φοιτητικής Μέριμνας. Σε ό,τι αφορά σε ζητήματα που άπτονται της φοίτησης ρυθμίζονται από τα μέλη του διοικητικού προσωπικού της Γραμματείας. Επίσης, προς διευκόλυνση των φοιτητών/τριών που μετακινούνται με το πρόγραμμα Erasmus ενεργοποιούνται τα μέλη ΔΕΠ που είναι υπεύθυνα για το πρόγραμμα.

8.3. Πώς κρίνετε τις υποδομές πάσης φύσεως που χρησιμοποιεί το Τμήμα;

- **Επάρκεια και ποιότητα των τεκμηρίων της βιβλιοθήκης.**

Τόσο η επάρκεια όσο και η ποιότητα των τεκμηρίων της βιβλιοθήκης είναι σε ικανοποιητικό επίπεδο, αλλά χρήζουν περαιτέρω εμπλουτισμό και επικαιροποίηση. Τα τελευταία χρόνια, βέβαια, έχει παρατηρηθεί αύξηση στους τίτλους που διαθέτει η βιβλιοθήκη, ενώ εκσυγχρονίζεται συνεχώς και το σύστημα πρόσβασης στους τίτλους. Ενδεικτικά μπορούν να αναφερθούν τα ακόλουθα στοιχεία :

(*i) Χρήση λογισμικού ADVANCE με το οποίο είναι δυνατή η πρόσβαση στον κατάλογο των τίτλων της βιβλιοθήκης.*
(ii) Αυξήθηκε ο ετήσιος αριθμός των δανεισμών.
(iii) Αυξήθηκε ο αριθμός των τίτλων της βιβλιοθήκης.
(iv) Η βιβλιοθήκη διατηρεί ασύρματο δίκτυο.
(v) Διατηρεί και εμπλουτίζει την ιστοσελίδα http://www2.library.uowm.gr/ της με ανοιχτούς ψηφιακούς πόρους προσβάσιμους στους χρήστες

- **Επάρκεια και ποιότητα κοινόχρηστου τεχνικού εξοπλισμού.**

Ο κοινόχρηστος τεχνικός εξοπλισμός καθίσταται ανεπαρκής. Η συνεχής χρήση των δύο φωτοτυπικών μηχανημάτων από τα μέλη ΔΕΠ και τους/τις φοιτητές/τριες οδηγεί συχνά σε βλάβες. Ωστόσο, ο υλικοτεχνικός εξοπλισμός του εργαστηρίου πληροφορικής έχει ανανεωθεί, πλήρως. Σαφέστατα, μπορούν να γίνουν κινήσεις προς την κατεύθυνση της ορθολογικής χρήσης του εξοπλισμού αλλά, κυρίως, προς τη χρηματοδότηση των Τμημάτων για την ανανέωσή του.

- **Επάρκεια και ποιότητα χώρων και εξοπλισμού σπουδαστηρίων.**

Οι εγκαταστάσεις της βιβλιοθήκης (έκτασης περίπου 200 τετραγωνικών μέτρων) και το αναγνωστήριο (έκτασης, περίπου, 90 τετραγωνικών μέτρων) βρίσκονται σε χώρο που συνδέει το κτίριο διοίκησης με το κτίριο όπου βρίσκονται οι αίθουσες διδασκαλίας. Το αναγνωστήριο είναι καινούργιο και σύγχρονο. Στη διάθεση των επισκεπτών της βιβλιοθήκης βρίσκονται 6 Η/Υ έξω από τον χώρο της βιβλιοθήκης (computer corner) και 4 Η/Υ στον χώρο του αναγνωστηρίου. Από αυτούς οι χρήστες μπορούν να έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο, στον ηλεκτρονικό κατάλογο της βιβλιοθήκης και στις ηλεκτρονικές πηγές με τις οποίες είναι συνδεδεμένη. Στον χώρο διατίθεται ασύρματο Wi-Fi, με το οποίο μπορεί κανείς επίσης να έχει πρόσβαση σε όσα προαναφέρθηκαν.

- **Επάρκεια και ποιότητα γραφείων διδασκόντων.**

Η επάρκεια και η ποιότητα των γραφείων των διδασκόντων κρίνεται αρκετά ικανοποιητική. Ήδη από το 2013 οι διδάσκοντες δε μοιράζονται, πλέον, ανά δύο τους χώρους γραφείων που διατίθενται (εκτός από ελάχιστες εξαιρέσεις). Συνεπώς, οι συνθήκες προς αυτήν την κατεύθυνση είναι αρκετά καλές. Στη διάθεσή των μελών ΔΕΠ υπάρχει προσωπικός υπολογιστής, εκτυπωτής, τηλεφωνική γραμμή, γραμμή fax.

- **Επάρκεια και ποιότητα χώρων Γραμματείας Τμήματος και Τομέων.**

Η γραμματεία του Τμήματος στεγάζεται σε χώρο 30 τμ και βρίσκεται στο κτίριο διοίκησης της Παιδαγωγικής Σχολής. Η πρόσβαση όλων στη γραμματεία είναι εύκολη. Ο χώρος επιτρέπει την ομαλή λειτουργία της και η εξυπηρέτηση των ενδιαφερομένων γίνεται χωρίς προβλήματα.

- **Επάρκεια και ποιότητα χώρων συνεδριάσεων.**

Η Σχολή διαθέτει σύγχρονη αίθουσα συνεδριάσεων, η οποία διαθέτει μικροφωνική εγκατάσταση και σύστημα καταγραφής των συνεδριάσεων. Επίσης, έχει εξοπλιστεί και με διαδραστικό πίνακα λόγω του ότι χρησιμοποιείται και ως αίθουσα διδασκαλίας μαθημάτων μεταπτυχιακού επιπέδου, αλλά και διεξαγωγής colloquium και υποστήριξης μεταπτυχιακών εργασιών και διδακτορικών διατριβών. Την αίθουσα μοιράζονται τα Τμήματα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Νηπιαγωγών και Ψυχολογίας.

- **Επάρκεια και ποιότητα άλλων χώρων (διδασκαλεία, πειραματικά σχολεία, μουσεία, αρχεία, αγροκτήματα, εκθεσιακοί χώροι κλπ).**

Το Τμήμα προσπαθεί να αξιοποιήσει όλους τους διαθέσιμους χώρους των κτιρίων στα οποία εδρεύει. Ήδη, από το Φθινόπωρο του 2011 στην πόλη της Φλώρινας υπάρχει ένα

Πειραματικό Δημοτικό Σχολείο με το οποίο και έχει υπογραφεί πρωτόκολλο συνεργασίας και η λειτουργία του οποίου θεσμικά εποπτεύεται από το Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης. Οι εγκαταστάσεις του κρίνονται ως ικανοποιητικές, γιατί στεγάζεται σε νέο κτίριο. Ως εκθεσιακοί χώροι χρησιμοποιούνται συχνά κοινόχρηστοι χώροι της Σχολής.

- **Επάρκεια και ποιότητα υποδομών ΑΜΕΑ.**

Οι υποδομές του Τμήματος και της Σχολής, γενικότερα, κρίνονται ως μέτριες. Υπάρχουν ανελκυστήρες τόσο στο κτίριο διοίκησης όσο και στο κτίριο που στεγάζει τις αίθουσες διδασκαλίας. Σε ό,τι αφορά στην πρόσβαση από τον εξωτερικό χώρο προς το εσωτερικό των κτιρίων υπάρχει δυνατότητα πρόσβασης προς το κτίριο των αιθουσών και όχι στο κτίριο διοίκησης. Βέβαια, τα δύο κτίρια επικοινωνούν μεταξύ τους και η πρόσβαση στο κτίριο διοίκησης μπορεί να γίνει εσωτερικά. Υπάρχει δυνατότητα πρόσβασης σε κοινόχρηστους χώρους (π.χ. τουαλέτες). Ωστόσο, η κίνηση εντός των αιθουσών διδασκαλίας δεν είναι πάντοτε εύκολη. Σαφέστατα μπορούν να υπάρξουν αρκετές βελτιώσεις σε σχέση με αυτό το αξιολογικό κριτήριο.
Παράλληλα, το Τμήμα συνεργάζεται με τη Μονάδα Υποστήριξης Φοιτητών Ευπαθών Ομάδων (ΜΥΦΕΟ) https://myfeo.uowm.gr/ και συγκεκριμένα με τη Δομή Ψυχολογικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (ΔΟ.ΨΥ.Σ.Υ.) η οποία στελεχώνεται από ψυχολόγους. Η αποστολή της ΜΥΦΕΟ είναι η επίτευξη στην πράξη της ισότιμης πρόσβασης στις ακαδημαϊκές σπουδές των φοιτητών/τριών/τριών με διαφορετικές ικανότητες, απαιτήσεις, και ανάγκες μέσω της παροχής προσαρμογών στο περιβάλλον, Υποστηρικτικών Τεχνολογιών Πληροφορικής, Υπηρεσιών Πρόσβασης, Συμβουλευτικών Υπηρεσιών και Στόχος της ΜΥΦΕΟ είναι η ισότιμη συμμετοχή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και η αύξηση του ποσοστού έγκαιρης ολοκλήρωσης των σπουδών των φοιτητών/τριών που ανήκουν σε Ευαίσθητες Κοινωνικά Ομάδες (ΕΚΟ), ειδικότερα των φοιτητών/τριών Α.με.Α, καθώς και εκείνων από ιδιαίτερα χαμηλές εισοδηματικές τάξεις, μέσω της ενίσχυσης σχετικών υποστηρικτικών δομών.

- **Πώς εξασφαλίζεται η πρόσβαση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας σε υποδομές και εξοπλισμό του Ιδρύματος;**

Η πρόσβαση των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας στις υποδομές και τον εξοπλισμό του ιδρύματος γίνεται με σχετική ευκολία, αλλά είναι απαραίτητη η προηγούμενη συνεννόηση μεταξύ των δύο τμημάτων (Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης και Τμήμα Νηπιαγωγών). Ο Κοσμήτορας της Παιδαγωγικής Σχολής αναλαμβάνει πρωτοβουλία στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους για να συντονιστεί η διαδικασία και η πρόσβαση των μελών της κοινότητας στις υποδομές και στον εξοπλισμό της Σχολής.

8.4. Πώς κρίνετε τον βαθμό αξιοποίησης νέων τεχνολογιών από τις διάφορες υπηρεσίες του Τμήματος (πλην εκπαιδευτικού και ερευνητικού έργου);

- **Ποιες από τις λειτουργίες του Τμήματος υποστηρίζονται από ΤΠΕ;**

Οι ΤΠΕ αξιοποιούνται από τις διάφορες υπηρεσίες του Τμήματος σε αρκετά ικανοποιητικό βαθμό, όπως προαναφέρθηκε. Επιπλέον, μέσω του Συστήματος Υποβοήθησης Διδασκαλίας, είναι δυνατή η ηλεκτρονική καταχώρηση βαθμολογίας από τους διδάσκοντες με αδιάβλητο τρόπο. Μετά την καταχώρηση, ενημερώνεται αυτόματα η υπηρεσία της γραμματείας και αποκτούν πρόσβαση οι φοιτητές/τριες για την ενημέρωσή τους. Το σύνολο των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας το χρησιμοποιεί ικανοποιητικά.

Παρέχεται σε όλα τα μέλη της κοινότητας ασύρματη πρόσβαση στο διαδίκτυο, σε όλους τους κοινόχρηστους χώρους. Η υπηρεσία χρησιμοποιείται ικανοποιητικά.

- **Ποιες από αυτές και πόσο χρησιμοποιούνται από τις διοικητικές υπηρεσίες, τους φοιτητές και το ακαδημαϊκό προσωπικό του Τμήματος;**

Όλες οι παραπάνω υποδομές αξιοποιούνται πλήρως τόσο από τους/τις φοιτητές/τριες και το ακαδημαϊκό προσωπικό του Τμήματος όσο και το προσωπικό των διοικητικών υπηρεσιών.

- **Πόσα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού του Τμήματος διαθέτουν ιστοσελίδα στο διαδίκτυο;**

Πέντε μέλη ΔΕΠ του Τμήματος διαθέτουν προσωπική ιστοσελίδα.

- **Πόσο συχνά ανανεώνεται ο ιστότοπος του Τμήματος στο διαδίκτυο;**

Ο ιστότοπος του Τμήματος ανανεώνεται συνεχώς. Η ανανέωσή του αφορά, κυρίως, στην ανάρτηση ανακοινώσεων, παροχή οδηγιών, ενημερωτικού υλικού.

8.5. Πώς κρίνετε τον βαθμό διαφάνειας και την αποτελεσματικότητα στη χρήση υποδομών και εξοπλισμού;

- **Γίνεται ορθολογική χρήση των διαθέσιμων υποδομών του Τμήματος; Πώς διασφαλίζεται;**

Η αποτελεσματική χρήση των υποδομών της Σχολής στη Φλώρινα δε θα ήταν εφικτή χωρίς ορθολογισμό. Οι εγκαταστάσεις είναι κοινές ανάμεσα στα Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Νηπιαγωγών και Ψυχολογίας. Οι αίθουσες διδασκαλίας είναι κοινές και όλοι οι κοινόχρηστοι χώροι και οι εγκαταστάσεις επίσης. Η χρήση τους γίνεται μετά από συνεννόηση υπό την εποπτεία της Κοσμητείας της Σχολής. Ωστόσο, αυτό δε σημαίνει ότι δεν υπάρχουν προβλήματα. Στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους τα υπεύθυνα άτομα για τη σύνταξη του ωρολόγιου προγράμματος καταβάλλουν τεράστια προσπάθεια για την ορθολογική κατανομή των αιθουσών και των εργαστηρίων. Βέβαια, πρέπει να αναφερθεί ως θετική παράμετρος ότι το Τμήμα και η Σχολή, γενικότερα, διαθέτουν δικές τους εγκαταστάσεις σε ενιαίο χώρο. Δε χρειάζεται να ενοικιαστούν εγκαταστάσεις ή να διασκορπιστούν οι φοιτητές/τριες σε διαφορετικά σημεία της πόλης για να κάνουν μαθήματα.

- **Γίνεται ορθολογική χρήση του διαθέσιμου εξοπλισμού του Τμήματος; Πώς διασφαλίζεται;**

Οι περιορισμένες πιστώσεις των τελευταίων ετών δημιουργούν προβλήματα σε ό,τι αφορά στον εξοπλισμό του Τμήματος. Τα προβλήματα αφορούν, κυρίως, στη συντήρηση του εξοπλισμού, ο οποίος χρησιμοποιείται συνεχώς. Η προσπάθεια των μελών ΔΕΠ, των φοιτητών/τριών και των μελών του διοικητικού προσωπικού συνίσταται στην ορθολογική και στο μέτρο του δυνατού χρήση του διαθέσιμου εξοπλισμού, ώστε να προκαλείται η λιγότερη δυνατή φθορά του.

8.6. Πώς κρίνετε τον βαθμό διαφάνειας και την αποτελεσματικότητα στη διαχείριση οικονομικών πόρων;

- **Προβλέπεται διαδικασία σύνταξης και εκτέλεσης προϋπολογισμού του Τμήματος; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζεται;**

Η διαδικασία σύνταξης και εκτέλεσης προϋπολογισμού του Τμήματος προβλέπεται και εφαρμόζεται. Όταν υπάρχει μεγάλη συρρίκνωση των πόρων, όπως ισχύει τα τελευταία χρόνια η αποτελεσματικότητα στην εφαρμογή του προϋπολογισμού είναι σχετική.

- **Προβλέπεται διαδικασία κατανομής πόρων; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζεται;**

Η διαδικασία κατανομής πόρων είναι συγκεκριμένη. Παρέχονται συγκεκριμένου ύψους πιστώσεις στα μέλη ΔΕΠ για την προμήθεια αναλώσιμων και βιβλίων (όχι σε τακτική βάση). Τα προβλήματα είχαν προκύψει τα τελευταία χρόνια λόγω της μη χρηματοδότησης της συμμετοχής των μελών ΔΕΠ σε διεθνή συνέδρια ξεπεράστηκαν, αλλά υπάρχει περιορισμός τόσο στον αριθμό των μελών ΔΕΠ που συμμετέχουν σε συνέδρια όσο και στο εάν τα συνέδρια αυτά διεξάγονται στην Ελλάδα ή το εξωτερικό. Βέβαια, οι προϋπολογισμοί του Τμήματος τα τελευταία χρόνια συρρικνώνονται συνεχώς ως αποτέλεσμα της ύφεσης της ελληνικής οικονομίας και της περικοπής σημαντικών ποσών από τις πιστώσεις προς τα ιδρύματα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της χώρας.

- **Προβλέπεται διαδικασία απολογισμού; Πόσο αποτελεσματικά εφαρμόζεται;**

Διαδικασία απολογισμού προβλέπεται με τη λήξη του έτους. Ο απολογισμός τίθεται σε γνώση των μελών της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος και εγκρίνεται.

9.1. Ποια, κατά την γνώμη σας, είναι τα κυριότερα θετικά και αρνητικά σημεία του Τμήματος, όπως αυτά προκύπτουν μέσα από την Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης;

Στα θετικά σημεία μπορούμε να συμπεριλάβουμε τα εξής:

- Το περιεχόμενο του Προγράμματος Σπουδών τόσο στο προπτυχιακό όσο και στα μεταπτυχιακά και η συνεχής προσαρμογή του στις ανάγκες ενός σύγχρονου και συνεχώς εξελισσόμενου σχολείου

- Η καλλιέργεια της επιστημονικής έρευνας σε ένα αρκετά υψηλό επίπεδο και η συνεχής δημοσίευση μελετών οι οποίες αφορούν στα διαφορετικά πεδία της παιδαγωγικής επιστήμης.

- Η δημιουργία ενός διαρκώς αναπτυσσόμενου κλίματος αποτελεσματικής συνεργασίας μεταξύ των μελών ΔΕΠ καθώς και με τους/τις φοιτητές/τριες σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό-διδακτορικό επίπεδο.

- Την δυναμική αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και την ένταξή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία.

- Την άρτια οργάνωση και διεύρυνση της πρακτικής άσκησης των φοιτητών/τριών.

Στα σημεία που χρειάζεται περαιτέρω ενδυνάμωση μπορούμε να συμπεριλάβουμε τα εξής:

- Η περαιτέρω στελέχωση των διοικητικών υπηρεσιών.

- Η κατά περίπτωση ακαταλληλότητα των υποδομών να εξυπηρετήσουν τις σύγχρονες ανάγκες της εκπαιδευτικής διαδικασίας. (πχ αίθουσες όπου μπορεί να γίνει απρόσκοπτα ομαδοσυνεργατική διδασκαλία).

- Το συνεχώς μεταβαλλόμενο θεσμικό και οικονομικό πλαίσιο, το οποίο δυσχεραίνει την υλοποίηση του όποιου προγραμματισμού.

9.2. Διακρίνετε ευκαιρίες αξιοποίησης των θετικών σημείων και ενδεχόμενους κινδύνους από τα αρνητικά σημεία;

Το σύγχρονο Πρόγραμμα Σπουδών και η σε θετικό επίπεδο επιστημονική έρευνα μπορούν να προσελκύσουν το ενδιαφέρον της εγχώριας και της διεθνούς επιστημονικής κοινότητας.

Η ερευνητική δραστηριότητα του Τμήματος μπορεί να συντελέσει θετικά στην προσέλκυση νέων ερευνητών με σημαντικές προοπτικές εξέλιξης για την περαιτέρω στελέχωση του διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού του.

Η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και των νέων σύγχρονων μεθόδων διδασκαλίας διευρύνει τις δυνατότητες ανάπτυξης του τμήματος σε προγράμματα πχ εξ αποστάσεως, διαβίου κ.ά.

Η διεύρυνση των συνεργασιών του τμήματος με τοπικούς, εθνικούς και διεθνείς φορείς ώστε η διάχυση της παραγόμενης γνώσης να λειτουργήσει προς όφελος της κοινωνίας.

Στους κινδύνους τους οποίους μπορεί να αντιμετωπίσει το Τμήμα συμπεριλαμβάνονται τα εξής:

Η μείωση του αριθμού των μελών ΔΕΠ, η καθυστέρηση των νέων διορισμών και η αδυναμία δημιουργίας νέων προσλήψεων μπορεί να οδηγήσει στη δυσκολία διατήρησης ενός υψηλού επιπέδου σπουδών.

Η συνεχής μεταβολή του θεσμικού και οικονομικού πλαισίου λειτουργίας μπορεί να δημιουργήσει αδυναμία στην υλοποίηση του προγραμματισμού του τμήματος.

10. Σχέδια βελτίωσης

Στην Ενότητα αυτή το Τμήμα καλείται να καταρτίσει σχέδιο δράσης για την άρση των αρνητικών σημείων και την ενίσχυση των θετικών του, καθορίζοντας προτεραιότητες με βάση τις δυνατότητές του.

10.1. Περιγράψτε το βραχυπρόθεσμο σχέδιο δράσης από το Τμήμα για την άρση των αρνητικών και την ενίσχυση των θετικών σημείων.

Το βραχυπρόθεσμο σχέδιο δράσης περιλαμβάνει:

Την εφαρμογή σχεδίου προώθησης των δραστηριοτήτων του τμήματος.

Τις απαραίτητες ενέργειες για την επίτευξη της στοχοθεσίας ποιότητας που έχει καταθέσει το τμήμα

Τη συνέχιση παροχής ευκαιριών υλοποίησης των πρακτικών ασκήσεων των φοιτητών/τριών, συνδυάζοντας τη θεωρία με την εμπειρία σε πραγματικά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα.

Την συνεχή αξιολόγηση του προγράμματος σπουδών και την υλοποίηση των απαραίτητων προσαρμογών προκειμένου να συνεχίσει η ουσιαστική διασύνδεσή του με τους σκοπούς ενός σύγχρονου σχολείου.

Τη συνέχιση της παροχής ενός σημαντικού αριθμού επιλεγόμενων μαθημάτων που προσφέρονταν στους/στις φοιτητές/ριες του Τμήματος, στη βάση της φιλοσοφίας του ΠΠΣ, του βασικού σκοπού και των επιμέρους στοχεύσεών του καθώς και των επιστημονικών και ερευνητικών ενδιαφερόντων των μελών ΔΕΠ σε συνάρτηση με το γνωστικό τους αντικείμενο όπως αυτό αναγράφεται στο ΦΕΚ διορισμού τους.

Ως προς τον εξορθολογισμό της λειτουργίας του ΠΠΣ συμπεριλαμβάνεται και η συνέχιση της διαδικασίας δήλωσης των επιλεγόμενων μαθημάτων τόσο τεχνικά όσο και ακαδημαϊκά. Ο τρόπος δήλωσης έχει εκσυγχρονιστεί και γίνεται αποκλειστικά ηλεκτρονικά. Ακαδημαϊκά οι φοιτητές/ριες κάθε εξαμήνου έχουν δικαίωμα επιλογής από συγκεκριμένη λίστα επιλεγόμενων μαθημάτων με κριτήριο το εξάμηνο φοίτησης και δεν έχουν απεριόριστη πρόσβαση σε όλα τα επιλεγόμενα μαθήματα του ΠΠΣ.

Παραδείγματα απόπειρας βελτίωσης μαθησιακών αποτελεσμάτων

Ως παραδείγματα απόπειρας οριοθέτησης και βελτίωσης των μαθησιακών αποτελεσμάτων μπορούν να αναφερθούν:

1. Ρητή αναφορά στον Οδηγό Σπουδών των μαθησιακών αποτελεσμάτων που αναμένονται να επιτευχθούν με τη φοίτηση σε κάθε μάθημα που αναγράφεται σε αυτόν.
2. Κατηγοριοποίηση των αναμενόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων σχετικά με τη **γνώση,** το συνδυασμό της κατανόησης και της εφαρμογής (**δεξιότητα**) και την επίλυση προβλημάτων, μεταφέροντας την υπάρχουσα γνώση και τις αποκτηθείσες δεξιότητες σε νέες καταστάσεις (**ικανότητα**). **Η διαφοροποίηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων** σε γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες βοηθά στη σαφή δόμηση περιγραφικών δεικτών και στην ευκολότερη κατηγοριοποίηση των επιπέδων προσόντων. Με τον όρο **«γνώσεις»** νοείται το αποτέλεσμα της αφομοίωσης πληροφοριών μέσω της μάθησης. Οι γνώσεις είναι το σώμα θετικών στοιχείων, αρχών, θεωριών και πρακτικών που σχετίζεται με ένα πεδίο σπουδής ή εργασίας. Οι γνώσεις χαρακτηρίζονται ως **θεωρητικές ή/ και αντικειμενικές.** Με τον όρο **«δεξιότητες»** νοείται η ικανότητα εφαρμογής γνώσεων και αξιοποίησης τεχνογνωσίας για την εκπλήρωση εργασιών και την επίλυση προβλημάτων. Οι

δεξιότητες περιγράφονται ως νοητικές (χρήση λογικής, διαισθητικής και δημιουργικής σκέψης) και πρακτικές (αφορούν τη χειρωνακτική επιδεξιότητα και τη χρήση μεθόδων, υλικών, εργαλείων και οργάνων). Με τον όρο **«ικανότητες»** νοείται η αποδεδειγμένη επάρκεια στη χρήση γνώσεων, δεξιοτήτων και προσωπικών, κοινωνικών ή/και μεθοδολογικών δυνατοτήτων σε περιστάσεις εργασίας ή σπουδών και στην επαγγελματική ή/ και προσωπική ανέλιξη. Η περιγραφή ως προς τις «ικανότητες» αφορά την υπευθυνότητα και την αυτονομία.

3. Με ορθολογική διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού και αποτελεσματική αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων που υπήρξαν ιδιαίτερα κατά τα χρόνια στα οποία δεν υπήρξαν νέα μέλη ΔΕΠ έγινε μεγάλη προσπάθεια η ποιότητα των μαθησιακών αποτελεσμάτων να βαίνει βελτιούμενη κάθε χρόνο. Όλα τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος, οι ειδικοί επιστήμονες, οι νέοι επιστήμονες, οι συνάδελφοι από το Τμήμα Νηπιαγωγών που προσφέρουν μαθήματα στο ΠΤΔΕ κλήθηκαν να προσαρμόσουν τις διδακτικές διαδικασίες στις απαιτήσεις της επίτευξης των μαθησιακών αποτελεσμάτων.

4. Τα πολυπληθή ακροατήρια έγιναν προσπάθειες να σπάσουν σε μικρότερα και τα εργαστηριακά μαθήματα να διδάσκονται σε μικρότερες ομάδες φοιτητών/ριών. Προς την κατεύθυνση αυτή αξιοποιήθηκαν και πόροι που αφορούσαν στη χρήση υποτροφιών. Ιδιαίτερα σε όλες τις φάσεις της πρακτικής άσκησης δραστηριοποιήθηκαν μεταπτυχιακοί υπότροφοι με στόχο την επίτευξη των μαθησιακών αποτελεσμάτων της πρακτικής άσκησης.

5. Οι προτεινόμενες βιβλιογραφίες σε όλα τα μαθήματα επικαιροποιήθηκαν και εμπλουτίστηκαν ενώ και οι αξιολογικές διαδικασίες έγινε προσπάθεια να περιλαμβάνουν περισσότερες από μία μεθόδους.

6. Ο υλικοτεχνικός εξοπλισμός και η χρήση των νέων τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας αυξήθηκαν σε εντυπωσιακό βαθμό αφού αξιοποιήθηκαν σε μεγάλο βαθμό κονδύλια από τα προγράμματα δημοσίων επενδύσεων. Με τον τρόπο αυτό η διδακτική διαδικασία εμπλουτίστηκε και προσαρμόστηκε άμεσα στην κάλυψη των αναγκών που προέκυψαν λαμβάνοντας υπόψη τις νέες προκλήσεις εξ αποστάσεως εκπαίδευσης κατά τη διάρκεια της πανδημίας του covid-19.

10.2. Περιγράψτε το μεσοπρόθεσμο σχέδιο δράσης από το Τμήμα για την άρση των αρνητικών και την ενίσχυση των θετικών σημείων.

Το μεσοπρόθεσμο σχέδιο δράσης του τμήματος κινείται στους άξονες όπως αυτοί περιγράφονται στη στοχοθεσία ποιότητας του καθώς και στην διαρκή ανάπτυξη υποδομών (εξοπλισμοί, εγκαταστάσεις κ.ά.).

10.3. Διατυπώστε προτάσεις προς δράση από τη Διοίκηση του Ιδρύματος.

Περαιτέρω στελέχωση με νέα μέλη ΔΕΠ σε νέα γνωστικά αντικείμενα. Αντικατάσταση των μελών ΔΕΠ τα οποία συνταξιοδοτούνται.

10.4. Διατυπώστε προτάσεις προς δράση από την Πολιτεία.

Χρηματοδότηση επενδύσεων σε υλικοτεχνικές υποδομές.

Η δημιουργία πραγματικής φοιτητικής μέριμνας, όπως υποτροφίες, παροχή φοιτητικής στέγης, ποιοτικής σίτισης κ.ά.

Η ενίσχυση του αυτόνομου και αυτοδιοίκητου χαρακτήρα των ΑΕΙ και η περαιτέρω αντιμετώπιση γραφειοκρατικών εμποδίων που αντιμετωπίζει η λειτουργία και η ανάπτυξή τους.